

R A K T.

1471

A. peld. (teljes)

(Van U es V lov)

1771

Az UR Jéſus nevében!
SZENTSEGES

ELMELKE-
DÉSEK,

Es
KEGYES
GYAKORLASOK,

A' mellyek
A' szent életnek követésére és a' belső
lelki ember nevelkedésére

GERHARDUS JANOS
*Jenai Sz. Irás magyarázó Doktor és Pro-
fessor által meg-irattattak.*

ZOLYOMI BOLDISARTOL
pedig meg-magyaráztattak,

és most
Sok vétkekhől meg-tisztittatván
ACHS MIHALY

*A' Bártfai Gimnáziumnak Rektorától
ki-adattattak.*

BARTFAN,

Nyomtatattak MDCCX, Eszt.

Sz. Pál Titushoz irt lev. 2.

§. 11-12-13-14.

Meg-jelen az Istennek amaz idvezítő kegyelmes minden embereknek, melly minket tanít hogy meg-tagadván az hitetlenséget, és e világi kívánságokat, mértéktelenen, igazán és szentül álljunk e jelen-való világon, várván ama' boldog reménységet, és ama' Nagy Istennek, a mi meg-tartónknak a' Jézus Christusnak ditsőséges meg-jelenését, ki-adia ő magát mi érettnünk, hogy meg-váltana minket minden hamisságtól, és tisztítana magának kiváltképen-való népét, jó-tselekedetekre igyekezőt.

A' NEMES, NEMZETES,
ES VITEZLŐ
CZEKUS MIKLOS
URAMNAK,

Es az ő kegyelme szerelmes Házas társának
A' NEMES és NEMZETES
NYUSTYAI MARIA
ASZ SZONYNAK;

Ugy szintén,
TUDOS ES TISZTELETES
MOTUZ MATYAS
URAMNAK,

A' kegyes és Istent ditsérő Eperjesi
Evangelica Magyar Ekklesiának
hűséges Lelki. Páfztorának,

Es az ő kegyelme kedves Házas társának
A' NEMES és NEMZETES
SZEKELY ERSEBETH
ASZ SZONYNAK,

Az Atya Istennek kegyelmét, A' Fiú Istennek szerelmét, és a' Szent Lélek UR Istennek, belünk való közösülését, és a' Felségének mindenemő mennyhez és világi áldását kívánom.

Boldog ember az, a' kinek az *URTörvényében* vagyon az ő gyönyörűsége, és az ő *Törvényéről* gondolkodik éjjel; és nappal. Azt írja az Istennek ama' *szíve* szerint való embere *1 Sam. 13: 14. Sz. Dávid Koronás Király 2 Sam. 5: 3. Próféta Tsel. 2: 30 és Pátriárcha. Ib. 5. 29. Az 1. Solt. 5. 1. 2. A' melly igékkel azt tanította: Miben álljon az embernek ez életben leg-nagyobb boldogsága? All a' tudnillik az Isten ígében való gyönyörködésbē, és az ő szent Törvényéről való éjjeli és nappali elmélkedésben. a. Minden emberitt e' világon ő magának boldogságot, avagy olly Fő jót keres; a' mellynek fel-talalásáért es megnyeréséért, nem csak minden tselekedit; de még minden gondolatit is úgy igazgattya 's úgy alkalmaztattya, hogy azt elérhesse és megszerhesse.*

a. *Eramer Biblische Aufsehung. ad h. 1.*

reshesse *b. A' Philosophusok leírása* szerint: *A' leg-főbb Jó avagy Boldogság, olly munkálkodása az okos léleknek, melly vagyon a' leg-jobb és leg-tökéletesebb Jóságos tselekedet szerint az embernek tellyes életében. c. Mindnyájan mondom természet szerint igyekeznek az emberek e' boldogságnak megnyerésére; d. de valakik az Istennek lelkétől nem vezéreltetnek, mind azok nem tudhatják meg mi legyen a' leg Főbb és leg Nagyobb Boldogság. e. A' mint meg-tetstik, a' világi Bőltseknek, ezen kérdés felől való sokféle tévelygésekből és külömbkülömbféle verekedésekből; kikerül Varró azt írja, hogy 288. egymással ellenkező tudományit e' kérdés felől gyűjtötte össze a' Philo.*

S 3

lo.

b. Joh. Bugenhagii Comment: in Psal. 1. c. Arist. lib. 1. Ethic. cap. 6. d. Jacob. Mart. Quest. Illust. Philosoph. Cens. IV. Disp. V. q. 3. e. Salamon Gesner Comment. sup. h. 1.

sophusoknak. *f.* E' sokféle vélekedés. támadott ez élet haszna keresetnek külömb. külömbféle módgyaiból, *g.* a' mellyet, ki egyképen; ki másképen az ő gondolata szerint keres. *h.* Némelylek olly utálatos dolgokat, leg-nagyobb boldogságnak tartottanak, a' mellyek az emberhez tellyességgel méltatlanok, és a' barmokhoz illeendőbbek, ezek azok a' kik azt a' testi gyönyörűségben helyhezítették: *i.* Ezeknek Autorok 's kezdőjök vala *Aristippus*, *Socrates*nek el-fajzott tanítványa. *k.* Ezt követte *Cyrenaica* és *Epicurea Secta*. *l.* Egyebek ezeknél nemessebb elmével bírván, világi betsületben helyhezítették, a' leg-főbb Boldogságot; kihez képest nem

f. Conrad Horneji *Philosoph. Moral.* p. m. 33.
g. *l. c.* h. *Luk* 14: 17, 28. 19. i. *Straten. Ethic.*
pag. m. 53. *k.* *Cic. Official. III cap.* 33 p. m. 289.
l. *Arnold. Tab. Philosoph. de Philos. Graecanica.*

nem annyira a' magok hasznát, mint a' közönséges jól keresvén, annak kedvéért feles és terhes dolgokat magokra vállalván fáradhatatlanul munkálkodtanak. *m.* Némelylek a' gazdagságnak birásában: Akkor magokat leg-boldogabbaknak tartván; midőn elég pénzek, kintsek és jószágok volna. *n.* Kikről im e' versek irattattak meg.

Ambitiosus honos & opes & fæda voluntas.

Hæc Tris pro Trino Numine Mundus habet.

Az az:

Testi gyönyörűség, Világi ditsőség,
 's a' kintses fényesség.

Philosophusoknak, Világ fiainak,
Isten gyanánt tartatnak.

Némelylek pedig a' Jóságostseleke

§ 4

m. *Meissn. De Summo-Bono* p. 120. *¶ 21.*
n. *Horneji Phil. Moral. l. c.* 39.

lekedeteknek szüntelen való gyakorlásában, a' leg főbb Jót mondották lenni, *Arisztoelesnek* és az őtet követő seregnek le-írása szerint; mint ezt ő maga *Arisztoeles* magyarázza, *Lib. 1. Ethic. cap. 9.* ilyen igéekkel: *Beatitudo non in possessione; sed in usurpatione, non in habitu; sed in actu consistit.* Az-az: A' Böldogság nem annak birásában; hanem azzal való élésben, nem annak tudásában; hanem tselekedetiben vagyon. Szűkséggépen kívántaték azért a' Böldogságnak meg nyerésére, a' *Virtusok*nak tselekedete, és azoknak szüntelen való gyakorlása, mivel pedig e' tselekedet avagy a' *Virtusok*nak holtig való gyakorlása, nem tellyességgel végső és utolsó határa a' Keresztyén embernek, mint a' Pogányoknak, a' kik meg-nyugodtanak; azon a' ma' közönséges vers szerint:

Oder

Oderunt peccare boni virtutis amore.

Az-az:

*A' jók távoztatták, A' bünt meg-utálják,
Tsak a' Virtus kedvéért.*

De nekünk Keresztyéneknek, még ezentúl vagyon a' mi tzelünk, szándékunk, és tselekedetinknek végső határa, a' melly az Istennek dicsősége, a' melly valósága szerint önnön maga az Isten; a' mellyhez minden Keresztyén tartozik, minden tselekedetit, gondolatit, beszédit, ki-menerelit és be-jövetelit; sőt tellyes életét igazgatni, alkalmaztatni és egyedül azon meg-nyugodni, mellyre Christus Uruunk Sz. Mát. 5. v. 15. ekképen int: *Ugy fénylék a' ti világosságtok az emberek előtt, hogy lássák a' ti jó tselekedetiteket és dicsőítsék a' ti Mennyei Atyátokat.* Sz. Péter Apostolis erre tanít az ő 1. lev 4: 11. mindön így szól: *Mindenben dicső.*

S s

ittes:

ittessek az Isten, a' Jésus Christus által.
 Ő sz. Fellege mondom, a' Dicsőfé.
 ges Ur Isten, a' leg Főbb Jó, a' kiben
 vagyon a' leg-nagyobb Bóldogsá-
 gunk; mert Sz. Pál Apostol mondá-
 sa szerint: Ő tőle, ő benne és ő általa
 vannak mindenek Róm. 11. 36. Ha az-
 ért az, a' Bóldogság avagy leg Főbb Jó
 és minden jó: A' kiben minden jó vagyon
 valamelly Mennyben e' földön és min-
 den teremtetett állatban vagyon? Az I-
 sten léssen az a' Bóldogság, avagy a' leg-
 Főbb Jó, és minden Jó: Mert a' min-
 deneknek teremő Istenében, minden dol-
 gok Jónak tartatnak, valamellyek a' te-
 remtetett állatokban Mennyben és a' föl-
 dón vannak. Mivel hogy mindenek ő tő-
 le származnak; Mert ő tőle, ő benne,
 és ő általa vannak mindenek. Va-
 lamitsoda, közönségesen minden dol-
 gokban (particulariter) rész szerint
 vagyon az; az Istenben (universaliter)

egyé,

egyedül, egéltlen, rész nélkül, és tö-
 kéletesen vagyon. Azért a' ki ő magát
 a' teremtetett állatokhoz fordítja, és a-
 zokban meg-akad; ő az elégtelen rész se-
 rint való dolgokhoz fordítja ő magát,
 mindenkoron segény, szűkölködő, hiányos
 és nyughatatlan léssen. A' ki pedig tel-
 lyes szívvel magát az Istenhez fordítja,
 azt a' leg főbb, leg jobb, leg tökéletes-
 sebb Bóldogsághoz fordítja, és el is nye-
 ri, sőt az önmón maga főbbik tökéle-
 teségét és bóldogságát is elnyeri minden-
 koron; gazdag, tsendes, békés, nyugo-
 dalmis az Istenben. Ha ki pedig a' te-
 remtetett állatokban meg-akad, az soha a-
 zokban el nem nyeri a' tökéletes Jót:
 Azért mindnyájan azok, valakik e' vi-
 lágot szeretik, és a' világiakat keresik,
 nyughatatlanok és bóldogtalanok, mind
 életekben 's mind pedig halálokban.
 Mert nintsen nekik tökéletes Jovok a'
 mellyen az ő lelkek meg-nyughatnék.
 Arndt wahres Christenth; l. IV. c. 2.

Ezt kegyelmetek NEMZETES és
TISZTELETES Uraim meg. gondol-
ván, minden lelke idvességét szere-
tő, és az Ur Istent kedvellő Keresz-
tyének kedvéért a' b. e. GERHARD
JANOS amaz e' széles világon el-hi-
resedett *Jénai Académiában* tanító
Sz. Írás Magyarázó Doktornak és
Professornak Deák nyelven íratott
szentséges, kegyes, és Istenes El-
mélikedésit, az Imádság gyakorlási-
val egygyütt, melly annak előtte ré-
gen, ZOLYOMI BOLDISAR által meg-
magyaráztatott, és 1614. Esztendő-
ben SÓLNAN nyomtatásban ki-adat-
tatott; ujjonnan én általam világos-
ságra minden emberek hasznára, és
a' nagy Istennek dicsőségére hozni
kivánta, igyekeztvén az által ama'
Bóldogságot el-nyerni, kiről Sz. Dá-
vid Király a' fellyebb elő. hozott
1. Solt. 1, 2. §. szoll; meg. utálván

ama'

ama' gaz bóldogságot, úgy mint
A' testi gyönyörűséget, a' világi dí-
csőséget és a' kintszes fényességet. a'
mellyben a' világ az ő bóldogságát
helyheztteti; kívánván ama' tőkél-
letes Bóldogságot, (a' mellyben
minden Keresztyéneknek végső rzél-
lya és utolsó határa vagyon) az Ur
Istent el-nyerni, A' kitől, A' kiből és a'
által vannak mindenek. Ezen Istenes
kívánságokat KEGYELMETEK-
NEK NEMZETES és TISZTELE-
TES Uraim, vékony tehetségem
szerint iparkodtam én-is elő. mozdi-
tani, ez Istenes, kegyes és meg-
betsúlhetetlen drága könyv ki-nyő-
tatásában lévő fáradságokban, a'
mellyet a' Jó Isten segítségéből im-
már véghez vivén, és egéfszen által,
a' Deák *editio* szerint, uj Magyar
versekkel meg. ékesítvén, K E-
GYELMETEKNEK: NEMZETES

CZE.

CZEKUS MIKLOS URAM, és A' KEGYELMED SZERELMES HAZAS TARSANAK, NEMZE. TES NYUSTYAI MARIA ASZ. SZONYNAK, úgy szintén: KEGYELMEDNEK; TISZTELETES MOTUZ MATYAS URAM, és a' KEGYELMED KEDVES HAZAS TARSANAK A' NEMZETES SZEKELY ERSEBETH ASZ. SZONYNAK ajánlani akartam, A' KEGYELMEK mind a' kércséről való Keresztyéni indulatyaért; hogy e szép könyvnek ki nyomtatásától költségeket nem szánák. Légyen az Ur Isten e' kegyelmeinek adakozásának, mind ideig 's mind örökké-való áldásával bőszeges megfizetője. Ezen fellyül kegyelmeiket alázatos bizodalommal kérem, ezen szándékomat vegye jó neven, és szorgalmason olvasván

e'

e' szép munkát, belőle szüntelen elmélkedgyenek és imádkozzanak. Az igaz bódogságnak megadóját, a' bódog és örökké-való Isten, buzgóságoson kérvén; hogy KEGYELMEKNEK, NEMZETES Uram és Afiszonyom, e' mostani kezeses szám-kivetésekből, kedves lakó helyében, a' Csetnek Taplotzai házában szállítsa, hogy Hazánk bódogulását látván; míg Istennek ő sz. Felségének, életüket még itt e' világon halasztani tesszik; tsendes, egészséges, és békeséges nyugodalomban tartsa. KEGYELMEDET pedig TISZTELETES Uram, e' mostani lakó helyében, a' Nemes szabad Királyi Eperjes Városában, hivatalyához erőt, egészséget, békeségesenűrest, hosszú életet, adván szent neve dicsőségére, kedves Házastársával, és szerelmes

gyer:

A JANLO LEVEL.

Gyermekével meg-marasztja, vég-
tére világi életeket el-végezván,
mind fejenként, minden hív Ke-
resztýennekkel egyetemben, vigye-
bé a' mennyei életben az örökké-
való boldogságban.

*A' mellyet Igaz Keresztýeni tisz-
ta Sívéből kíván*

Kegyelmeteknek,

NEMZETES ÉS TISZTELETES
Urainak és Aszfzonyainak, Kötelek
és Alázatos, és mindennemő Kereszt-
ýeni hivatallya szerint késsz Solgája

AACHS MIHALY.

*Irárm a' Nemes Szabad Királyi
BARTFA Városában, Bőjt,
más Havának 3. dik napján,
M DCC X. Efstendőben.*

A' KE

A' KEGYES OLVASÓHOZ Buzgóságra Intő Versek.

DRágább kintse nintsen világon em-
bernek, a.

Mellyel gazdagságot Serezzelelkének, b
Isten igéjénél, c. ki a' nagy Istennek
Hatalma d. 's örökké e. Idvezülédőknek
Istennek áldása ezért emberekre f.

Onnanfellyül le-Szál g. alsó 's Förendekre,
Valakik béveszik h. Nagyok 's kisdedekre,
Urakra 's Solgákra a' fok Ségényekre.

Ellenben pedig Isten büntetése
Az emberekre szál tsapása 's ütése,
Drága igéjének hogy nints szentelése,
De minden rend között tsak van meg-
vetése. (rajtunk.

Azért regnál mostan dög halál mi
Fegyver előtt azért bujdosunk és futunk,
Isten

a. Sól. 119: 72. b. Matth. 6: 26. c. Sól. 19: 11e
d. Róm. 1: 16. e. Sól. 119: 111. f. Sól. 81e
g. 14-seg. g. Jak. 1: 17. h. Ján. 1: 2e

In
MEDITATIONES SACRAS
INCOMPARABILIS

D. JOHANNIS GERHARDI
accurrante

Adm. Rev. & Clarissimo Viro,
Dño. MICHAËLE AACHS,
Gymnasii Bartphenfis Rectore,
secundum Hungaricè publicatas.

CARMEN.

* * * * *

Dum totus Mundus bellò ardet, &
Hungara tellus,

Indicite MICHAEL ACHS nova bella
suis.

Non ut inardescat geminatis patria bellis
Ast ut restingui patria flamma queat.
Classica sacra precum canit, & præcunte
GERHARDO,

Inviatum prece vult vincier usq; DEUM!
Crede mihi, non est levis armatura GER-
HARDI

Hactenus invictus miles hic ipse fuit.

16

In pietate EXERCITIUM, MEDITA-
TIO & EJUS,

Quantum sola potest, experiare precor.

Nata Latina fuit: Germanica, Gallica,
Græca, (mul. §
Sarmatica, Italica, est Anglicæ facta si-
Hungaricam dederat Zo'yomi popularibus
illam,

ACHS emendatam reddidit Hungaria.
Hungaria Cives; hac arma cape'ssite, quæso,
Sic erit in vestro paxq; salusq; solo.

Et Bellis ad'svete DEI, Reverende Vir,
ACHSI,

Bella gerant alii. Tu Domini arma geras.
§ Vid. Memorabilia Ecclesiastica Seculi XVI.
Andrea Caroli Tom. I. p. 139.

Dedit sterilis officiosa tamen Musa,
DANIELIS KERMANNI, Ecclesiæ
Solnensis Evangelicæ Pastoris, re-
liquarumque Evangelicarum, per
Inclytos Comitatus, Pofoniensem,
Nitriensem, Strigoniensem, Comaromi-
ensem, Trenschiniensem, Liptovien-
sem & Arvensem, Superintendentis,
nunc Barisa Exulantis.
A. KE-

A' KEGYES OLVASOHOZ,

Ez Istenes munkának meg-ékesít-
tésére és ditséretire irám é'
néhány versket.

A Maz hirrel nével ründöklő Do-
ctornak,

Munkás fáradságie Nagy GERHARD
JANOSNAK,

Ha jól meg-visgállyuk: é' széles világnak
Halbatatlan hírét adta Országunknak.

Istenes írásit, é' világ csudállyá,
Mint Fő-Theologust őt fel magasztallya,
Hasznos sok munkáit minden comendállyá,
Tudatlan pór lehet ki azt improbállyá.

Tisztinek mindenben ő biven meg-felelt,
Kegyes írássival annak záfszlot emelt
Az Isten házának használt; mert sok népet
Az örök életre írássival vezet.

Deák írásinak ha számát fontolljuk,
Azoknak (megvallom) végét nem talállyuk.
De őh Magyar Nemzet! siralmas mi sorsunk
Nyelvünkön írást igen ritkán látrunk.

ZOLYOMI BOLDISAR midőn ezt jól
látná,

Hogy

Hogy Magyarúl írott egy könyve sem volna,
Gondolá mi módon Magyaroknak használna
Elmélkedéséiől munkáját nem száná.

Szent elmélkedésit így magyarázásra
Fel-vévé 's fordítá Nemzete hasznára:
Nemzetének is van nagy vigasztágára,
Hogy ilyen szent munka született világra.

Régi dolog már ez: el fogytak írási:
A' Magyar nyelven költ szép elmélkedési,
Ki ki ohajtottá, hogy régi Typusi
Renováltassanak é' könyvek stylusi.

Minden nyelv ditsérte ZOLYOMI
munkáját;

Hogy renováltassék arra polturáját
Senki nem akará szánni; mert táskáját
Ki-ki igyekezik tölteni 's ladáját.

CZEKUS MIKLOS Uram nem gon-
dolt ezekkel.

Tallérral 's arannyal veszendő pénzekkel
Joakarattyából a' Keresztyénekkal
Akarván jól tenni; a' Magyar Népekkel.

Költségét nem szánván prés alá borsátá.
E' szép könyvet, semmi jutalmát nem várta:
Tudós AACHS MIHALLYNak BART-
FAN committálta,

Hogy

Hogy a' napnak fényét lássa 's ohajtotta.
CZEKUS MIKLOS Uram az **ISTEN**
 házának,

Hogy ebben használtál a' Magyar Sionnak,
Kedves szolgája vagy a' JESUS Krisztusnak,
Elő tagja-is vagy Anyja Szentegyháznak.

Te kegyes Olvasó e' könyv olvasásában,
Tsak légy foglalatlos sok-fele sorsodban,
Kalauzod lésszen. 's pályád futásában,
Bátran elő-mehetsz idvesség utában.

E' könyvből magadnak lelki köntöst vehetsz
Mellyben te Királyod előtt meg-jelenhetsz,
Abban néki méltó tisztességet tehetsz,
Belől mindenestől ditsőiséges lehetsz.

E' könyvet például szemed eleiben
Függeszsed, szüntelen nézzed életedben
Köveszed; és szentül szabogasd lelkedre,
Ugy GERHARD JÁNOSsal mehetsz
szép mennyégben.

Igaz Atyád fia az ÜRban,
 Alsó Ráftokay MOTUZ MATYAS,
 Az Eperjesi August. Confes. levő
 Magyar Ekklesiának méltatlan
 Lelki-Páztora.
 A'KE-

A' KERESZTYENI HIVEKHEZ.

HA kívánsz Istennek kedve szerint
 élni.

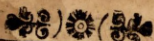
Felebarátoddal kegyességben lenni
Ha kívánsz lelkednek idvességet nyerni
Kívánnád magadnak e' könyvet meg-
venni.

A' Keresztýenségnek itt vagyon veleje,
Hit ágazatinak summája 's ereje,
Mellyet meg-nem foghat embernek elméje,
Rajta győzedelmet nem vesz pokol feje.
Sem Thales, sem Plato, sem Anaxi-
menes,

Sem Anaxagoras, tudós Zoroastres,
Sem Philo, Cicero, bölts Aristoteles,
Tudománnyal ehez nem foghat Socrates!

Bátor meg olvasd szent Ambrus irását,
Mind által forgassd Gergely tanításit,
Hieronymusnak kegyes oktatásit,
Szent Agostonnak is szép prédikállásit.

Controversiáit Theologusoknak,
Sok Disputálásit Philosophusoknak;

De ezzel nem érnek nagy sok Doktoroknak,
Írási s törvényi a' Prokátoroknak.

Kereszténységben itt találsz tanítást,
Bűnök ellen kegyes és kemény dorgálást,
Nyomorúságodban telyes vigasztalást,
Világi életből Mennyegeben bejuttatást.

Minden lélek méltó hogy ezt megbetszállye.
Minden kintse felet leg-inkább kedvellye.
AACHS MIHALY Uramat érette tisztel-
tellye.

Ki ezt el-készítte, hogy ki-ki szemléllye.

Te Keresztényen azért e könyvet olvasd.
Mind éjjel s mind nappal szívesen for-
gassd,

Nyavalyádban vele magad vigasztalljad,
Lelked idvétségét belőle tanuljad.

E' szép könyvnek

Méltó érdeme szerint való commendatí-
jára, és kedves Rectorához köteleisége sze-
rint való hálá-adó voltának meg-bizonyí-
tására, írá e' verseket Bárfán

ő kegyelmének szolgáló földie
és engedelmes tanítványa,

GIÖRGI SZIGETI NAGY JÁNOS,
Log. & Rhet. Studiosus.

Három

Három Kegyes és Buzgóságos É N E K E K.

Az I. Reggeli.

Tündöklő hajnali Tislag, kegyelem-
mel fénlő világ, Jessenek szép vesz-
szeje :! Dávid Királynak magzattya,
sőt Királyoknak Királya, Lelkemnek
Völegénye. s. Kedves, kegyes, kelle-
metes, ékes és gyönyörűséges, gazdag-
sággal ditsőféges.

Oh gyöngyös drága Koróna! Igaz I-
sten s Ember Fia, Szűznek áldott gyű-
möltse :! Szivemnek vagy Lilioma,
édes Evangélioma, kedveségeknak kin-
tse: s. Egygyem, Jegyesem, Szép Vio-
lám, mennyei Mannám, mellyel élek.
rólad nem felejtkezhetek.

Onts méllyen az én szivembe szerel-
med tüzet lelkembe, oh drága Jáspis kő-
vem :! Fogj hozzád és vigasztallj meg,
hogy eleven tagod légyek, benned lé-
gyen örömem: s. Hozzád folyamodt
lelki Rósa, légy orvos a sebhedt szivnek,
nálad nélkül nem élhetek.

SS 2

Menny

Mennyből nagy öröm fenlik rám,
midőn szemeiddel reám, kegyelmesen
tekintesz :! Oh Uram János Szent Lel-
ked, szent Igéd, tested és véred, velem
közölvén éltetesz :! Illyen, kegyesen,
tarts őledben, táplálly engem mind vé-
giglen, mert fogadtad szent Igédben.

Teremtő Atyám Istenem, ki engem
örök időkben szent Fiadban szerettél :!
ő engem magának jegyzett, Szent Lé-
lekkel el-petséltet, meg-tisztított vé-
rével :! Eja! Eja! Izivem vigad, Istent
imád, hogy mennyekben, idvességet szer-
zett nékem.

Szólljon tehát az Orgona, gyönyörű-
séges Musika ének szók-is zengjenek :!
Hogy az édes Jánosomnak, drága szép ked-
ves Uramnak szerelmében örvendjek :
: Zengjen, pengjen, vigaságos, buzgósa-
gos, háládó szó, nagy az Ur ezekre méltó.

Illy kedvvel vigadozok én, mert drá-
ga kintsem az Isten, ki kezdet's vég min-
denben :! Ő engem dicséretire, mennybe
viszen nagy örömré, kinn tapolok szí-
vemben :! Amen! Amen! Jóvel Uram
szép

szép Koronám, és ne kétsél, téged var-
lak buzgó szível.

A II. Minden időbéli.

Szivem meg-alázva Isten, Ündök fok
vétkemet itten, Orzám pirulása-
val :! Szent Iznéd előtt meg-valloim,
Alnokságim nem tagadom, De már el-
hagyásával, :! Kedved, kegyelmed az
Ur János Christus által én kéresem, id-
vességem hogy lehessem.

Zebaóth ditsó UR Isten, könyör-
gők néked szüntelen! gyógyítsd-meg
szivem sebit :! Mert a te nagy haragod-
nak, rettentő búsulásodnak nem bírha-
tom-el tűzít :! Ehség, betegség, had,
dög-halál, rajtunk regnál, tőlünk nem
áll, miglen irgalmad ránk nem száll.

Jaj hát, jaj hát hová légyünk! nintsen
sohól segítségünk, te kivűled minékünk
:! Azért csak hozzád folyamunk, óh e-
légséges óltalmunk! másban nints bi-
dalmunk :! Kérünk, könyörgünk,
im meg-térünk, végy-fel bennünk, e-
fedezünk, egygyetlen egy győzedel-
münk.

Reménységünk, segítségünk, tsak te vagy édes Istenünk, tellyes szível el-his-szük :*℟*: Esküvéssel bizonyítod ; hogy bűnünket meg-botsátod ; hitünket va-
llagítod : *℞*. Szível, nyelvvel, és minden tselekedettel, azért áldunk ditsé-
rettel.

Malasztjával Szent Lelkednek, el-
lene állok a' bűnnek, 's a' kegyetlen ör-
dőgnek :*℟*: Kiért Uram tsapásodat, el-
fordítod ostorodat, kemény nagy hara-
godat : *℞*. Mostan honnan, nem várhat-
tam segedelmet, sem kegyelmet, adál
még-is győzedelmet.

Azért szollyon a' Cythera, ékesen
szólló musika, ének szó-k-is zengjenek,
:*℟*: Hogy az Isten nagy irgalmát, meg-
mutatá nagy hatalmát, mindenek ör-
vendgyenek : *℞*. Zengjen, pengjen, vi-
gaságos dob trombita, hangos síp szó :
Nagy az UR ezekre méltó.

Illy vigasggal éneklek ; Téged UR
Isten tisztellek, tellyes szível ditsérlek
:*℟*: E' mostani nagy szűkségben, pestifés
hadi

hadi időben, hogy tartaloz kegyelme-
ben : *℞*. Légyen mennyen, a' tengeren
és e' földön, magasztalás, Isten néked
hála-adás.

A' III. Estvöeli.

S Erkeny-fel elmém 's mondgy nótát ;
áldgyad Istennek jóvöltát, ki nagy
kegyelmességét :*℟*: E' nap hozzád meg-
mutatta, gonosztól meg-szabadította, di-
tsérd azért Felfogét : *℞*. Christust Jé-
sust ki minékünk, Idvezitőnk 's ditsői-
tőnk, Ördög 's pokoltól meg-mentőnk.

Magasztaltsálsal mindenha ; óh Irgal-
masságnak Attya ! e' jótéteményedért
:*℟*: Hogy e' mái nap engemet, (Házas-
társam 's gyermekimet, szüléimet vére-
imet) meg-tartád Sz. Fiadért : *℞*. Bú-
tól, kártól, gyalázattól, undok hirtelen
haláltól, és a' pokolnak kinnyától.

A' szép nap már el enyészett, a' fetét
éj el-érkezett, légy velünk óh Istenünk
:*℟*: Erős védelmezésseddel, vigasztally-
meg Sz. Lelkeddel, hitünk nevellyed
bennünk : *℞*. Sátán, hátán, a' pokol-
ban

ban vinni kíván, minket nem szán, bűnünkért ránk agyarkodván.

Botsáffad meg bűneimet, számtalan fok vétkeimet, kik miatt tőled felek: Hogy az ördög önyilával, ne ártson gonofságával. Téged szívesen kérlek: Testem, Lelkem, hogy kinokra 's kárhozatra gyeheennára, ne vessé örök halálra.

Ha szemeim az álomtól, nehezednek fáradtságtól, szívem hozzád hajollyon: Ejjel nappal benned bizzék, csak te hozzád ragaszkodgyék; tőled el-tie pártollyon: Isten, kegyesen, tarts öledben táplálly engem mind végiglen, mint fogadtad szent Igédben.

Most már nyugodni el-inégyek, engedd őltalmadban légyek, óh kegyes védelmezőm: Hó'napra virrasz-fel kérlek; hogy jó reggel ditsérjelek, hatalmas gondviselőm: Enek szóval, imádsággal, buzgósággal, háladással, Isteni زمéltósággal.

Meg-irá Isten díszőségére

SZ. M.

E' szent

E' Szentséges Elmélkedéseknek M U T A T O T A B L A J A.

Rész.	Level.
I. A Bűnnek igazán- <i>való</i> meg ismértiről.	I
II. A Pénitentiának gyakorlásáról.	8
III. Az igaz Pénitencia hasznairól.	14
IV. A Jézus nevééről.	23
V. Az hitnek balálunkban- <i>való</i> gyakorlásáról.	28
VI. Vigasztalás a Krisztus szenvedéséről.	35
VII. A Krisztus kín-szenvedése hasznáról.	41
VIII. Az Idveség bizonyos voltáról.	48
IX. Az Isten szeretetéről.	54
X. Az Istennel- <i>való</i> meg be-kellésről.	63
XI. A bűnért- <i>való</i> elég-tételről.	69
XII. Az hitnek tulajdonságiról.	75
XIII. A Krisztusnak lelkünkkel- <i>való</i> egyesüléséről.	85
XIV. A meg- <i>testes</i> ülésnek titkos szent-ségéről.	92
XV. A meg- <i>testes</i> ülésnek hasznáról.	99
	XVI.

M U T A T Ó

XVI. Az Hivőknek lelki meg-újulá- sokról.	106
XVII. A Kereszttségnek hasznairól.	114
XVIII. A Krisztusnak szent testének és szent vérének velünk-való közléséről.	121
XIX. Az UR Vatsorájának szentse- géről.	128
XX. A vég Vatsora elbit-való készü- letéről.	134
XXI. A Krisztusnak mennybe mené- séről.	141
XXII. A Szent Lélekről-való drága- látos beszéd.	148
XXIII. Az Anyaszentegyháznak méltó- ságáról.	157
XXIV. Az ek-válásztásról-való elmél- kedés.	166
XXV. Az idvséges imádságnak hasz- nairól.	175
XXVI. Az Angyaloknak őrzéséről.	186
XXVII. Az ördögnek lefelkedéséről.	196
XXVIII. Közöséges kegyes és Istenes életről-való regulák.	205
XXIX.	

T A B L A J A.

XXIX. A' bator életnek el-bagyasáról.	215
XXX. A' Krisztus Jéhus követéséről.	225
XXXI. Az önnön maga meg-tagadá- sáról.	234
XXXII. A' léleknek igaz nyugodal- máról.	243
XXXIII. A' lelki ismértnék tisztasá- gáról.	251
XXXIV. Az igaz alázatosságnak igye- kezetéről.	261
XXXV. A' fősvénységnek el-távoztá- sáról.	268
XXXVI. Az igaz szeretetnek tulajdon- ságáról.	278
XXXVII. A' tisztaságra-való igyeke- zetéről.	287
XXXVIII. E' jelen-való életnek rövid váltáról.	296
XXXIX. E' világi hiába valóságról.	305
XL. A' próbáknak és kísértéseknek hasz- nairól.	314
XLI. A' Keresztjéni szenv- ^{is} ésnek fun- damentomiról.	322
XLII. Mint kellesek meg győzni a' pró- bát, annak alhatatosságáról.	330
XLIII.	

MUTATO TABLAJA:

XLIII. Az halálról szüntelen-való gondolkodásról.	-	-	336
XLIV. A mi Barátinknak halálkor való szép vigasztalásokról.			343
XLV. Az utolsó Ítéletről.			353
XLVI. Az örök életnek kívánságáról.			361
XLVII. Az égben-való gyönyörűséges és boldog látásról.			369
XLVIII. Az égben az Angyalokkal való gyönyörűséges társalkodásról.			376
XLIX. A pokolnak nehéz kinyírásáról.			382
L. A pokolbéli örökké való bünte- tésekéről.			391
LI. Az Hivőknek fel-támadásokról.			400

ELSŐ

Légyen az Ur JESUS nevében! Amen!

E L S Ő

E L M É L K E D É S,

A' bűnőknek igaz isméré-
séről.

A' betegségnek meg-vallása, orvosl.

Zent ISTEN! igaz Biró! sze-
meim előtt forognak az én sok
bűneim: Minden órában gon-
dolkodom az halál felől, mert
az halál minden órában közelget az em-
berre. Az utolsó ítéletről is minden na-
pon gondolkodom, mivelhogy minden
napról minden embernek nagy számot
kell adni, az utolsó napon.

Sokfelé hányom, vetem, az én elmé-
met és esemet, és imé mindenestől fog-
va hijába-való, üres, és szentségtelen:
Hijába-valók és hasonlatlanok az én sok
bűnselekedetim, hijába-valók az én sok be-

A

sél-

szélgetésim, és annál-is inkább hijába-valók az én fok gondolatom: Es nem csak az én életem hijába-való, de hitetlen és istentelen-is: Semmi jót ő benne nem találok, és ha valami jó találtatik-is benne, nem szintén jó, és tökéletes az: Mert az eredendő bűnnek, és romlandó természetnek ragadó rúhe megvestegette őtet.

Azt mondja vala szent Jób: Félek és rettegek minden tselekedetimtől: Ha eza' szent Patriárcha így panafolkodik, mit kell tehát tse'ekedni az istentelen embernek, holott minden mi igaságunk olyan, mint az havi vér-folyású alfzoznyi-állatnak ruhája, *Esa, 64.*

Ha azért illyetének a' mi igaságink, minéműek lehetnek tehát a' mi álnokságink? Ha mindeneket meg-tselekestek-is (úgy mond Idvezítőnk *Luk, 17.*) melyeket parantsoltam tinéktek, mégis azt mondgyátok, hogy haszontalan szolgák vagytok. Ha haszontalanok vagyunk az engedelemben, bizonyára u-

tála-

tálatosok leszünk az engedetlenfegeben. Ha akkor, Sz. Isten, fokkal tartozom te szent felfegyednek, midőn nem vétkezem, mivel tartozom akkor midőn igen vétkezem? Mert a' mi igaságunkat ha az Isten igaságához hasonlítani akarjuk, merő azon hamiságnak találjuk azt.

A' lámpás a' sötétségben ténlik, de ha a' Napnak fényire helyheztetik, ottan meg-homályosúl. A' ta-is gyakorta egyenesnek láttatik lenni, ha a' finórral meg-nem mérettetik; da ha a tsapó madzaggal meg-mérettetik, igen nyilván meg tetszik az ő görbesége: Gyakorta a' petsétnek képe és ábrázattya igaznak tetszik lenni, a' néző embereknek szemek előtt; de mindazáltal a' Mester embernek seme előtt fok fogatkozásban találtatik: Így gyakorta némelly tsinálmány tsúnya, az őtet meg-betsúló, a' vagy ítélő Mestere előtt, a' mely tündöklőnek és szépnek tetszik az őtet alkutó embernek szemei előtt: Mert különb az Istennek ítélete, különb ismét

A 2

az

az embereké. Az én bűneimnek sullyos
vólta ijezget engemet, noha még a' több
bűneimnek számát sem tudom: A' bű-
nöket ki tudgya-meg, az én el-rejtet bű-
neimből tisztíts-meg Uram engemet.

Az égre szemeimet fel-emelni nem
merem, mert vétkeztem az ellen a' ki
az égben lakozik; E' földön nem talállok
öltalmat; Mert mitsoda segedelmet kell
reménlenem a' teremtetett állatoktól, ho-
lott a' teremtetett állatoknak Urát meg-
hántottam. Az én ellenségem a' pokol-
béli ördög vádol engemet, és azt mond-
gya az Istennek: Te igaz Bíró, íteld-
meg ezt az embert, hogy az ő bűneiért
enyim légyen, a' ki tiéd nem akará-
lenni a' te kegyelmedért. Tiéd ez, a' ter-
mészetért, de enyim az ő vétkes tsele-
kedetiért. Tiéd a' te ő érette való szen-
vedésedért, enyim az én el-hítetésemért,
Tenéked vóltság engedetlen, énnékem en-
gedelmes, Te tőled vóltság az halhatat-
lanságnak és ártatlanságnak öltözetit,
én tőlem vóltság a' rosszass semmire kellő
élet-

életnek ruháját. A' te öltözetedet meg-
vetette, az enyimmal te hozzád jött. Ez-
okáért íteld-meg ezt az embert, hogy
enyim légyen, és hogy én velem kár-
hosszék-el.

Engemet minden éltető állatok vá-
dolnak. Az Eg azt mondgya: En vilá-
gosságot szolgálattam tenéked örömdö-
re és vigasztalásodra. A' levegő ég azt
mondgya: En minden égi madaraknak
nemét adtam tenéked szolgálatodra. A'
viz pedig azt mondgya: En külföld-kü-
lföldféle halakat adtam tenéked étel-
re. A' föld is azt mondgya: En kenyé-
ret és bort adtam tenéked éledeledre és
táplálásodra; de te mind ezekkel go-
nolozúl éltél; a' te teremtetődnek meg-
utálására: Tehát minden mi jótéte-
nyünk fordúllyanak te néked bünteté-
sedre. A' tűz pedig azt mondgya: En
bennem égettetteffél-meg; A' víz mond-
gya: belém merítetteffél. A' levegő ég
azt mondgya: En bennem meg-szórat-
tattassál. A' föld azt mondgya: En tő-

lem el-nyetteffél. Továbbá vádolnak engemet a' szent Angyalok-is, kiket az ISTEN adott vala énnékem, itt e' világban szolgálatra, más világban társaságra, de az ő szolgálatjoknak ez életben ellene mondván, az én terhes bűneim miatt mészé estem-el, az ő jövőendő életben következendő társaságoktól.

Vádol engemet, az élő Istennek szava, tudni-illik, az Istennek törvénye: Avagy bé kell töltenem az Istennek törvényet: Avagy hogy örökké el-kell kárhoznom: De az Isten törvényét semmiképen bé nem tölthetem, el-kárhoznom pedig el-szenvedhetetlen kin. Vádol engemet az ISTEN az igaz ítélő Bíró, az hatalmas örökké való törvényének véghez vivője, kit nem tsajhatok-meg, mert merő bőltseség: Ő előle sobová el-nem futhatok, mert mindenütt vagyok az ő hatalmaságával.

Hová fussak tehát? Te hozzád, oh én kegyelmes Christus Jésum, egyetlen egy Idvezítőm, és meg-szabadító! Nagy

Nagy

Nagy az én bűnöm, de nagyobb a' te elég-tételed: Nagy az én álnokságom és hamiságom; de nagyobb a' te igazságod: Megvallom én azokat, de te kegyelmezz és botsásd-meg: ki-nyitom én azokat, te fedd-bé. Mert én bennem vesédelem, te benned idveffég vagyok: Sőt olly bűnt tselekedtem én, mellyért méltán el-kárhozhatnám; de a' te nagy irgalmaságod szerint idvezíts engemet. Hallok szép vigasztaló szót az Énekeknek énekében, melly azt parantsollya énnékem, hogy rejtsem-el magamat a' te kőszikládnak barlangjában. Te vagy azért erős kősziklám, és a' kősziklának barlangja a' te sebeid, azokban én el-rejtezem, minden teremtetett állatoknak vándolasok előtt.

Kiáltnak az Egbe az én sok bűneim; de hangosban kiált a' te szent véred, mellyet az én bűneimért te ki-ontottál: Erősek az én bűneim te előtted UR Isten a' vádolásban; de erősebb a' te kinszenvedésed az én óltalmamra: Az én vét-kes

kes és álnok életem hatalmas az én káro-
hozatomra; de a' te igaz és szentféges
életed hatalmasb az én idveffégemre.
Szólitom azért, (vagy *apellálom*) és vi-
szem igyemét a' te igaságodnak széki-
től, a' te irgalmaságodnak széki eleibe-
és az ítéletre mérni nem akarok. Mert
én közöttem és a' te ítéleted között,
csak a' te szentféges közben-járáso-
dnak érdemével akarok élni.

II.

A' Péntentziának a' Chri- stus szenvedéséből való gyakorlásáról.

Tekints a' szenvedő Christusra.

Tekints-meg oh te én lelkem, a' ke-
resztán szenvedő JESUSnak fájdal-
mit, tekints-meg az ő sebeit, néz-
zed a' meg-haló JESUSnak kinnyait. A-
ma' fő, a' ki előtt még az Angyalok is
rettegnek, tövésnek sűrűségével lyig-
gattatik; ama' gyönyörűféges szép or-

CZÁ

éza, az hitetlen Sidók nyálatól pókdős-
tetik és rutittatik: A' Napnál szebb és
és fényesb szemek meg-homályosodnak
az halálban. Az Angyaloknak fép ének-
léseket halló fűlek, a' bűnösöknök bős-
fontó káromlásokkal és tsufolásokkal
terheltetnek. A' mélyféges Isteni dol-
gokat meg-magyarázó és az Angyal-
okat meg-tanító száj, méreggel és etzet-
tel itattatik: Az imádandó szent lábak
szegekkel liggattatnak: Az egekben ki-
terjesztett kezek, a' keresztfához vas-
szegekkel szegezettettek: A' test, melly
Istennek széke és lakó helye, meg-osto-
roztatik, dárdával öklestetik, el annyi-
ra, hogy semmi épfé ne légyen benne,
hanem csak az ő nyelvében marada,
azért, hogy könyöröghetné az ő fel-
szittóiért. Imé a' ki az egekben uralko-
dik az ő Sz. Attyával, az szörnyűképen
kinzaték a' bűnösöktől a' keresztán. Az
Isten szenved és vérét ki-ontya; Azért
a' mi érettünk való drága árnak nagy
váltáról íteld-meg a' veszedelemnek
nagy

nagy voltár. Az orvosságnak árrából ítél-d-meg a' betegségnak veszedelmes voltát. Mert bizonyára nagy febek voltak azok, a' mellyek különben nem gyógyúlhattanak-meg, hanem az élő és elevenítő testnek sebéivel. Nagy bizonyára a' betegség, melly nem gyógyúlhatott különben meg, hanem az orvosnak halálával.

Gondold-meg, oh te én lelkem! az Istennek égő haragját; A' mi első Szűleinknek esetek után, meg-követte az Atyát, az ő, örökké-való egyetlen egy, szerelmes fia, de mindazáltal az ő nagy haragja meg-nem tsendefedett; könyörgött az érettünk, a' ki által az egeket teremttette, és nekünk szegény nyomorúlt embereknek ígyünket egyedül csak önnön magára vőtte-fel, a' mi idveffégünkért. Mindazáltal azzal se tsendesedett-meg az ő bufulása; hanem testben kellett öltözni a' mi Idvezítőnknek, hogy az Istenfégnak ditsőfsége közlítettnek a' testel, és azzal úgy a' bű-

nő:

nős testet meg-tisztítaná: Es hogy a' tő-kélletes igaságnak orvosló ereje az emberi testnek adattatnék, mellyel a' mér-ges és halandó bűnnel nemét, a' felvőtt testünkben, el-törtené, és a' mi testünknek kegyelem adatnék; de még ezzel sem szűnt-meg az ő haragja. A' bűnt és a' bűnösöknek igyeket magára vőtte, az ő teste meg-kötöztetik, meg-ostoroztatik, meg-sebesítettik, meg-lygattatik, keresztfára fel-feszítettik, koporsóban tétetik, az ő vére, mint egy harmat az ő egész testén bőfegesen le-folya, az ő szent lelke felette igen színtén halálíg szomorkodék; kiált a' magas keresztán az örökké-való Istennek egyetlen egy fia, hogy el-hagyattatott légyen az Atyától: Vérral verejézik a' kertben: fok fanyarú kinkat vilal testében, úgy annyira, hogy az Angyalnak kelleffék biztatni, * ki minden Angyalokat biztat, és erőffit: Meg-hal a' ki az életnek adója. Luk. 22. Mint léssen tehát vallyon az assú fának

nak dolga, ha így járt a' nyers fa? Mire
léssen dolgok a' bűnösöknek, ha a'
Szentnek, és az Igaznak így lőtt dolga?
Miképen bünteti az Isten a' mi saját
tulajdon bűneinket, ha ily kemény
bőssé-álló volt a' más bűneiért? Hogy-
hogy szenvedheti azt a' szolgálkban, a'
mit ilyen nagy kegyetlenül büntett az
onnón Fiában? Vallyon mely nagy kí-
nókat fognak szenvedni az el-kárhoz-
tak; midőn az a' kit egyedül szeret, ily
nagy gyötrelmet szenved. Ha a' Chri-
stus ostromozás nélkül nem ment-kie' vi-
lágból, a' ki bűn nélkül jött vala e' vi-
lágra; hát mit nem érdemlenek azok,
a' kik bűnnel jötteknek-bé, bűnben él-
nek, és bűnnel mennek-kie' világból.

Oh Istennek nagy haragja! Oh Isten-
nek meg-mondhatatlan nagy büsü-
lása! Oh igazságnak meg-betsúlheret-
len keménysege! A' ki az ő egyetlen
egy szerelmes fiát, az ő állatjának re-
szét, nem az ő tulajdon vétkeért; de
hogy a' szolgálért esedezett, úgy büntet

m

mit tselekesik a' szolgálával, a' ki a' bűn-
ben és vétekben nagy bátran hever?

Rettegjen ezokáért és szomorkod-
gyék a' szolga az ő bűnén-holott ekké-
pen büntettetik-meg a' fiú, a' más em-
ber bűneiért: Félljen, iszonyodgyon és
szomorkodgyon a' szolga az ő érdemé-
ért; midőn a' fiú ekképen büntettetik,
nem az ő érdemiért; Félljen a' bünt-
tenni meg-nem szűnő szolga; midőn a'
bűnnek el-törléseért így szenved a' fiú;
Féllje a' tetemtőt, a' keresztfára fel-fe-
szítő teremtetett állat; Félljen az ő U-
rát meg-őlö szolga; Félljen az hitetlen
és bűnös ember, a' ki a' kegyes és szent
embert így sanyargatta: Halgassuk-
meg azért Szerelmesim a' Christust, ki
a' keresztfáról keservesen sírván ekké-
pen kiált: *Lásd-meg te ember, mit sen-
vedek én te éretted? Te hozzád kiáltok,
mert te éretted halok-meg! Lásd a' bünte-
tést, a' melyet szenvedek éretted! Lásd-meg
a' segeket, a' melyekkel a' fához szegeztet-
vén vagyok. Nem volt senkinek ilyen fáj-*

B

dalma

dalma és gyötreleme, mint énnékem vagyok; és noha külső fájdalmam igen nagy vagyok, de belső jajgatásom sokkal nagyobb vagyok, mivelhogy ilyen nagy báládatlanságban látlak benneteket lenni. Könyörülly ezokaért, könyörülly rajtunk, óh egyedül könyörülő, és a' mi kösziklához hasonló fivűnket magadhoz térítsd-meg.

III.

Az igaz és valóságos pénitentzia hasznairól.

Minden hogy fogadgya a' Christus azt mondgya, Térjete-meg emberek.

Kezdeti és fundamentoma a' szentesleges életnek semmi nem egyéb; hanem az idvességes pénitentzia tartás: Mert valahol igaz pénitentzia tartás vagyok, ott vagyok a' bűnöknek bocsánattya, és az Istennek kegyelme: Es valahol az Istennek kegyelme vagyok; ott vagyok a' Christus, ott vagyok az ő érdeme: Valahol a' Christus érdeme vagyok, ott vagyok a' bűnökért való elégtétel, és igazság: Valahol va-
gyon

gyon az igazság, ott vagyok örvendő és tsendes lelki ísméret; Az hol a' lelki ísméretnek tsendesege; ott a' Sz. Lélek Isten, ott a' tellyes Sz. Háromság; az hol a' tellyes Sz. Háromság vagyok; ott vagyok az örök élet; tehát az hol igaz pénitentzia tartás vagyó; ott vagyok az örök élet. Hol pedig igaz pénitentzia tartás nintsen; ott sem a' bűnöknek bocsánattya, sem az Istennek kegyelme, sem a' Christus, sem az ő érdeme, sem az ő bűnökért való elégtétele, sem az Istennek igazsága, sem a' tsendes lelki ísméret, sem a' Sz. Lélek Isten, sem a' tellyes Sz. Háromság, sem az örök élet nintsen.

Miért halogattjuk tehát napról napra a' mi megátérésünket, holott sem az hólnapi nap, sem az igaz pénitentzia nintsen helyieztetve a' mi erőnkben és hatalmunkban: Es nem tsak az hólnapi napról, de még e' máj napról-is fámot kell adnunk az utolsó ítéletben? Az hólnapi nap, nem annyira bizonyos, mint a' pénitentzia nélkül élő emberek-

nek veszedelmek. Az Ur Isten ígérte ugyan a' meg - tért bűnös embernek, bűneinek bocsánattját, de az hólnapi napot nem ígérte. Nintsen másutt helye a' Christus elégtételének; hanem csak a' töredelmes szívű emberben. *A' mi bűneink nagy válaftást téfsnek mi közöttünk, és Isten között, azt mondgya Esaiás Próféta: A' pénitentzia által pedig ő hozzája térünk, ismérde-meg tehát, és szánnjad-meg a' te benned való bűneidet, oltán ugy érzed-meg az Istennek hozzád való engesztelését, En el-törölöm a' te álmokságodat, azt mondja az Ur Isten: tehát a' mi bűneink felvóltanak irva a' mennyeknek országában. Fordítsd el Uram a' te orszádat az én bűneimről; azt mondgya a' Próféta. tehát az Isten a' mi undokságinkat az ő színe előtt tartya. Térj mi hozzánk Ur Isten, azt mondgya Móses; tehát a' mi bűneink válaftást téfsnek Isten között. A' mi bűneink feleltének mi ellenünk, úgy panaszkodik Esaiás Próféta; tehát vá-*

dol-

dolnak minket, az ISTEN IZÉKINEK előtt: *Az én bűneimtől Uram tisztíts-meg engemet, azt mondgya szent Dávid; tehát a' bűn utálatos rusnyaság Istennek elötte. Gyógyíts-meg az én lelkemet Uram, mert vétkeztem ellened, azon sz. Dávid mondgya; tehát a' bűn a' mi lelkünknek betegsége. Valaki vétkezéndik én elém, ki-törölöm azt az élő-könyvből, azt mondgya az UR ISTEN; tehát a' bűnért ki-töröltetünk az élő-könyvből. Ne vess-el engemet a' te színed előtt, azt mondgya szent Dávid; tehát a' bűnért elvettetünk az Isten előtt. A' te szent Lelkedet Uram, ne vedd-el én tőlem; tehát bűneinkkel a' mi szívünknek templomából, a' Sz. Lélek Isten ki-üzettetik, nem külömben mint a' mehek fűtel, és a' Galambok búzzal üzettetnek-el. Add-meg énnékem a' te idevezítésednek örömet; tehát a' mi bűneink meg-feddik a' mi lelkünket, és a' mi szívünkben való nedvességet ki-száraztyák. A' föld meg-vagyon vességetve az ő rajta lakozóktól.*

kik az Isten törvényét által-hágyják, azt mondgya Elaiás; tehát a' bűn néminémő mérges ragadó ruh. *A' melységből kiáltok te hozzád Uram*, azt mondgya Sz. Dávid; tehát a' mi-bűneinkel pokolra le-nyomattatunk. *Annakelőtte meg-boltunk vala a' mi-bűneinkben*, azt mondgya Sz. Pál Apostol; tehát a' bűn az élő léleknek lelki halála.

Az halálos bűn miatt az ember elveszti az ő Istenét, ki véghetetlen és meg-foghatatlan Jó; tehát az Istent elveszténi véghetetlen és meg-foghatatlan gonosz: Valamint hogy minden jóknak kút-fejének mondatik az Isten, így viszontag a' bűn minden gonofzságnak kút-fejének mondatik. A' bűntetések és nyomoruságok nem szintén gonofz dolgok, mert azokból sok jó dolgok származnak; sőt hogy azok-is jók legyenek innen tetszik-meg: Mert a' fellegetes Istentől valók, kitől semmi gonofz nem származhatik; hanem csak merő azon felette jó, az igen jó pedig

nem

nem lehet részes a' gonofssal: Igazítanak továbbá bennünket a' bűntetések, a' minden jóknak kútfejére, tudni-illik, az örök életre: Szenvedésnek általa ment Christus Urunk bé az ő ditsőségebe: Így a' Keresztények-is, sok nyomoruságoknak általa mennek-bé az örök életre. Leg-nagyobb gonofzság tehát a' bűn, mert el-szakaftya az embert a' leg-nagyobb jótól: Azért mennyivel közelebb jársz a' te Istenedhez, annnyival inkább el-távozol a' bűntől, és mennyivel közlebb jársz a' bűnhöz, annnyival távolb jársz az Istentől.

Melly idvefféges tehát a' pénitentzia-tartás, melly el-vonfszon minket a' bűntől, és Istenünkhez vissza szerez: Bizonyára a' bűn szintén olyan nagy, melly igen nagy az, a' kia' bűntől meg-fer-tetik, kit az ég és a' föld bé-nem foghat. Viszontag az ellen olly nagy a' pénitentzia-tartás, melly igen nagy az, a' kihez mi töredelmesség által folyamunk.

Vádol

Vádollya a' bűnös embert ama' kis Biró, az-az, a' gonosz lelki-isméret; mellyet meg-fergett; vádollya a' teremtő; kit haragra indított; vádollya a' vétek; mellyel gonoszúl vétkezett; vádollya minden teremtetett állat; a' mellyel gonoszúl élt, vádollya az ördög; a' kinek gonosz izgatását követte. Imé azért melly idvességes légyen a' pénitentzia tartás! melly ennyi fok vádolástól az embert meg-szabadítja. Sicsünk ezokaért, sicsünk ilyen nagy beteglegnek idvességes orvosságához. Mert ha halálodra halaszod te pénitentiádat, így nem te hagyod-el bűneidet; hanem a' te bűneid hagynak-el tégedet. Es nehezen találz oly embert, a' ki igaz pénitentiát tartott volna utolsó órájában, ki-választván az egy Latrot a' keresztfán. Tizennégy esztendeig szolgáltam tenéked, azt mondgya vala Jakób Pátriárcha Lábánnak, *Gen. 31.* azért ideje vagyon immáron, hogy az én hazámnak-is gondgyát viseljem; te-

te-is ha ennyi esztendeig e' világnak; és ez életnek szolgáltál, nem méltó dolog-e, hogy a' te lelkednek-is kezdgyed immár gondgyát viselni? Minden napon a' mi testünk gyűjtőn gyűjtőgeli a' bűnt, illik azért, hogy a' mi lelkünk is naponként azt pénitentzia tartás által mosogassa. Azért holt-meg a' Christus; hogy mi bennünk-is meg halna a' bűn; de mi még-is azt akarjuk, hogy éllyen és uralkodgyék a' mi sziveinkben, melly bűnnek életét, hogy el- vegye önnön maga az Isten Fia, azért holt-meg.

A' Christus nem mégyen bé az embernek szívébe kegyelem által, ha Keresztelő Sz. János útát nem nyit ő néki pénitentzia által. Az Isten nem önti ki az ő irgalmasságának olaját; hanem csak az igaz töredelmes edényben. Az Ur először meg-szomorítja ez embert töredelmesség által, hogy annakután-na meg-elevenitse a' vigasztaló lélek által; Először koporsóba viszi, síralom által; hogy a' koporsóból vissza hozza, a' kegyelemnek illattya által. **AZ**

Az Illyés Prófeta, elsőben hallott nagy erős felet, melly fel-forgatta és rontotta az hegyeket, s erős kősziklákat, és a' Izel után háborút, és az háború után tüzet; annakutánna úgy kővetkezett gyenge és tsendes szeletskének zúgása: Szintén így, az Isteni Szeretnek érzését elől-vélzi a' rémülés, a vigasztalást elől-vélzi a' szomorúság.

Az Isten nem köti-bé a' te feheidet, míg azokat meg-nem isméred, és meg-nem siratod: Nem feddi-bé azokat az Isten, míg ő nékie meg-nem jelented, avagy fel-nem nyitod. Nem bocsáttya-meg, míg te valóban meg nem isméred azokat: Nem igazítottya-meg, míg te magadat nem kárhoztatod: Nem vigasztal-meg, míg magadat meg-nem szomorítod. Ezt az igaz pénitentszert tartást erősítse-meg mi bennünk az Ur Isten, a' Sz. Léleknek általa. Amen.

IV.

Elmélkedés a' Jéhus nevéről.

Gyönyörűsegeisem pedig edesesebb nints a' Jéhus nevével.

O Kegyelmes Jéhusom! légy énnékem-is Jéhusom, a' te szent Nevedért légy irgalmas énnékem: Az én életem kárhoztat engemet, de a' Jéhusnak neve idvezit engemet: Ezért a' te szent nevedért kegyelmezz-meg énnékem, mivelhogy igaz és felette igen kegyes Idvezítő vagy, és azért a' szegény töredelmes bűnösöket-is kegyelmesen meg-tekinted. Könyörű én rajtam kegyelmes Jéhusom, a' kegyelemnek idejében, és ne vezess-el engemet, a' te iráletednek idejében. Ha bévéjendesz engemet a' te irgalmasságodnak kebelébe, azzal nem léfesz szorosb: Ha a' te nagy kegyelmességednek morfalékjából nyújtasz énnékem, azzal nem léfesz izűkölködőbb: Énnékem születettél: Énnékem környül-metelttél: Énnékem Jéhusom és Idvezítőm lőtrél.

O Melly édes és gyönyörűséges név ez!

ez! mert mit tézen a' JEsusneve; hanem csak Szabadítót és idvezítőt? Micsoda gonosz eshetnék tehát az idvezülteken? Vallyon 's mit kérhetünk; vagy mit kívánhatunk nagyobbat az idveségnél? Számlálj engemet óh Uram JEsus, a' te fiad köztiben, hogy ó vélek edgyütt a' te idvezítő szent nevedet ditsérhessem. Ha én az én velem teremtetett épségemet el- vesztettem: vallyon 's azzal a' te irgalmasságodat semmivé töttem-é? Ha magamat nyavalyás bűnös embert el- vesztettem; te irgalmas lévén nem szabadithatsz-é meg engemet? Ne figyelmezz Uram úgy az én bűneimre, hogy azok miatt el- felejtkeznel a' te irgalmasságodról? Ne számáld, se ne vizsgál- meg úgy az én bűneimet, hogy többet nyomjanak a' te érdemednél.

Uram ne figyelmezz úgy az én veszedelmemre; hogy el- felejtkeznel a' te kegyelmességedről: Ne emlékezzél- meg a' te haragodról a' bűnösök ellen.

de inkább emlékezzél- meg a' te irgalmasságodról, és vedd őket kegyelmedbe. A' ki lelket és okosságot adtál énnékem, hogy kívánhassalak tégedet; avagy az én kívánságomtól meg- vonszod-é magadat? Ki, az én méltatlanságomat, és kárhozatra való méltóságomat meg- jelentetted énnékem, vallyon a' te érdemedet, és az örök életnek fent országát el- rejtet-é én tőlem? Ennékema' mennyei fák előtt igyem lészen, de az ellen vigalztal engemet, a' mennyei udvarban néked adatott idvezítő név, mivelhogy menyből Angyal által hoztatott- le ez a' név.

O kegyelmes JEsusom! kinek lésef tehát JEsusa, ha a' bűnös embereknek, kik a' te kegyelmességedből idveségeket kívánnák, nem lésef JEsusok? A' kik az ő igazságokban és szentségekben bizakodnak, azok önnön magokban keresik idveségeket; de én mivelhogy én bennem örök életet érdemlő jót semmit sem találok, azért csak te

hozzád én édes Idvezitőmhöz folyamodom. Engemet el-kárhoztattatt; idvezíts: En rajtam bűnösön könyörülly, Engem hamissat; igazíts: bé-vádoltattatt; szabadíts. Te vagy Uram igalság, a' te neved igaz és szentféges. Légyen ezokáért én bennem-is a' te neved szentféges, légy énnékem-is Jéusom és Idvezitőm.

Légy énnékem Jéusom e' gyarló életben: légy énnékem Jéusom halálomban: légy énnékem Jéusom az utolsó ítéletben: légy Jéusom az örök életben. Es kétség nélkül lésef-is énnékem kegyelmes Jéusom, mert miképen te vagy változhatatlan a' te állatodban; így változhatatlan vagy a' te irgalmaságodban: Nem változik-el Uram JESUS, a' te szent Neved én érettem bűnös emberért, sőt inkább énnékem-is lésef Idvezitőm, mert a' te hozzád jövet, soha ki-nem űzed, ha azt adtad, hogy te hozzád jöheflek, megadod azt-is, hogy te hozzád jövén töl-

led

led bé-fogattassam, mert a' te szent igéd élet és igazság.

Am bátor kárhoztasson engemet az eredendő bűnnek reám való terjedése, mindazonáltal vagy énnékem Jéusom: Kárhoztasson bár engemet az én bűneimben-való fogantatásom; de te vagy énnékem JESUSOM: Kárhoztasson bár a' törvénynek átka; de te vagy én Idvezitőm: Kárhoztasson bár az én romlandó születésem; de te vagy énnékem Jéusom 's én életem: Kárhoztassanak bár az én ifúságomnak bűnei, de te vagy énnékem Jéusom: Kárhoztasson bár tellyes életemnek nehéz bűneimnek súlyos volta; mindazonáltal te én Jéusom maradsz: Kárhoztasson bár az halál az én nagy vétkeimért; de te vagy én Idvezitőm: Kárhoztasson bár a' jövőendő életnek sorogató és kemény ítéllete; mindazáltal te vagy az én Jéusom!

En bennem tsak merő bűn vagyok, meg-verés és kárhozat; a' te nevedben pedig igalság, el-választás és idveffég vagyok.

C 2

gyon. A' te nevedben keresztkedtem meg, a' te nevedben hiszek, a' te nevedben halok-meg, a' te nevedben támadok-fel-is, a' te nevedben, az utolsó ítéletben elő-is állok. Mindenek o' névben vagynak késítetve, és mint egy kintses ládába bé-rekesztetve: Es csak annyi hja léfzen azoknak a' jóknak, a' mennyit én az én hitetlenségemmel azokból le-vonszok: Hogy azért én tőlem távol légyen az, kérlek a' te idveséges szent nevedért, oh kegyelmes JEsusom! Ne hagy az én bűneimnek és hitetlenségemnek miatta el-kárhoznom, kit a' te drágalatos érdemeddel és idveséges szent neveddel, megtartani és idvezíteni kívánsz.

V.

Halálunk óráján való hite-
nek gyakorlása, a' Christus-
nak szeretetiből.

*A' JEsus kegyelme,
Buzgó's nagy szerelme,
Nékem nagy nyereségem.*

Lásd-

LAsd-meg Uram JEsusom! melly háládatlan ember vagyok én, a' te kénfszenvedésed ellen: Az én szívem törődik, és lelkem igen szomorkodik, mivelhogy nintsenek jelen az én tselekedetim, érdemem fiats jelen, holott a' te kénfszenvedésed légyen az én tselekedetem, és a' te tselekedeted az én érdemem: Azért-is háládatlan vagyok a' te kénfszenvedésed ellen, mert holott elégseges légyen a' te kénfszenvedésed én érettem, még-is az én tselekedetimnek tödalékot keresek. Azért ha igazságot találnék én bennem, a' te igazságod én-
nekem semmit nem használna, avagy bizonyára azt ilyen igen nem-is ohajtanám. Ha a' törvénynek tselekedetit keresem, a' törvény el-kárhoztat engemet. Tudom pediglen azt, hogy nem vagyok immár a' törvény alatt hanem a' kegyelem alatt. Gonoszúl éltem felette igen vétkeztem az Eg ellen és te ellened Sz: Atyám, és nem-is vagyok méltó immár, hogy te fiadnak hivatassam.

C3

talssam, mindazonáltal még sem utálssam meg szolgádnak hívni. Kérlek ne tagad-meg tőlem a' te szentséges kényszer-
 védésnek hasznát, ne légyen meddő, a' te
 szent véred; hanem inkább nagy has-
 not hozzon az én lelkemnek szabaditá-
 sára. Egész életemnek rendiben élte-
 nek az én bűneim testemben, kérlek
 azért, hogy én velem meg-halyyanak.
 Mindenkor mind ez ideig uralkodott
 rajtam az én testem, adgyad immár,
 hogy a' lélek győzze-meg őtet.

A' külső ember rothadásnak és fér-
 geknek vetetteffek; hogy a' belső sza-
 badúlljon-fel a' ditsősségre. Minden-
 koron mindez ideig engedtem az őrdög-
 tsalárdságinak, azért kérlek, hogy meg-
 tőretettséék immáron az én lábaim
 alatt. Jelen vagyok a' sáthán és igen vá-
 dol engemet, de semmi hatalma nin-
 tsen én rajtam? Ijeszget engemet az ha-
 lálnak képe, de az én halálom véget
 vett az én fok bűneimnek, és léfzen
 kezdeti a' szent életnek: Es így annak
 utánna

utánna tenéked URam ISTEN tőkélle-
 tessen tetszeni kezdek; Akkoron min-
 den te kegyelmedben és jóságos tsele-
 kedetekben meg-erősíttem. Továb-
 bá rettent a' sáthán engemet az én fok
 bűneimmel; de rettentse azt, a' ki ma-
 gára fel-vőtte az én gyarlóságimat, kit
 az UR Isten az én bűneimért meg-vert.

Es noha az én meg-mondhatatlan
 nagy adófságomat én meg-nem fizethe-
 tem; de mindazonáltal bizakodom a'
 kezesemnek gazdagságában és kegyel-
 mességében: Szabadítson-meg enge-
 met az, a' ki kezes vőlt érettem: Fi-
 zessen-meg érettem az, a' ki az én adófs-
 ságomat magára vőtte. Vétkeztem U-
 Ram! és meg-számlálhatatlan nagy bű-
 neim vagynak; de mindazonáltal még
 sem akarom amaz iszonyú nagy vétket
 tselekednem, hogy tégedet nem igaz
 mondónak hinni mérnélek, a' ki mind
 szóddal 's tselekedettel, mind pedig es-
 küvéseddel bizonyítod azt, hogy eleget
 tőtél az én bűneimért: Az én bűne-
 imtól

imtől nem félek, mert igaságom vagy: Tudatlanságötől és a' haláltól sem félek, mert te bõltsefégem és életem vagy: Az halálnak rettegtesítõtől és a' rothadástól sem félek; mert te én örömmöm és fel-támadásom vagy: Az utolsóítéletnek keiményfégétől sem félek, mert te én biztatóm vagy.

Tsepegjen' tehát az én meg-hervadt lelkembé, a' te kegyesfégednek és elevenítő vigasztalásodnak harmattya. Meg-fzáradt az én lelkem; de rövid időn te benned vigadok és örvendezek: Meg-lankadt és meg-erõtlenedet az én testem; de rövid nap ísmét ki-tsirázik: Rothadást noha kell fzenvedném; de te attól meg-fzabadítás engemet, mert minden háborúimtól meg-mentettél Uram engemet. Te teremtel engemet, miképen vezhet-el a' te kezeidnek alkotmánya? Te meg-mentettél engemet minden ellenségitől, miképen vehetne az egy halál én rajtam hatalmat? Testedet, véredet, és minde-

nedet,

nedet; sőt tennen magadat-is adtad az én idvesfégémért, 's miképen tarthatná-meg az halál azokat magában, melyeket te ilyen drága árron váltottál-meg? Te vagy Igaság, Uram JESUS! miképen vehetnének hatalmat rajtam az én bűneim: Te vagy életem és fel-támadásom, és azért az halál hatalmat nem vehet én rajtam. Erős lstenem vagy, azért nem győz-meg engemet a' sátán.

Te adtad énnékem a' Sz. Lélek lstennek Zálogját, 's azzal győzedelmessen dítsekedem, és erős hittel hiszem, kétség nélkül, hogy a' mennyei Báránynak menyekezőire bé-mehetek: Mert te vagy énnékem menyekezői ruhám, szelmes Christusom, melyet a' keresfégben vöttem magamra; Te befedezed az én mezitelenfégemet, és nem is töldozom a' te drágalátos szép ruhádat az én igaságomnak töldalékjával: Mert mitsoda az embernek igasága, nemde olyan-é mint az havi asszonyi-állatnak ruhá

ruhája? miképen mérném tehát ezt a' rusnya utálatos ruhát a' te drága szent-séges ruhához földözni? Ebben a' ruhában lélek jelen a' te színednek előtte, az utolsó napon, mikoron megítéled ez-széles világot igazságban. Ebben a' ruhában jeleném meg a' te szent színed előtt a' te ditsőfféges országodban: Ez a' ruha fedi-bé az én rútságimat, és bü-nemnek vádolását, hogy soha örökké azokról emlékezet ne légyen. Ott jelenem-meg ditsőffégesen és szentül a' te országod előtt; és ez a' romlott testem bődög ditsőffégben öltöztetik, olly ditsőffégben pedig a' melynek soha örök-kön örökké vége nem léheni. Jövel ez-okáért Uram JESUSOM, és a' ki tégedet szerez, azt mondgya: Jövel. Amen!

VI.

Pénitentia tartó bűnös embernek szép vigaszlalása, a' Christusnak kinszenvedéséből, főképen Anshelmus Doktornak irásából.

Korol

*Koronánk minékünk. Es Bépekességünk.
A' Christusnak kereszre.*

AZ Híveknek minden dicsékedések csak a' Christus JESUSnak gyalázatos szenvedésében vagyon: Es viszontag minden nyugalalmok az Híveknek csak az Idvezítő Kristusnak se-beiben vagyon. A' mi életünk az ő halálában, és a' mi idveffégünk az ő fel-magaftaltatásában vagyon. Melly nagy a' te irgalmasság d' én mennyei szent Atyám, te mind nható ISTEN! En tégedet meg-sejtettelek, de viszontag én tégedet meg-nem engéltelhettelek, te ezokáért a' Christusban engeszteltsz-meg-engemet tennen magadnak.

Lásfad tehát Sz. ISTEN a' te testednek szent-séges voltát, és az én testemnek botsásd-meg bűnét. Nézd meg, mit szenvedett a' te egyetlen egy szent Fiad, és felekezzeél-el mit tselekedett a' gonosz szolga. Az én testem indított tégedet haragra, kérlek tehát hogy a' Christusnak szent teste hajtson-meg tégedet

det az irgalomságra. Nagy az, a' mit érdemlett volna az én álnokságom; de sokkal nagyobb az, a' mit érdemlett az én meg-váltómnak kegyessége. Nagy az én hamiságom; de sokkal nagyobb az én Ildvezítőmnak igazsága: Azért az ISTEN mennyivel fellyebb-való az embernél, annyival kissébb az én gonofságom az ő jó kegyelmességénél.

En mindenestől-fogva tiéd vagyok; a' teremtésre nézve, adgyad tehát, hogy legyek mindenestől-fogva tiéd a' Izeretetre nézve-is. Ki azt parantsolod hogy kérjem, adgyad tehát hogy vehessem: Te azt parantsolod énnékem, hogy keressék; adgyad tehát azt is, hogy találhassam: Arra tanítasz hogy zörgezzék, tehát nyisd-meg énnékem zörgetőnek; Te tőled vagyonz, hogy tégedet kívánhassalak; légyen tehát az-is, hogy meg-nyerhesselek: Tőled vagyonz, hogy akarjam; tehát az-is légyen te tőled, hogy véghez vihessem.

Szent ISTEN, igaz Biró! ha az én bűneim

neim el-rejtenek előtted, gyógyulhatatlanok lésnek: ha pedig meg-nyilatkoztatnak, felette igen utálatossak lésnek, azoknak bánati ugyan égetnek engemet; de sokkal inkább ijésgetnek félelemmel. Kérlek azért, ne vond-meg ilyen nagy irgalomságodat tőlem, holott a' te nagy nyomoruságot ílmérsz én bennem. Nagy bűnt talál én bennem; de nagyobb és bőszesb légyen a' te kegyelmed. Kérlek azért Sz. Atyám, ne önts reám a' te nagy haragodat, holott a' te Sz. Fiadat az én bűneimért halálra adtad

Oh szent és kegyes JESUSOM! szabadíts-meg engemet, a' te Atyádnak haragjától, melyet én értem magadra felvőtél a' keresztfán. Szent Lélek UR ISTEN, óltalmaz-meg engemet a' te vigasztalásoddal, az Istennek haragja ellen, ki az Evangéliomban a' pénitencia tartóknak és töredelmes szíveknek irgalomságot ígértél.

O Szent ISTEN, igaz Biró! nem talállok

lállok helyt az nova fűlök, a' te őrtzád-
nak haragja előtt: Ha fől megyek az
Egbe; te ott jelen vagy, * ha a' pokol-
ra szállok; ott-is jelen vagy, ha a' kopor-
somba vetem-is az én ágyamat, ott-is
jelen vagy: Es ha olyan szárnyam vol-
na, mint az hajnalnak, avagy ha szin-
tén a' tengernek utolsó határaiban lak-
nám-is, ott-is a' te job kezéd meg-fog-
na engemet. Tsak a' Christushoz te-
futok hát, és az ő sebeiiben el-rejtem
őnnen magamat. O kegyelmes ISTEN!
tekints-meg a' te SZ. Fiadat, a' kinek
teste a' magas keresztfán érettem teté-
től fogva talpig meg-volt sebesítetve,
és az én bűneimnek sebeiire ne nézz U-
RAM: hanem inkább a' te SZ. Fiadnak
rósa színű drágálatos sz. vére tisztítson-
meg engemet minden bűneimnek sze-
nyétől: Halgasd-meg a' te Fiadnak
hozzád-való buzgósságos könyörgését,
a' válsztottaknak idvességekért.

Szent ISTEN, Igaz Bíró! Ijeszt engem
met az én életem, mert ha valóban

* Sól. 139.

meg-

meg-rostálom őtet, mindenestől fogva,
avagy merő bűnnek, avagy meddőnek
találtatik, és ha valami gyűmöls látat-
nék-is ő benne lenni, az-is avagy kép-
mutatás, avagy merő tökéletlenség,
avagy valami olly meg-vesztegetés va-
gyon ő benne, melly semmiképen nem
teszik tenéked: Mert bizonyára min-
den én életem, avagy veszendő bűnben
vagyon, és kárhozatra méltó: avagy
gyűmöls nélkül való, és semmire kellő.

De miért válsztom-el az haszontalan
életemet a' veszendő élettől? Ugyan-
is, ha haszontalan, tehát veszedelmes.
Mert minden fa, melly jó gyűmöltset
nem terem, tűzre botsáttatik: Nem
csak pedig az a' fa tűzre botsáttatik,
melly gonosz gyűmöltset hoz; de az-
is, a' melly semmi gyűmöltset nem hoz.
Rettentnek engemet a' bakok-is, a'
kik balkéz felől fognak állani: nem hogy
valami gonoszt cselekedtenek volna;
de hogy semmi jót nem miveltenek:
Az ehezőknek nem adnak ételt, sem

D 2

a' szom-

a' szomjuhozóknak itált. Jaj tehát néked te száraz és haszontalan fa, ki melltó vagy az örökké-való tűzre. Mit felelsz azon a' napon, midőn egy szempillantásban, minden életedről való ízámot kívánnak, mint 'shogy töltetted azt az időt; mert nem vész-ele egy hajszál a' te fejedről, sem az időből egy szempillantás. O melly nagy szorongatások lésnek akkor, *egy felől* lésnek a' vádoló bűnők, *más felől* lészen a' rettentő Istennek igazsága: *Lábunk alatt* lészen a' pokolnak rettentő iszonyúsága, *fellyől* az Istennek nagy haragja, *belől* gyötrelmes lelki-isméret, *kivől* a' gözölgo világ.

Ha azért az igaz ember-is akkor nehezen idvezül, a' bűnös ember tehát hová lészen; mert az el-rejtezés akkor lehetetlen lészen, a' meg-jelenés pedig szenvedhetetlen. Honnan lészen tehát az én lelkemnek idvesége? honnan lészen tanátsa? Kitsoda az, a' ki Nagy tanátsos Angyalnak mondattatik? Annak az ő

az ő neve JÉsus, ugyan azon lében itélő Biró-is, a' kinek kezei között igen rettegek. Ujjúl-meg azért oh én lelkem! és ne essel kétségbe, bízzál ő benne, a' kitől rettegepsz, fúlsz ahoz a' kitől el-sakadtál. Uram Jésus Christusom ezért a' te nevedért tekints reám szegény bűnösre, és idvezíts engemet téged segítségül hívót a' te nevedért. Ha bé-botsátasz engemet a' te ki-terjedett irgalmasságodnak kebelébe, azzal én miattam a' nem lészen szorosz? Igaz Uram az, hogy az én lelki-isméretem régen meg-érdemlette volna az örökké-való kárhozatot, és az én pénitentzia tartásom nem elégfejes az elég-tételért; de bizonyos az, hogy a' te nagy irgalmasságod fellyől halladgya minden bűneimet. *Te benned azért Uram reménlek, és örökké meg-nem gyáláztaom, Amen.*

VII.

A' Christus kénsszenvedésének hasznairól.

D 3

Nékem

*Nékem reménységem, 'S mindé diúsóségem,
A' Christusnak balála.*

VAlamennyiszor gondolkodom a' Christusnak kén-szenvedéséről, mind annyiszor gondolkodom az Istennek szeretetiről, és az én bűncimnek bocsánattjáról: akkor bizonyára nagy dolgokról elmélkedem: Mert az én Christusom a' magas keresztfáról az ő szent fejét alá hajtá; a' tsokolásra, karjait kiterjeszte; a' meg-ölelgetésre, kezeit ki nyitá; minden jóknak el-östogatására, oldalát szívével együtt ki-nyitá; a' buzgósgós szeretetre: Fel-emelteték a' földről; hogy mindeneket hozzája vonnyon: Az ő sebei, a' nagy fájdalomnak miatta kékefsek, a' szeretetnek miatta tündöklők, és azért az ő sebeinek kinyitása által bé-kell mennünk az ő szívének titkos rejtekébe: Bizonyára bőszeges váltság vagy on nála, mert nem csak egy tsep vére; hanem bőszeges sz. vérének őt sebeiből való folyása kifolyamodott, és ki-zivárgodott: Miké-

pen

pen a' szőlő midőn pressel nyomattatik és sajtoltatik, a' mindenfelé ki-botsáttya leves folyáfit: Így a' Christusnak teste az ISTEEN haragiának és a' mi bűneinknek sajtójával sajtoltatván, mindenfelé szent vérének bőszeges nedvességét ki-botsátá.

Mikoron Abrahám az ő fiát aldozatra vitte volna, azt mondá az UR őnékie, mostan bizonnyal meg-ismértelek, hogy engemet szeretsz: Tehát te is az örökké-való szent Attyádnak megmondhatatlan nagy szeretetét ismérjed meg, hogy az ő egyetlen egy Fiát mi érettünk halálra méltoztatta adni; mert ha akkor is szeretett bennünket, midőn még ellenfégi lőttünk volna őnéki, hát mostan el-felelkezhetik-e rólunk, holott immáron meg-vagyunk békéltetve az ő Fiának halála által? Avagy lehet-e feledékenységgben ő előtt az ő Fiának ilyen drágalátos szent vérének ki-hullása, holott még csak az hiveknek siralmokat és lépéseket is számon tar-

tartya: Vallyon el-felejtkezhetik-e a Christus-is azokról, a' kikért itt éltekben iszonyú halált szenvedni akara? A' vagy el-felejtkezhetik-e azokról-is az ő ditsőségében, mellyekért ennyi számtalan kinőket szenvedett? Gondold meg azért én lelkem, a' Christus kinszenvedésének sokféle hasznát. A' Christus véres verejtékkel mi érettünk verejtékezett; hogy minket az hideg verejték halálunk óráján meg-ne nyomna: Tűs lakodni akara az halállal, hogy a' mi halálunknak idejébert meg-ne fogyatkoznánk: Nagy győzelmet és halálig való szomorúságot akara fel-venni; hogy mennyekben részesek lennénk az örök-ké-való örömben. Tsókkal; melly barátságnak és jó akaratnak jele, akara el-aróltatni; hogy az a' bűn, melly a' sá-tán a' mi első szülceinket barátságnak színe alatt meg-tsalta vala, el-töröltetés: A' Sídóktól akara meg-fogatni és kötöztetni; hogy minket a' bűnnek kötélével meg-kötöztetteket és az örök

kár.

kárhozatra vettendőket megó dana: A' kertben szenvedni akara; hogy el-tör-lené azt a' bűnt melly a' paraditsomnak kertében kezdetett volt. Az Angyal-tól akara vigasztaltatni, hogy minket az Angyaloknak társaivá tenne: A' tulajdó tanítványától elhagyattaték; hogy minket, kik el-hasonlottunk vala az Isten-től, magához ragastana. A' gyűlekezetben hamistanúktól vádoltaték; hogy mi a' sá-tántól Isten törvényével ne vádoltatnánk: kárhoztaték itt e földön; hogy szabadságot nyernénk az égben: Hallgatott a' mi bűneinkért, a' ki bűnt soha nem tselekedett; hogy a' mi bűneink, mellyek Istennek színe előtt lésnek az utolsó napon, meg-némúllyanak: Artzúl veretteté, hogy minket a' sá-tánnak és lelki-isméretünknek ősztónétól meg-szabaditana. Tsuffoltaték a' tsuffoló Sídóktól; hogy mi is az ingerlő ördögöt tsuffolnánk, és bossfontanánk: Az ő ortzája be-fedezteték, hogy mi rólunk a' bűnek fedelét

el-

el-vinné, mely mi bennünk veszedel-
mes akadékot téfen, hogy az Istennek
szinét ne látnánk. Ruhájából meg-fos-
taték; hogy a' szentfének és ártatlan-
ságnak ruhájá, mely a' bűnért el-ve-
szett vala, nekünk meg-adatának.
Tövisfélék lyukdosztatik; hogy a' mi szí-
veinknek sebét meggyógyítaná: A' ke-
reftnek terhét viselte; hogy az örökké-
való büntetésnek terhét mi rólunk el-
venné: Istentől el-hagyattatnak kiáltá
magát; hogy az Istenél nekünk örök-
ké-való lakást szerezze: Szomjuho-
zott a' keresztfán; hogy az Isteni kegye-
lemnek harmattytát minékünk adná, és
hogy az örökké-való szomjuság miatt
meg-ne halnánk. Az Istennek langoló
haragjától égettetni akará magát; hogy
a' pokolbéli tüzet mi rólunk el-venné.
Meg-ítélteték: hogy az Istennek ítéle-
től minket meg-sabadítana: Bűnösnek
ítélteték; hogy minket bűnösöket meg-
öldana: Bűnös kezekkel veretteték;
hogy az ördögnek tsapdosásit el-venné
rólunk:

rólunk: Kialtott nagy fájdalomoknak
miatta; hogy az örökké-való ohajtástól
minket meg-sabadítana: Keferű köny-
húllatásit ki-botsátá; hogy a' mi köny-
húllatásinkat eltörtené: Meghólt; hogy
mi élénk: A' pokolnak kényyait fen-
vedte; hogy mi azokat soha ne érze-
nénk: Meg-alázzá magát; hogy a' mi
gőgősségünknek orvolság adatának.
Tövis koronával koronáztaték; hogy
a' mennyei hirvadtan koronával ko-
ronáztatnánk-meg: Mindenektől sokat
szenvedett; hogy mindeneknek idve-
seget adna: Halálakor meg-homá'yo-
sodtanak az ő szemei; hogy mi az ő men-
nyei ditsőségének világosságával él-
nénk. Sok bossúságokat és gyafazato-
kat hallott; hogy mi az égben halla-
nánk Angyali őrvendezéseket. Ne es-
sél ezokáért kétségbe én lelkem! mert
noha véghetetlen fok jót a' te bűneid-
del el-vesztettél vala; de ismét vé-
ghetetlen nagy drága árra adaték te éret-
ted: A' te bűneidért meg-kellené i-
téle

télned; de az Istennek Fia, mind e' világnak bűneiért, melyeket magára felvött, immáron meg-ítéltetett: A' te bűneidért bűnhedned kellene; de az ISTEN azokat immáron meg-büntette az ő Fiában: Nagy-sebei vagynak a' te bűneidnek; de sokkal nagyobb és drágább a' Christus szent vérének Balsamuma: *Atkozotnak mond tégedet Móses, mert meg-nem tartottad mind azokat a' melyek bé-irva vannak az Isten törvényében; de a' Christus Isten te éretted átokká: Irva vagyon a' mennyi tárházban az ellened való kézírás; de a' Christusnak vérével le vagyon a' töröltetve. Ezokáért: *A' te kinszenvedésed; Oh kegyelmes Jésus Christusom! légyen én nekem utolsó óltalmam és segedelmem, Amen.*

* Deut. 10.

VIII.

A' mi idvétségünknek bizonyos voltáról.

Légy jó reménységben. Hitben, Szeretetben. Hídigyed meg-nem ségjenülj.

Miert

Miert háborogsz, oh én lelkem! és miért kételkedel még-is az Istennek irgalmassága felől? Emlékezzél-meg a' te teremtődről; a' ki teremtett tégedet, te nálad nélkül: A' ki formálta testedet a' rejtékben, mikoron formáltatnék a' te testednek hajléka, a' te anyádnak méhében: A' ki ezokáért gondot viselt rólad, midőn még nem vóltál vólna; miért nem viselne gondot akkor-is, minekutánna tégedet az ő képére formált vólna? Istennek teremtett állattya vagyok, 's azért az én teremtőmhöz folyamodom. Hogy ha az én természetem az ördögtől meg-vestegettetett, és ha a' latroktól, tudni-illik, az én bűneimtől meg-sebesítettet; mindazonáltal él még az én teremtőm; mert a' ki teremtett engemet, ugyan a' meg-illeszthet-is engemet. A' ki teremtett engemet minden gonoszság nélkül, az el-is vehet tőlem minden gonoszt, mely az ördögnek ingerléséből, 's az Adámnak általhágásából, rész szerint a' magam

E

saját

faját tselekedetem miatt én reám ragadt, az én tellyes állatomat által jartas.

Ezokáért meg-yidámithat engemet az én teremtmő, tsak légyen akarattya reá: Igen-is akarja pedig, mert ki volna az, a' ki az ő alkotmányát gyűlölné? őelőtte nemde ollyaténok vagyunk-e, mint a' sár a' fázékjártó előtt? Hogy ha gyűlölné engemet, a' semmiből bizonyára nem teremtett volna: ő mindeneknek Idvezítője, de főképen az Hiveknek. Tsudálatosképen teremtett tsudálatosban meg-váltott engemet. Soha fényesben nem tündöklött a' Crístusnak szerelme; mint az ő kén-fenvedésének seibeiben. Bizonyára igen kedvében vagyon az, a' kiért az egyetlen egy Fiú ISTEN, az Attyának kebléből alá-botsáttarék. Hogy ha azért az én idveffégemet nem kívánnád Uram Jésum, miért jöttél volna alá az égből de alá jöttél e' földre, a' keresítnék halálára. Hogy azért az Atya ISTEN az ő szolgáját ki-váltaná, az ő Fiának nem ked-

kedvezett. Bizonyára tehát nagy Izere-tettel szereti az emberi nemzetiséget, ki az emberi nemnek szabadulásaért az ő Fiát meghagyá ostoroztatni, megöletni, és fel-fesíteni. Bizonyára nagy és igen drága árraz, meljel megváltott minket, tehát drága és igen nagy irgalmasága vagyon a' Megváltónak-is. Sokan tsudálkoznak ezen, hogy az ISTEN az ő választott fiait szintén úgy szereti, mint az ő egyetlen egy fiát; Mert midőn valakire valamit költünk, az, a' kire költünk, drágább és betsületesb annál a' mit reá költünk. Hogy azért fogadott fiai lennénk az Istennek, a' teremtés szerint való egyetlen egy Fiának nem kedvezett. Nagy Istennek ajándéka az, * hogy minékünk Istennek országában sok lakó helyeket szerzett, midőn az ő szerelmes Fiát adná érettünk, s a' kiben az Istenfégnék tellyes volta lakozik. Tehát valahol az Istenfégnék tellyes volta vagyon, ott vagyon az örök élet-

E 2

nek

* Ján 14. § Koloss 2.

nek és ditsóffégnék - is tellyes volta. Hogy ha a' Christusban az örökéletnek tellyes voltát nekünk adta, tehát mi képen tagadhatná-meg tőlünk annak az örök életnek leg-kissebbik részét?

Bizonyára minket az ő fogadott fiait, a' mi mennyei szerelmes szent Atyánk nagy szeretettel szeret, mivelhogy mi érettünk az ő sz. Fiát halálra adá: Nagy szeretettel kedvelt bennünket a' Fiú Isten, ki önnön magát mi érettünk áldozatra adta; hogy minket meg-gazdagítana, nagy szegénységet felvinni méltóztatott; mert nem volt annyi hely az hová fejét le-hajthatta volna; hogy Isten fiaivá tenne bennünket, emberre lőtt mi érettünk, és véghez vivén az ő áldozattyát, azután minket el-nem hagyott; de mostanában-is az ő Attyánk jobbján lévén, esedezik mi érettünk. Mi volna tehát az én idvefégemnek hijja, a' mit ő meg-nem nyerhetne, holott idvefégemnek meg-érdemlésére ő, önnön magát adta légyen én érettem. Vallyon

az

az Atya mit tagadhat-meg a' Fiútól, a' ki engedelmes lőn önéki, mind a' keresztnek halálig? Mit tagadhat-meg az Atya a' Fiútól, ki annákelőtte az elégséges fizetést, jó neven vőtte az ő Fiától?

Am vadollyingnak bár az én bűneim engemet; de én bizom az én esedezőmben; mert nagyobb az, a' ki esedezik én érettem; hogy semmint az a' ki vadol. Rentsen bár engemet az én fogyatkozásom; de én az ő jóságában ditsekedem: Vadollyingon bár a' sárán, csak mentsen-meg engemet a' közben-jaró: Vadollyingon továbbá az ég és a' föld, és bár mindenképen bűnösnek engemet talállyanak lenni, elég az énnékem, hogy én értem a' mennynek és földnek teremője, és ő maga az Igazság-is esedezik. Elég énnékem tudnom azt, hogy a' Christusnak érdeme elégséges légyen nekem, a' ki ellen én vétkeztem, és ha azt a' bűnt énnékem tulajdonítani nem akarja, színtén úgy lések, mintha soha bűnös nem volnék. Nem-is búsulok

E 3

még

még rajta, hogy az én bűneimnek nagy és súlyos volna sokszor elő - sámláltatik, mert ha az én bűneimtől megterheltetve nem volnék, soha az ő igaságát nem kívánnám. Es ha betegségem nem volna, soha az Orvosnak nem esedezném. Azért ő énnékem Orvosom, Idvezítőm és Igaságom, soha tőlem magát meg-nem tagadhattya: Ezokáért: *Könyörülly rajtam, oh egyetlen egy Orvosom, kíváncsios idvességem, szentséges igaságom! Amen.*

IX.

Az egy Isten szeretetről.

*Szeretettel, Igaz hittel,
A' Christussal egyes légy.*

EBredgyél-lel, oh te én hűséges lelkem! és szerezd azt a' leg-nagyobb jót, a' mellyben minden jók vannak, és a' melly nélkül semmi jó nintsen. Semminémű teremtetett állat a' mi akaratunkat bé-nem töltheti; mert egy sem mondatik tökéletes jónak; hanem csak rés szerint. A' jónak néminémű

mű forráfotkskája az Isteniségtől te hozád én lelkem folydogal; de a' kútő mindenkor Istenben vagyon. Miért tehát a' kútfejet akarjuk el-hadni, és a' kis patakotskát akarjuk követni. Mert minden jó a' teremtetett állatokban, csak néminémű képe ama' tökéletes jónak, melly Istenben vagyon, avagy inkább a' jónak, a' melly önnön maga az Isten: Ezokáért miért ragaszkodunk csak a' képhez, és a' való dolgot el-akarjuk hadni? Ama' Galamb, a' mellyet Nőé Pátriarcha az ő barmkájából ki-botsátott vala, sohol az ingó vizeken nyugodalmat magának nem talált; Így a' mi lelkünk sohol az ég alatt semminémű dolgokban nyugodalmat nem találhat, melly a' romlandóságnak és állhatatlanságnak, miatta, az ő kíváncságot valóban betölthetné. Vallyon 's nem nagy gyalázatot tésen-e a' magának, a' ki az ő méltóságánál aláb-való és semmire kelő dolgot szeret? Immáron miért hogy a' mi lelkünk minden teremtetett állatok-

toknál leg-nemesb legyen, mert Christus szénvedésével, és halálával megváltatott: tehát miért akar inkább teremtetett állatokat szeretni? Nemde nem ellenkezik-e ez az Istennék méltóságával, mellyre ISTEN a' mi lelkünket felémelte? Hogy valamit szeretünk itt e világon: azt avagy hatalmagsáért, avagy bőltseféért, avagy szépségért, és gyönyörűségért szerettyük. De mi lehet hatalmash, ebesb, szebb, és gyönyörűségéb az Istennel? * Minden-e világi Királyoknak hatalmagsága csak ő tőle és ő általa vagyon: Minden embereknek bőltseége az Isteni bőltseféhez képest merő bolondság: Minden teremtetett állatoknak szépsége ő hozzája képest merő rusnyaság: Minden ez egész világ gyönyörűsége, az örökké-való gyönyörűséghez képest merő siralom és jajgatás. Ha valamelly hatalmas fejedlem követét borsátana egy szegény nyomorult szűzhöz, kit jövendő házasságra kívánna magának. Nemde nem

* Dan. 4.

bolond:

bolondúl tselekednék-e az a' leányzó; ha az hatalmas Királynak követét megvetné, és egy szegény szűkölködőhöz adná magát; Így az ISTEN minden szép teremtetett állatoknak általa minket hozzája hív, és az ő szeretetire fel-fertenteni akar. Miért tehát a' mi lelkünk, mellyet a' mi Vőlegényünk a' Christus Jéhus kíván, a' teremtetett állatokhoz és ehez e világhoz ragaszkodik? Mivel-hogy a' teremtetett állatok is kiáltnak ekképen. Miért a' ti kívánságtoknak végét mi bennünk helyhezettétek; holott a' ti kívánságtokat bé nem tölthettyük? azért fuszlatok inkább, mind a' kettőnknek teremtojéhez, mert a' teremtetett állatoktól nem kell reménlenünk azt, hogy azok visontag szereszenek minket, holott hozzánk-való szeretetek soha sem vólt.

De az ISTEN, a' ki merő szeretet * visontag az ötet szeretőket gyűlölherié? Sőt inkább az ő szeretetivel minden mi kívánságunkat, és minden mi szerete-

* 1 Ján. 1.

tún-

tűnket elől vési, tehát annál inkább kell nekünk azt szeretnünk, a' ki éléb szeretett minket: * Szeretett minket midőn még nem voltunk volna: Mert az Istennek szereteti által e' világra születettünk. § Szeretett minket, midőn még ellenségi löttünk volna. mert az ő irgalmasága és szereteti tselekedte azt, hogy az ő egyetlen egy Fiát váltságul adta érettünk.

Szeretett minket, midőn vétkeztünk volna, mert az Istennek irgalmasága az, hogy ha vétkezendünk, nem meggyártádd halálra minket; de a' mi megtérésünket várja. Istennek kegyelmelése az, hogy ő minden mi érdemünk nélkül a' mennyei boldogságra vitzen minket. Az Istennek szereteti nélkül, soha az ő idvefeges isméréstire nem juthat. Az Istennek szereteti nélkül minden tudomány haszontalan és veszedelmes: Tehát a' szeretet minden titkos dolgoknak ismérést fellyül haladgya, mert ez, még az őrdögökben-is vagyoni

* Róm. 8. § Róm. 5.

de amaz igaz szeretet csak az Hívekben vagy. Miért bódogtalan az őrdög? Azért, mert a' mi leg-főbb jó, azt semmiképen nem szeretheti: Visontag, miért leg-bódogb, és leg-áldottabb az Isten? mert mindeneket szeret, és gyönyörködik mindenekben, a' kiket teremtetett. Miért tehát az Istenhez való szeretetünk e' világon nem tőkélletes mi bennünk? Mert csak annyira szerettyük az Istent, a' mennyire ismérjük; de itt e' világon csak rész szerint, mint egy tükörben, ismérjük; * de annakutánna az örök életben, midőn boldogok leszünk, § tőkélletesen szeretni és ismérni fogjuk.

Senki pedig ne reméllye azt, hogy tőkélletes Isteni szeretete volna a' más világon annak, a' ki e' világon nem kezdi szeretni az Istent. Mert a' jó Istennek szereteti nélkül nem lehet semmi kivásága senkinek az örök életre, miképen lehet; tehát, a' leg-nagyobb jóban részes az, a' ki nem szereti, nem keresi,

* 1 Kér. 13. § 1 Ján. 3. 's nem

s nem kívánnya? Azért minémű a' te szereteted, olyan vagy tennen magad is, mert a' te szereteted önnön magává változtat tégedet. A' szeretet legnagyobb kötéll az emberben: Ezokáért, mert a' szeretet, és az, a' mit szeret, mind edgyé léznek.

Mitsoda dolog foglalta tehát egyűvé a' kegyelmes Istent, és az el-kárhozott bűnösöket, kik az Istenhez képest egymástól felette igen távol estenek vala? Nemde nem az Istennek véghetetlen nagy szereteti-e? Hogy pedig len az Istennek igasága meg-ne erőtlenednék, ezért a' Christus Jfusnak drágalatos áldozattya hozzá járúla. Továbba, mitsoda dolog tsatollya-ósva a' teremő Istent a' teremtett hiv lélekkel, a' melyek felette igen távol vannak egymástól: nemde nem ugyan azon szereteté? Az örök életben az Istennel, nagy szeretnek grádsában ósvé-foglaltatunk, miért? Mert nagy buzgósággal fogjuk Istenünket szeretni.

A' é

A' szeretet egybe foglal, és el-is változtat minket, ha azért testieket szeretsz, testi ember lélsz: Ha pedig e világot szereted, világi ember lélsz. És így immáron a' test és vér Isten orságát nem bírhattya. Ha pedig az Istent és az Isteni dolgokat szereted, mennyei lélsz. Illyés Próféának tüzes szekere, mellyben az égbe fel-vitettetett, nemde hasonló volt-e az Istennek szeretetihez? Az Istennek szereteti az ember elméjének gyönyörűsége, a' Léleknek Paraditsomja kirekestie' világot, meg-győzi az ördögöt, bé-tsatollya a' poklot, és az eget meg-nyitja.

Az Istennek szereteti meg-tetstik ama' patsétben, mellyel az ISTEN bé-petsétlette az ő válastottit és hiveit: Senkit az UR ISTEN az utolsó ítéletben öveinek nem akar ismérni, valaki ezzel a' bélyeggel meg-nem jegyeztetett * Sőt a' mi fáját tul'ajdon hitünk, melly a' mi igazulásunknak és idveffégünknek oka, igaz nem lehet, ha a' szeretetnek

F

Általa

általá ki nem mutatíya magát; Mert az igaz hit ott nintsen, az hol erős bizodalom nintsen: bizodalom fintsen ott; az hol Istennek szereteti nintsen.

Nem tartatik az jó-téteménynek, a' mellyért hála-adás nem léssen; annak sem szoktunk hálaakat adni, a' kit nem szeretünk. Ha ezokáért igaz a' te hited, meg-isméri a' te meg-váltó Christusodnak jótétét, bizony meg-isméri, és hálaakat ad; hálaakat ad, és szereti-is az Istennek jó vóltát. Az Istennek szereteti a' mi lelkünknek élete és nyugodalma: El-távozván a' mi lelkünk a' testől a' halál által, a' mi testünk ottan meg-hal: Es midőn az Isten el-szakad a' mi lelkünkötől a' bűn miatt, ottan a' mi lelkünknek élete el-vész.

Víson tag az ISTEN lakozik hit által a' mi sziveinkben, lakozik-ismét szeretetnek által a' mi lelkünkben, mert az Istennek szereteti az Híveknek szivekben, a' Sz. Léleknek által, ki-öntetiki: Semmi tsendeffége nem lehet a' lélek-

nek

nek az Istennek szereteténélkül, mert az ördög és e' világ ő néki leg-nagyobb ártalmat téssen: Az ISTEN pedig a' léleknek leg-nagyobb nyugodalma: A' lelki-isméretnek femmi békefésége nintsen, hanem csak azokban, a' kik hit által igazultanak-meg: Senkiben az Istennek szereteti nintsen, hanem csak azokban, kik fiúi bizodalommal Istenhez indittatnak. *Hallyon-meg ezokáért mi bennünk a' mi szeretetünk, annakutánna e' világnak és minden teremtetett állatoknak szereteti, és éllyen bennünk az Istennek szereteti, a' melly kezdetteséék e' világon, és végezteséék-el a' más világon, nagy boldogság. Amen.*

X.

Az Istennel való meg-bé-kelésünkötől.

*En adóságimért, Sok 's nagy bűneimért,
Meg-fizetett a' Christus.*

Bizonyára a' mi betegségekünket a' Christus viselte, és a' mi fájdalminkat ő hordozta. * Oh Christus JESUSOM!

a' melly örökké-való büntetést mi érdemlettünk vala, azt tennen magadra fel-venni méltoztattál: A' terhet, melly minket a' pokolig le-nyom vala, magadra fel-vőtted: Meg-sebesítettél a' mi álnokságinkért, és meg-rontattál a' mi bűneinkért: A' te sebeiddal gyógyultunk-meg, az ÚR minden mi álnokságinkat te reád vetette. Tsudálatos volt ez a' változás, hogy te magadra fel-venni akarád a' mi bűneinket, és aján-dékozni akarál minket a' te igazságod-al: A' mi meg-érdemlett halálunkat magadra vőtted, és minékünk életet adsz. Ezokáért semmit az én bűneim bocsánattya föl-való kegyelmességed-ben immáron nem kételkedhetem. A' mi bennünk volt utálatos, úgymint a' bűn, azt magadra fel-vőtted, és a' mi jó volna mi bennünk, tudni-illik, a' mi testünk és lelkünk, mellyeket terem-tettél, azokat tehát miképen utálnád? Nem hagyod az én lelkemet a' kopor-sóban, * és nem engeded, hogy a' te

* Sól. 116. Zsel. 26

ben-

szentet rothadásra jussón. Valóban szent az, a' kinek bűnei el-törölve vannak. Bóldog pedig az, a' kinek az ő álnoksági meg-botsátattariak, és kinek vétkeit az ÚR néki nem tulajdonította.

Miképen tulajdoníthattya tehát nekünk az ÚR, a' mi bűneinket, holott azokat másnak tulajdonítá? Az ő népének álnokságaért az ő szerelmes Fiát veré-meg, * ezokáért az ő ílméretivel sokakat meg-igazit, mert azoknak álnokságokat ő vőtte-el. Miképen igazította-meg az ő Hivait? Halljad és értsd meg én lelkem: Megigazította azokat, a' kik idveféges tudományban elmélkednek, és a' kik csak a' Christus Jésuban helyheztesik az ő hiteket, a' mint Sz. Janosnál meg-vagyon írva: S Ez pedig az örök élet, hogy tégedet egyedül ílmérjenek igaz Istennek Jenni, és a' kit el-botsátál a' Jébus Christust: † Esigy ha vallást tévesz száddal, és szivedben el-hísed, hogy a' Christus Jé-

F 3

lust

* Efs. 53. † 1. Ján. 17. † 1. Ján. 4.

Istaz Atya Isten fel-támasztotta halottaiból, idvezűl. * Az igaz hit pedig meg-fogja a' Christusnak elégfeges tételeit; mert ő viselte a' mi álnokságinkat, és a' bűnösökért könyörög. Oh kegyes Christusom! bizonyára nem fokban igazútnak volna meg, ha a' bűnös-öket kegyelmesen hozzád nem fogadtad volna, és az ő bűnöket meg-nem bocsátottad volna.

Miképen ítéli tehát meg a' Christus kemény ítélettel a' pénitencia-tartó embereknek bűnöket? A' melly bűnöket magára vött, miképen kárhoztattya azokért a' bűnös embert, holott ő maga lón érette bűnössé? Meg-ítéli-é azokat, a' kiket barátinak hív? Meg-ítéli-é azokat, a' kikért efedezik? § Meg-ítéli-é azokat a' kikért meg-hólt? Ez-okáért emeld-fel magadat, óh én lelkem! és meg-se emlékezzél a' te bűneidről, mert el-felejtkezett az UR azok-ról. † Miért rettegnek tehát attól, a' ki

nem

* Róm. 10. § Matt. 8. † Solt. 103.

nem tsak a' mi bűneinkért; de e' léles világnak bűneiért eleget tött. * Hogy ha más valaki az én bűneimért elégfegesképen meg-fizetett volna, még-is ne talántán kétkelkedhetném; ha azt az elégtételt akarná é jó neven venni az igaz Bíró? Hogy ha ember, avagy valamelly Agyal én érettem eleget tött volna; még-is valami kétkedés lehetne benne, ha az én meg-váltomnak elégtétele elégfeges vóit-é én érettem avagy nem; de immáron a' kétkedésnek semmi helye nintsen. Hogy-hogy ne venné jó kedvel az elégfeges tételt, a' mellyet önnön maga fizetett-meg? Hogy-hogy ne volna elégfeges fizetés az én bűneimért, holott ő maga az ISTEN fizetett érettem. Tehát miért háborodol-még-is, oh én lelkem! mert az URnak minden útai tsak azon igazmajság és igaság: Igaz az UR, és igaz az ő ítélete-is.

Miért szomorkodol még-is óh én lelkem? ébrefszén-fel tégedet az Istennek-

* 1 Ján. 2.

nagy

nagy irgalmasága, emellyen-fel ugyan azon Istennek igasága-is: Mert ha igaz az Isten, tehát az egy vétékért nem kíván kétszerváló elégseges fizetést. Es ha a' mi bűneinkért az ő szerelmes Fiát meg-verte: Miképen vér tehát minket ő szolgait ugyan azon bűnökért meg? Miképen bünteti meg mi bennünk viszontag az ő egyetlen egy Fiában meg-büntetett bűnöket? Mert az Urnak igasága örökké meg-nem kissebbitetik, a' mint meg-vagyon írva: * Nem akarom a' bűnösnek halálát; de azt akarom inkább, hogy megtérjen és éllyen, azt mondgya az Isten. § Jövetek én hozzám kik fáradtak és meg-terheltetve vagytok a' ti bűnietektől, és én meg-könnyebbitlek ti teket: ekképen kiált a' mi Idvezítőnk is. Hazuggá tészűk-e tehát az Istent, avagy a' mi bűneinknek terhével meg-kissebbíthettyűk-e az ő nagy irgalmaságát? Hazugnak pedig mondani az Istent, és az ő irgalmaságát meg-tága-

* Ezek. 33. § Matt. 11.

ni,

ni, nagyobb véték e' széles világnak bűneinél: azért a' Júdás-is nagyobb vétékét tőn kétségbe esésével, hogy sem mint a' Sidók, kik Christus Urunkat meg-feszítették. Sőt inkább azt mondgya Sz. Pál, § az hol meg-nevelkedik a' bűn, ott a' kegyelem sokkal inkább bővölködik, melly a' mi bűneinknek mérő serpenyőjét meg-számlálhatatlanképen sokkal inkább meg-nyomta, mert embereké a' bűn; de Istené a' kegyelem, az embereknek bűnök idő szerint való; a' mi Urunk Christus Jésusnak kegyelme örökké-való. A' mi bűneinkért eleget tőn a' Christus, az Istennek kegyelme pediglen; Christus halála által örökkön örökké meg-építetett és meg-erősítetett a' mellyhez én alázatosan ábitatos bentséggel folyamodom, Amen.

XI.

A' mi bűneinkért való
elégtételről.

A' Christus halála, Eteret találja;

Az hiveknek Istennel.

§ Róm. 5.

Jöve

*F*ővetek én hozzám mindnyájan, kik meg fáradtatok. és meg terheltetitek, és én meg-nyugtotlak titeket *: ezek a' mi Idvezítőnknek igéi; Uram JESUS CHRISTUSOM! én bizonyra felette igen meg-terheltetve vagyok, és a' bűnnek igája alatt fel-fohászlokodom; de te hozzád az élő kútforrásból sietek. Jőj hozzám URAM JESUSOM! hogy én is meheflek te hozzád. Te hozzád megyek én, mert elébb jöttél én hozzám. Te hozzád járulok URAM JESUSOM! és nagy kívánsággal kívánlak tégedet, mert én bennem semmi jót nem találok. És hogy ha valami jót én bennem találhatnék, tégedet ilyen nagy szorgalmatossággal nem keresnélek. Bizonyára URAM JESUS CHRISTUSOM, igen fáradott és meg-terheltetve-is vagyok én az én bűneimtől, senkihez nem hasonlítom magamat a' te Szentid közzül; hanem csak a' keresztfán függő latrokhoz. Kőnyőrülly ezokáért én rajtam, ki kőnyőrültél a' keresztfán függő latron.

* MATT. 11.

Veszt

Vesztettül 's álnokul nagy bűneiben élek; de mindazonáltal kegyelsen és szentségesen kívánok meg-bánni. A' kegyesség pedig len, és a' szentséges élet távol vagyon az én szívemtől, és azért a' te kegyelmedhez és szentséges igaságodhoz folyamodom. Segéllyen-meg engemet a' te lelked, mellyet áldozatúl adtál fokakért: * Segéllyen engemet a' te én érettem meg-ostoroztatott, meg-pögdöstetett, artzúl veretett, tövis koronával meg-koronáztatott szent tested. Segéllyen-meg engemet, URAM JESUS CHRISTUSOM! a' te szentséges szent oldalodból ki-folyamodott véred, melly minket minden mi bűneinktől meg-tisztított. § Segéllyen-meg engemet a' te szentséges Istenféged, melly az emberi természetet a' szenvedésben meg-tartotta, melly szentséges szenvedésednek nagy erőt és segítséget adott, úgy annyira, hogy az ISTEN az ő vére által engemet meg-váltott légyen. Segéllyenek-meg enge-

* LUK. 18. § 1. JÁN. 1.

met

met a' te szent tebeid, a' mellyekben énnékem minden orvosságom vagyon. Segéllyen-meg engemet a' te érdemed, a' melly én utolsó óltalmom és segedelmem, és minden bűneim ellen való orvosságom. Mert valamit szenvedtél, azt én érettem szenvetted. Es valamit nyertél, azt az én méltatlanságomnak nyerted.

Ajánlja ezokáért az ISTEEN az ő szerezetet minékünk, minden embereknek felette; sőt az Angyaloknak elméjének fellyúl-való bővölkedéssel javallja és ditséri, § hogy Christus mi érettünk meg-hólt, még midőn ellenségi volt-nánk az Istennek. Kitsoda nem tsudálkozhatik ezen, avagy kitsoda nem almélikodik ezen, hogy senkitől nem kérettetett; sőt inkább minden emberek-től meg-utáltatott, 's még-is a' bűnös emberekért és az ő ellenségiért az irgalmas Istennek Fia könyörög és eledezik, és nem csak esedezik; de még az Isten igaságának eleget-is tésen, az

§ Róm. 6.

ő alá-

ő alázatos születésével, szentféges életével, keferves kénfzenvedésével és ifonyú halálával.

Oh Uram JESUS Christusom! ki én érettem esedeztél, szenvedtél, és meg-is hóltál, minekelőtte még a' te érdemedet, és kénfzenvedésedet nem kívántam volna, avagy midőn még imádságimmal tégedet az elégtételre nem szorgalmaztattalak volna, miképen vehetsz-e engemet a' te szent színed elől? Miképen tagadhatod-meg tőlem a' te szentféges kénfzenvedésednek hasznát, minekutánna immár a' mélyféges veszedelemből kiáltok te hozzád, és a' te érdemednek hasznát az én sirásimmal és soházkodásimmal ohajtom: Ellenféged voltam természetem által, midőn én érettem meg-hóltál; immár barátod 's atyád fia vagyok kegyelem által. Meghallgattad ellenfégedet; midőn még nem könyörgött volna tenéked; miképen utálod-meg tehát barátodat, midőn nagy siralommal és könyörgéssel járul

G

te

te hozzád? Mert a' ki te hozzád jő azt ki-nem űzöd, mivelhogy a' te beszéded merő igazság. Beszéltél minékünk ítéletben és igazságban, és az örök életnek igéjét te tőled vöttük.

Ezokaért emeld-fel magadat óh én lelkem, mert annak előtte bűnösök voltunk természet által, mostan pedig len igazak vagyunk kegyelem által: Annakelőtte ellenségek voltunk, immáron mostan barátok vagyunk'satyafiak. Annakelőtte a' mi segedeelmünk volt a' Christus halálában; de mostan az ő életében is vagyom: Annakelőtte meg-hóltunk vala a' mi bűneinkben; mostanában pedig len meg-elevenedtünk a' Christusban. Oh Istennek meg-mondhatatlan nagy szereteti! a' mellyel szeretett bennünket! Oh Isteni kegyelemnek bővőlőködő gazdagsága! mellyel méltóztatott bennünket együtt lenni a' mennyei ditsőségben! Oh Isten irgalmasságának kegyessége! mellyel meg-látogatott bennünket a' magaságból.

Hogy

Hogyna a' Christusnak nálála hozott minékünk életet és igazságot, mit nem hozhatna immáron az ő élete? Haa'mi Idvezítőnk az ő Attyának elégséges fizetést tött akkor; midőn meg-hólt, mit nem tselekedhetne már midőn él, és a' mi bűneinkért esedezik? El és lakozik a' mi sziveinkben a' Christus, tsak hogy élhessen az ő szentséges érdemének emlékezete mi bennünk. Uram Jéhus Christusom vony engemet utánnad, hogy birhassam azt bizonynal, a' mit várok itt reménységemnek erős vóltával. Kérlek legyen együtt te veled a' te szolgád, és lássam meg a' te ditsőségedet, mellyet a' te Attyád adott tenéked hogy lakhassék abban az hajlékban, a' mellyet készítettél önéki a' te Attyádnak házában. Boldogok azok, a' kik lakoznak a' te házában Uram Isten, mert azok ditsérnek tégedet örökkön örökké, Amen.

XII.

Az igaz hitnek természetéről, és annak tulajdonságiról.

*Az idvezítő hit. Mindenkoron el-bidd,
Hogy él és győzedelmes.*

OH te én lelkem, gondold-meg az igaz hitnek jóságostelekedet, és nagy bálákat adgy az edgy élő Istennek. a' ki hitet adott tenéked. Mert az edgy hit ólt ismét bé bennünket a' Christus Jéhusban, szintén úgy a' miképen a' szülő-veszők a' szülő-tőből vesznek nedvesseget; így vesűnk mi-is a' Christustól életet, igazságot, és idvesseget. Az Ádám ki-elett az Istennek kegyelméből, és az Istennek képét és ábrázatját az ő engedetlenféggével és hitetlenségével el-vesztette vala; de viszont az Isten kegyelmében fogadtatunk, és az Istennek képe ujjułni fog és kezd mi bennünk hitnek általa. Hit által nyerjűk-meg a' Christust; és hit által lakozik mi bennünk. Az hol pedig a' Christus vagyon; ott vagyon az Istennek kegyelme. Az hol pedig az Istennek kegyelme vagyon; ott vagyon az örök életnek-is öröksége. Az Abel hit által

na.

nagyobb áldozatot tört az Istennek, hogy nem mint Kain: Így lelki áldozatokat áldozunk az Istennek mi-is hitűnknek általa, tudnillik, a' mi ajakainknak gyűmölsét: Az Enoch hit által viteték a' más világra; így e' világi nyájasságunkból vísen minket a' hit a' mennyei Angyaloknak társaságába. A' Nőé Pátriarcha hitből késítette a' Bábkát; így hitnek általa mégyűnk-bé az Ecclesiába, a' mellyben a' lelkek tartatnak-meg az életre, e' kívül pedig len mindeneknek el-kell vesni; nem külömben mint amazoknak kik a' vízözönbe bé-merűlének.

Az Ábrahám hit által hadta-el a' bálványozó földet; így mi-is hit által hadgyuk-el e' világot, szűléinket, atyánságait, és rokonságinkat, és tsak a' Christushoz intő szavához ragaszkodunk. Azon szent Ábrahám hit által bujdosott idegen földön, várván nagy tsendességgel a' meg-ígért földet; így mi-is hit által várjuk a' mennyei Jéru-

G 3

sála-

sálemet, melyet mennyégben készítet-
minékünk az Isten. Idegenek és jö-
vevények vagyunk itte' világon, * az-
ért hitünknek általa siessünk a' men-
nyei hazánkba. A' magtalan Sára Afz-
szony-is vénségének idejében hitnek
általa fogadá mehében az Isákot; Mi-
is így lélek szerint meg-halván érezzük
az hitnek erejét, úgy annyira, hogy a'
Christuslélek szerint a' mi sziveinkben-
is fogantatik mindenkoron. Mert mi-
képen a' Szűz Máriának szent méhé-
ben egyszer fogantaték a' Christus; Így
minden napon az hívőleges lélekben,
melly e' világi fertelmességtől tisztán
tartya magát, lélek szerint született.
Hitből vitte-fel Abraham az Isákot ál-
dozatra; így mi-is a' mi tulajdon aka-
ratunkat, a' mi lelkünknek szerelmes
fiát, hittel lélek szerint áldozzuk, mert
a' ki a' Christust követni akarja, magát
meg-kell tagadni e' világtól, az-az, tu-
lajdon tisztességének és szeretetinek el-
lőne kell mondani. Hitből az Isák álda-

* 1 Pét. 4.

meg

meg a' Jákobot; Így hitből réselte-
tünk minden Isteni áldásokban, mert
Abrahamnak magvában, az-az, a' Chri-
stus Jéhusban, minden nemzetségek
meg-áldattattanak.

Hitből prófétált Józef régenten az Iz-
rael fiainak, az Egyiptombéli ki-jövé-
sek felől; Így hitből várjuk ez lelki É-
gyiptusból, tudni illik, e' világból ki-
menésünket, és a' mi testünknek hól-
dog fel-támadását. Hit által Móses há-
rom hónapig tartattaték; így a' mi
hitünk tart-meg minket a' sátánnak ke-
gyetleniségétől, míglen a' mennyei pa-
raditsomba bé-nem vitettetünk, és lel-
ki Királyokká nem fogadtatunk. Hit-
ből választá magának Móses inkább az
Egyiptombéli népek nyomorúságát,
hogy sem mint az Egyiptombéli Ura-
ságot; így minket-is az hit fel-indít,
hogy e' világi gazdagságnak pompasá-
gát, gyönyörűséges völtát meg-utál-
nók, és csak a' mennyei országnak di-
csőségét kívánók. Hittel választottuk

ma-

magunknak a' Christus Jánosnak gyálázatoságát, hogy sem mint e' világi uraságát. Hitből hagyta-el a' Móses az Egyiptomi Országát, és Faraó Királynak haragját; így az hit erősít és biztat minket-is, hogy e' világ fejedelmének kegyetlenségétől és sörnyű fenyegetésektől ne iktóznánk; hanem inkább erős és állhatatos szível a' mi hiv Istenünknek engednénk. § Hittel szentelt meg az Izrael népe a' Pascha innepét. Így mi is hitből szentellyük a' mi Húsvétunkat, * mert a' mi Húsvéti Bárányunk a' Christus megáldoztatott; a' kinek húsa bizonyos étel, és vére bizonyos ital.

Hittel mérle által a' veres tengeren az Izrael népe; így hittel által-megyünk e' világi tengeren. † Hittel romoltanak meg a' Jérichó városának kő-falai; így hittel rontunk mi is minden ördögi hatalmat. Hittel tartaték meg Raháb nevű Asszonyállat: Így ama' közönséges világi hartzban, hittel tartatunk

§ Kér. 5. * Ján. 6. † Jéz. 6.

meg

meg a' veszedelemtől. Hittel győzték meg a' mi Atyáink országokat, hittel kotsolták-bé, az Oroslánoknak szájokat, a' tűznek egető erejét hittel oltozták-meg: Így mi-is az ördögnek országát hittel győzzük-meg, hittel a' pokolbéli oroslannak tsalárságától és dühösségétől mentyük-megmagunkat, hittel a' pokolbéli tűznek égetésétől szabadulunk-meg.

Az hit pedig nem valami pusztá vélekedés avagy vallás; de élő és hasznos, nekünk meg-jelentetet a' Christus Evangéliomában, Isten kegyelme felől való tellyes hittel, a' mi szívünknek tsendes nyugodalma; és a' Christus Jánosban meg-nyugott érdemében való békeffég. * Ez a' hit sármazik a' Christus szent igéjének magvából, mert a' hit és a' lélek egyes, az ige pediglen a' Sz. Lélek Istennek sekere. A' gyümöls követi az ő magyának termését, a' hit mennyei gyümöls; tehát a' mag-

* Róm. 10.

magnak-is mennyeknek kell lenni, tudnillik, az Isten igéjének.

Miképen a' teremésben világosság támad vala ki, az Isten igéjéből, mert szóllott az Isten, és mindgyarást világosság lón; így a' hitnek világosságtámad az Isten igéjének világosságából, a' mint Sz. Dávid bizonyította: A' te világosságodban meglátod a' világosságot. Mivel azért a' hit, a' Christussal minket ösve tsatol és egyesít, és azért mi bennünk minden jószágos - tseleketedeknek annyának mondatik. Es így hol a' hit vagyon; ott vagyon a' Christus, a' hol vagyon a' Christus; ott vagyon a' szent élet, tudnillik; igaz alázatosság, igaz szelidség, igaz szeretet; mert a' Christus és a' Szent Lélek Isten egymástól el-nem választanak, azért a' hol a' Sz. Lélek vagyon; ott vagyon az igaz szentség; tehát valahol szentséges élet nintsen; ott nintsen szentelő Sz. Lélek, és a' hol Sz. Lélek nintsen, ott Christus-is nintsen, és a' hol

a' hol Christus nintsen, ott igaz hit nintsen. § Valamelly szőlőtőnek veszeje nem vésen magának életet és nedvességet a' szőlő-tőből, az a' vessző nem foglaltatott egybe a' szőlő-tővel; így mi-is hit által a' Christusban nem vagyunk egybe-foglaltattak; hanem ha életet és nedvességet ő tőle vesszünk.

Mert a' hit olyan, mint egy némű lelki világosság, mivelhogy a' mi sziveink hittel világosittatnak-meg, tehát hintegeti mi bennünk a' jó tseleketedeknek nap-fényét; a' hol pedig a' lelki életnek nap-fénye nintsen, ott az igaz hitnek fénye nintsen, mert a' sötétségnek tselekedeti a' gonosz tselekedetek, a' hit pediglen világosság, mitsoda társalkodása vanyon tehát a' világosságnak a' sötétséggel? * Az őrdögnek magva a' gonosz tselekedetek, a' mi hitünk a' Christusnak magva, tehát mitsoda társasága vagyon a' Christusnak a' sáttannal? Hittel tisztítottanak-meg a' mi sziveink, miképen lehet

tehát a' mi fziyünknek belső tisztasága, a' hol rusnya szók és tisztátalan tselekedetek kiöl meg-tetzenek? A' hit a' mi győzedelmünk, * és miképen lehet ott igaz hit, az hol a' test meg-győzi a' lelket? és mint egy rabot tömlőtzenben tartya; Hit által lakozik mi bennünk a' Christus, és hit által vagy on minkünk a' Christusban örök életünk: De egy sem lében részese az örök életnek, valaki pénitentiáját nem tart, és az ő bűneit meg-nem szánja, 's miképen lehet tehát Christusé? Ezokáért, *Gerjezd-fel mi bennünkőb Christusom, oh kegyelmes Jésum! az igaz hitnek világoságát; hogy hitünknek általa nyerhesük-meg az örökké-való életnek boldogságát, Amen.*

XIII.

A' Christusnak lelkünkkel való lelki egyesüléséről.

A' Jésum lelkünknek, 's megíérő szivünknek, Szerelmes Völegénnye.

E*Ljegyezlek tégedet magamnak örök, ké, azt mondgya a' mi Idvezitőnk az*

* 1 Ján. 5.

hiv

hivőges Léleknek *. A' Kana Galiléabéli menyeközben akarja jelen lenni, hogy azzal megjelentené, hogy a' lelki menyeközre jött legyen e' világra; örülly azért és nagy vigasággal vigadgy oh én lelkem! a' te Uradban, a' ki fel-öltöztetett tégedet idveffégnek ruhájában és igazságnak öltözetivel ékesített-meg tégedet, mint szerelmes Mátkáját függővel környül, oh én lelkem, a' te Jegyetsednek tisztelségeért, örülly, ékességeért; örülly az ő szeretietért-is. Mert az ő tisztelsége nagy, mivel hogy örökké-való, áldott, igaz ISTE Ő, minémű tisztelsége lében tehát ennek a' teremtetett állatnak, úgymint a' Léleknek, hogy ő maga a' teremto magának akarja őtet jegyezni?

Az ő ékessége-is igen nagy, mert szép és ékes ő személyében, 's minden emberek fiai felett, kinek ditsőségét láttak, úgymint az Atyának edgyetlen egy szülöttének ditsőségét, az ő ortzá-

H

ja

* 1 Ján. 2. 19. 's Ján. 2. 2. Matth. 17. Luk. 20.

ja tündöklék vala mint a' Napfény, és az ő ruhái fejérek valának mint az hó, és az ő ajakiban vagyon ékessen szólásnak kedvesége dítsóséggel és nagy tisztelséggel koronáztatott vala meg, melly nagy irgalomság legyen tehát ez, hogy ama' leg-nagyobb ékeség és szépség a' bűnös embereknek sok mocsokkal meg-ündokittatott lelkét jegyesül akará magának venni?

Az honnét meg-tetfzik a' Völegénynek felféges nagy vólta, és az ő Jegyesének nagy erőtlensége. Továbbá, meg-tetfzik innen a' Völegénynek ékesége és szépsége, az ő Jegyesének pediglen innen meg-tetfzik nagy otsmánysága; de mindazonáltal a' Völegénynek még-is nagyobb szereteti vagyon az ő Jegyeséhez, hogy sem mint az ő Jegyesének, az ő ékes és gyönyörűséges Völegényéhez.

Nézd-meg, óh én lelkem! a' te Völegényednek meg-mondhatatlan hozzád való nagy szeretetét. A' szeretet az

égből

égből vonta-le őtet e' földre, olt/ophoz kötötte, keresztre fel-függesztette, koporsóban temetette, pokolba szállította: 's miért vötte-fel ezeket, hanem csak az ő mátkájához való szeretetiért; de még-is a' mi szívünk keményb a' kösziklánál, és nehezebb az ólomnál, hogy viscontag nem szeretheti, a' ki őtet e-lébb szeretete.

Mezítelen vala a' Menyasszony, melly a' mennyei dítsóságnak palotájában semmiképen bé-nem mehet vala, az ő mezítelenségnek miatta, azért ő fel-öltöztette őtet idveffégnak és igazságnak szép ruhájába, midőn a' bűnnel ruhya és álnokságnak utálatos ruhájában hevert vólta, adta őnéki, magát hogy bé-fedné tündöklő világos Biborral 's bárfonnyal, melly ruha semmi nem egyéb; hanem amaz igazság, mellyet ő néki az ő völegénye nagy kénkenvedésével és halálával szerzett.

Nagy táratsággal tárad vala Jákób Pátriarcha tizennégy estendőttől fogva,

H 2

hogy

hogy Ráchelt jegyesül magának nyerhette volna; de a' Christus csak nem harmincz négy esztendeig szenvedett éhséget, szomjúságot, hideget, szegénységet, tsufolást, gyalázatot, fogságot, ostromozást, epének keferűségét, keresztet, halált, hogy az hiv lelket magának jegyesül nyerhette volna.

Alá-méne a' Samson, hogy a' megvetett pogány Filistéusok közül magának feleséget venne: Alá-jöve az Isten Fia is; hogy az el-kárhozott és az örökké-való halálra sententziázott emberek közzül választana magának jegyeset. A' Menyasszonynak mindē nemzetsége ellensége vala a' Menyai Atyának; de a' Vőlegény őtet az ő keferves kénzszenvedésének általa megengesztelte. Le volt tapodván a' Menyasszony és meg-rútítva; de a' Vőlegény meg-mologatta őtet a' keresztségnek vizével, és szentféges fordójével: meg-tisztítá a' Menyasszonynak vérért, az ő saját tulajdon vérével, mert az

Isten

Isten Fiának vére meg-tisztított minket minden bűneinktől. Rusnya és igen utálatos volt a' Menyasszony; de ő megkente őtet igazságnak olajjával, tudnillik, irgalomsággal és kegyelemmel. Nem vala tisztességesen meg-ruházva a' Menyasszony; de ada nekie arany-peretzet és függőt, és meg-ékesíté őtet jóságos tselekedetekkel, és Sz. Léleknek külömb-külobmbféle ajándékival. Igen szegény vala a' Menyasszony, és nem volt jegyül mit adni az ő jegyelsének, 's ezért hadta néki a' Szent Léleknek zálogját, és az ő testének zálogját: vőtte-el az ő jegyelsétől, és őtet az égbe fel-vitte.

Nagy éhségben vala az ő Jegyesse; de ő szép semlyet, mézet, és olajt ada önéki eledelre, és az ő saját testével és vérével legeltette őtet az örök életre. Engedetlen vala a' Menyasszony, és gyakorta az házasságnak hitit most-is meg-tőri, midőn fertelmeskedik e' világgal és ördöggel; de az ő Jegyese az

H 3

ő meg-

ő meg-mondhatatlan hozzája való szeretetiből, kegyelmébe vőtte őtet, valamennyiszer igaz töredelmességnek általa hozzája tér. Elmérd-meg ezokaért én lelkem, ennyi hozzád való szeretetnek jeleit, szeressed, óh én lelkem! annak szeretetit, a' ki te éretted szálolt-le a' szűznek mehébe, és azért annyival inkább kell őtet szeretnünk mi magunknál, mennyivel nagyobb legyen az, a' ki önnön magát adá mi érettünk. Minden mi életünk hasonlatoslegyen ő hozzája, a' ki mi érettünk önnön magát hozzánk hasonlóvá tőtte.

Bizonyára háládatlan ember vólna az, a' ki vilzontag nem szeretné azt, a' ki őtet szereti. Mennyivel inkább kell tehát minékünk azt szeretnünk, a' ki minket ilyen igen szeret, mintha elfelejtkezett vólna az ő felféges vóltáról. Aldot lélek azért az, a' melly a' Christus Jéfushoz foglalatik, mert a' Christusnak minden jótéteményét bizvást magának tulajdonithattya, és miképen

képen az házasságban lévő Menyafszony tündöklük a' Vőlegénynék ékeségével; szintén úgy tündöklük a' Christusnak az ő Ekklesiájához való lelki foglalatossága, a' mint vagyon írva: Eljegyzettek tégedet magamnak hitálat; a' hit pedig len héolt minket a' Christusba, mint egy lelki szőlő-tőbe, hogy nedvességet és életet ő tőle vegyünk. Es miképen azok, a' kik a' házasságban élnek, nem mondatnak ketten lenni, hanem egy test, és egy vér; így a' kik hitnek általa foglalódnak az Urhoz, egy lélekké lésnek ő véle, mert hitnek általa lakozik a' Christus a' mi szíveinkben, melly hit a' szeretetnek általa ható mi bennünk. Miképen az O Törvényben a' Papoknak szűzeket kell valavenni feleségül*; Így a' mennyei Fő-Pap ilyen szűzet foglal magának lélek szerint, melly a' pokolbéli ördögnek, e' világnak, és az ő tulajdon testének nyajalságától és ölelgetésétől önnen magát tisztán minden fertesztesés nélkül

kül meg-tartya. Ezokaért, *Oh kegyelmes Jésus Christusom! tégy minket méltókká, hogy ez élet után az ártatlan Báránynak menyeközőjére be-viettesünk, Amen.*

XIV.

A' meg-tesztelésnek titkos szentségéről.

Igen sápen fénlik, Gyönyörűn tündöklék, A' Christusnak bölcsője.

EGy kevésse vonnyuk-e! a' mi elménket az idő szerint való dolgoktól, és a' Christus születésének titkos dolgairól elmélkedgyünk. *Az Istennek Fia*, mi hozzánk az égből alá jöve, hogy minket fiaivá fogadna. *Az Isten emberre lött*, hogy az ember az Isten kegyelmében és természetiben réses légyen. *E' világ*nak *estvéje* felé akara a' Christus születni e' világra, melly dologgal jelenteni akará, hogy a' meg-tesztelésnek javai nem e' jelen való életet; hanem az örök életet példázták. *Az Augustus Császárnak békeséges idejében* akara e' világra születni,

letni, mert ő az emberi nemzetet az Istennek akará meg-békéltetni. *Az Izrael nemzetségének* *szolgálatjának idejében* akara születni, a' ki az ő népének igaz szabadítója és bosszúállója lenne. *Más Urnak birtoka alatt* akara születni a' Christus, a' kinek birtoka és urasága nem e' világból való volt. *Születettek* *sáztól*, hogy azzal meg-jelenténé, hogy ő nem fogadtatik és nem születetik másutt; hanem csak a' szűzeknek szivekben, az-az, a' kiknek szivek, lelkek, nem az ördöghöz, sem e' világhoz, hanem csak az egy Istenhez ragaszkodik. *Szentül és tisztán születettek*, hogy a' mi tisztátalan és meg-terveztetett születésünket meg-szentelné. *Születettek* *Szüztől*, melly el-volt jegyeztetve férfinak házasságára; hogy azzal az Istentől rendeltetett szent házasságot meg-betsülné. *Születettek éjjel szeretésben*, az a' ki ennek a' világnak igaz világossága vala, meg-világosítván a' sötétséget. *Jábolba helyhezettek* az, a' ki igaz

igaz eledele volt a' milelkünknek. *Szű-
lettek Samár és óbér között*, hogy az
embereket, a' kik az oktalan állatok-
hoz, a' bűn miatt, hasonlók valának,
az előbbeni méltóságra hozná. *Szű-
lettek Bethlehémben*, az-az, a' kenyér-
nek házában, a' ki az ő Isteni nagyja-
vainak bőszeges eledelét magával hozta.

*Első szűlőtte és egyetlen egye az ő Anyá-
nake földön*, a' ki Isteni természetire néz-
ve első szűlőtte és egyetlen egye az At-
tyának az égben; *Szűlettek szegényen és
nyomorúltan*, hogy mennyei gazdagságo-
kat minékünk szerezze. *Szűlettek
Istállóba*, hogy vinne minket az ő örök-
ké- való gyönyörűsleges palotájába.
Az égből alá bocsátaték, ilyen nagy jó-
téteménynek követe, mert senki itt e'
világon az ő nagy jóvoltát nem értette;
tehát mennyei ajándékoknak követé-
nek méltán mondatik.

Órú' nek a' Sz. Angyalok, a' kik az I-
sten Fiának meg- testesüléséért társul for-
gadnak minket az ő boldogságokba:

*A Pásztoroknak először csak tsudateitelt bir-
detének*, mert a' lelkeknek igaz Pász-
tora, azért jött vala, hogy az el- vesített
juhokat igaz útra viinné. *A meg- vetett
és szegény nyomorúlt embereknek ilyen nagy
öröm hirdetteték*, mert senki ő véle ré-
szes nem lehet, valaki önnön magát
meg-nem utállja. *A nyájok mellet vi-
gázó Pásztoroknak hirdetteték ez a' szű-
letés*, mert nem azok, a' kik a' bűn-
ben hevernek és alusznak; hanem a'
kiknek szívek Istenben vigyáznak, az
ilyenek nagy ajándékkal részesülnek.

*Vigadoz immár az örövendező men-
nyei sereg*, melly az első Attyának vét-
ke miatt, nyomorúltul meg-va' a szo-
moritatra. *Az Urnak fényesége és a' men-
nyei Királynak ditsősége tetszik- meg az ég-
ben*; a' kinek alázatos voltát meg- utál-
ták vala az emberek itt e' földön. *A'
félelmet el- hagyá távoztatni az Istennek
Angyala*; mivelhogy szűletett volna
immár az, a' ki minden felelemnek ret-
tegését el- távoztatná. Nagy öröm bir-
detle-

Adotték az égöl; miért hogy született az, a' ki minden örömeinek szerzője és kútfeje. Öröm hirdetteté; mert Isten között és az emberek között minden ellenkezés és vissza-vonás elvölt viterve. Dicsőség adaték magaságban az Istennek; melyet első Atyánk Adám, az Istennek parantsolattyának meg-szegésével el-veste. Igaz békeség szerzetetett ezzel a' születéssel; mert annakelőtte az emberek Istennek ellenségi valának: annakelőtte ellenek volt ő nékiek az ő saját lelke ismértek; továbbá annak előtte önnön-magokban nagy visszavonásban voltanak; de immár az igaz békeség a' földi embereknek adattatott; mert meg-győztetett az, a' ki minket rabságban tart vala.

Mennyünk tehát mi-is a' Pásztorokkal egyetemben a' Christusnak Jászlához, az-az, az Anyaszentegyházhoz, és a' pólában, az-az, a' szent írásban bepóltatott kis gyermetskét talállyuk-meg

meg a' Christus Jéust. Tartsuk-meg mi-is a' Máriával az ilyen nagy titkos szentségnek igéjét, és minden nap szüntelenül elmélkedgyünk róla, kövessük a' mi éneklésünkkel az Angyaloknak énekléseket, és méltó hálákat adjunk az ilyen nagy jótéteményért. Örven-dezzünk és vigadgyunk az egész mennyi fereggel. Mert ha az Istennek Angyali ilyenképen vigadnak reánk nézve, mennyivel inkább kell minékünk örülnünk, holott nekünk született és adatott e' kis Gyermeke. Ha az Izrael népe akkor örül és énekel vala, midőn a' frigynek ládája hozzájok hoztattának, mely frigynek ládája jegyzette és példázta a' Christusnak megtestesülését; mennyivel kell inkább minékünk örülnünk ezen; hogy immáron, ő maga a' Christus, a' fel-vőtt emberiségben alá-szállott mi hozzánk. Ha az Abrahám örült akkor, midőn az Urnak napját látta volna, és midőn emberi ábrázatban önnön magát nékie

I meg-

meg-jelentette volna, mint kell tehát minékünk tselekednünk, holott immáron a' mi természetünket örökkévaló és el-válthatatlan kötással magához kötötte?

Tsudálkozhatunk miért az élő Istennek hozzánk való nagy kegyelmességén, mert midőn mi ő hozzája fel-nem mehetünk vala, ő mi hozzánk alá akara jönni. Tsudálkozhatunk az Istennek nagy hatalmosságán, a' ki Isteni és emberi természetiből tsudálatos egybe foglaltatott dolgot tselekedett, hogy immáron azon egy Isten és ember legyen. Tsudálkozhatunk az Istennek meg-foghatatlan böltséfégen-is, a' ki a' mi idővességünk felől olly módot talált, mellyet sem az Angyalok, sem az emberek meg-nem gondolhattanak volna: Véghetetlen Jó ellen vétkezett az első Atyánk, és azért véghetetlen elégégestétel kívántatik vala. Az ember az Istent meg-sértette vala, 's azért az embertől kívántatik vala az elégégestétel;

tel; de az embertől sem elégégestétel nem lehetet. **E**m az Isten igaságának eleget nem tehetet, a' véghetetlen fizetés nélkül: Ezokáért úgy lótt Isten emberré, hogy mint az, a' ki véghetetlen vala, véghetetlen fizetést fizetne-meg.

Tsudálljuk ezokáért e' tsudálatos Isteni igaságnak és irgalmasságnak mértéklését; hogy semmi teremtetett állat ezt a' meg-váltásnak módgyát, minekelőtte az ISTEEN maga meg-nem jelentette, meg-nem érthetette: Tsudálljuk ezeket, és vakmerőképen ne vizsgáljuk: *Igyekezünk belé tekintenünk a' tiúkos és benséges dologban; ha mindenesztől fogva azt nem értjük-is, vallyuk-meg inkább a' mi tudatlanságunkat, hogy sem mint Istennek hatalmasságát akarának meg-tagadni.*

XV.

A' meg-testesülésnek időveséges hasznáról.

*Légyen nekünk kedves Drága skellemetes,
A' Christusnak valósága.*

Hirdetek tinéktek nagy örömet, * azt mondgya a' mi Idvezítőnknek szü-
letésében az Istennek Angyala. Bizony nagy öröm vala, melyet az emberi el-
me semmiképen meg-nem foghat. Fe-
lette igen gonosz dolog volt az, hogy
mi, az Istennek haragjában, az ördög-
nek hatalmában, és az örökké-való
kárhoznak rabságában valánk; de
még annál gonosb dolog vala az; hogy
az emberek azokat a' gonosz dolgokat
avagy nem tudgyák vala, avagy tellyes-
séggel meg-vetették vala. Immáron a-
zért nagy örömünk hirdettetik miné-
künk, mert el-jöve e' világra az, a' ki
minket mind azoktól a' gonosoktól
meg-szabadítana. El-jöve az Orvos; a'
betegekhez, a' meg-váltó; a' foglyok-
hoz, a' tévelygőkhöz az út, a' halandók-
hoz az élet, az el-kárhoztakhoz az id ves-
ség. Miképen az Uról Móses el-botsát-
táték az Izrael népéhez, hogy az Egyi-
ptombéli rabságból őtet megábadítaná
Igy botsáttaték a' Christus az Atyától,

* Luk. 2.

hogy

hogy az egész emberi nemzetiség
meg-szabadítaná a' pokolbéli ördög-
nek fogságából. Miképen a' Galamb
a' vízözön után a' Nőé bárkájából ki-
botsáttaték, i, melly féc olaj-fa ágat
viit-bé a' Nőé Bárkájába: Igy jöve a'
Christus e' világra a' békeségnek hír-
detésére, és az egész emberi nemzet-
ségnek Istennel való megbékéltetésére.

Méltán örülünk tehát mi, és az Isten-
nek irgalmasága felől nagy dolgokat
fogatunk. A' ki még akkor annyira
szeretett minket, midőn ellenfégi lőt-
tünk volna; hogy a' mi természetün-
ket Isteni természetéhez el-válthatatlan-
képen méltóztatta foglalni, és így mit
tagadna immár meg azoktól, a' kiket az
ő testének közlése által foglalt magá-
hoz? Ki volt az, a' ki az ő testét gyű-
lölte volna? miképen űzhet tehát el
minket magától ama' nagy és véghe-
tetlen irgalmaság, a' ki minket a' ma-
ga természetéhez el-válthatatlanképen
foglalt? Kitsoda foglalhatna elméjében

13

ennek

ennek a' titkos szentségnek nagy vól-
tát, avagy befédével ki-befézhetné-
meg? Felette igen nagy felség és nagy
alázatosság vagyon ott, felette igen
nagy hatalomság és nagy erőtlenség
vagyon ott, ott vagyon a' nagy felfég,
és a' nagy gyarlóság: Mi lehet felsé-
gesb az Istennél, és gyarlóbb az ember-
nél? Mi lehet hatalmasb Istennél, és
erőtlemb az embernél? Mi lehet dicső-
segesb Istennél, és gyarlóbb az ember-
nél? de a' véghetetlen nagy hatalmas-
ság módot találja, miképen ezeket ösz-
ve foglalná, holott ama' véghetetlen
igaság ilyen foglalatoságnak szükség-
es vóltát kívánta légyen.

Ki vólna az, a' ki ennek a' titkos do-
lognak meg-foghatatlan vóltát meg-
érthetné? Elégfeges 's véghetetlen fi-
zetés kívántatik vala az embernek bü-
neiért; mert a' véghetetlen Jótól, tud-
ni-illik, az Istentől, az ember el-esett
vala; de mitsoda elégfeges-fizetése lehe-
tet vólna a' véghetetlen Istennek? Ez-
okáért

okáért ő maga a' véghetetlen igazság,
mintha ő maga magáról el-venné az e-
légfeges fizetést, és azért testben szen-
ved a' teremő ISTEN, hogy a' terem-
tett állat, úgymint, a' test, mind örök-
ké ne szenvedne. Meg-vólt Iértve a'
véghetetlen Jó, mellyért nem esedez-
hetett senki; hanema' véghetetlen ha-
talmú közbenjáró Kristus: Mi lehet
pedig véghetelemb az ISTEN kívül? ő
maga azért az I S T E N magának meg-
engesztelte e' világot, ő maga az Isten
közbenjáró, ő maga az Isten az ő szent
vérével meg-váltá az egész emberi nem-
zetseget. Ki vólna az, a' ki ennek a' tit-
kos nagy dolognak végére mehetne?

Meg-ferült vala a' teremő ISTEN,
és a' meg-békélésről és engesztelésről
nem vala szorgalmatos a' teremtetett ál-
latt; ugyan az, a' ki meg-ferült vala,
a' teremtetett állatnak testét fel-vévén,
lőtt engesztelővé. Az ember el-hadta
vala az ő Istenét, és az ő Istenének el-
lenségéhez az ördöghez adta önnem ma-
gát;

gát; de az, a' ki el-hagyattatott vala, az ő el-hagyóját nagy szorgalmatoosan keresi és ő magához kegyessen hívá. El-távozott vala az ember attól a' vég-hetetlen válságnak árrától, és esék a' vég-hetetlen gonofzra; de az a' vég-hetetlen jó, advan vég-hetetlen meg-váltásnak árrát, attól a' vég-hetetlen gonofztól az ő teremtetett állattyát meg-fabaditá. Nemde nem vég-hetetlen ir-galmasság-é ez, melly minden embe-reknek elméjét és gondolatját fellyül haladgya?

A' mi természetünk a' Christus Jéus által fokkal ditsősegesb lön, hogy sem mint az Ádámnak vétke miatt megvált-rútítva; többet vottunk a' Christusban, hogy sem mint az Ádamban el-vesztet-tünk. Meg-bővült a' bűn; de fellyül bővölködik az Istennek kegyelme. Az Ádám-an el-vesztettük ártatlanságunkat, a' Christusban pedig fel-találtuk tellyes igaságunkat: Tsudalkoznak némellyek az Istennek hatalmában; de

in-

inkább kell tsudalkoznunk az Istennek jótéteményében. Jóllehet az Istenben egyenlő hatalom és irgalmasság va-gyon; de mind a' kettő vég-hetetlen. Tsudállják bár némellyek a' teremtetést; de én inkább tsudálom a' meg-váltást, jóllehet mind a' teremtetés's mind a' vált-ság vég-hetetlen jóságos tselekedetek-nek dolga legyen.

Nagy dolog az, hogy az Isten, az em-bert érdeme nélkül semmiből terem-tette; de sokkal nagyobb dolognak tet-szik az, hogy a' kárhozatra méltó em-bert a' Christus meg-váltani, és az ő adóságának elégséges tételét magára fel-venni akará. Nagy tsuda dolog az, hogy az UR ISTEN a' mi testeinket és tsontainkat formálta legyen; de sokkal tsu-dálatosb dolog az, hogy ő maga az Isten test a' mi testünk-ből, és tsont a' mi tsontainkból akará lenni. *Oh én lelkem! bálaadó légy a' te Istenedhez, a' ki tégedet teremtetett, midőn még nem vól-tál vólna, a' ki tégedet meg-váltott, mi-*

dön

dön a' bűn miatt el kárboztál volna, a' ki
tenéked a' Christusban való erős bitednek
általá mennyei örömet és örök dicsőséget
szerzett, Amen.

XVI.

Az Hiveknek lelki meg-új- júlásokról.

Az Isten Orvosság, Etek's világosság,

Az Hiveknek lelkeknek,

A' Kegyelmes Isten nagy lakadalmat
szerzett; mellyre a' mi meg-éhezet
szíveinket kell vinnünk, nem érzi a'
mennyei lakadalomnak gyönyörűsége
váltat, a' ki azt nem kóltollya, so-
ha pedig nem kóltollya azt, a' ki nem
éhezik; A' Christusban binni semmi
nem egyéb; hanem a' mennyei laka-
dalomra járúlni. Senki pedig nem hi-
het, hanem csak az a' ki az ő bűneit való-
ban meg-isméri, és azokról töredelmes
pénitentziát tart. Mert a' töredelmesség
a' lelkeknek lelki éhsége, a' hit pedig
lelki eledele. Az Isten az Izrael népé-
nek a' pusztában Manna kenyeret ad
vala

vala, az Angyaloknak kenyerét. Eb-
ben pediglen az új Testámentomnak la-
kadalmában az Isten mennyei Mannát,
tuduillik az ő kegyelmét, bűnünknek
botsánattyát, sőt az ő egyetlen egy Fi-
át az Angyaloknak Urát adgya. A'
Christus amaz igaz mennyei kenyér,
a' melly az égből le-szállott, hogy éle-
tet adna e' világnak. A' kinek pedig
basa telék a' diáknak moslékjával,
az az, e' világi gyönyörűséggel, nem
kívánnya és nem érzi azt az édességet.
A' külső ember sem érzi mi legyen a'
belsőnek édesége: Az Isten a' pusztá-
ban az ő Manna kenyerét adta vala az
Izrael népének, a' hol sem testi eledel-
lek, sem lelkeknek semminémű vigá-
lások nem vált.

Erre a' lakadalomra nebezteltenek
el-jöni azok, a' kiknek Felelégek, az-
az, e' világi gyönyörűségek vált; ha-
nem a' Szűzek, az az, az igaz lelkek, kik
az ördögnek és e' világnak ellene mon-
dottanak, azok járúlnak e' szent laka-
dalom-

dalomhoz, a' mint Sz. Pál mondotta: El-jegyzettelek úgymond tégedet magamnak jegyesül. Azért a' mi lelkünknek nem kell lelki paráznaságban gyönyörködni, hogy az Isten ő véle lelki menyeközöt szerzhessen. A' kik a' mézőnek gyönyörűségétől el-vonatanak, nem akarának a' lakadalomra el-jöni; így a' kik e' világnak gyönyörűségét szeretik, a' mennyei gyönyörűséges lakadalomra nem igyekeznek.

A' gyönyörűséges kívánság lelkünknek lába, a' mi lelkünk pedig semmiképen nem mehet erre a' szentleges lakadalomra, ha kívánsága nintsen: mert e' világi gyönyörűséggel meg-rakodott lélek a' mennyei édességet nem kívánja. * Mikoron ama' gazdag iffiú halottá volna a' Christustól, hogy e' világi gazdagságot el-kellene őnéki hadni, a' mellyhez az ő lelke ragad vala, nagy förmorúan el-mene onnan. A' mennyei Elifáus, § az-az, a' Christus Jéfus, nem tölti az edényekbe a' mennyei-olajnak

* Máth. 19. § 2 Reg. 4.

édes-

édességét előbb, hanem midőn mind üressék lesznek: Így az Istennek szereteti nem mégyen-bé a' mi lelkünkbe; ha előbb ki-nem mégyen az ő maga szereteti, és e' világnak kívánsága. * Hol vagyon a' mi kintsünk, ott vagyon a' mi szivünk-is: Ha e' világot kints gyánánt tartod, a' te szived e' világban vagyon, mert a' szeretetnek ereje őszve foglallya ezeket: ha azért e' földet szereted, a' földhöz foglald magadat; ha pedig e' világot, világi lélsz: Ha ísmét az eget szereted, mennyei lélsz.

A' kik töfserkednek és kereskednek, nem jönnek a' Christushoz: § azok sem jönnek, a' kik gazdagságokhoz sziveket ragasztják, és a' mennyei gazdagságot nem keresik. Mert e' világi gazdagságok néminémű álnok és hamis szinnel a' léleknek kívánságát bé-töltik, hogy Istenhez való tökéletes kívánságok ne lenne.

Mind e' világi gazdagságok foglaltnak csak a' teremtetett állatokban,

K

arany-

* Máth. 6:21. § Luk. 14:19. Solt. 62:11.

aranyban, ezüstben, szép házakban, marhában, örökségben: mindazáltal ezek a' teremtetett állatok bé-nem töltetik a' mikivánságinkat, a' mint ez meg-tetfzik az utolsó kimúláskor, midőn mindenektől meg-fosztattatunk: Tsuda dolog azért ez, hogy mi a' teremtetett állatokhoz ilyen igen ragaszkodunk; holott ezek igen könnyen el-válnak mi tőlünk. * Az Adám midőn az Istennek intésétől el-hajlott volna, és a' jónak 's gonoszának tudásának fájában gyönyörűséget keresett volna, a' Paraditsomból ki-űzeteték; így a' mi lelkünk ha az Istentől el-szakad, és el-hajol a' teremtetett állatokhoz, a' mennyei dicsőségtől meg-fosztattatik, és az életnek fájától tellyeségesen megtiltatik.

Mitsoda gyönyörűségek lehet tehát azoknak, a' kik ezt a' mennyei lakadalmot el-múlattyák? el-múlik e' világ minden szépségével, és mind azok-is el-múlnak, § a' kik ő hozzája ragaszkodnak: minden teremtetett állatok el-múlnak,

* Gen. 3: 24. § 1 Kor. 7: 31. 1 Ján. 2: 17.

múlnak, azok-is a' kik azokban reményeket helyhezteszik: * Esküszik a' mi mennyei Attyánk, hogy azok nem kóftolyák-meg az ő vatsoráját, a' kik barmokat, majorokat, és feleségeket vőtenek, az-az, a' kik akar mi e' földi gyönyörűségeket inkább szerették a' mennyei lakadalomnál; A' Vatsora után nem késítnek több étket; így valaki a' Christust meg-veti, nints annak több orvossága. A' Christust utálók örökké-való éhséggel büntetnek-meg, és örök setétségben-is léfznek, a' kik a' Christus hívásának heylt nem akartanak adni, midőn gyönyörűséges szavával őket hívja hozzája: § Jövetek, úgy mond: én hozzám mindnyáján, kik meg-vagytok fáradva és meg-terhelve a' ti bűneitektől, én meg-könyebítelek titeket; sőt inkább meghallják ezt a' rettenetes prédikációt a' Christustól az utolsó napon: Menyetek ti átkoztak t az örökké-való tűzre, 's a' t.

K 2

Midőn

* Luk. 14: 24. § Matt. 11: 28. † Matt. 25: 41.

Midőn a' Sodomábéliek a' Lóth Patriarcha intése által * nem akartanak volna, erre a' lakadalomra el-jöni, mennyei tűztől emésztettenek-meg; Így az élő Istennek meg-emésztő tüze § emészt-meg azokat, a' kik az Evangéliom lakadalmára hivatván nem akarnak el-jöni. A' Szűzek, a' kiknek lámpásokból olajok el-fogyott vala, el-maradának a' Völegénytől, és a' kapu bé-zárlaték előttök; Így vala-kiknek szívek Szent Léleknek olajjával e' világon meg-nem gyógyítatik; nem bocsátja-bé azokat a' Christus az ő örömére; de bé-zárlattatik előttök a' kedvezésnek, irgalomságnak, vigasztalásnak, reménységnek, kegyelmességnek, és minden jó tselekedeteknek kapuja. Vagyon továbbá a' Christusnak belső hivatallya-is †; de igen bődög ember az, a' ki enged annak: mert gyakorta zörgeti Christus a' mi szívünknek kapuját a' szentséges kívánságokkal, és valaki a' zörgetőnek meg-nyit-

17a

* Gen. 19: 24. § Dent. 8. † Mát. 25: 10.

tya kapuját, bódognak ítéltetik a' Christustól. *

Ezokáért, mihelyt érzed a' te szívedben a' szentséges mennyei kegyelemnek kívánságát, ottan bizonynyal tudgyad, hogy a' Christus zörgeti a' te szívedet; bocsásd-bé azért őtet, hogy el-ne müllyék mellőled, és hogy annak utánna az ő irgalomságának kapuját bé ne tegye előtted. Es mihelyt érzed a' kegyes gondolatoknak kitsiny ikráit a' te szívedben, gondold-meg mindgyarást, hogy a' Szent Lélek Isten tűzének gerjesztése lángoztattya szívedet; Azért annak a' lángját táplályad te betined, hogy a' szeretetnek tüze te benned nevelkedgyék, és igen őjjad attól tennen magadat, § hogy a' Szent Léleknek ajándékát meg-ne fojtsad, és az Urnak dolgot meg-ne bántsd. Az Urnak temploma a' mi szívünk †, a' pedig az Ur templomát mind el-rontya, valaki a' Sz. Lélek Istennek helyt nem ad, a' ki őtet belsőképen Isten

K3

ig-je

* Apoc. 3: 20. § 1Thes. 5: 19. † 1Kór. 3: 17.

igéje által hívja. Az Q Törvényben a' Proféták belsőképen halották sokszor az Urat, † hogy szólt ő vélek. Az Uj Törvényben pediglen minden Hívek azokat a' belső Sz. Lélek Istennek mozgatót érzik. *Boldogok azért mindnyájan, a' kik hallják és követik ötet.*

XVII.

A' Keresztségnak hasznairól.

Ujjonnan való születés, Es Christusba béli születés, A' szent és igaz Kereszttség.

EMlekezzél-meg, óh te én lelkem! az Istennek nagy irgalmasságáról, hogy * az idveféges Keresztégnak feredőjét fel-vótted, mert a' Keresztég az ujjonnan való születésnek feredője, tehát a' ki a' Keresztégnak feredőjével meg-mosogatott, a' tovább immár a' testi születésben nem találta-tik, § de miért hogy ő Istentől született, tudnillik víznek és Sz. Léleknek általa, azért Isten fiának mondatik, és

miért

† 2 Péz. 1: 21. * Tit. 3: 5. § 1 Ján. 3: 5.

miért hogy fia, § azért az örök boldogságnak-is örököse.

Miképen az örökké való Atya a' Christusnak keresztségében ezt a' szót monda: † *Ez az én Szerelmes Fiam!* Így mindeneket, a' kik hívnek, és megkeresztelkednek, fiaivá fogadgya. Es miképen a' Sz. Lélek Isten jelentette légyen magát, a' Christusnak keresztségében, Galambnak képében; Így jelen vagyon a' mi keresztségünkben-is, és annak hasznát 's erejét adgya; sőt a' Keresztégnak általa az Híveknek adtatnak szívekben ujjonnan való szent indítások, * *Hogy ebesek legyenek mint a' Kígyók, és együgyűek mint a' Galambok.* Miképen volt az első teremtésben; így vagyon a' mi ujjonnan való születésünkben-is. Az első teremtésben § az Urnak lelke melegíti avagy táplállyá vala a' vizeket, és éltető erőt ad vala, ő nékiek: Ezenképen a' szent Keresztégnak vízében-is jelen vagyon a' Sz. Lélek Isten, és azt a' mi ujjonnan való születé-

§ Róm 8: 17.

† Matth. 3: 17. * Matth. 10: 16. § Gen. 1: 2.

letésünknek idvetéges eszközévé tsinálja. Ő maga a' mi idvezítőnk akarása, Keresztséget fel-venni; hogy azzal bizonyítaná-meg hogy mi is ő tagjai vagyunk: Gyakorta fejünknek orvosságot ízoktunk keresni, hogy azzal testünknek több tagjai meg-gyógyulnának: Azért a' mi lelki fejünk a' Christus, ki a' Keresztségnek orvosságát azért vőtte-fel, hogy a' mi testünket idvezitené.

† Az Isten, az O Törvényben a' Kőnyúl-metélkedésben frigyét téfzen vala az ő népével; így az Új Testámentomban a' Keresztség által vétettettünk-bé az Isteni kedvébe és kegyelmébe, * mivel hogy a' Kőnyúl-metélkedés helyébe szállott légyen a' Keresztség. Valaki tehát az Isten kedvében vagyon, ne fellyen az, a' pokolbéli vádolástól. § A' Keresztségben a' Christusban felöltöztetünk, és innen mondatik, hogy a' Szentek meg-fejertették † az ő ruhájokat a' Báránynak vérében, mert

† Gen. 17: 11.

a' Christi

* Kol. 2: 11. § Gal. 3: 27. † Jelen. 7: 14.

a' Christus tökéletes igasága, minékünk szentféges ruhánk: Valaki ezzel a' ruhával fel-ékesítvén vagyon, ne fellyen az, a' bűnnek motskától.

* Jerusalemben a' Bárány vásárának piatzán Probatica nevű halas-tó vala, melybe az Istennek Angyala bizonyos időben bé-sál vala, és meg-háborította vala a' vizet, annakokáért, hogy valaki először a' vízbe szállhatott, annak meg-háborítása után, meg-gyógyul vala, akar minémű betegsége volt volna: Ez az halas-tó a' Keresztségnek vize, mely minden bűneinknek betegségétől minket meg-gyógyít, midőn a' Szent Lélek belé-szál, és a' Christusnak vérével meg-zavarította, ki mi érettünk áldozat lőtt: Es miképen régenten abban a' halas-tóban mosogattak-meg az áldozatokat: Így a' mi keresztségünkben mosogattatnak-le a' mi bűneink. † Es miképen a' Christus Keresztségében jelen volt a' teljes Sz. Háromság; így jelen vagyon a' mi Keresztségünk

* Ján. 5: 4. † Matth. 3: 16.

fegünkben-is: Es így abban az igirenek idejében, melly a' viznek Eleméntomához foglaltatott, a' hit a' fiúságban fogadó Atyának kegyelmét vést, a' bűntől tisztító Fiúnak érdemét, és az ujjongnan szülő Szent Léleknek erejét.
 * A' Faraó Király minden hadával bémerítették a' vares tengerbe, az Izrael népe pediglen minden fogyatkozás nélkül éppen által-mégyen vala; így a' Kereszttségben-is bémerítettik minden serege gonosz bűneinknek; és a' Hívek idveségesen mennek-fela'mennyei bődögságnak örökségébe, és azért a' Kereszttség § iver tengernek mondatik, mellyet Sz. János-is látott, ki által, mint egy néminémű iver által, az igazságnak napjának világossága a' mi szívünkbe bé-száll. Az a' tenger pediglen volt a' Bárány székinak előtte: A' Báránynak széki pediglen semmi nem egyéb; hanem az Anyaszentegyház, a' mellyben csak egyedül vagyon a' Sz. Kereszttségnek kegyelme.

Eze-

* Exod. 14: 28. § Jelen. 4: 6.

Ezékiel Prófeta látta vizeket ki-menni a' Templomból, * mellyek elevenítnek és gyógyítanak vala mindeneket az Istennek lelki templomában, az-az, az Ekklesiában: Így mostanában-is kibugyognak a' Keresztységnek idveséges vizei, melly vizeknek mélységébe hányatatnak-bé a' mi bűneink, § és meg-gyógyít és meg-elevenít mindeneket, a' kiket meg-öntöz az a' fo'lyás.

A' Kereszttség lelki vízözönnek mondatik, mellyben minden bűnös testek bémerítettnek: a' tisztáta'an Holló, az ördög ki-mégyen; a' Galamb pediglen, az-az, a' Sz. Lélek Isten alá-száll, és olajjának ágát, az-az, békefféget és tsendességet az Híveknek szívekben fúvall. Emlékezzél ennekokaért óh én lelkem! ennek az ISTEN kegyelmének és frigyének nagy jó-vóltáról, mellyet tőn Christus te veled a' te kereszttségedben, és hálaikat adgy ő szent Felfégének éretre. Továbbá, hová nagyobb kegyelme adattatott az Istennek

* Ezek. 47: 1, § Mich. 7: 12.

nek minékünk a' Sz. Kereszttségnek általa; annal inkább nagyobb szorgalmatossággal kell őriznünk azon adatotott ajándékot. A' Christussal vagyunk el-temetvén kereszttségünk által az halálba, és a' miképen fel-támadott a' Christus halottaiból * az ő Attyának dicsőségében; így mi-is az új életben járunk, Meg-gyógyulánk mi ő általa, § tehát ne vétezzünk ennek-utánna; hogy gonoszabbúl né esék a' mi dolgunk: A' Christusnak drágálatos ruhájában fel-öltöztettük magunkat, mellyet a' mi bűneinknek undok motskával meg-ne ferteztetsük: A' mi emberünk meg-felzitetett, és meghólt a' kereszttségben, ilyen tehát a' mi új emberünk.

† Meg-újultunk és ujjonnan születtettünk a' kereszttségben, tehát a' mi testünk ne uralkodgyék a' mívelkünkön: az ő * dolgok mind el-multanak, és inné mind ujjak löttének; azokáért a' testnek ósága ne győzzemeg

* Róm. 6: 4. § Ján. 5: 14. † Eph. 4: 23. * 2 Kor. 5: 17.

meg a' léleknek ujságát, Isten fiai löttünk a' lelki ujjonnan való születésnek általa, ezokáért szent életet mi éllyünk. Szent Léleknek templomivá löttünk; tehát ilyen kegyes vendégünknek kedves szállást adgyunk. Isten kegyelmében vagyunk; tehát őjjuk magunkat a' pokolbéli őrdögnek tsalardságától, hogy az Isten kegyelméből ki-ne esünk. *Ezeket engedgye minékünk az áldott Szent Háromság egy bizony Isten. A' ki a' Kereszttségben adtál minékünk ilyen nagy kegyelmet; adgy abban a' kegyelemben végig-való tsendes megmaradást, Amen.*

XVIII.

A' Christus szent testének

és vérenek velünk való idves-séges közléséről.

*A' Christusnak teste, Eletnek kútfeje,
Minden hív Kereszténynek.*

A' ki észí az én testemet, és issza az én véretem, a. az él mind örökké, azt

L

mond-

† Ján. 6: 54

mondgya Christus Urunk. A' mi Idvezitőnknek hozzánk való nagy kegyelmessége ez, hogy nem csak a' mi testünket magára vőtte-fel, és a' mennyei ditsőségre fel-emelni méltoztatta; de hogy az ő saját tulajdon testével és vérével-is az örök életre táplál minket: Oh lelkemnek idvességes gyönyörűsége! Oh kíváncsós lakadalom! Oh mennyei és Angyaloknak étele! Jóllehet *b.* az Istennek Angyali kíváncsós belé nézni abban a' titkos szentséges dologba; de nem az Angyalokat, *c.* hanem az Ábrahámnak magvát vőtte-fel. Közelben jött tehát mi hozzánk a' mi Idvezitőnk, hogy sem mint az Angyalokhoz, *d.* mert az ő szeretetit ismérjük meg, hogy az ő lelkéből adott minékünk, és nem csak lelkéből; de az ő testéből és véréből-is. Mert így szól az Igazság, a' szentféges kenyérről és borról: *e.* *Ez az én testem; Ez az én vérem.* Miképen felejtkezhe-

tik-

b. 1 Pét. 1: 12. *c.* Sid. 2: 16. *d.* 1 Ján. 4: 13.
e. Matt. 26: 26. 1 Kór. 11: 24.

tik-el tehát azokról az UR, a' kiket az ő testével és vérével meg-váltott, kiket az ő testével és vérével éltet: mert *f.* a' ki élti a' Christusnak testét, és iszja az ő vérét, az a' Christusban vagyoni és a' Christus ő benne. Nem igen felettébsz tudálkozom tehát ezen, hogy *g.* a' mi fejűnknek haza-lázalai-is számon vagynak; *h.* hogy a' mi neveink az Egben fenn vagynak-irván; *i.* hogy az URnak tenyerében fel-vagyunk-irván, és hogy az ő *k.* kebelében viseltetünk: mert a' Christusnak testével és vérével legeltetünk. A' mi lelkeinknek nagy méltósága ez, hogy meg-váltásnak nagy árrával táplálhatnak. A' mi testeinknek-is nagy méltósága ez, hogy a' Christus testével meg-éledgévén, a' Sz. Lélek Istennek, és a' tellyes Sz. Háromságnak lakó helyei 's templomi lőttünk. Ezért immár lehetetlen dolog, hogy azok a' testek koporsóban maradjanak-meg, holott legel-

L 2

tette-

f. Ján. 6: 26. *g.* Matt. 10: 30. *h.* Luk. 10: 20.
i. Esa. 43: 16. *k.* Esa. 46: 3.

tettenek a' Christusnak testével és vé-
rével.

Ez ám amaz étel, a' mellyet mi nem
változtathatunk testünké; hanem in-
kább minnen magunkat változtattuk
Christus testévé. Christusnak tagjai
vagyunk; *l.* mert az ő testével és vé-
rével legeltetünk. Ez ama' kenyér, a' ki
az égből alá jött, és életet ad e' vi-
lágnak, abból ha valaki észik nem ehe-
zik örökké. Ez a' kegyelemnek és ir-
galmasságnak kenyére, mellyet ha va-
laki észik, *m.* ottan meg-köftollya és
meg-láttya, melly gyönyörűséges lé-
gyen az Ur, és az ő tellyes vóltából
veszen kegyelmet kegyelemért. Ez a'
kenyér mennyből alá szállott, és nem
csak ő maga mennyeknek mondattatiki
de azokat a' vendégeket-is *n.* mennyi-
eké téfzi, a' kik idveségesen és szent-
fégesen élnek véle. Nem-is halnak a-
zok meg; hanem az utolsó napon fel-
támasztatnak.

Fel-támadnak pediglen nem az itilet-

re,

1. Ján. 6: 51. m. Ján. 1: 16. Solt. 34: 9. n Ján. 6: 33

re, mert a' ki észik e' kenyérből nem
jön az itiletre, sem a' kárhozatra; mert
azoknak semmi kárhoztatások nintsen,
kik *o.* a' Christus Jéhusban vannak; ha-
nem mennek az örök életre. Mert a'
ki észik az ember fiának testét, *p.* és issza
az ő vérét, ő benne vagyon az élet, és
él a' Christusért. Az ő teste bizonyyal
étel, *q.* és az ő vére bizonyyal ital. E-
légedgyünk-meg ezokáért; *r.* nem a'
mi tselekedetinkkel; hanem az Urnak
ételével, *s.* részegedgyünk-meg nem a'
mi házunkbéli bor italunkkal; hanem
az Urnak ételével és italával. Ez az igaz
kútfő, a' ki issza az ő vizét, *t.* ki-bugyog
ő belőle-is az élő viz, az örök életre.

u. Mindnyájan azért, a' kik szomjubo-
tok, jöjjetek ezekre a' vizekre, és kiknek
pénzek nintsen, mindent pénz nélkül és
mindeneket jutalom nélkül vegyetek: Jö-
vel azért te-is, óh én lelkem! ki vagy
a' sok hűnőknek hévlegétől gyótródve,
hogy ha érdemes ezút nélkül szüköl-

L ;

kő-

o. Róm. 8: 1. p. Ján. 6: 57, 58. q. 1. 55. r. Esa. 55: 1.

s. Solt. 36: 2. t. Ján. 4: 14. u. Esa. 55: 1.

kódó, annál inkább síes; ha magad érdemében meg-fogyatkozol, nagyobb búzgósággal síes a' Christus érdeméhez. Síes ezokáért, és végy mindene-
ket arany és ezüst nélkül. Menny. bé a' Christusnak kamorájába, a' melly-
től meg-ne retentsenek tégedet a' te bűneid, a' te érdemed se mennyenoda. De mitsodák lehetnek a' mi érdemink? Semmi. Mert a' mi v. társaságink meg-nem elégítnek minket, sem a' mi érde-minknek ezüstivel meg nem vehetjük az Istennek kegyelmét. Hallyad ezoká-
ért én én lelkem, és egyed-ezt a' jót, és gyönyörködöl a' kövér lakadalomban.

x. Ezek az Igék Lélek, és örök élet-nek igéi: y. Az hálaadásnak pohára a' mellyet meg-szentelünk, nem a' Chri-stus vérével való közösülésünk-é? A' kenyér, a' mellyet meg-szegünk nem a' Christus testével való közösülésünk-é? Ezokáért ő hozzá z. ragaszkod-gyunk; és így egy test és egy lélek va-gyunk ő véle. Közösülünk ő véle, nem

v. Efa. 55: 2.

tsak

z. Ján. 6: 63. y. 1Kór. 10: 16. z. 1Kór. 6: 17.

csak természetnek közösülésével, de még az ő testének és vérének közösülé-sével is. Nem mondom tehát a' hitet-len Sidókkal: a. Mi módon adhatja ez minékünk az ő testét eledelül? de sőt-inkább fel-kiáltok: Miképen az Ur az ő testét ofztogattya minékünk eledelül, és az ő véret italul?

Nem tsudálom az ő nagy hatalmászá-gát; de inkább tsudálom az ő kegyes jó akarattját. Nem-is vizsgálom az ő felfejes vóltát; de inkább tisztelém és betűlöm az ő idveleges akarattját. Az ő jelen-való vóltának módgyát nem tu-dom, mindazonáltal jelen lenni ötet mindenfőltfogva biztonnyal el-híszem.

b. Mitagjai vagyunk az ő testének; mivelhogy ő lótt test a' mi testünk-ből, tsont a' mi tsontainkból. Azért im-már ő mi bennünk lakozik, és mi ő ben-ne. Ennek a' mélyseges elmélkedés-nek gondolkodásában kíván az én lel-kem bé-merűlni, hogy az ő nagy és meg-mondhatatlan kegyes jó vóltát

gyó-

a. Ján. 6: 52. b. Eféf. 5: 30.

gyönyörűséges beédekekkel ki-beéshetné, és ki magyarázhatná. De semmiképen módót nem talál benne; azon pedig a' nagy kegyelmességen, a' melly vagyon az Urban, és azon a' nagy ditsőségen, a' melly vagyon ő Szent Felfegénél, a' Bóldogoknak nézésében tellyességesen el-álmélkodik.

XIX.

Az Ur Vatsorájának titkos szentfégiről.

Tudálkozás. Nem vizsgálás, Vagyon a' böltsességben.

AZ Urnak Sz. Vatsorájában felendő és minden móddal imálandó és tiéfelendő titkos bentsége; adattatik nekünk előnkbe, a' hofott vagyon az Isten kegyelmének kintse, és irgalmasságának ládaja.

a. Az életnek fáját plántálta vala az Isten a' Paraditsomban, mellynek gyönyörűsége a' halhatatlanságnak bóldogságával a' mi első szülcénk, és azoknak

a. Gen. 2: 9.

nak maradékit, tartotta volna meg: Továbbá plántálá az Ur Isten a' Paraditsomban; a' jónak 's gonofnak tudásának fáját-is, de azt, a' mit az Isten ő nékiek idveségekre, és engedelmeffégeknek gyakorlására adott vala, az halálnak és kárhozatnak eredeti lón önökiek, midőn szegény nyavalyások a' pokolbéli őrdög tsalárdságának és őnnön kívánságoknak engedtenek volna. Itt viszontag szereztetett b. minékünk igaz életnek fája amaz édes fa, mellynek levele minékünk orvosságunkra, gyümöltse pediglen idveségünkre vagyon: annak a' fának édessége minden gonofznak, sőt még az halálnak-is, kefe-rűségét el-vészi.

c. Az Izraelbélieknek Manna kenyér adatik vala; hogy ők élteknének mennyei eledellel: d. Itt vagyon amaz igaz Manna, melly az Egből szállott-alá, hogy életet adna e' világnak. Itt vagyon a' mennyei kenyér, és az Angyalok-

b. Ezek. 47: 12. c. Jel. 2: 2. d. Exod. 16: 15.

e. Jan. 6: 61. v. 35.

loknak eledele, melyből ha valaki éjendik, soha meg nem éhezik. *f.* Az Izraelbélieknek volt frigynek ládájok, és megengesztelőök, a holott az Ur-al szóltak szemtől szemben, és őtet hál-gatták: Itt vagyon az igaz frigynek ládája, a' Christusnak szentféges teste, a' melyben minden tudománynak isméretinek és bőltsefégenek kintsei vagynak *g.* bé zárolva. Itt vagyon igaz engesztelő áldozat a' Christusnak vérében, mely azt tselekefzi, hogy kedvesek *h.* lennének ő benne, és nem csak helyő vigasztalásunk által szól mi velünk; de mi bennünk is lakozik, nem éltet bennünket mennyei mannával, hanem önnön magával.

Bizony ez az *i.* Égnek kapuja, és az Angyaloknak lajtorjája. Tehát az ég nagyobb-é, hogy sem mint az, a' ki az égben vagyon? Avagy az ég az Istennel inkább szorosban egyesült-é; hogy sem mint a' test és a' fel-vőtt emberi

f. Exod. 25: 21. g. Kél. 2: 3. h. Róm. 3: 25. Efés. 2: 6. i. Gen. 28: 12.

beri természet? Az Eg *k.* Isten székének mondatik; de a' Christusnak fel-vőtt természetiben nyugszik *l.* a' Sz. Lélek. Isten. Az *ISTEN* az égben vagyon; de a' Christusban az Istenfégnék tellyes *m.* vóttalakozik. Bizonyára tehát a' mi idvességünknek nagy és meg-mondhatatlan zálogja ez. Mert mit adhatott volna nekünk nagyobbat önne magánál? Vallyon 's mitsoda vólt az, a' mi ő véle úgy egyesült volna, mint az ő emberi természete, mely a' tellyes Sz. Háromságnak társaságába vétetett, és a' mennyei jóknak kintses tárházává lótt? Mitsoda vólt őnéki olyan igen egyesítvén, mint a' test és a' vér? Ezekkel pedig' valóságos mennyei eledellekkel minket nyavalyás férgetskéket éltet, és az ő természetivel részeltett, miért tehát nem részeltette bennünket az ő kegyelmével is?

n. Kitsoda gyűlölte-meg valaha az ő testét? Miképen tehát gyűlölhet minket az UR, kiket az ő testével és vérel

k. Efa 66. 1.

l. Efa. 11, 2, m. Kol. 2: 9, n. Efés. 5: 29.

vel legeltett? Miképen felejtkezhetik-el azokról, a' kiknek zálogúl adta az ő szent testét? Miképen fordíthat-el minket a' sátán, holott mennyei éleddel éltekünk, ne fogyatkozzunk-meg az útkezetben? Kedvesek és drágátossak vagyunk mi a' Christusnál, mert drága árron vőtt minket: Bizonyára drágátosok vagyunk őnéki, mert drága étkekkel étet bennünket: Drágák vagyunk őnéki, mert az ő teste és tagjai vagyunk. o.

Ez minden bõltsefegûnknek egyetlen egy lelki gyógyulása, ez minden hallhatatlanságnak szép orvosága: vallyon 's mitsoda bûn lehet a' mellyért az Istennek szent teste eleget nem tótt volna? Mitsoda bûn lehetne az, mellyet a' Christusnak elevenítõ teste meg-nem gyógyíthatna. Mitsoda halálos bûn volna az, melly az Isten Fiának halálával el-nem törõltetnék? Mitsoda halálos nyilai lehetnének a' pokolbéli ördögnek, a' mellyeket az Isten kegyel-

mének

o. Efés. 5: 36;

mének ki-folyó kúttya meg-nem ölt-hatna? Mitsoda lelkiisméretnek sen-nye lehetne az, mellyet a' Christusnak vére itt e' világon meg-nem tisztíthat-na: p. Az Izrael népével a' kôd ben és tûzes ôslopban jelen vala az Ur: Itt pediglen nem a' kôd; hanem ő maga az Igaságnak Napja, q. a' mi lelkûnknek világossága jelen vagyon. Itt nem az Isten haragjának tûze, hanem a' szeretetnek tûzének buzgosága érttetetik, nem távozik el-mi tőlünk, r. hanem inkább lakó-helyt szerez ő minálunk:

s. A' mi első Szûleink ama' szép és gyönyörûféges illatú Paraditsomban, melly az örökké-való boldogságnak példázattya vólt, bé-hellyhez tettenek vala, azért hogy az ISTEEN kegyelmességérõl el-ne felejtkezvén, az ő terem-tõjöknek illendõ engedelmeséget tóttenek volna: Imé nagyobb és bet-û-letesh hely ez, hogy sem mint a' Paraditsom: Mert a' teremtõnek testével elégittetik-meg a' teremtetett állat: Az

M

Isten

p. Exod. 13: 21. q. Mal. 4: 2. r. Ján. 14: 23. s. Gen. 2: 24

Isten fiának vérével tisztítatik meg a' pénitencia-tartó bűnös embernek lelki istméri: A' Christusnak testével éltetnek a' Christusnak tagjai: Istent és mennyi eledellel legeltetik az hív lélek.

Az Istennek szent teste, melyet az Istennek Angyali imádnak az egyességnek személyében, tisztelik azt a' fő Arch-Angyalok, rekednek előtte minden hatalmasságok, tsudálkoznak minden erősségek, az minékünk lelki eledelünk. *1. Ezokáért, Örülljenek az egek, és vigadgjon a' föld: Annál inkább örülljön a' hív lélek, a' kinek ennyi szám: talan sok ajándék adattatott, Amen.*

XX.

Az UR Vatsorájához való készületről.

*Igen bölis és eszes, Széled, tökéleis,
Vendége légy Christusnak*

Nem közönséges avagy mindennapi eledelt, sem valamelly Királynak lakadalmát; hanem a' Christus Jé-

1. Sól. 96: 11.

susnak szent testének és vérének tisztos szentsegét kell nekünk itt forgatnunk. Méltán tehát kívántatik erre az elmélkedésre igaz készület, hogy az életért magunknak ne szerzenék hála, és az irgalmasságért ne vennék itéletet: Melly igen retteg vala, *a.* és melly igen fél vala ama' szent Patriárcha Abraham, ki az hitnek erősségében jeles férjfiú vala, midőn egykor az Isten fia az emberi ábrázatban önnön magát meg-jelentette volna önéki, midőn a' Sodomát tellyességgel el-akarja sülyeszteni: Itt nem a' végre adattatik előnkbe az Istennek Báránya, hogy csak reá néznénk; hanem hogy élénk ő véle. *b.* Az Ufiás Király midőn görömbául és esztelenül a' frigy ládához járult volna, mindgyarást poklossággal meg-veretteték az Uról. Nem tsuda tehát, ha itéletet veszen magának az; a' ki méltatlanul e' kenyérből eszik, *c.* és a' ki méltatlanul e' pohárból iszik:

M 2

Ité

1. Gen. 13: 2. b. 2 Paral 26: 16. c. Kér. 1: 29.

Itt pediglen amaz igaz uj frigynek láda-
ja amaz ő ládáján árnyékoztatott.

Erre pedig az igaz készületre Szent
Pál Apostol ezen szavaival tanít min-
ket, mondván: *d. Próbállyá-meg az-
ért minden ember önnön magát, és úgy e-
gyék abból az kenyérből; és igyék abból a
pohárból.* Miképen azért egyéb Isteni
próbákat a' szent Írásnak regulája (ze-
rint meg-kell rostálni: Hasonlatoské-
pen ezt a' készületet-is meg-kell rostál-
ni, mellyet kíván Sz. Pál Apostol.

*Mindeneknek előtte ezokáért vegyék
esőnkbe a' mi erőtlenségünket.* Mitsoda
az ember? por e. és hamu. földből
születtetünk, földből élünk, földé kell
lennünk. Mitsoda azért az ember? U-
tálatos genyetség, ganéjnak sákja, és
segeknek étke. Az ember születetik
a' munkára és fáratságra, és nem a' mélt-
óságra avagy tisztetségre. Az ember,
a' ki az Áfsonyi-állattól születetik, f.
rövid életű, és bővölkedő háborúsá-
gokkal, el-múlik mint az árnyék. Az
ember

d. 1Kor. 11:28. e. Gen. 1:27. f. Jób. 14:1.

ember nem tudja az ő születésének
sem halálának idejét: Ollyaténok va-
gyunk tsak, mint a' Nap után forgó tű,
és a' mi rövid időnk merő keferőség-
ben és nagy bánatban vagyunk.

*Másodszor vegyék esőnkbe a' mi mélt-
atlanságinkat,* holott minden terem-
tett állat a' teremthöz képest, tsak g.
ollyan mint az árnyék, és mint az álom,
az ember-is ollyan. De sokkal nagyobb
és sulyosb móddal háládatlanb az em-
ber, az oktaian állatoknál, mivelhogý
az ő bűneivel a' teremthet meg-seferti. Az
Isten terméseti és állattya szerint igaz;
tehát terméseti és állattya szerint harag-
szik a' bűnért. Mitsodák vagyunk mi a-
hoz b. a' meg-emésztő tűzhöz: tsak poz-
dorja és tűstőlgo üdőg. Miképen a' mi
bűnös tselekedetink és hamis álnoksá-
gink i. állnak-meg, a' mellyekkel te-
ditselkedel? Véghetetlen az ISTEEN, és
mindenkoron magához vólt hasonló,
véghetetlen az ő igazsága, és véghetet-
len az ő haragja-is: Ha azért minden

M 3

csele-

g. Sól. 39:7. h. Deut. 4:24. i. Sól. 99:9.

tselekedetiben véghetetlen, bizonyára az ő haragjában, igazságában, és bosz-
szú-állásában-is nagy tsudálatos és véghetetlen. A' ki az ő egyetlen egy fiának nem kedvezett; miképen kedvezhet tehát az ő tsinálmányának? A' ki nem kedvezett a' Szentnek; miképen kedvezhet az álnok szolgának? Olly nagy gyűlötségben vagyon Istennel a' vétek, hogy azt még a' leg-kedvelsebb tagjaiban-is meg-szokta büntetni, mint meg-tetstzik ez az első Agyalnak Lucipernek büntetésében.

A' próbálás pediglen nem tsak mi reánk néz; de néz erre az áldott kenyerre-is, melly a' Christus testének közlése. Ha azért így próbálljuk magunkat, tehát akkor igaz kegyelemnek kútfeje, és ki-merithetetlen irgalmaságnak forrása tetstzik-meg: és az ÚR semmiképen el-nem vethet minket magától; holott az ő testével részfessé téssen bennünket. Mert ki volna az, k' a' ki az ő testét meg-útálná? Ezokáért ez a' szent la-
kada-

kadalom el-változtattya a' mi lelkünk-
ket: Ez az Isteni eledel Istenes embe-
rekké téssen bennünket, míglen annak-
utánna a' jóvendő boldogságnak és az
örök életnek társai léfzünk. A' mit az-
ért itt hittet és mennyei titokban ve-
szünk, ott annakutánna nyilván és
valóságosképen megnyerjük. Sőt még
ez a' mi testünk, azt a' méltóságot-is
véfzi, hogy az Istent I. szinről szinre
nézhesse és láthassa, melly mostanában
a' Sz. Léleknek temploma, és a' Chri-
stusnak ő benne lakozó szent testével
és vérével szenteltetik és éltettetik: Ez
a' szentséges orvosság gyógyittya-meg
minden bűneinknek febeit: Ez az élő
test minden halálos bűnt fellyül halad.
E' szentséges Isteni ígéreteknak pe-
tséte, melyet az utolsó iteltkor mu-
tathatunk-meg. Azért ez nekünk adat-
tatott záloggal; az örök élet felől elég-
ségesképen dirsekedünk. Mert ha a'
Christusnak teste és vére nekünk adat-
tatik, tehát a' Christusnak minden jó-
tete-

teteménye, melly az ő szent testnek és vérenek általa szereztetett, nekünk tulajdonittatik. Es így miképen tagadhatná-meg tőlünk a' kissebb dolgokat; *m.* ha a' nagyobbakat meg-adá minékünk? A' ki az ő egyetlen egy fiát adá mi érettünk. Miért immáron nem adna mindenedet együtt ő véle?

n. Örülljön tehát a' Christusnak Jegyese, mert közel vagyon az idő, a' melyen hivattatik a' Báránynak menyeközőjére: öltözzé-fel magát az ő drága ruhájában: vegye-fel magára az ő menyeközői ruháját, *o.* hogy ne találtsék mezitelen. Aza' ruha a' Völegénynek igasága, mellyet a' mi keresttségünk korán vöttünk vala magunkra. Azért távol tőle a' mi igaságunk, hogy menyeközői ruhánk volna minékünk, a' mint a' *p.* ruhája havi asszonyállatnak ruhája bőfegessen meg-mutattya. *Féltünk ezokaért, és ne igyekezzünk arra a' gyönyörűséges menyeközőre a' mi szelekedetinknek ruhája és utatartó ruháját*

m. Róm. 8.

n. Jelen: 19: 7. o. Mat. 22: 12. p. Esa. 64: 6.

ját hozni; hanem inkább fel-ruházzon minket az UR, q. hogy ne találtsunk mezteleneknek. *q. 2 Kór. 5: 3.*

XXI.

A' Christusnak mennybe menéséről.

A' mennyegbe mennünk, Es Christussal lennünk. Minékünk is kelletik.

Gondolkodgyál óh én lelkem a' te Völegényednek mennybe menéséről; mert a' Christus az ő látható jélvöltat, megavonta az ő hiveitől, hogy a' hitnek lenne gyakorlása. *a.* Mert boldogok azok, a' kik nem látnak és hisznek. *b.* Es a' hol vagyon a' mi kintsünk, ott legyen a' mi szívünk-is. A' mi kintsünk, Christus Urunk az égben vagyon, *c.* tehát a' mennyekhez ragaszkodgyék a' mi szívünk, és csak azokról gondolkodgyék a' melyek oda fel vadnak.

A' Meny-asszony a' Völegénynek jó-vetelét nagy kívánsággal ohajtya; ilyen

n. Ján. 20: 29. b. Mat. 6: 21. c. Kol. 3: 2.

Ilyen kívánsága légyen az hívő léleknek is, hogy hamar eljőjjön az a' nap, *d.* melyben a' Bíránynak menyekezőjére vitettségké-bé, nagy bizodalma légyen a' Sz. Lélek Istennek zálogjában, mellyet hagyja az Ur az égben való felmenetelében. Bizakodgyék az Urnak testében és vérében, a' mellyet véssen az Ur Vatsorájának tükös szentségében, és hidgye, hogy a' mi testeink ezzel a' rothadatlan eledellel megelégedvén, annakutánna a' földnek gyomrából fel-tamadnak, a' mint immáron el-is hittük; akkor meg-láttuk, és a' mi reménységünk, akkor léssen való-ság. *e.* A' mi szarándokságinkban más formában és képen vagyunk velünk az Ur: De a' mi mennyei hazánknak édes szállásában meg-ismérjük őtet valóban, és reá fogunk nézni a' mint vagyunk.

f. Akara pedig a' mi Idvezítőnk az Olaj fának hegyéről fel-menni; mert az Olaj-fa békeségnek és örömmek; jele; méltán tehát az Olaj-fának hegyéről

d. Jelen. 19: 7. e. Luk. 24: 15. & Tsel. 1: 12.

ról ment-fel, a' kiazoknak, a' kik megrettentenek és meg-rémültenek lelki-isméreteken, tsendeseget és békeséget hoz, az ő szenvedésével. Méltán azért is az Olaj-fának hegyéről ment-fel, mert a' mennyei ditsőségbe az Angyaloknak nagy öröndetes éneklésekkel vitettetett-bé. Az a' hegy hiv azért bennünket a' mennyei ditsőfégre, mellyet követnünk kell áhitatos és szent kívánságokkal, mivel hogy nem követhettyük őt. Felfegét tessi lábainkal,

g. Mójses is fel-ment vala a' hegyre az Urhoz. A' sz. *b.* Pátriarchák is hegyen imádák őtet: Annakfelette az Abraham is választa magának havasokat, *i.* Lót pedig len a' sík mezőt. Annakokáért hadgya-el a' hiv lélek e' világi mezőt, és szent kívánságokkal a' mennyei hegyre igyekezzék menni; és úgy érzi-meg belsőképen az Istennek drágálatos belzélgetését, így az ő irgalmasságában *k.* Lélek szerint imádhattya őtet: és így az Abrahammal el-távoztattya

g. Exod. 19: 3.

b. Ján. 4: 20. i. Gen. 13: 11. k. Ján. 4: 20.

tattya ennek a' sik és veszendő mezőnek örökkévaló veszedelmét.

Bethánia, az alázatosságnak és nyomorúságnak házá, avagy majorját, jegyzi, melly által Isten országában kellesek mennünk, a' miképen ő maga Christus I. Urunk-is a' nyomorúságnak házából, a' mennyei örömré és ditsőségre méne.

Annak előtte az ég láttatott m. bétettnek lenni, és a' felső Paraditsom egy tündöklő Angyal által láttatott őriztetni; mostan pediglen a' győzedelmes Christus az eget megnyitá, hogy minékünk a' mi mennyei hazánkba, az honnét ki-estünk vala, utat mutatna. n. Allanak vala, a' tanítványok, és néznek vala az ő fizeket fel-emelvén az égre; így mostan-is a' Christusnak igaz tanítványi az ő fizeknek fizeit a' mennyei dolgoknak szemlélésére és elmélkedésére fel-emellyék.

Oh Uram Jესusom, melly ditsőséges végezés, és minden dolgoknak bére-

kezt

keztése követte a' te kinszenvedésedet: Melly bődög és melly hirtelen való változás volt ez, minémő állapotban láttalak a' kopasztó hegynek helyében szenvedvén, és minéműben láttalak mostan az Olajfának helyében: Ott valál csak egyedül; itt sok ezer Angyaloknak seregével vagy meg-környékeztetvén. Ott fel-megy vala a' keresztre; Itt a' felhőben fel-megy az égbe. Ott valál fel-feszítve a' latrok között; itt imáron vigad az Angyaloknak társaságában: Ott szegekkel fel-valál szegezve a' magas keresztfára; itt vagy szabados, sőt az el-kárhoztattaknak-is vagy szabadítója: Ott nagy kint és nagy halált szenvedtél; itt örülsz már, mivelhogy nagy győzedelmet vöttél.

o. A' Christus a' mi fejük, és mi ő nékie tagjai vagyunk. Örülly ezokáért oh én lelkem! a' te fejednek és Uradnak fel-mepésében: Mert a' minémű ditsősége vagyon a' főnek, olyan ditsősége vagyon a' tagoknak-is, és hid-

N

gyűk-

gyűk-el, hogy az hol a' mi testünk uralkodik, ott uralkodunk mi-is, és az hol uralkodik a' mi vérünk, ott mi-is ditsőségesek lélfünk. Es noha a' mi bűneink meg-tartoztatnak minket; mindazonáltal a' természetnek velünk való közlése nem űz-el minket őtőle. Az hol a' mi fejfünk vagyon; ott kell lenni a' több tagoknak-is. A' mi fejfünk az égben méne-bé; tehát jó reménységben kell lenni a' több tagoknak-is, hogy nem tsak bé-mennek; de már nagy örökléget-is vőttenek az égben.

Alá-fállott a' Christus az égből, hogy minket megváltson: fel-ment visontag az égbe, hogy minket meg-ditsóítsen. Nékünk születtetett, és mi érettünk szzenvedett, tehát mi érettünk fel-is ment. A' Christusnak kinszenvedésével; a' mi szeretetünk, fel-támadásával; a' mi hitünk, fel-menésével; a' mi reménységünk erősítetik-meg.

Követnünk kell pedig a' mi Jegyesünket; nem tsak a' mi buzgóságos kíván-

ván

vánságinkal; de még a' jóságos tselekedetinkkel-is; Mert semmi p. rusnyaság bé-nem mégyen amaz oda fel való áldot városba, melly dolognak bizony-ságára a' mennyei Jérusálemből az Isten-nek Angyali alá-jóven, q. fejer ruhában sokszor jelentették-meg magokat, azzal az ő tisztaságokat és ártatlanságokat jelentvén minékünk.

Az alázatóságraak Mesterével, nem mégyen-fel a' kevélység, sem a' jóság-nak szörző mesterével; a' gonofság, sem a' békeségnek szeretőjével; a' viszavonás és háborúság, sem a' Szűz Fiával nem mégyen-fel; a' bujaság és tobzódás: Nem mennek-fel a' vétkes; a' jóságos tselekedeteknek szent Attya után, sem a' bűnek; az igaz után, sem az erőtlenségek és betegségek nem mehetnek-fel az Orvos után. *A' ki azért szinről szinre kívánja látni valóban az Istent, az sentül es jámborúl éllyen az ő sine előtt e világon. A' ki a' mennyieket kívánja, a' földieket utállja-meg.*

N 2

Ezóká-

*Ezokéért, óh kegyelmes János Christusom!
vonnyadte hozzád a mi sírveinket, Amen!*

XXII.

A' Szent Lélekről.

*'Isten ő népeit. Választott birtait,
Szent Lelkével el-jegyzi.*

FEL-menvén a' mi URunk János Chri-
stus mennyégbe, és bé-menvén
az ő ditsőségébe, a. alá-botsátá az ő ta-
nitványinak az ő Sz. Lelkét a' Pünköszt
napján. Miképen az I S T E N b. az O
Törvényben, az ő Törvényét ki-akar-
ván adni a' Sinai hegyen, alá-jöve az ég-
ből Móseshez; Igy midőn az Aposto-
lok által az Evangéliomot akarná e'
széles világon hirdettetni, ő maga a' Sz.
Lélek alá-szállott az égből: Ott tsat-
togás, villámás, és az hangas trombita
szónak rettenetessége volt, mert az I-
stennek Törvénye c. a' mi engedetlen-
ségünk ellen feddődik, és minket Isten
haragjára méltóknak itil; Itt pedig len-
lafsú és gyönyörűséges Szélnek zengé-

se

a. *Tsel. 2: 1. b. Exod. 19: 3. c. Róm. 4: 15.*

se volt. Mert az Evangéliomnak ör-
vendetes hirdetése a' meg-rettent és
meg-rémült elméket vigasztallja. Ott
az egész népnek iszonyú rettentése és
rémülése volt, mert a' Törvény Isten
haragját nemzi; Itt pedig len az egész
fokaság öszve-gyűl, és az Istennek tsu-
dalatos dolgait hallja, mert az Evan-
géliom által vagy on minékünk Isten-
hez menetelünk. Otta' Jehova I S T E N
alá-szállott haragnak és busulásnak tű-
zében, és azért az hegy füstölög vala;
Itt pedig len alá-szállott a' Szent Lélek
Isten a' ismeretnek tűzében, és azért
meg-nem rettent vala az a' ház az Isten
haragjától; hanem inkább bé-töltetett
a' Sz. Léleknek ditsőségével.

Ne tsudáld azért, hogy a' Sz. Lélek
Isten mennyből alá-küldtetik, a' mi
meg-szentelésünkre; holott az Isten
Fia is volt alá-botsátva, az egész embe-
ri nemnek meg-szabadulására: Nem
használt volna a' Christusnak kinszen-
vedése, ha nem lőtt volna, az Evan-

N;

géliom

géliom által, e' világnak hirdetése: Vallyon 's mitsoda haszna vagyon az el-rejtett kintsnek? 's ezért a' kegyelmes Isten nem csak nagy kegyelmességet szerzett az ő egyetlen egy Fiának kinszenvedése által; de ugyan azont akará az egész világnak meg-is adni, a' Sz. Léleknek botsátásának általa.

A' kegyes anya az ő gyenge fiatskájának mind a' két melljét nagy szeretettel adgya; Igy a' kegyelmes Isten nekünk nyomorúlt fiainak és leányinak az ő Sz. Fiát és Sz. Lelkét botsátja. El-jövéen azért a' Sz. Lélek az Apostolokra, midőn az imádkozásban egyesek lótnének volna, mert ő az *d.* Imádságnak lelke, mellyet mi-is könyörgéssel meg-nyerünk, és ő az, a' ki a' könyörgésre minket indit, mivel hogy ő legyen ama' foglaló kötél, a' melly őszve-foglallja a' mi sziveinket Istennel, miképen egyessé téfzi a' Fiút az Atyával, és az Atyát a' Fiúval, mert ő az Atyának és Fiúnak állat szerint

való

d. Zach. 12: 10;

való szeretete, és a' mi lelkiekben való foglaltatásunk az Istennel csak hit által vagyon, a' hit pediglen a' léleknek ajándékát könyörgéssel nyeri-meg, de az igaz könyörgés csak a' Sz. Lélek által vagyon. *e.* A' Salamon Templomában midőn az Urnak áldozatot téfzenek vala, az Urnak dicsősege a' templomot meg-töltötte, így ha imádságodnak szép illattyát a' te Istenednek nyujtod, a' te szivednek temploma a' Sz. Lélek Istennek dicsőségével bé-töltetik.

Méltó itt tsudálkoznunk az Istennek nagy kegyelmes és irgalmas voltán. hogy az *f.* Atya Isten, igéri magát minket meg-hallgatni a' mi imádságinkban; *g.* A' Fiú Isten, hogy efedezik mi érettünk; *h.* A' Szent Lélek Isten, hogy könyörög mi bennünk: Es hogy az *i.* Istennek Angyali Istenhez viszik a' mi imádságinkat, és így az egész mennyei Kar, a' mi imádságinknak izolgál. A'

kegyel-

e. 1 Reg. 5: 11. f. Sól. 50: 15. g. Róm. 8: 34.

h. Gal. 4: 6. i. Tob. 12: 12.

kegyelmes Isten ád az imádságra lelki indulatot, és ajándékoz minket Szent Léleknek malasztásával. Annakfelette ád az imádságnak hasznát is, mert a' mi imádságinkat mindenkoron meghallgattya, ha szintén nem a' mi kívánságunkra is, mindazáltal a' mi hasznunkra.

A' Szent Lélek akkor jöve-el, midőn abban a' helyben mindnyájan egy akaratban lóttének volna, mert a' Sz. Lélek a' szeretetnek és egyességnak lelke, a' ki öszve-köt minket a' Christussal hit által, öszve-foglal minket az Istennel, és egyessé tészén a' mi felebarátunkkal a' szeretetnek általa. A' pokolbéli ördög pedig, ki a' vizfszavónak, és minden háborúságnak oka, a' bűnnel el-idegenít minket az Istentől, a' gyűlölség, versengés és irigység által az embereket egymástól el-fakasztja; de a' Sz. Lélek Isten miképen a' Christusbán az Isteni és emberi természetet az ő tsudáltos k. árnyékozá-

sával

k. Luk. 1: 35

sával öszve-foglalta; azonképen a' nekünk adatott ajándékival az embereket Istennel, és az Istent az emberekkel öszve-tsatollja. Es a' meddig a' Sz. Lélek az emberben lakozik az ő kegyes ajándékival, mind addig az ember lakozik az Istenben, ő véle egyesedvén; De mibélyt az ember a' bűn miatt el-esik a' hittől; és az Istennek szeretetétől, ottan a' Sz. Lelket ki-űti, és az ő egyesülésétől el-fszakad. A' kinek Sz. Lelke vagyon, nem gyűlöli az az ö atyafiát, mert Sz. Léleknek általa részes lőtt a' Christusnak szentféges testével, a' kinek tagjai vagyunk mindnyájan mi hivek.

Ki volna tehát az, a' ki az ő tagjaít gyűlölné és meg-utálná? Sőt a' ki a' Sz. Lélektől vezéreltetik, az ő ellensége is szereti, *m.* mert a' ki az Urhoz ragaszkodik, egy lélek lészén ő véle. *n.* Lám az Ur Isten az ő napját fel-hozza mind a' jókra 's mind a' gonószokra, *o.* és azok között semmit nem gyűlöl a'

mit

I. Efés. 5: 29.

m. 1 Kér. 6: 17. n. Matt. 5: 45. o. Sap. 11: 25.

mit teremttett. A' kibén a' Sz. Lélek Isten vagyon; kés a' mindeneknek szolgálni, kész mindenkkel tehetőségerint jól tenni, mert az Isten-is minden irgalmasságnak és kegyelmességnek kút fejenek mondatik mindenekhez. A' Sz. Lélek pedig az emberben oly indúlatokat indít: a' minémű önnön maga. Miképen hogy a' Lélek a' testet elevenné, érzővé és mozgóvá tési; így a' Sz. Lélek Isten-is az embert, lelki emberré téfzi, midőn az ő szívét 's lelkét az Isteniségnek idveségével bé-tölti, és minden tagjait az Isteni és atyafiúi engedelmeségnek meg-tselekedésére igazgattya.

Az égből lón ama' zúgás, melly volt a' Jövő Sz. Lélek Istennek jele, mert az a' Szent Lélek mennyei természetű, tudni-illik, azon egy állatú az Atyával és Fiúval, melly Atyától és Fiútól mind örökké származik. p. Azon Sz. Lélek azt-is tselekeszi, hogy az emberek menyeeiket gondollyanak, és a' mellyek

lyek oda - fel valók azokat keressek. Mert a' ki e' földiekhez ragaszkodik, és az ő szeretetivel e' világhoz adta önnön magát, a' mennyei Sz. Lélekkel még-nem részesült:

El-jöve a' Sz. Lélek tsendeszen zúgó szélnek képében; mert elevenítő vigasztalást, a' meg-rettentő szíveknek szolgáltatott. Minthogy mi-is a' lehetetlen, lélekzettel, és fúvállással élünk test szerint, 's azért a' zúgó szélnek képében jöve-el, az, a' ki erőt-is ad arra, hogy Istenesen éllyünk. A' szél az hol akar fúni, q. fú, és annak zúgását hallo; de nem tudod honnét jő, és hová mégyen: Így vagyon minden a' ki a' Sz. Lélektől születtetik. Illendőképén jött tehát a' zúgó szélnek képében az, a' ki az Atyától és Fiútól egy lélekzettel örökké származik. Felettébb való zúgás volt az; mert a' Sz. Léleknek kegyelme nem tud kéfedelmezni, indittya az a' Sz. Lélek r. az Hiveket, a' kikben lakozik, minden jóra; úgy indit-

ándította pedig, hogy sem a' kegyetleneknek fenyegetésekkel, sem az ördögnek lefelkedésével, sem e' világnak álnokságával semmit nem gondolnak.

Az Apostoloknak külömbkülömbféle nyelveknek ajándékát adá; s. mert e' széles világra ki kell yala menni az ő hangosságoknak, és így a' nyelveknek el-változása a' Babilóniai torony-nak épülésében, s. melly kevélységnek és vakmerőségnek büntetése vala, el-vétetteték, mertimmáron azok az el-ofzlott nemzetiségek, külömbkülömbféle nyelveknek általa a' Sz. Lélek Istennek akarattjából, az egy igaz hitnek egyességében öltözvén mentenek; tehát illendőképén a' nyelveknek képében jöve a' Sz. u. Lélek Isten, mellynek ihlésének általa szóltanak régenten az Istennek szent emberei, A'ki állott az Apostolokban; a'ki mostanában is az Istennek igéjét helyhez teti a' lelki-pásztoroknak szájában; ezokáért:

Ezen nagy ajándékért, dicsértések és fel-

magas-

h. Sólé, 19: 1, 1. Gen, 11: 7, 2 Pét, 1: 21

magasaltaságok az áldott Sz. Lélek UR Isten, az Atyával, és Fiúval. mind örökön örökké, Amen.

XXIII.

Az Anyaszentegyháznak méltóságáról.

*A' Christus Jegyese, Es kegyes hitese,
Az hiv Anyaszentegyház.*

Gondolkodgyál arról óh te én lelkem mennyi fok jót tselekedet te veled az UR Isten, hogy az ő Anyaszentegyházának társaságára hívott tetedet. *a.* Egy az én Jegyesem, azt mondgya a' Völegény az Enekeknek könyvében: Bizonyára egy, mert tsak azon egy igaz Anyaszentegyház, a' Christus Jénusnak mátkája. Mert *b.* a' Christusnak testén kívül nintsen a' Christusnak lelke, a' kinél pedig a' Christusnak lelke nintsen, nem övé az; és a' ki nem a' Christusé, annak soha az örök életben része nem lehet:

Miképen *c.* a' Nőé Bérkáján kívül

O

min-

h. Cant. 4: 1, b. Róm. 8: 9, c. Gen. 7: 21

mindeneknek a' víz-öz'n miatt el-ke-
 vala vesni így az Anyaszentegyháznak
 lelk Bárkája kívülmindnyájan örök ve-
 szedelémbe ejtik magokat. Nem lé-
 szen soha annak mennyégben Attya az
 Isten; a' kinek az Anyaszentegyház,
 nem, Anya itt e' földön.

Gondolkodgyál, óh én lelkem arról-
 is, mennyi számtalan sok ezer lélek
 minden nap száll alá a' pokolra, ezért,
 mert az Anyaszentegyháznak társasága
 kívül vagynak, a' kiktől tégedet a' ter-
 méstet nem szakasztott-el; hanem tsak
 azon könyörülő Istennek irgalmasága
 és kegyelmessége. d. Midőn az Egyip-
 tombéli ország merő sötétséggel kör-
 nyúl vétetnék, tsak egyedül a' Sídó-
 ságban az Izrael népe között vala vi-
 lágosság; Így tsak egyedül az Anya-
 szentegyházban vagyon az Isteni és
 mennyei ismételtnak világosága. A' kik
 vagynak az Anyaszentegyház kívül
 e' jelen való életből a' tudatlanságnak
 sötétségéből mennek az örökké-való

kár-

károhozatnak sötétségébe a' jövőendő
 életben. A' ki a' vitézkedő Anyaszent-
 egyháznak tagja nem volt, az örven-
 dező Anyaszentegyháznak soha nem
 lesz tagja; mert ezek belsőképen
 ösve-vagynak foglaltatva, úgymint,
 az Isten, az ige, az hit, a' Christus, az
 Anyaszentegyház, és az örök élet.

Az Istennek Anyaszentegyháza mon-
 datik Anyának, Szűznek, és Jegyes-
 nek. Anyának azért mondatik; mert
 mindennap lelki fiakat 's leányokat
 nemz: Szűznek azért mondatik; mert
 a' pokolbéli ördögnek tsalárdságától,
 és e' világnak álnokságától és ölelgeté-
 sétől tisztán megtartya magát. Jegyes-
 nek azért; mert a' Christus el-jegy-
 zette magának őtet, örökké való frigy-
 gyel, és ő néki zálogúl adta a' Sz. Le'ket.

e. Az Anyaszentegyház ama' hajó,
 a' melly a' Christust és az ő tanítványit
 viddegeli, és az örökké-való boldogság-
 nak partján ki-szállittya: Az Anya-
 szentegyház tel-készítetvén az hitnek

O 2

kor-

kormányával, evezdegel nagy jó szerentsével e' világnak tengere által, kinek Isten az ő igazgató mestere, az Angyalok az evezők; ki-hordozza a' Szenteknek minden seregét, kinek közepiben fenn áll, az idvésséges keresztnék árbotz-fája, a' mellyhez vagynak fel-tüggesztetve az Evangéliombéli hitnek gyönyörűféges vitorlái, mellyekkel a' Sz. Lélek Istennek fuvása által vittetik az örökké-való örvendetes és bátorságos békefésébe.

f. Az Anyaszentegyház ama' Szőlő, mellyet az ISTEN ennek e' világnak mezején plántála, és az ő drágalatos szent vérével meg-öntöze, gyepűvel és sövénnel az Angyaloknak őrzésével ötet környűl árkoltatta, az ő kinszenvedésnek presét ő benne építette, g. a' kőveket és minden ártalmas dolgokat abból ki-tisztította.

h. Az Anyaszentegyház ama' Aszszonyi-állat, melly a' fenyés nappal fel-öltöztetve vagyon; mivelhogy a'

Chri-

f. *Matt.* 21:33. *Esa.* 51:2. g. *Esa.* 53. h. *Jel.* 12:1

Christus Jésusnak igazságával vagyon fel-ékesítve: Az holdat labáival tiporja, mert e' földi dolgokat, mellyek sok változásokkal meg-környékezve vannak utállja.

Gondold-meg azért, óh én lelkem! ezt az Anyaszentegyháznak nagy méltóságát, és méltó hálákat adgy az élő Istennek: Jóllehet az Anyaszentegyházban az Istenek sok külömbkülömbféle ajándéki és jótéteményi vagynak; de nem mindnyájan veszik azt észekbe, mert szintén olyan az Ekkléfia, mint a' bé-rekesztetett kert, avagy bé-petsételtetett kút; senki a' bé-zárt kertnek széplegét nem láthattya; hanem csak az, a' ki ő benne vagyon; így senki az Anyaszentegyházban az Istennek jótéteményét nem vészi észébe; hanem csak az a' ki ő benne vagyon. Ez a' Christusnak legyese k. feketének láttatik lenni külsőképen; de belsőképen felette igen szép és ékes; l. mert a' Király leányának-is minden ékesége és ditsósége belől vagyon. O; Ez

i. *Can.* 4: 12. k. *Can.* 1: 5. l. *Psal.* 45: 14.

m. Ez az Hajó fok különböklömb szélveszekről és háborútól ostromlattatik; *n.* Ez a' szőlő meg-kötöztetvén fel-emeltetik; és meg-metvén sokkal inkább bővölködik. Ennek az Aszszonyi állatnak *o.* ő maga a' pokolbéli ördög fokképen igyekezik ártani. *p.* Az Anyaszentegyház igen szép és ékes Lilium, noha sok tövissek között vagyon. Gyönyörűséges szép kert az Ekklesia, és midőn a' fanyaruságnak szele fuvaldogalja őtet, akkoron vagyon kedves és szép illattya néki. Az Istennek ékes leánya az Ekklesia; de e' világ meg-gyűlölte őtet, mennyei örökléget várja, és azért kell ő néki e' világon bujdosni, a' bujdosásban tsudaképen szorongattatik; de a' szorongatásban halgat, az halgatásban meg-erősödik, erősségében győzdelmet véssen. Lelki Anya az Anyaszentegyház; de kényszerítették *q* a' keresztt alatt állani; mint a' Maria a' keresztt alatt állott, kiől

m. Matt. 8: 24. n. Ján. 15: 2. o. Jelen. 12: 7.

p. Cant. 2: 1. q. Ján. 19: 25.

kitől a' Christus Jéhus e' világra test szerint származott. Az Anyaszentegyház olyan, mint a' Palma-fa; melly a' nyomorúságoknak és kísérteteknek terhe alatt annál inkább fel-emelkedik. Ezokáért gyakorta gondolkodgyál oh én lelkem, az Anyaszentegyháznak betsületes vőltáról, és ódd magadat, hogy ellene ne vétkezzél.

Anyád az Anyaszentegyház; tehát ódd magadat, hogy az ő szavát meg-ne vessed, sőt inkább az ő emlőjétől kell függőd: Az Anyaszentegyháznak pedig emlője az Isten igéje, és a' Szentsegek. Szűz az Anyaszentegyház; ha ezokáért te ő fia vagy, e' világi gyönyörködteő ölelgetéstől megtartóztatd tennem magadat, mert te vagy tagja a' szűz Anyaszentegyháznak; lássad azért hogy a' szűzességnek tagjait meg-ne ferteztesd, és a' pokolbéli ördöggel bűneid által ne paráználkodgyál; a' Christusnak jegyese az Anyaszentegyház, és minden szentseges lélek; ód

ma-

magadat tehát, hogy a' sátnak őrdóghoz ne ragaszkodjál. A' Christusnak mátkája vagy te, meg-látsd tehát hogy a' néked adattatott Sz. Léleknek zálogját el-ne veséled: Ha pedig a' Christusnak mátkája vagy, tehát sűntelenül imádkozzál; hogy a' te Völegényed jöjjön te hozzád, és vigyen-bé tégedet a' menyékezőre. *r.* El-jő pedig a' Völegény, midőn az emberek legnagyobb bátorságban lésznek éjjel, vigyázz tehát hogy midőn el-jő a' Völegény, ne találljon tégedet el-aluva, és az idveséges örök életnek kapuját ne tegye-bé előtted: Ugy világoskodgyék a' te hitednek olaja, hogy a' te Völegényednek el-jövetelében ne kényszerítettél azt mástól kérni. Evezdegely ez hajón, és lássd, hogy e' világnak tengerébe bé-ne merítettél minnekelőtte a' partra ki-jőnél.

Továbbá azért is könyörögi, *s.* hogy a' nyomorúságoknak szélveszeitől, és a' kisírteteknek habjaitól el-ne nyelletteffel. Az *r.* Urnak szőlőjében hi-

vát-

r. Matth. 25: 10. s. Marc. 8: 25. t. Matth. 20: 1.

vattattál, azért meg-lássd, hogy szorgalmatosan munkálkodgyál, a' pénznek avagy bérnek el-vétele enyhítse-meg a' napi fáradságodnak és munkádnak terhét: Az Urnak szőlője vagy, ezokaért vesd-el a' haszontalan szőlővenikét rólad, az-az, a' te testednek haszontalan tselekedetét, egész te életednek idejét nem külömben tartsd, *u.* hanem úgy mint ha szőlő metzésnek ideje volna.

Te vagy a' szőlő-vefsző a' Christusban, maradj azért ő benne, és sok gyümölsőt hoz, mert valamely szőlő-vefsző gyümölsőt nem terem, azt a' menyeyi vintzelér ki-gyomlállya, és a' melly gyümölsőt hoz, azt annál inkább tisztítja hogy bővebben teremtsen. Ha azért fel-vagy *x.* öltözve a' Christusban hit által, és ezzel az igalágnak *y.* napjával fel-vagy ékesítve, meglássd hogy az Hódat, az-az, minden e' földi botrántoztató dolgokat, lábaiddal tiporj, *z.* és mindeneket a' jó-

vendő

u. Jan. 15: 1. x. Gal. 3: 27. y. Mal. 4: 2. z. Jel. 12: 16

vendő jóknak el-vetéleért semminek tartis *Oh kegyelmes Jესusom! a' ki bennünket a' vitézkedő Anyaszentegyházba helybesztettél, vigy minket azután az örvendező és gyönyörűséges társaságba, Amen.*

XXIV.

Az El-választásról való elmélkedés, melly csak a' Christus Jესus által vagyón.

Tsak az UR Jესusban, Egy Közbenjárónkban, Lött az örök-választás.

VAlamennyiszter akarsz gondolkodni, óh te én lelkem! a' te el-választásodról, lásd-meg a' keresztján függő Christust, a' ki az egész világnak a. bűneiért meg-hólt, és a' ki fel-is támadott a' mi igazulásunkért. Kezdel a' Jászolban fekvő Christusról, és annakutánna szép renddel mehet véghez a' te el-választásodról való disputálásod és vetekedésed. *b.* Az Isten el-választott minket c' világ fundamentomának felvetése előtt; jde mindazonáltal az, az el-vá-

a. Róm. 4. ult. b. Efés. 1: 4.

választás a' Christusban lött: Ha ezokaért a' Christusban való hitnek általa lött, ne kételkedjél arról, hogy te reád-nem nézne az el-választás. Hogy ha erős és állhatatos bizodalommal ragazkodol a' Christushoz ne kételkedgyél azon, hogy nem vólnál a' választottak között; ha pedig az első dolgot, tudni-illik, a' mélységes választást akarod vizgálni a' sz. Irás kívül, igen félő, hogy bé ne efsél a' mélységes kételkedésben. A' Christus kívül, az Isten semmi nem egyéb; hanem c. megeméltő tűz; ódd azért tennen magadat, hogy ehez a' tűzhöz közel ne járj, hogy meg-ne emélsztesel. A' Christus elégéges tételén kívül, Isten az ő törvénynek szavával mindeneket vádol, mindeneket kárhoztat; ód ezokaért magadat, hogy az el-választásnak törvényéből titkos dolgokat ne merits. Ne visgállyad az Istennek mélységes tanátsit, hogy tégedet meg-ne tsallyanak a' te gondolkodásid. *d.* Mert az Isten hozzá járúl ha-

c. Dent. 4: 24. d. 1 Tim. 6: 11.

hatatlan fényességben lakozik, a' melly fényességhez te mód nélkül ne igyekezzél járúlni; de mindazonáltal ahhoz az Evangéliomnak fényességéhez bizvást járúlhatsz, mellyet a' Fiú Isten az ő Atyának kebeléből hoz alá minékünk, e, ebben a' világosságban meg-látod az igaz világosságot, és a' tickos melyféges mennyei tudományt. Ezokáért ennek az örökké-való melyféges *Decretumát* ne visgáld, és fordítsd magadat a' bizonyos időben meg-nyilatkoztatott világossághoz: Mert az idő szerint való igazulás tüköre az időnek előtte való el-választásnak.

Esmérd-meg az Isten törvényéből az Istennek haragját a' bűnért, és tarts pénitentziát. Az Evangéliumból pediglen tanúld-meg az Istennek nagy irgalmasságát, a' Christus érdeméért, és a' Christusnak érdemét tulajdonítsd magadnak bizodalom által: tanúld-meg a' hitnek természetit, és mutasd-meg azt, kegyes és szent nyájasság által,

tal, ismérd-meg a' te keresztedben az ő Atyai dorgálását-is, békeféges tűréssel ezt el-fzenvedgyed; és annakutánna kezdgyed elmélkedni az el-választásnak tudományát. Ezt a' rövid utat mutattya Sz. Pál Apostol; tehát ezt a' rövid utat kövesse a' Sz. Pál Apostolnak igaz tanítványa-is.

Három dolog vagyon főképen, mellyet ebben a' tickos szentségben mindenkoron eszedben kell tartanod: Az Isten szeretetinek irgalmasságát; a' szzenvedő Christusnak érdemét; és az Evangéliom által hívó Sz. Lélek Istennek kegyelmét. Közönséges az Isten irgalmassága, f. mert e' széles világot szerette: g. Az Isten irgalmasságával tellyes a' föld; sőt nagyobb az égnél és a' földnél, mert szintén olyan nagy az, minémű önnön maga az Isten, mert Isten a' szeretet: Bizonyittya ezt az ő szent igéjében, hogy senki halálát ő nem kívánnya, melly kívánságát esküvéssel-is meg-erősítette b.'s bizonyi-

totta; ha ezokáért nem hihet(z az Isten igéretinek, hídgy az ő esküvésének a' te idveffégedért. Azért *i.* mondatik irgalmaságnak Attyának, mert tulajdona önéki, irgalmaságot és kegyelmességet mindenekhez mutatni. Az irgalmaságnak eredetit vélszi az ő saját tulajdon ítéletiből, a' büntetést pediglen más ítéletiből, úgy a'nyira, hogy fokkal különbben láttatuk származni az ő szívéből a' kegyelmesség, hogy sem mint a' büntetés.

Közönséges a' Christusnak érdeme is, k' mert e' széles világnak bűneiért szenvedett. Mi volna tehát az, a' mi nyilvánban az Istennek irgalmaságát bizonyítaná, mint az, hogy szeretett minket, midőn még nem lőttünk volna, mert a' szeretetnek nagy jele az, hogy ő teremtet minket. Szeretett továbbá minket *i.* még akkor is, midőn ellenségi voltunk volna; mert ez is a' szeretetnek jele, hogy az ő egyetlen egy fiát váltságul adta mi érettünk.

AZ

i. 2Kor. 1: 3. k. 2Ján. 2: 2. l. Róm. 5: 8.

Az Atya mindenható Isten, az örök-ké-való kárhozatra, sententziáztatott bűnös embernek, a' kinek sohonna semmi reménsége a' meg-fizabadulásra nintsen, ekképen szól: Vedd az én egyetlen egy Fiamat, és adgyad tennem magadért; ő maga is a' Fiú Isten azt mondgya: Végy engemet, és váltskimagadat. Mert a' Christus *m.* mezei és nem kerti virágnak mondatik, mivelhogy az ő kegyelmességének illatya senki előtt ki-nem rekeztetett; sőt inkább mindeneknek nyilván való: Es ne kételkedgyél a' Christusnak közönséges érdeme felől; *n.* mert a' szenvedő Christus könyörög vala a' kertben mindenekért, a' kik őtet fel-feszítették, és az ő drágalatos szent vérét ki-botsátá azokért, a' kik az ő szent vérét ki-ontották.

Közönséges az Evangéliomnak igéreti is; mert mindeneknek mondgya a' Christus: *o. Jövelek én hozzáam mindnyájan, kik meg-fáradtatok és meg-terbel-*

P 2

tevéen

ni. Cant. 2: 1. n. Luk. 23: 34. o. Mat. 11: 28.

tervén vadatok a' ti bűneitöktől. Mert a' mi mindenkért adattatott, a' mindeneknek *offeráltatik* 's adattatik, azért ebben a' szentféges dologban valamennyire ki - nyitod a' te hitednek lábát, úgy vészed hasznát, holott az Isten senkitől meg-nem vonza az ő kegyelmét; hanem csak attól, a' ki méltatlannak mondgya magát lenni.

Ezokaért gondold-meg, óh én lelkem! imez három el-választásnak tanátsát és erőfiségét, és a' te szivednek erős bizodalomával támagafsad magadat. Gondolkodgyál az Istennek irgalmaságának el-múlt jótéteményiről, és nem kételkedel azután a' végiglen való meg-maradásról.

Midőn még-nem vóltál vólna; az Isten teremtett tégedet, és midőn az Ádámnak efete miatt el-kárhoztál vólna; meg-váltott tégedet, 's midőn az Anyaszentegyház kívül e' világon éltél vólna; hozzája hívott tégedet, és midőn tudatlan löttél vólna; meg-tanított téged,

téged, midőn tévelygezt vala; az igaz útra hozatégedet, midőn vétkezel vala; ő meg - fanyargatott tégedet, mikoron állottál; meg - támasztott tégedet; és midőnel-estél; fel-emelt tégedet, mikoron úton mentél; vezérlett tégedet, és midőn hozzája jöttél; befogadott tégedet: Jelen vólt te veled a' várakozásban nagy türéssel, és a' meg-botsátásban könnyűséggel. Az Istennek irgalmasága előted mégyen, azért álhatatosan reményled, p. hogy te utánnad-is mégyen; elől vótt tégedet az Istennek az ő irgalmasága, hogy meg-gyógyúl; követ-is tégedet, hogy meg-ditsőitessél: Elöl-vótt tégedet, hogy Istenessen élly; követ-is pedig azért tégedet, hogy örökké együtt ő véle élly. Miért tehát le-esvén meg-nem rontattattál? Kitsoda vetette alad az ő kezét; hanem csak az Isten: Azért bizzál ezután-is az Isten irgalmaságában. q. és a' te hitednek végét 's az örök id-veffégedet nagy bizodalommal remény-

P 3

lyed.

lyed. Mert mitsoda kezekben lehet a' te lelkednek idvefsége bátrabban, mint azokban, a' mellyek az *r.* eget és a' földet teremteték; azokban mondom, a' mellyek soha *s.* meg-nem rövidülhetnek? azokban mellyek folydogálnak irgalmasságnak kegyességével, és a' kikben sohol semmi fogyatkozás nintsen.

Gondolkodgyál, óh én lelkem! arról is, hogy az Istentől el-válastván vagyunk; hogy szentek és segyhettelenek lennénk. A' kikben azért a' szent életre való igyekezet nintsen, azokhoz nem néz az el-válastásnak jóteteménye: Mert mi el-válastva vagyunk *t.* a' Christusban; a' Christusban pedig vagyunk hit által, az hit kimútattya magát, *u.* a' szeretet által: Valahol azért nintsen a' szeretet, ott nintsen az hit? Az hol nintsen az hit, ott a' Christus nintsen; az hol a' Christus nintsen, ott az el-válastás nintsen: Jól-lehet

1. Efs. 66 . 2. S. Efs. 59: 1. ti. Efs. 1: 4, 54

u. Gal. 5: 6. x. 2 Tim. 2: 59

lehet erősen *x.* áll az Istennek fundamentoma; a' kinek ilyen bizonyossága vagyon: Jól tudgya az Úr, kik legyenek az ő Hívei; de mindazonáltal távol járjon az hamiságtól, a' ki az Úr-nak nevét segítségül hja. Ugy vagyon meg-irva, hogy a' Christusnak juhait fenki *y.* az ő kezéből ki-nem ragadgya; de szükség, hogy a' Christusnak juhait meg-halgassák az ő szavát. Noha mi az Istennek Templómi vagyunk; de a' mi *z.* reménységünknek bizodalmat és dicsőséget mind végig vastagon megtartsuk. Ezokáért, *Uram!* a' ki adtad énnékem azt, hogy tégedet kívánbassalak; add azt is énnékem, a' hogy a' te dicsőségedet véghez vihessem, Amen.

y. Ján. 10: 27-28. z. Sid. 3: 6. a. Filip. 2: 13

XXV.

Az Imádságnak idvefséges háznáról.

*A' buzgó Imádás. Szíves fohászkodás
Altal battrya az eget.*

E

E' Leg nagyobb kegyelme az Istennek, hogy az áhitatos imádságok által, ő magával való barátságos beszélgetést kíván mi tőlünk; mert ő adgya az imádságra való indítatot: Visszontag ő adgya az imádságnak hasznát-is. Nagy azért az Imádságnak ereje, melly itt e földön mondattatik; de az égben hallgattatik-meg. Mert az igaz embernek könyörgése szintén olyan, mint az égnek kútja; fel-megy az Imádság alá- szál az Istennek szabadítása: Az Imádság az idősegeknek paisa, mellyel az ellenfelek minden nyilai hátra verettetnek. a Móses mind az ő kezeit fel-emelvén tartá, akkor az Izrael meg-győzi vala az Amálékítákat; így te-is él-lelkem ha az ég-re fel emeled kezeidet szived szerint, nem győz meg tégedet a' sárán. Mert miképen az ostromlásban nagy kő-falok és erős bástyák bomolnak-el: Így az Istennek nagy haragja le-törtetetik a' Szenteknek imádsága által. Ő maga a' mi

a' mi idővezitőnk-is könyörgött, de nem valami szükségért, hanem hogy az imádságnak szükséges voltát méltóságával egyetemben minékünk ajánlása:

Az imádság a' mi alázatosságunknak mintegy adó-fizetése, mert meg-hagyta az UR Isten minékünk, hogy a' mi imádságunkat mintegy néminémű lelki adó-fizetésünket mindennap ő Sz. Felfegének adnánk: Olyan továbbá az imádság, mint a' mi fel-menésünknek lajtorjája, a' mellyen Istenünkhöz fel-megyünk: Mert a' mi imádságunk semmi nem egyéb; hanem a' mi elménknek Istenhez való néminémű utozása: Avagy semmi nem egyéb, hanem a' mi őltalmunknak paisa; mert az imádságban az élő embernek lelke bátorságos minden ördögi boszszontó ingerlésektől. Avagy semmi nem egyéb; hanem a' követsegeknek hív követete, mert az Istennek széké eleibe fel-megy az imádság, a' holott az Isten a' meg-hallgatásra; és a' segítsegek meg-

meg-adására unfzollya: Ez a' követse-
ha hijában nem jár, mert mindenko-
ron az Isten meg-hallgattya őtet, ha
szintén nem a' mi kívánságunkra-is,
mindazonáltal a' mi hasznunkra, és di-
tsóféguinkre.

Egyet kétség nélkül bizonyoson kell
reménlenünk az imádságban, avagy
hoggy meg-adgya azt, a' mit kérünk,
avagy pedig azt a' mi hasznosb volna
minékünk. Adá az Ur Isten azt, a'
nagy és meg-betsúlhetetlen ajándékot,
az ő egyetlen egy szerelmes szent Fiát,
midőn nem kérettetnék, vallyon 's mit
nem adna akkor midőn kérettetik: 's
ezért immár nem kételkedhetünk; sem
az Atyának meg-hallgatása, sem a'
Fiúnak közbenjárása felől: Minden te
iggyedben imádság által menny-bé a' sá-
torba, a' Móféffel, az Istentől taná-
tsot kérni, és mindgyárást kedves és
idvefféges feleleted lézen.

b. Christus Ukunk midőn imádkoz-
nék, el-változik vala az ő színe; Így az
imád-

b. Luk. 9: 29.

imádságban nagy változások léfznek a'
mi lelkünkben, mivelhoggy az imád-
ság a' mi lelkünknek világossága, melly
gyakorta a' kétségbe eső embert meg-
világosittya: Vallyon 's mitsoda ortzá-
val nézhetfz te a' Napra; ha elébb nem
imádod azt, a' ki azt a' fényes világos-
ságot adta a' te szemeidnek? Miké-
pen élhetfz eleséggedel; ha elébb nem
imádod azt, a' ki tégedet ennyi fok jó-
val meg-ajándékozott? Mitsoda re-
ményfeggel adhatod magadat az éjjeli
nyugodalomra; ha elébb szép imádság-
gal tennen magadat meg-nem erőlsi-
ted? Mitsoda hasznát veheted a' te szor-
galmatos munkáidnak 's fáradságid-
nak; ha elébb nem imádod azt, a' ki
nélkül a' mi munkánk haszontalan és
hijába-való?

Ha ezokáért tefti és lelki ajándéko-
kat Istentől kívánsz; kérjed, és el-is
véfzed: Ha a' Christust kívánod; i-
mádság által, kövesd őtet, és meg-ta-
lálod. Ha kívánod; hoggy az Isten ke-
gyel-

gyelmének, és az örök életnek ajtaja nyillyék-meg tenéked; *c.* imádság által zörgels, és meg-nyilik tenéked: Ha ennek a világnak pufztáján sok bűnnek és minden lelki fogyatkozásoknak szomjusága szorongat tégedet; *d.* járúly a' lelki kősziklához, mely a' Christus Jébus; és azt ültőgefd-meg az imádságnak veszfzejével, és meg-érzed, hogy az Isten kegyelmének folydogaló vizei meg-enyhitik a' te nyomorúságodnak szomjuságát:

Akarod-e hogy kedves áldozatot tethess a' te Istenednek; adgy önéki *e.* Imádságot, ottan meg-érzed az Istennek gyönyörűsége illattyát, és mindgyárást meg-szűnik az ő haragja: Akarod-e hogy gyakorta Istennel nyájaskodjál; szerezsd az Imádságot, mely a' mi Istenünknek és áhítatos lelkünknek egymással-való kegyes beszélgetése: *f.* Akarod-e meg-tudni, mely gyönyörűsége legyen a' mi Urunk Istenünk; talál-d-meg a' te Uradat szép imádságiddal a' te szivednek hajlékában. Igen
c. Más. 7:7. d. I Kór. 10:4. e. Gen. 8:21. f. Solt. 34:9.

Igen kedves az Istennél az Imádság, a' mely belső indúlatból szép móddal Istenhez botsáttatik: Azért valaki azt kíványa, hogy meg-hallgattassék, szűkség, hogy eszesen, böltsen, szíve szerint, alázatosan, hívősegesen, és *nagy bizodalommal könyörögjön. Eszesen* könyörögjön, hogy tudni-illik, csak azokat kérje, a' melyek az Isten ditsőségre 's felebarátunknak hasznaira, és a' mi lelkünknek idveffégére szolgál-nak: Mert hatalmas az Isten; azért nem szabad ő szent Felfégének módot a' te imádságodban szabnod. Bölts az Isten; azért rendet sem szabad ő szent Felfégének szabnod. Vakmerőképen ne ejts ki szádból a' te imádságodat; hanem hitedet elől-botsádd, az imádság annaktánna köveffe: mért az hit nézi az Isten igéjét, és így valamit az Isten tőkélletessen ígér; te-is tőkélletesen kérjed, és a' mit hával ígér; te-is hával kérjed. Mert néha az Isten ádd haraggal, a' mit nem akar adni kegyesen. g.

Q

Kövef-

g. *Matth. 26: 39. és 44.*

Köveffed azért a' Christust, a' ki-is mindenestől-fogva az ő akarattját csak az Istenbe helyeztette: *Könyörög buzgóságosan*, mert miképen kívánhatod te azt, hogy tégedet az UR Isten meghalgasson, ha tennen magadat nem halgatod? Akarod hogy Isten te rólad soha el-ne felejtkezzék, te se felejtkezzél el magadról. Ha pedig *len b.* akarsz imádkozni, meny-bé a' te kamorádba, ajtodat bé-tévén; kamorád tenéked a' te szived, 's abba kell tenéked bémenned; ha szép móddal és hasznosan akarsz imádkozni; annak ajtaját bé-kell tenned, hogy e' világi sokféle gondolkodások tégedet meg-ne háborítsanak, mert nem gyönyörködik az Isten a' szaporá szolásban; hanem csak az elmének buzgóságában: mert az ember elméjének úgy kell gyúladozni a' gondolkodásnak buzgóságával, hogy sokkal inkább fellyül haladgya azzal, azt a' mit nyelvével ki-mond. Ez ám, a' mint az UR Isten kívánnya, hogy *i.* lé-

lek-

h. Matth. 6: 6. i. Ján. 4: 23.

lekben és igaságban kell imádkozni: *k.* A' Christus imádkozik az hegyen, és az ő *l.* szemeit az égre fel-emelé; így a' mi elménket minden teremtet állatoktól el-fordítván, csak az egy igaz Istenhez kell fordítanunk. Rosszúsággal illeted az Istent; midőn arra kéred őtet, hogy te reád figyelmezzon, 's te pedig tennen magadra nem figyelmezz. *m.* Szüntelenül imádkozhatunk; halélekben imádkozunk; hogy tudni-illik, a' mi szívünk Istenünkhez mindenkor szent kívánságokkal gerjedezzen. Nem szűkség mindenkoron kiáltani 's üvöltöni, mert az Isten a' mi szívünknek tohászkodását-is meghallja, holott ő az Híveknek szivekben lakozik: Nem kell őtet sok szóval busítani, mert a' mi gondolkodásinkban-is jelen vagyunk: Gyakorta a' Szent Lélektől indittatott, egy tohászkodás, mellyet az ember szivéből az Istennek ajánlya, sokkal kedvessebb szokott lenni az Isten előtt, hogy sem mint a' hofszú imádságoknak el-

Q2

mon-

k. Luk. 6: 12. i. Ján. 17: 1. m. i. Thess. 5: 17.

mondások, az hol a' nyelv szól, a' szív pediglen merő némaságban vagyon. Azért minden ember imádkozzék nagy alázatossággal, és ne bizakodgyék az ő érdemében; hanem csak az Istennek kegyelmében helyheztesse az ő imádságát; mert az imádságok, ha a' mi méltóságinkra támaszkodnak, semmire kellők; ha szintén az imádságnak miatta szívünk vérel verejtékeznék-is; mert *senki Isten előtt nem kedves, hanem csak a' Christus által*; azért igazán *senki nem imádkozhatik; hanem csak a' Christus által.*

n. Nem vóltanak kedvesek Istennek előtte az áldozatok az OTörvényben; hanem csak azok a' mellyekkel Ásáornak óltárán áldoztanak; így az Imádság egy sem tetszik Istennek, hanem csak az, a' melly a' Christus által vagyon: Az Izrael népének igirte magát az Isten; hogy meg-hallgattya őket minden imádságokban, ha artzal fordulván o. Jerúsálem felé imádkoznának;

nak; így a' mi imádságinkban meghalgattatunk, ha szívünknek ortzájával fordulunk a' Christushoz, úgy mint az Iftenségnek templomához: Annak felette Christus Urunk az ő kinszenvedésének előtte, a' kertben mikoron akarna imádkozni Istenhez, a' földre le-borúla. Lásd-meg azért, óh én lelkem! melly igen nagy alázatossággal alázta-meg önnön magát Christus Urunk, az Iftenségnek Ditsósége előtt: Azért annál inkább te-is le-hajtsad tennen magadat a' te Idrvezítő Kristusod előtt; *imádkozzál hívősegen*, és ajánlyad magadat a' minden vigaságnak szűkölködésére, és minden büntetésnek békeséggel való el-szenvedésére: p. mentől hamarébb valaki imádkozik; annyi val kívánatosban: mentől gyakrabban; annyi val hasznosban; mentől buzgóságosban; annyi val Isten előtt kedvesben imádkozik. Mert a' ki gyakorta imádkozik; annál inkább nagyobb buzgósággal imádkozik, és annál

nál inkább kedvesebb Istennek előtte.

Ezokáért könyörögiünk *állhatatosan*; mert midőn későbben ad az Isten valamit minékünk; annál inkább az ő ajándékait és javait ajánlja minékünk; 's nem tagadja tőlünk; mert a' melly dolgokat régtől-fogva kívánunk megnyerni, azokat fokkal nagyobb örömmel és édességgel szoktuk megtartani. Azért minden ember imádkozzék *nagy bizodalommal, és bittel* kérjen mindent kételkedés nélkül. *Oh kegyelmes Jézus Christusom! ki imádkozni parantsoltál minékünk, adgy erőt arra mindnyájunknak; hogy igazán tudjunk imádkozni, Amen.*

XXVI.

A' szent Angyaloknak Ör-
zéséről, kik mindenkoron az
Hivek körül vadnak.

*Isten Angyalival. Hiv's gyors szolgálival,
Ő hiveit őrzeti.*

Gondolkodgyál óh teén lelkem, az
Istennek melly nagy kegyelme
és irgalmassága légyen ez, hogy tené-
ked

ked rendeltetett a' szent Angyaloknak
őrzése. A' mennyei Atya az ő egyet-
len egy Fiát bocsátá-ala mi hozzánk;
hogy minket meg-szabadítson. Az
Istennek Fia emberi testbe azért öltö-
zött, hogy minket idvezítsen. A' Sz.
Lélek azért bocsáttaték-ala; hogy min-
ket meg-szenteljen. Az Istennek An-
gyali azért bocsáttatnak mi hozzánk,
hogy minket meg-őrizzenek, és így
az egész mennyei Kar mintha szolgálna
minékünk; és mintha az ő fok jótéte-
ményit mi reánk ki-ontaná.

Nem tsudálkozom immár azon, hogy
minden teremtetett állatok az emberért
vannak teremtetve, holott önnön ma-
gok az Istennek Angyali-is, a' kik na-
gyobb méltóságban vannak, hogy sem
mint az emberek, mindazonáltal az ő
szolgálatyokat meg-nem vonzák mi
tőlünk. Mit tsudálkozunk tehát ezen,
hogy az ég és a' nap szolgálnak miné-
künk; nappal hogy munkálkodgyunk,
setétleget pediglen szereznek éjjel; hogy
nyugod-

nyugodgyunk, holott önnön magok az Isten országának polgári-is minékünk szolgálnak? Miért tsudállyuk ezt; gogy a' levegő ég elevenfeget ad minékünk, és mindenféle madarakat a' mi eleségünkre szolgáltat; midőn a' menyei lelkek, a' mi életünknek megtartásának okáért szolgálnak minékünk? Miért tsudálkozunk ezen-is; hogy a' viz italt ad minékünk; hogy a' mi rusnyaságunkat le-mossa mi ró-lunk; hogy a' meg-száradt veteményeket nedvesíti, és külömbkülömb-féle halaknak nemet adja minékünk? holott a' fok nyomorúságoknak és próbáknak hévségében velünk meg fáradtakkal, önnön magok az Istennek Angyali jelen vannak; a' kik meg-enyhítenek bennünket. Miért tsudállyuk ezt-is; hogy a' föld hordoz bennünket; hogy kenyérrel 's borral éltet bennünket; hogy mindenféle gyümöltsel és vad állatokkal a' mi asztalainkat meg-rakja; holott az Isten Angyalinak meg-vágyon

vágyon a. parantsolva mi felőlünk; hogy őrizzenek bennünket mindén mi útainkban, és hogy kezekben hordoz-zanak minket; hogy valahol meg-ne-űsük a' mi lábainkat a' kőbe.

Felette igen szorgalmatosok voltak az Istennek Angyali a' Christus szolgálattya b. felől, mert az ő Angyala hirtőn az ő fogantatása felől, c. születése felől, d. Egyiptomba való futása felől. Az Istennek Angyali szolgáltanak önéki a' e. pulztában, és az ő egész prédikálásának idejében, f. az ő halállal való tufakodásában. Az Istennek Angyali meg-jelentették magokat önéki; g. az ő fel-támadásának idejében, h. jelen voltanak az ő mennybe menésében; így jelen léfsznek i. ő szent Fellejével midőn el-jő az utolsó ítéletre.

Miképen azért a' Christusnak szolgáltanak az Istennek Angyali; midőn test szerint nyájaskodott a' mi Atyáinkal:

- a. Sálr. 91: 11. b. Luk. 1: 31. c. Luk. 2: 9-10-11.
 d. Matth. 2: 13. e. Matth. 4: 11. f. Luk. 22: 43.
 g. Matt. 28: 2. h. Tiel. 1: 10. i. Matt. 25: 31.

kal: Illyen nagy szorgalmatossággal vannak most-is azok felől, a' kik hit által a' Christussal egyesűtenek: Mí-módon szolgáltanak a' főnek; színtén illyenképen szolgálnak a' tagoknak-is. Vigan és nagy örömmel igyekeznek szolgálni azoknak itt e' földön; kik annakutánna társai lésnek ő nékiek az égben. Soha meg-nem vonszák azoktól az ő szolgálattyyokat, a' kikkel reménlik jövőendőben gyönyörűteges nyájaskodásokat.

k. Jakób Pátriarchának haza menésében Mésopotámiából, sok sereg Angyalok jelentették-meg magokat; Igy az hiveknek ez életben, melly élet, a' mennyei hazánknek úttya, őrzésére az Istennek Angyali adattatnak. l. A' Danielt az Oroslánoknak közepette, az Istennek Angyali őltalmazták; Igy a' pokolbéli oroslánnak álnok ólalkodásától minden hiveket meg-őltalmaznak. m. Lóth Pátriarchát Sodomának veszedelméből az Istennek Angyali ki-ragad-

k. *Gen. 32: 1. l. Dan. 6: 22. m. Gen. 19: 15.*

ragadták; Igy szent illeteésekkel és őltalmazásokkal a' pokolnak inyától és tűzétől minket gyakorta ki-ragadnak. n. A' szegény Lázárnak lelkét az Istennek Angyali, az Abrahámnak kebelébe vitték; Igy minden választottaknak lelkeket fel-vitzik az Istennek parolájában 's drága szent Országába. Sz. Pétert o. az Istennek Angyala ki-szabadítá a' fogságból; Igy ez jelen-való keferűségből és fogságból az hiveket gyakorta az Isteñek Angyala kiszabadította.

Jóllehet igen nagy hatalma vagy on a' mi ellenfegűnknek az őrdögnek; d. rázzonfel beűnket az Isten Angyalinak őrzése, és soha ne kételkedgyél minden te fogyatkozásidban az ő segitsegekről, mert a' szent Irás, a' p. Chérubin és Seraphin példája és képe alatt, szárnyas állatoknak mondgya lenni, az Angyalokat; hogy valóban el-hidgyed azt, hogy ők az ő tsudálatos hihetetlen gyorsaságokkal készek minden segitseggel és őltalommal a' Hiveknek lenni.

n *Luk. 16: 22.*

Ne

o. *Tiel. 12. 7. p. Exod. 25: 18. Esa. 6: 2.*

Ne kételkedgyél ezek felől, hogy mindenütt és minden helyeken tégedet meg nem őltalmazhatnának, mert ők könnyű lelkek, kiket semminémű állat meg nem tartóztathat. Őnékik minden látható állatok engednek, minden kő-falak, a' testek, vagy merők, vagy temérdekek semmiképen őket meg-nem tartóztathatták: Ne kételkedgyél azon-is; hogy ezek a' te nyomorúságodat és keferűségedet nem tudnák; q. holott mindenkoron látták a' mennyei Sz. Atyának ortsáját mennyekben, a' kinék minden dolgaiban késők nagy gyorsasággal szolgálni.

Gondolkodgyál oh én lelkem arról-is; hogy ezek az Istennek Angyali sentségek legyenek, azért te-is igyekezzél szentséget tartani; ha azt akarod, hogy tenéked tárlaid legyenek; mert az erkölcsöknek hasonló volta felette igen őszve-káptsollya a' barátságot; tehát szent dolgokban légy foglalatos, ha kívánod az Angyaloknak őrzéseket, a' vagy jelen léteket.

Gon:

q. *Matth. 18: 10.*

Minden helyben, és minden szegelyben betsűletet adgy a' te Angyalidnak, és ő előtt ne igyekezzél azt művelni; valamit az emberek előtt szégyenlő tselekedni. Tiszták ezek a' Lelkek, ezokáért rusnya és utálatos tselekedetekkel el-űzettetnek. Mert miképen a' méheket a' fűst el-űzi, és a' Galambokat a' bűdőség; így a' mi életünknek őrzőjüket a' szent Angyalokat el-űzi a' mi siralmas és nehéz szagú vétkünk. Ha azért el-veszted ezeket a' szent őrzőket a' te bűneid miatt, miképen lehetz te bátor, a' pokolbéli őrdögnek intselkedése előtt? Ha az Istennek Angyali nem lésnek tenéked őltalmid, mimódon álhat meg ellened való sok háborúságoknak útközésiben? Ha a' te lelked nintsen bé-kerítvén az Angyaloknak kőfalzaival és őltalmival, igen könnyen tégedet az őrdög az ő állok és hamis őstromlásival meggyőzhet. r. A' mi szolgálatunkra Istenből botsátnak-el az Istennek Angyali; azért

R

r. *Sid. 1: 14.*

azért békély-meg először hitnek általa a' te Istenneddel; ha azt akarod, hogy az Isten Angyala őrződ legyen tenéked, mert az hol nintsen az Istennek kegyelme, ott az Angyaloknak általma fintsen.

Ugy nézzük tehát az Istennek Angyalit, nem külföldben mint az Istennek szent 's idveffeges kezeit, a' melyek Isten akarattából minden jót tselekednek. Nagy örömöök vagy az Angyaloknak mennyekben, s. az egy megtérő bűnös emberen, mert a' pénitencia-tartó bűnös embereknek könnyűlátások jó izű borok az Angyaloknak, az embernek szíve pediglen, a' melly nem akar meg térni, el-űzi az őrző Angyalokat.

Tartsunk ezokáért igaz pénitentiát; hogy az Angyalokat öröme és vigaságra fel-indithassuk, holott ők mennyei és lelki természetűek: Azért mennyei és lelki dolgokról gyakorta gondolkodjunk, hogy annál inkább ked-

veffeb-

s. Luk. 15: 10.

veffebben jöheffenek mi hozzánk; mert ők igen alázatosok, és a' kevélység ő nálók igen utálatos, mert még a' gyenge s. gyermetskének-is szolgálni nem szégyenlenek. Mit kevélykedik tehát a' por s. és hamu, holott ekképen alázzák-meg magokat a' mennyei Lelkek? Az halálnak utolsó óráján leg-inkább kell az embernek tartani a' pokolbéli őrdögnek a' nokságától, s. mert meg-vagyon írva, hogy a' kigyó mardosza az embernek farkát, a' te testnednek utolsó része a' fark, melly a' te utolsó életednek végét jegyzi. Abban azért a' te halálodnak utolsó órájában leg-szükségesb az Angyaloknak viaskodások és őrizések, a' kik a' pokolbéli őrdögnek tűzes nyilaitól meg-óltalmaznak tégedet és a' te lelke-det: melly a' testből ki-ment, az örök-ké-való Paraditsomnak nyugodalmába bé-vigyék. Midőn y. Zachariás Prófe-ta a' Jérusálembéli templomban Isteni dolgokban volna foglalatos; az Urnak

t. Mat. 18: 10.

R 2

An-

u. Eccl. 10: 9. x. Gen. 3: 15. y. Luk. 1: 114

Angyala akkoron jöve ő hozzája: Így te-is, óh én lelkem! ha gyönyörködöl az imádságban, és az Isten igéjében; tehát gyönyörködhetel az Angyaloknak gondviselésében. *Oh kegyelmes Jézus Christusom! ki a' te szent Angyaliddal, vísz minket e' világnak pusztáján által: adgyad hogy ugyan azon te szent Angyalid által vitettecsünk az örökké-való mennyeknek boldogságára. Amen.*

XXVII.

**A' pokolbéli Őrdögöknek
álnok lefelkedésekről és ólál-
kodásokról.**

*Kisoda tudhatná? Vagy meg-tanálhatná?
Az Őrdög álnokságát.*

Gondolkodgyál, óh én lelkem! melly nagy veszedelemben vagy, a' melly mindenkoron te reád szál a' te ellenfégedtől a' pokolbéli Őrdögtől; mert a' te ellenféged igen mérés, erős minden mesterfégedben igen álnok, minden ravasággal és álnoksággal telleyes,
és

és a' verlengésnek igyekezetivel fáradszhatatlan, mindennémű formába változható. Külömbkülömb-féle vétkekbe minket bé-éjt, és minekutánna vétkekbe-is ejtett, az Isten széki előtt vádol. Az Istent az emberek előtt, az embereket az Isten előtt, annakfelette az embereket önnön magok közöt hamis-san 's álnokúl vádollyá.

Minden embernek az ő hajlandó vóltát először, ő igen meg gondollyá, és annakutánna a' kifizetésnek törét ellenébe úgy veti, a' miképen szokott lenni a' váraknak avagy várasoknak megszallásában; hogy az ostromlók nem szokták a' várnak leg-erős helyét ostromlani; hanem onnan szokták-megkerülni, az hol tudgyák a' kő-falnak leg-alatsomb's leg-romlandóbb vóltát, az hol egyenes árokja és vigyázás nélkül-való helye vagyon. Így mindenkoron a' pokolbéli Őrdög az embereknek lelkeket ostromollyá, és ahoz kezd leg-először-is, a' mit az embernek szí-
R 3 vében

vében leg-gyengébbes és leg-kivánatosbat gondol lenni: Es ha egyszer meggyőztették-is, nem mindgyarást távozik-el az embertől; sőt inkább a' véteknek meg-tselekedésére annál inkább kényszerit, hogy azokat győzné-meg tunyasággal és restséggel, a' kiket nem győzhetetmeg kifiztésnek erőszakjával.

Vallyon 's kit meg-nem próbál az ördög az ő álnok tsalárdságával? Mert ha a' Felfejes *a.* mindenható Istent az ő ditsőségében nagy álnokúl meg-mérte próbálni; mit tselekezik a' keresztény emberekkel? a' ki még a' Krisztusnak *b.* Apostolit-is kívánta meg-róftálni mint a' búzát: Nagy álnokúl tsalta-meg az Adámot *c.* a' természetnek épp vóltában; hogy nem tsalna-meg minket a' természetnek romlottságában? Meg-tsala Judást, a' Christos oskolájában; vallyon 's kit nem tsalhatna-meg már e' világi tévelygéseknek társaságában? Minden dolgokban azért, a' pokolbéli ördögnek tsalárdságától kell magunkat óltalmaznunk.

A' jó

a. Matth. 4:3. b. Luk. 22:31. c. Gen. 3:2-3-4-5

A' jó szerentsének idejében; kinfert minket, a' lelki és testi fel-fuvalkosságra és gőgösségre: a' szerentsétlenségnek pedig idejében; a' kételkedésre: Ha továbbá lát valakit gyönyörködni mértékletes életben; azt igyekezik az ő telhetetlen kívánságának kötelével meg-kötözni: Ha pedig valaki az Uraságnak lelke valamiben biztat és bátorit; azt isonyú haragnak östökével tsudálatosképen gyujtogatya. Ha ismét valakit lát valami örvendetségségben azt gyakorta kifiztetí az esztelen paráznaságnak gyűladására: A' kiket lát pediglen Isteni felelemben és szentséges tiszteletben lenni; azokat igyekezik hijában való hamis Isteni tisztelettel megkötelezni? Továbbá, a' kiket lát méltóságban és nagy pompaságban lenni; azokat tisztelesség kívánnással gerjeszti, és a' kiket a' bűnre kinfertit, azoknak az Istennek nagy irgalmasságát számlállya-elő. Es midőn a' bűnbe némellyeket bé-ejtett; ottan

az

az Istennek igazságát forgattya, és mind azon vagyon, hogy az embereket vigye először az önnön magok el-hiteli-re 's fel-fuvalkodságára, annakután-na igyekezik vetni őket a' kételkedésbe.

Néha ostromol bennünket *külsőképen*, párt-útésekkel és üldözésekkel, néha *belsőképen* tűzes lefelkedésekkel; néha ostromol bennünket *nyilván való erősségekkel*, néha *tírkos nagy álnokságokkal*. A' vendégeskedésben; szerez torkos-ságot és tobzódást, tunyaságot hivatalunkban, a' nyájasságos társaságban; irigységet, a' tiszteteknek viselésekben főfénységet: Továbbá a' meg-dor-gálásban szerez haragot, a' méltóságban kevélységet, az embernek szívében helyezett gonosz gondolatokat, szájában hamis mondásokat, tagjaiban álnok tselekedeteket, a' vigyázásban pedig indit gonosz gondo-latokra, az aluvásban pedig kinfzerit rusnya és semmirekellő álmokra. Igyezőkért: *Mindenütt minden embereknek óltalmazniok kell magokat a' pokolbéli ördögnek ál-mok lefelkedésüktől.* Az

Az UR nagy gondot visel rólunk, az ördög pediglen igen vigyáz; bátorsá-gos életet viselünk mi, ő pedig mint d. a' fivó rivó oroszán környúlunk jár. Ha látnál te meg-haragutt oroszánt re-ád támadni; nemde nem borzadnánaké fel a' te hajaidnak száalai, és midőn hal-lod azt, hogy a' pokolbéli oroszán le-felkedik te utánad, még-is nagy bát-ran aluszol és nem rettegsz őtőle.

Gondolkodgyál oh én lelkem! en-nek a' te hatalmas ellenségednek le-felkedéséről, és keress lelkifegyvere-ket ő ellene. Legyenek a. a' ti derekai-tok fel-ővedzve igazsággal, és legye-tek fel-öltöztetve igazságnak pántzél-lyával. Öltözd-tel tennen magadat a' Christusnak tőkélletes igazságába, és bátor lehetfz az ördögi kifirtetekben: f. Rejts-el magadat a' Christusnak se-bes lyukaiban, valamennyifzer meg-irtózol a' tsalárd kigyónak nyilaitól. Hidgy valóban a' Christusban; mert mint hogy semmi hatalma nintsen a' pokol-

pokolbéli ördögnek a' Christuson; így semmi hatalma intsen a' Christusban bizókon. g. A' mi lábaink legyenek felfaruzván, a' meg-késítettett békefészeknek Evangéliomával. Mindenkoron zengjen a' mi szánkban a' Christusnak vallása, és így nem fert-meg bennünket az ördögnek semminémű kifizetése: A' bóbájosnak, avagy ördögösnek, szava és berbitélése nem annyira űzi-el a' testi sárkányt; mint az álhatalos kerestény embernek igaz vallása el-űzi a' lelki sárkányt.

b. Vegyük-fel azért az hitnek paisát, hogy ennek a' mi álnok ellenségünknek el-ólthassuk minden tűzes nyilait. Légyen igaz hitünk, a' melly még az i. hegyeket-is egyik helyről más helyre elvisi; az az, minden kételkedésnek, üldözéseknek és kifizeteteknek hegyeit. A' k. meg-ölő Angyal, nem bántotta az Izraelbélieket, kiknek alsó és felső küszöbök voltak meg-hintetve a' Pácha bárányának vérével; így nem fert-

g. *Efés. 6: 15.*

h. Efés. 6: 16. i. Matth. 17: 20. k. Exod. 12: 13.

tetnek-meg ettől a' pokolbéli ördögnek verekedésétől azok: a' kiknek szívek vagyon meg-hintetve hitek által a' Christusnak vérével. Mert az hit az Istennek ígéretihez ragazkodik, az Istennek ígéretit pedig a' sátán semmiképen meg-nem ronthattya, azért a' mi hitünkön sem vehet győzedelmet. A' mi hitünk, a' mi lelkünknek világossága, tehát a' tsalárd ördögnek álnok kifizetési ebben a' világosságban igen könnyen ki-tetűsenek. A' mi hitünknek általa a' mi l. bűneink mélységes tengerbe, az-az: az Istennek kegyelmes irgalmaságába bevettetnek, melyben a' tsalárd ördögnek tűzes nyilai igen könnyen meg-öltathatnak.

Továbbá, az idveffésnek Sifakját-is, m. úgy-mint, a' izent reménséget, felkell vennünk; tehát örömeft felvegyed a' próbát-is; reménlén a' próbának jó végét, mert az Isten a' tufakodóknak és bajvivóknak kegyes igazgatójok, és gubernáló Mesterek, és a'

győ-

l. Mich. 7: 19. m. Efés. 6: 17.

győzedelmeseknek koronájok. Mert ha semmi ellenséged nem volna; semmi hartzod sem volna: ha pedig semmi hartzod nem volna; győzedelmed sem volna: ha győzedelmed nem lenne, koronád sem lenne; Azért sokkal jobb az az hartzolás, mely minket Istenhez közelebb visen, hogy sem mint az a békeség, mely minket sokszor az Isten-től el-idegenit. Ismétlen fel-kell vennünk *n.* a' mi lelki fegyverünket; mely az Isten igéje, és sokkal inkább, adgy helyt a' szent írásbéli vigasztalásoknak; hogy sem mint az ördögi mondásoknak: Mert a' Christus az ördögnek minden próbáit *a.* szent igéjével meggyőzte: azon igéjével mostanában is minden kerefztyének meggyőzik a' sátánnak lefelkedését. Annakfelette a' mi imádságinkban felette nagyobb legitségünk és őltalmunk vagyon az ördögi kifirtések ellen. Es valamennyi szer a' te lelkednek hajótskája a' próbáknak hajjaitól béboritatik, *p.* mindgyarást

n. Efé. 6: 17. o. Matt. 4: 14. p. Matth. 8: 25.

gyarást a' Christust fel-serkentsed imádsággal: Mert a' miképen meggyőzzük a' látható testi ellenségünket tufakodással és hartzolással; Igy győzzük meg a' mi láthatatlan ellenségünket, buzgóságos imádságinkkal. Ezokáért, *Uram Jésus Christusom! te hartzolly mi érestünk, hartzolly mi bennünk, hogy mi is te benned élhesünk, Amen.*

XXVIII.

A' kegyes és Istencs életről való közönséges regulák.

Isteni tisztelet, Kegyes jámbor élet.

Legfőbbik böltsésg.

MIndennap közelebb jár, óh én lelkem az halálhoz! az utolsó ítélethez, és az örökké-valóságához. Gondolkodgyál azért mindennap, miképen állhat meg jövendőben az halálnak és az utolsó ítéletnek kemény számadásában, és miképen kellesték tenéked örökké élned.

Minden beszédedre, gondolkodásodra, és minden tselekededre forgalmatos

S

gon-

gondot kell viselned; mert mind ezekről *a.* nagy erős számot kell az utolsó ítéletkor adnod Isten előtt. Halálodról estve úgy gondolkodjál, mintha ez éjjel meghalnál; reggel pedig úgy gondolkodjál, mintha e' nap halnál-meg. A' te meg-téréseidet és jóra való szándékedat ne halaszd az hólnapi napra, mert az hólnapi nap bizonytalan, de a' következő halál mindenkor bizonyos. Es a' jó Istenes életnek semmi nagyobb ellenkőző dolga nintsen; mint a' napról napra való halogatás; Esigy ha meg-veted és meg-utáld a' Szent Lélek Istennek belső hivatalyát; soha azután nem juthatsz az igaz meg-térésre. Ezokáért a' te *b.* meg-téréseidet, és jó-tselekedetedet, soha ne halaszd vénségedre; de ajánlyad az Istennek a' te ifúságodat: holott bizonytalan az ifúnak a' vénség, annak pediglen bizonyosan meg-vagyon készítetve a' pokol, a' ki nem akar meg-térni pénitentzia által. Semmi idő nem olly

alkal-

a. *Ecc.* 12; 9. b. *Syrach.* 18; 22.

alkalmas az Isteni szolgálatnak véghez vitelére, mint a' nyers, vastag, lelki ajándékokkal fel-épített ifúság; Semminémű embernek kedvéért nem kell tenéked fel-venned felebarátod elsen-való gonos szándékot, mert nem az az ember ítéli-meg tégedet az utolsó napon; hanem az ISTEEN. Azért *az embereknek semminémű kedvezéseket feljebb ne bicsálljod az Isteni kegyelemnél.*

Az URnak útában, avagy hasonnal elébb mégyünk, avagy igen meg-fogyatkozunk; azért, óh én lelkem! mindennap igen jól meg-visgállyad a' te életedet; hogy ha a' kegyes életben hasonnal elől mégy-e avagy károssal. Allani az URnak útában, annyit télsen mint vissza menni a' kegyes életben; ne gyönyörködgyél tehát a' kegyességben állani; hanem inkább igyekezzél mindenkoron az URnak útában járni.

A' te nyájasságodban; mindeneknek légy kedves, senkinek; ne légy nehéz, barátságodat; sok emberrel ne tartsad,

S 2

élly

élly az Istennek; kegyesen, magadnak; tisztán, felebarátodnak pediglen; igazán. Barátoddal; élly kegyelem szerint, ellenfeleggeddel; tûrés szerint, egyéb rendbéli emberekkel pediglen; élly kedvek szerint, és *ha lehet mindennekkel jól tégy.* A' te életedben igyekezzél te magadnak, és a' te bûneidnek meg-halni, és így a' fele halálban Istennek élhetés.

Tessék-meg a' te irgalmasságod; a' természet szerint való jó indulatban, kegyeséged; a' te ortzádban, alázatossá-god; ruhádban és magad viselésében emberfeleges szemérmetséged; nyájasságodban, békeséges-tûrésed; szenvedésedben. Mindenkoron gondolkodgyál erről *az három el-múlt dolgokról*, hogy gonoszt tselekedtél, a' jót el-hadtad, és hogy idődet el-vesztetted. Viszontag ismét gondolkodgyál *az három jelen-való dologról*: A' te életednek rövid vóltáról, az idvétségnek nehéz vóltáról, és az idvezülendőknek kevés vóltáról. Utólsor gondolkodgyál *a' jövőn-dő há-*

dő három dologról-is: Az halálról, melly-nél semmi iőnyűbb dolog nem lehet: az utólsó ítéletről, melly-nél rettenetesb dolog nem lehet: a' pokolbéli kín-ról, melly-nél semmi szenvedhetetlenb dolog nintsen.

A' te estvéli imádságod az el-múlt nap-on tött bûneidet igazítsa és javítsa-meg: *Es az hétnek utólsó napja* az el-múlt napokban tött vétkeidet vizsgállyameg: *estve* nagy buzgósággal gondolkodgyál arról, melly fokán azon a' napon pokolra szállottanák légyen, és az Istennek adgy hálákat; hogy tenéked pénitencia tartásra való időt engedett.

Három dolog vagyon a' te okossá-god felett, mellyekről te soha el-ne felejtkezzél: A' szein, melly mindene-ket lát: a' fül, melly mindeneket hall: és az életnek könyve, mellybe minde-nek be-irattatnak. Az Isten mindene-*stől* fogva önnön magát adta tenéked; azért te-is mindenestől fogva adgyad magadat a' te felebarátodnak; mert

igen jeles élet az, a' melly mindenestől fogva szolgál egyebeknek. Te náladnál nagyobbak, betsületesnek; tisztességgel és engedelmisséggel légy, a' te hozzád hasonlóhoz; tanátsal és segit-séggel, a' kisebbeknek pedig, az-az, az aláb valónak te náladnál; óltalommal és tanitással légy. A' te tested-szolgályn az a' léleknek, a' lélek pedig az Istennek.

A' te el-múlt gonosz bűneidet; siras-fad: a' jelen való jó dolgokat; semmi-nek tartsad, a' jövőendő jó dolgokat pe-dig; szivednek tellyes kívánságával ki-vánnnyad. Emlkezzél a' te bűneidről; hogy azokat szánnnyad és megbánnnyad. Emlkezzél-meg halálodról; hogy minden gonoszt el-hadgy. Emlkezzél az Istennek igazságáról; hogy félyed őtet. Emlkezzél az Istennek irgalmaságá-ról-is; hogy ne esél kétségben.

A' mennyire lehet, vond-el magadat ettől e' tsalárd világtól, és az Istennek szolgálattá-hoz mindenestől-fogván te magadat ajánlyad, és mindenkor gon-dol-

dollyad azt, hogy a' tisztaság és a' jámborság; a' gyönyörűféges életben, az alázatosság; a' gazdagságban, és a' kegyes élet; a' világi szorgalmatosságban, veszedelemben forog. Senkinek ne igyekezzél kedvesnek lenni; hanem tsak a' Christusnak: másoktól meg-utáltat-ni ne fély, tsak a' Christustól; és mindenkoron könyörögi az Istennek azon, hogy adgyon erőt arra, a' mit ő Sz Fellege akar; és a' mi meg-lőtt, kegyel-mmel fedgye-bé; a' mi pedig jövőendő volna, igazgassa Sz Lelkével. A' minéműnek láttatol lenni; olyannak mutatassad magadat; mindenkoron emberek előtt, mert az Isten nem itél a' külső képre; hanem igazság szerint.

A' közönséges belzélgetésben őjjad tennem magadat, a' sok szólástól; mert minden-hivalkodó szótól számot kíván az utolsó ítélet. A' te jószágos tselekedeted akarminémű légyen; semmivé nem leszen; de mint egy némi-némű magva az örökkévalóságnak el-vé-

Vetettetik. Azert na d. vetettél a' testbē,
a' testből romlandóságot aratsz; ha
pedig vetettél Lélekben, a' lélektől
örökkévaló jutalmat aratsz. Mert a'
te halálad után nem követnek tége-
det e' világi tisztességek; sem a' gaz-
dagságnak fokasága: Nem követnek
tégedet a' gyönyörűséges mulatságok;
tobzódások, sem hijábanvalóságok;
hanem a' te ki-múlásod után követnek
e. tégedet minden tselekedetid: Azért
a' minémű akarsz lenni az utolsó ítélet-
ben, olyan légy e' máj napon is az I-
stennek színe előtt: Es ne beszéld ma-
gadban azt a' jót, a' mi volna te nálad;
hanem inkább betsűld-meg azokat, a'
mellyek nintsenek te nálad. Továbbá
ne suvalkodgyál-fel semmiben, a' mit
adott tenéked az Isten; de inkább meg-
alázd tennen magadat abban a' mi nem
adattatott tenéked.

Tanú'y addig élni míg'len engedte-
tik; mert ebben az időben az örökké-
való élet, avagy meg-találtatik, avagy el-

d. Gal. 6: 8. e. Jelen. 14: 133

el-vesztetik; holott a' halál után nem
adatik idő a' jótselkedetre; hanem
inkább kezdetik a' fizetésnek ideje, az
örök életben nem kívántatik munkál-
kodás; hanem a' munkának fizetése.
Ezokáért a' sent elmélkedés nemzen te
benned tudományt, a' tudomány szo-
rongatást, avagy ősztökélést, az ősz-
tökélés szent életet, a' szent élet imád-
ságot.

Felette igen nagy tsendességére szol-
gál a' szívnek, a' szájnak hallgatása:
Es mennyivel inkább e' világtótél-von-
szod magadat; annyival inkább kedve-
sebb léfesz az Istennek: Es valamit
kívánsz, hogy légyen tenéked, tsak
Istentől kívánniad meg- adgya tené-
ked. Ismét valamid vagy, azt mind
tsak az Istennek tulajdonítsad: Mert
nem méltó az az adandó ajándékra, a' ki
nem ad hálakat az el-vőtt jókért: Ott
mindgyarást meg-szűnik a' hálá-adás-
nak folyása; a' hol vízfolya folyása nem
léfzen. Valami történetből esett rajtad;
te

te azt mind jóra fordítsad; miúton szerentsés állapotod leszen; betsűld-meg azt, hogy ditsérheffed és magasztalhassad az UR Istent. Ha pedig valami szerentsétlenség esik te rajtad; azt-is betsűld-meg, hogy pénitentzia tarsásnak és meg-térésnek legyen oktatója.

A' te hatalmasságodnak erejét; műtsd-meg felebarátodnak segítségében, a' te bölcseségednek erejét, szelid tanításban, gazdagságodat a' te jótéteményedben. Es így a' szerentsétlenség meg-ne törjön tégedet, se fel-ne emeljen a' bölég; legyen tenéked a' te életednek e' tárdya, avagy tzéllya: A' Christust itt kövessd mint utban, hogy el-érjed a' mennyei hazában.

Minden te dolgaidban leg-nagyobb gondod legyen tenéked, a' mélység alázatosságra és buzgó szeretetre; melly fel-emelje a' te szivedet Istenhez; hogy ő hozzája tsak ragazkodgyál, a' te szivedet vonnyá el az alázatosság; hogy nekevénykedgyél.

Be

Betsűld-meg az Atya Istent kegyelmességgel: A' Fiú Istent engedelmességgel: Továbbá, az Atya Istent betsűld-meg kegyes hatalommal, a' Fiú Istent kegyes méltósággal, az Istent szeressd kegyesen, mint az Atyát, fély tőle mind Uradtól, szükségesséppen szeressed őtet, mert te hozzád irgalmas akar lenni, 's félyed őtet; mert gyűlöli a' bűnt: Fély az Urtól és f. remélly ő benne, ismérd-meg a' te foglyatkozásodat, és az Istennek kegyelmes vóltát napról napra hirdessed. *Oh kegyelmes Isten, a' ki engedted énnékem azt, hogy tégedet kívánbassalak; g. add azt-is, hogy a' te ditséretedet-is véghez vibessém, Amen.*

XXIX.

A' testi bátorságos életnek el-távoztatásáról.

A' testi bátorság, Vakmerő latorság, Veszudelmes halált hoz.

Gondold-meg azt óh én lelkem! hogy az ember melly nehezen id-

vezülhet, és igen könnyen ki-veted a' testi bátorságot; holott az embernek semmi bátorsága nintsen sem az égben sem a' Paráditsomban, annál inkább e' világon nintsen. Mert el-esett az Istennek Angyala az Istenfegnek jelenvolta előtt; el-esett az *a.* Adám-is a' gyönyörűséges helyben a' mellyben Adám teremtetve volt az Istennek képére, mindazonáltal a' pokolbéli ördögnek tsalárdságától meg-tsalattaték. *b.* Salamon Király, noha minden embereknél leg-bóltsebb vala; de azért ő is idegen lón az Urtól, *c.* az asszonyi állatok miatt. *d.* Judás Iskariota a' Christusnak oskolájában volt, a' ki minden nap halgatott idveféges prédikátziókat a' mennyei Doktortól, még sem ohatta magát ennek a' pokolbéli ördögnek tsalárdságától; bé-ejté magát a' veszedelmes főlvénységbe, és a' főlvénységgel örökké-való szomorúságba. Ezenképen *e.* Sz. Dávid-is, az élő Istennek

fiúve

a. Gen. 1: 27, *b.* 1Kor. 3: 12, *c.* 1Kor. 11: 34
d. Luk. 22: 6, *e.* 1Sam. 13: 14,

szíve szerint való embere és kedves fia vala; de a' paráznaságnak és gyilkosságnak miatta, *f.* halálnak fia lón.

Hól vagyon tehát e' világban bátorság? Ragaszkodgyál szivednek nagy bizodalmaival az Istennek ígéretihez, és így bátor léfzes a' pokolbéli ördögnek intselkedésétől és ostromlásitól: Semmi bátorság nintsen ez életben; hanem csak a' mellyet a' Christus Jénusnak igazsága szerez, azoknak kik az ő ígéretihez ragaszkodnak, és útáiban járnak. Midőn a' jövődő bődögságot megnyerjük, akkor minden fogyatkozás nélkül való tökéletes bátorságunk léfzen: Mert itt ez életbē őfve vannak foglatva az Isteni felelő és az Isteni tistelet, mellyek egymás nélkül nem lehetnek, azért ne légy bátor a' te gonos szerentsétlenségedben; de valamelly gonosz dolgok esnek te rajtad, ottan mindgyárást a' te súlyos bűneidnek büntetéséről gondolkodgyál; Mert gyakorta az UR ISTEN a' titkos bűnöket meg-bűn-

T

testi

f. 2 Sam. 12: 5.

teti nyilván való büntetésekkel, gondolkodgyál azért a' te nehéz bűneidnek rúttságáról, és fe'ly az igaz bossú-álló Istenről, ki felette igen haragszik a' bűnért.

Ne légy továbbá bátorságos a' jó szerentsés időben. Mert az Isten arra haragszik, a' ki ez életben nem fanyargatattik, mert az Hiveknek fanyarúsági keserves nyilaknak mondattatnak, a' mellyek a' kegyes Istennek kezéből bocsátattatnak; mindazonáltal az Isten né-mellyeknek büntetését ez életben elhalasztja; hogy annakutánna inkább az örökké-való büntetéssel büntethesse, mert ez életnek szerentsés boldogsága gyakorta ki-jelentése léssen az örök veszedelemnek, mert semmi boldogtal-nabb dolog nem lehet, a' bűnös embe-reknek e' világi boldogságánál; semmi nyomorultabb dolog nints annál, mint a' kia' nyomorúságot nem tudja: Mert valahova szemeidet fordítod, minde-nütt csak azon bánatnak és nyomorú-ságnak merő vóltát találod, és még-is a' bátorságnak orvosságit keresed.

Nézz-

Nézz-fel az Istenre, a' kit meg-bán-tottunk; nézz-alá a' pokolra, mellyet meg-érdemlettünk; nézd-meg *bátul* a' te bűneidet, mellyeket tselekedtünk; *elől* nézd-meg az Istennek nagy ítéletit, mellytől félünk; *belől* nézd-meg a' lel-ki-isméretet, mellyet meg-rutitot-tunk; *kivül* nézd-meg e' világot, kit igen szeretünk. Azért lássad te ember, honnét jöttél, és pirúly-meg; lásd-meg hol vagy, és fel-foháskodgyál; lásd-meg azt-is, hova menendő vagy, és ret-tennyél-meg. Noha igen g. keskeny az idveffégnek kapuja; de bizonyára fokkal keskenyeb az idveffégnek útja.

Az UR ISTEN adta tenéked az hit-nek kintsét; *b.* de ezt a' kintsét rom-landó edényekben vifeled, és noha ad-ta az UR Isten tenéked az ő sz. i. An-gyalit óltalmúl; de azért nem me'fse vagy on töfled az ördög, ki fokszor kü-lömbkülömb me'festerfeggel meg-farkal-tégedet. Továbbá, meg-újjított rége-det *k.* elmédnek szép lelkével; de még-

g. Matth. 7: 14.

T 3

is

h. 1 Kór. 4: 7. h. Solt. 91: 11. k. Eféf. 4: 23.

is az ő testnek avasága benned va-
gyon. Az UR Isten kedvébe és kegyel-
mébe bé-vőtt tégedet; de még-is nem
vagy helyheztetve az örök ditsőségbe.

1. Meg-vagyon készítve az égben a'
mi maradásunk, mindazáltal eléb elle-
nünk áll e' világnak ostromlása. Az I-
sten a' meg-térő bűnös embernek meg-
igirte bűnének bocsánatját; de időt
a' meg-térésre nem ígért, várnak té-
gedet az örök életnek szép vigasztalá-
si; de oda tenéked sok próba és m.
nyomorúság által kell bémenned. Meg-
vagyon igirve tenéked az örök életnek
koronája; de elébb itt e' világon meg-
kell hartzolnod érette. Az Isten soha
meg-nem változtattya az ő ígéretit és
akarattját, azért tenéked sem kell meg-
változtatnod a' szent életre való igye-
kezetet; mert a' solga ha meg-nem tse-
lekesi, a mit az Ura parantsol néki, bűn-
tetést vészzen az URától. Ezokért ret-
tegnünk kell itt ez életben, és a' testi
bátorságot ki kell vetnünk, hogy az
ember

1. Jan. 14: 23. m. Tel. 14: 22.

ember az élő Istennek igaz ítéletitől
meg-ne nyomattassék, és az örökké-
való gyehennának tűzére ne-vettessék.

Igy azért míg az Istennek kegyelme
fenn vagyon, ély és gyönyörködgyél
benne, de nem úgy hogy te az Istennek
ajándékát mint tulajdon saját örökse-
gedet bírnád, és hogy a' felől oly bá-
torságos lennél, mint ha azt soha el-
nem vesztethetnéd, nétalamtán midőn
az Isten hirtelenséggel meg-vonna te
tőled az ő szent kezét és ajándékját, te
nagyobb bánatba esnél, hogy sem mint
kellene. Azért böl dog lélszel, ha min-
den te szorgalmatossággal a' minden
gonofságnak Attyát igyekezel el-tá-
voztatni.

Nem hágy el-tégedet az Isten; de i-
gyekezéssel azon, hogy te se hadgyad-el
ötet. Adott az Isten kegyelmességet
tenéked, könyörögi azért azon-is, hogy
végig való meg-maradást-is adgyon ő
szent Felfege. Noha azt mondgya az
Isten, hogy a' te idvélséged felől bizo-

T 3

nyos

nyos légy; de nem mondgya, hogy életed felől bátor lennél. Tenéked vitéz módon kell itt *n.* hartzol'nod; ha végre örvendetes győzedelmet akaríz venni. Mert a' te tested te benned és te ellened tufakodik, és az ellenség hová közelebb vagyon hozzánk, annál félmesb. E' világ fokszor te veled és te ellened hartzol, és azért az ellenség hová több annál iszonyább. A' pokolbéli ördög te felőled és te ellened fokképen hartzol, mert az ellenség hová hatalmasabb, annál retteneteseb. Mindazonáltal az Isten kegyelmessége te veled lévén, soha ne irtozzál ezekkel az ellenségekkel sembe menni, Isten erejével igen könnyen ezeket meggyőzheted. Nem győződ pediglen meg az ilyen nagy hatalmas ellenségedet bátorsággal; hanem gyakorta való hartzolással, mert a' mi életünknek ideje hartzolásnak ideje, akkora pedig leginkább ostromlattatol, midőn ostromlás nélkül láttatol lenni, és akkoron

koron leginkább erőt véssen a te ellenséged, midőn valami frigye, avagy napig-való szövetsége vagyon.

Azért igen vigyáznak azok: 's te a-lusol: készűlnék azok ártani tenéked; 's te nem készűlsz ellenek állani: Sokan meg-fogyatkoznak az útban, minekelőtte az hely adatnék önégiek az örök életben. Oh melly fokban o. meg-hóltanak az Izrael népe kezűl a' pusztában, kik közzűl senki az igirenek földébe bé-nem mehetett: Oh melly fokban vannak az Abrahámnak lelki fiai, ebben az életnek pusztájában a' kik el-vesznek, minekelőtte az Isten országának örökiségét el-véssik. Semiazért hasznos dolog nem lehet, a' bátorságos életnek kivetésére, mint az, ha gyakorta gondolkodunk, a' mi gyarló, gyenge, és erőtlen romlandóságinkról. Légyen tehát mi bennünk a' mennyei ditsóságra ilyen nagy kívánságunk, és abba-való bé-menéshez való ízeretetünk, hogy ugyan bánkodgyunk azon, hogy még

még oda nem jutottunk: olly igen is félyünk rajta, néta!am bé sem mehetünk; annyira, hogy semmi örömet egyebet bé-ne vegyünk; hanem csak azokról a' dolgokról a' mellyek minket avagy bé-vezetnek a' mennyei ditsőségbe, avagy abba-való bé-mehetégünkrol biztatnak.

Mert mit használ tenéked az, ha egy szempillantásig örömöd vagyon, 's ha annakutánna örökké kell tenéked jajgatnod? Avagy ez életben mitsoda öröm lehet az, a' melly hirtelen el-múlik, a' pedig soha el nem múlik, a' mi örökké kinez: és még-is olly nagy batorságban élünk, mint ha az haláltól és az utolsó ítélettől régen immár megszabadultunk volna. Azt mondja Kristus, p. hogy az utolsó ítéletre el-jő, a' melly órában mi nem vélnénk; ihon az Igaság mondgya ezt, 's nem egyse, sem kétfse, halljad azért és fély. Es ha az UR el-jövénd abban az órában midőn nem vélnénk, félünk kell attól

tól, hogy késületlenek ne legyünk az utolsó ítélethez: Ha pedig késületlenül járunk oda, miképen áthatunk-meg az ítéletnek kemény vizsgálása előtt? Ezokaért valamit itt egy szempillantásban el-veztess, soha azt örökkön örökké vissza nem hozhadd; mert egy szempillantásnak rövid vótában úgy ítéltetünk-meg, minéműeknek mind örökkön örökké kell lennünk: ezen egyetlen egy szempillantásban, élet avagy halál, kárhozat avagy id-vegség, örökké-való kin avagy ditsőség, mindeneknek ítéltetik. *Oh kegyelmes Jéhus Christusom! ki adtál nekem jóra-való kegyelmet, add azt-is, hogy abban a' jóban végig meg-maradhassak, Amen.*

XXX.

A' Christus Jéhus szent életinek követéséről.

Eletünknek regulája,

Légyen a' Christus példája.

A' Christus Jéhusnak szent élete, semmi nem egyéb; hanem minden jó-ságos

ságos tselekedeteknek tőkéletes régulája, mert a' Christusnak mindentselekedete nekünk tanuságunkra vagyon. Sokan azért akarják meg-nyerni a' Krisztust, de követni őtet nem akarják; Akarnak lokan a' Christussal elni; de nem akarnak ő tőle tanulni. *a. Tanúlyatok én tölem, azt mondgya Idvezítőnk, mert felid és alázatos bírók vagyok; ha azért a' Christust tudni nem akarod; soha igaz keresztyén nem lehetsz; annakfelette nem tsak a' Christusnak kinkenvedése légyen tenéked érdemed; hanem az ő szent tselekedete-is szép példája légyen a' te életednek.*

b. A' te szerelmesed szép fejér és piros, légy azért te-is piros a' Christus Jéusnak vérenek meg-hintegetésével, és légy fejér a' Christus életének követésével: Mert miképen szerethedd valóságosképen a' Christust, ha az ő sz. életét nem szereted; c. ha szerettek, úgy mond Idvezítőnk, engemet, az én parantsolatimat meg-tarjátok. Tehát a' ki az ő pa-

a. Matt. 11:28. b. Cant. 5: 10. c. Ján. 14:23.

ő parantsolatit meg-nem tartya; ő magát sem szereti, mert a' Christusnak szent élete a' mi életünknek tőkéletes régulája: Minden Franciscánus és Benedictus Barátnak Réguláinál betsületesb a' Christus életének egy leg-kifőbb régulája.

Ha azért fogadott fia akarsz lenni az élő Istennek, lásd-meg miképen nyájalkodik mi velünk az ő egyetlen egy fia; és ha akarsz lenni a' Christusnak örök társa, tehát a' Christus szent életének követője légy. Mert a' ki a' bűnben akar heverni, az, az ördög birtoka alávetette magát; a' ki pedig akar együtt lenni az ördöggel, miképen lehet az a' Christussal? mert a' ki a' vétkeket's bűnt szereti, az, az ördögöt szereti. *d. Melly pokolbéli ördögtől mindentéle bűnök származnak: Miképen lehet azért igaz szeretője az a' Christusnak, a' ki az ördögnek követője? Mert az Istent szeretni semmi nem egyéb; hanem szent életet követni; mert Istentől vagyon minden*

d. 1 Ján. 3: 8.

minden szent élet: Miképen lehet tehát Istennek szeretője, az a' ki a' sz. életnek nem szeretője? Mert a' szeretetnek meg-bizonyítása semmi nem egyéb; hanem a' tselekedetnek meg-mutatása; holott az igaz szeretetnek tulajdonsága az; hogy annak a' ki szeret tégedet mindenben engedgy, egyet érts, egyet akarj ő véle.

Ha azért valóban szereted a' Christust, az ő parantsolatinak-is engedelmes léfzész, a' sz. életet-is ő véle együtt szereted, és a' te e. meg-ujjult sziveddel's lelkeddel tsak mennyei dolgokról gondolkodol. Mert f. az örök élet tsak a' Christusnak isméréstiben áll: A' ki tehát a' Christust nem szereti, nem isméri az a' Christust; Mert a' ki az alázatosságot, tisztaságot, szelidséget, mértékletességet, és a' szeretetet nem szereti, a' Christust sem szereti; mert a' Christusnak élete semmi nem egyéb; hanem tsak alázatosság, tisztaság, szelidség, mértékletesség, szeretet; sőt önnön maga

e. Efész. 4: 23. f. Ján. 17: 3.

maga Urunk-is azt mondgya; hogy: g. *Nem isméri azokat, a' kik az ő Atyjának akarattját bé-nem töltik.* Azért a' Christust sem ismérik, a' kik a' mennyei Atyjának akarattját nem téstik.

Mitsoda légyen tehát az Atyjának akarattja? A' mi meg-Szenteltetésünk, azt mondgya Sz. Pál Apostol. b. Nem lehet a' Christus tagja az, a' kiben a' Christusnak lelke nintsen. i. Valahol vagyjon pediglen a' Sz. Lélek, ott vagyjon minden ajándékival és hasznaival egyetemben; mitsoda gyümöltse légyen pedig a' Léleknek? k. Szeretet, öröm, békeséges-tűrés, jótétel, jámborság, hit, szelidség, mértékleteség. Miképen azért a' Christuson meg-nyúgovék a' Szent Lélek; így nyugszik-meg mind azokon-is, a' kik a' Christusban bé-vannak óltatva igaz hit által; mivelhogy l. a' Christus jegyefsének illattya drágább minden fű-szerfámoknál. m. A' ki azért Istenhez ragaszkodik, egy lélek

U

ő véle

g. Mat. 7: 21-22-23. h. 1 Thez. 4: 3. i. Róm. 8: 9.
k. Gal. 5: 22. l. Cant. 1: 3. m. 2 Kór. 6: 17.

ő véle, a' miképen a' testi házasság két személyt n. egyé téssen; Így lélek szeret, a' Krisztusnak lelkünkkel egybevaló foglaltatása egy lelkűvé téssen minket Istenél. A' holtehát egy lélek vagy ő ott vagyon egy akarat is. és az hol egy akarat vagyon; ott vannak egyenlő tselekedetek. A' ki pediglen az ő életét a' Christus életéhez nem szabja, sem Istenhez nem ragaszkodik, sem a' Christusnak lelkét nem kívánja, a' meggyaláztatik; és nem méltó dolog-ez, hogy minden mi életünk a' Christus-hoz hasonló legyen? holott a' szeretetből mindenestől fogva önnön magát mi hozzánk hasonlóvá tőtte: Mert az ő Isten testben magát meg-jelentette, a' szent életnek szép példáját adta minékünk, hogy mindenkor a' szent életet követvén meg-tartoztatnánk magunkat a' testi kívánságoktól. Holott semminémű élet jobb, kedvesb, gyönyörűsegesb, és tsendesh nintsen, a' Christus életénél; mert a' Christus igaz Isten:

Mi

n. *Marth.* 19: 6. o. *1 Tim.* 3: 16.

Mi lehet azért az Istennél úgy mint fő-jónál, gyönyörűsegesb avagy tsendesebb?

E' világnak öröme igen rövid gyönyörűséget hoz; de a' gyakorta, örök-ké-való szomorúságot hoz magával: Azért a' te életedben valakihez szabad tennem magadat, ugyan azé létezé a' fel-támadás után is: Ha pedig a' Christus életéhez e' világon szabad itt magadat, annál inkább a' fel-támadás után ő hozzá ragaszkodharol; de ha a' gonoltságoknak általa az ördöghöz adod tennem magadat, ugyan azzal együtt bé-vettetel a' kinoknak helyébe a' fel-támadás után is.

Nem ok nélkül mondgya Idevezitők: *p. A' ki követni akar engemet, tagadgya-meg önnön magát, és vegye-fel mindennap az ő keresztit.* Azért ha te ez életben meg-tagadod e' világtól magadat, az utolsó ítéletben meg-ismértekel a' Christustól, és ha a' Christusért tulajdon méltóságodnak, betsületednek, szeretetednek, és tulajdon

U 2

aká-

p. Marth. 16: 24.

akaratomnak ellene mondasz ez életben; a' Christus tégedet részessé tévén az ő méltóságában, szeretetiben és akaratyában. Es ha ez életben részes vagy a' nyomorúságokban; a' jövődő életben részes lélsz az örök világosságban: Es ha ez életben látogattatol kefe-
 rűsegekkel; a' más életben meg-ajándékoztatol örvendetes vigasztalásokkal: Es ha itt bővölködöl számkivetéssel, ott bővölködöl örökkévaló ditsőséges örvendetefséggel. *Mert valaki, q. úgy mond Idvezítőnk, vallást tévén ez életben én felőlem, én-is viszontag vallást tévők ő felőle az én mennyei Sz. Atyám előtt.* Es így immáron nem csak vallásunknak tudományával; hanem életünknek vífelésével-is kell a' Christust ditsóite-nünk, és így az utolsó ítéletben, tulajdon fiainak ismér bennünket. Viszontag azt mondja: *Valaki, megtagadand engemet az emberek előtt, én-is meg-tagadom őtet az én mennyei Szent Atyám előtt.* Azért a' Christus, nem csak szájjal,

q. Matth. 10: 32.

szájjal; de sokkal inkább gonos és hamis étellel tagadtatik-meg. Tehát valami tselekedetivel tagadgya a' Kristust ez életben, ismét azt, tselekedetekkel meg-tagadja a' Kristus az utolsó napon.

Továbbá: Nem Keresztény az, vala-
 kinek igaz híti a' Christusban nintsen; az igaz hit pediglen úgy foglal bennün-
 ket a' Christushoz; mint foglaltatik a' szőlővefő a' szőlő-tőhöz: r. azért minden szőlő-vefőt, a' melly gyümölcstöt nem hoz, a' szőlő-míves ki-metszi; a' ki pediglen a' Christusban vagyon, és a' ki-ben a' Christus s. hit által lakozik, ez sok hasnot hoz. Nem eleven szőlő-vefő az, a' melly a' szőlő-tőből nedvessé-
 get nem véseri; így nem eleven lélek az, a' melly a' Christustól lelki szeretet-nek nedvességét hit által nem vési. Ez-
 okáért: *Igy rendelly' s úgy szabj; bennün-
 ket, óh kegyelmes Christusunk! a' te szent életedhez e' gyarló világban; hogy az utól-
 só napon viszontag te hozzád valóságoské-
 pen ragaszkodhassunk, Amen.*

U3

XXXI.

r. Ján. 15: 4. Efész. 3: 7.

XXXI.

Az önnön maga meg-
tagadásáról.

*Ha Krisztust megvallod, Magad megtagadod,
Ugy lesseß jó Keresztény.*

AZt mondgya Idvezitönk: *A' ki en-
gemet követni akar, a. tagadgya-meg
önnön magát: önnön magát pediglen
minden meg-tagadgya; valaki az, ő tu-
lajdon szeretetinek ellene áll; mert ki-
nek kinek a' saját tulajdon szereteti az I-
stennek szeretetét ki-üzi: Ha azért a'
Christus tanítványa akar sz lenni, tehát
a' te szeretetednek tulajdon gyökeré-
nek meg-kell halni te benned minde-
neftől fogva, mert senki nem szereti a'
Christust; hanem tsak a' ki önnön ma-
gát gyűlöli, Mert ha a' búza mag a'
földbebe nem vettetik, s meg nem hal,
gyümölsőt nem hoz; így te-is a' Szent
Léleknek gyümölsét nem veheted;
hanem ha a' te szivedben meg-hal a' te
tulajdon kívánságod.*

Az

Matth. 16: 24. seq. versz

A' MAGA MEG-TAGADASRÓL. 235

Az UR ISTE N Abrahamnak ekké-
pen szól: *b. Menny-ki a' te földedből, a'
te rokonságid közzül, a' te Atyádnak há-
zából, a' földre, a' mellyet mutatandok nó-
ked: azért az Abraham nem lehetet
vólna soha ilyen nagy Próféta, ha az
Istennek nem engedet vólna, és ki nem
ment vólna az ő Attyának fészkéből;
Így te-is soha a' Christusnak igaz tanít-
ványa nem lehet sz, míg ki nem mégy
a' te gonosz kívánságid közzül, és míg
ellene nem mondasz tennen magadnak.*

*c. Jákób Patriarcha az Angyalnak il-
letésére egyik lábára meg-sántúla, és a'
másik lába éppen meg-marada. E' két
lábbon kétféle szeretetet kell értenünk,
tudnillik, a' mi tulajdon szeretetünket
és az Isteni szeretetet. Azért akkor az
ember léfzen részes az Isten áldásiban,
midőn a' saját tulajdon lábával sántikál,
a' másikat fogyatkozás nélkül meg-tart-
ván Isteni szeretetben, az Iste nek. Mert
semmiképen nem lehet az; hogy az em-
ber egy izemével egyfersmind mind az
eg et*

b. Gen. 12: 1. c. Gen. 32: 29.

eget 's mind a földet nézhesse; így nem lehet ez-is, hogy valaki mód nélkül önnön magát és az ő Istenét szeresse; mert a' szeretet, fő fundamentoma a' mi lelünknek; tehát ezt a' jót tulajdonitanunk kell a' főjónak, tudnillik az Istennek. A' te szereteted a' te Istened; az az, valamit leg inkább szeretsz, azt Istent gyanánt szereted. Azért valamit leg inkább szeretsz, azt leg nagyobbak ítéléd lenni. Tehát valaki önnön magát szereti, Isten gyanánt önnön magát tartja lenni, melly dolog igen nagy bálványozás.

Víszontag, valamit leg inkább szeretsz; azt minden te dolgaidnak és kívánságodnak utolsó betöltésének ítéléd lenni; d azért egyedül Isten az, a' ki minden teremtetett állatoknak kezdése és végezése, ő első és utolsó, önnön maga betölti a' mi szívünknek kívánságát, minden teremtetett állatok kívül. Tehát az Istennek szeretetét fellyebb betsűld a' te tulajdon szeretetednél, mert

d. *Esa.* 44: 6;

mert ő első és e. utolsó, ő benne azért kezdésék és végeztésék a' mi szeretetünk.

Az Istennek állattya minden teremtetett állatokon fellyül vagyon, miképen azért ő örök időktől fogván való volt önnön magában; így mostanában is a' te szeretetedet vond el minden teremtetett állatoktól. Mert minémű a' te szereteted, olyanok a' te tselekedetid is; ha azért a' te tselekedetid származnak igaz hitből és Istenhez való szeretetből, az Isten szemei előtt igen kedvesek és igen nagyok, jöllehet e' világi emberek előtt igen kitsinyek; ha pedig tulajdon szeretetből származnak; oha kedvesek Isten előtt nem lehetnek; holott a' tulajdon szeretet sok betsületes dolgokat megundokit.

Midőn Christus Urunk a' Fariséus f. Simon házánál vólna, egy néminémű Afzönyi-állat drága kenettel megkené a' Christusniak fejét; ez a' kenés kitsiny dolognak tettett az emberek előtt;

e. *Jelen.* 1: 8. f. *Matth.* 26: 6.

lött; de mindazonáltal a' Christus előtt nagy és igen kedves vót, mert igaz hitből, tiszta szeretetből, és valóságos töredelméből származott. Az O Törvényben az áldozat Isten előtt igen kedves vót; mindazonáltal az Istennek nem tettett, midőn g. Saul Király az Amalechitáknak prédáját az áldozatra választotta volna, miért? mert Istenhez való szeretetből nem tselekesi vala; mert ha az Istent igazán szereti vala, Istennek parantsolattyát, az egész prédának meg-égetéséről, meg-nem vetette volna; de önnön magát szeretete inkább, és a' magától el-gondolt áhítatosságot; és miért hogy önnön magát inkább betsülötte és saját kívánsága szerint tselekedett, az Isten-is megvetette őtet. A' szeretet néműnemű tűznek mondatik, b. mert az Anyaszentegyház így könyörög: *Jövel Széledék UR Isten, és a te szeretetnek tűzét gyujtsd-meg, gyujtsd-meg a te biveidnek szívekbé.* Jól tudod, hogy a' tűz terméket berint

g. I Sam. 15: 19. h. I Reg. 15:

rint mindēkor fel-fiet; így a' tēsereteted mindenkorō az Istenhez fel-emeltésék,

Önnön magát pediglen meg-tagadni semmi nem egyéb; hanem az önnön saját tistességének ellene állani. A' leg-főbb jónak leg-nagyobb tistességgel tartozunk: Isten a' leg-nagyobb jó, tehát az Istennek leg-nagyobb tistességgel tartozunk. i. A' ki pedig az ő maga tistességét keresi, az az Isten tistességét nem keresheti, a' mint Idvezi-tōnk mondgya vala a' Farisēusoknak: k. *Miképen bihettek, úgy mond, si, kik egymástól csak betsülöter vadásztok?* Te-kintsd-meg azért, és kövesd a' Christus példáját, a' ki sokszor ő maga felől bizonyosságot tört; hogy soha nem keresi az emberek előtt az ő tistességét, mivelhogy l. ő igen alázatos volna.

Minden te ajándékidat az Istentől vészed, tehát viszontag mindeneket a' mellyeket vöttél ő tőle, tsak azon Istennek tulajdonítsad, mert minden jó-ságostselekedeteknek folyási, tsak ez

Isteni

i. Ján. 5: 44. k. Ibid. l. Matth. 11: 29.

Isteni kegyességnek kúttyából folydogálnak ki, tehát vízfontag minden jók atba a' nagy tengerbe siessenek. A' fűvek, a' mellek Nap követő fűveknek mondattatnak, mindenkoron a' Nap után fordúlnak, a' kitől minden nevedékenységet és nedvességet vésznek; így te is minden tisztetésséges ajándékidnak nevedékenységet a' te Istenedhez fordítsad, és magadnak semmit ne tulajdoníts. Ha pedig valami tennen magadtól vagy, tehát a' te tisztettségedet megkeresheted, és azokat a' jószágokat magadnak tulajdoníthatod; de mivelhogy semmid nints tennen magadtól; azért ne a' te tisztettségedet; hanem csak az Isten tisztettségét keresed. Mert a' tulajdon tisztettség fokszor elfordította az embert az Istentől, példánk lehet ebben a' Nabugodonozor Király, ki azt mondgya vala: m. *Nemde ez-e a' nagy Babylon Városa, melyet én építettem Ország-háznak, az én tulajdon erőmmel, az én tisztettségemnek és*

ékeisé-

m. Dan. 4: 26.

ékeiségemnek ditsőségére. De mi következék az után, midőn még a' Király szavát el nem végezte volna, imé szózat lőn az égből: n. *Tenéked mondgyák Nabugodonozor Király. A' birodalom eltrúfott te tőled, és az emberek között tégedet ki-veinek, és a' mezsei barmokkal léssen a' te lakásod.* Így ha tulajdon tisztettségedből és kevélységedből a' te lelki Babyloniai Városodnak, úgy mint tennen magadnak a' jószágostelekedeteknek mi vóltát tulajdonítod, és azoknak ditsőségét, Istent megvetvén, tennen magadnak keresed, elvetettél az Istennek színe elől.

Ezokáért önnön magát meg-tagadni annyit téssen, mint tulajdon akarattyanak ellene állani. A' jó akaratnak mindenkoron kell engedni; az Istennek akarattya pedig mindenkoron jó, tehát az Isten akarattyanak, o. a' kitől minden mi javainkat vesszük, mindeneket kell tulajdonítanunk; Annak kell engednünk, a' ki mindenkor minket

V

min-

n. Dan. 4: 26-27. o. 1 Kér. 4: 7.

minden jóra igazgat; de az Istennek akarattya bennünket mindenkor jóra viszen. *Gyönyörködjél tehát p. az UR-ban, és ő megadja tenéked a' te szívnedek kívánságait.* A' mi tulajdon akarattunk gyakorta halálra és vesedelemre visen minket. A' mi első Atyánk Adám valyon mi miatt esék-ki az Istennek kegyelméből, és az idveffégnek állapotjából, az örökké-való kárhozatra? Nemde nem azért-é, hogy az Isten akarattjának ellene állott, követvén az ő akarattját? Annakutánna, hogy az Isten parantsolattját meg-vetette, és a' por-kolbéli ördögnek tanáts-adását bevótta: Tehát a' Christusnak igaz tanítványa az ő tulajdon akarattjának ellene mond, és csak az Isten akarattját kívánna követni.

Tekintsd-meg azért a' Christust, q. a' ki az ő kinszenvedésében az ő tulajdon akarattját, mint egy egő áldozatot Istennek ajánlá; tehát te-is a' te saját akarodat csak az Istennek offerállyad,

és

p. Sól. 37: 4. q. Matt. 26: 39i

és így véghez vihed a' tennen magad meg-tagadását; melyet kíván te tőled a' Christus. Ezokaért; *őb kegyelmes Jésus Christusom! légyen-meg a' te szent akarod mindenütt, i. miképen mennjben; azonképen e' földön-is, Amen.*

XXXII.

A' Léleknek igaz nyugodalmáról.

*Az olly ember nyugosik. Ki Istenben bízik,
Vagyon nagy bátorságban;*

A' Lélek gyakorta e' világi el-múlándó dolgokban keresi nyugodalmát; de azt itt nem találja: Miért? mert a' lélek minden teremtet állatoknál be-tsületesb, nem találhat tehát semmiképen azokban az alá-való dolgokban béke-séges nyugodalmat. Minden e' világi dolgok nagy hamarsággal el-múlnak; a' lélek pediglen halhatatlan, miképen találhat tehát valóságos nyugodalmat? Minden e' világi dolgok földiek, a' mi lelkünk pedig mennyei, miképen viheti véghez tehát azokkal

i. Mat. 6: 10.

V 2

24

az ő kívánságát? Azért a' mi lelkünk csak a' Christusban *a.* találja-meg az ő igaz nyugodalmát, és minden jóval bé tölti őtet, és minden kívánságát meg-elégitheti őnékie.

Az ilyen lélek az Isten haragjának előtte; nyugszik a' Christusnak sebeiében: A' pokolbéli sátnak vádolása előtt; nyugszik a' Christus hatalmában: A' rettegtető Isten törvényének előtt; nyugszik a' Christusnak örvendező prédikálásában: Az ő vádoló bűnei előtt; nyugszik a' Christusnak vérében, mely hasznosban kiált Isten előtt, *b.* hogy sem mint az Abelnek vére: Az halálnak rettegeése előtt nyugszik a' Christusnak az ő Attyának job-keze felől-való ülésében: Es így a' mi lelkünk igaz nyugodalmat talál csak a' Christusban; de a' mi szeretetünk-is felette nagy nyugodalmat találtott. Valaki azért e' földi el-múlándó dolgokat szereti; annak igaz nyugodalma nintsen, mert a' földi dolgok a' léleknek kívánságát bé nem tölt-

Matth. 11: 29. b. Séd. 12: 24.

tölthetik; mivelhogy minden dolgok meg-határozattak, a' mi lelkünk pedig Isten képeré teremtetvén, amaz határozás nélkül való véghetetlen jót, mellyben minden jók vannak, kívánja.

Miképen azért a' mi lelkünk semminémű teremtetett állathoz nem ragaszkodik; hanem csak a' Christus érdeméhez; így a' mi szeretetünknek-is semminémű teremtetett állathoz, sem magunkhoz, nem kell ragaszkodni; mert a' mi magunk szereteti-is az Isten szeretetivel ellenkezik, azért az Istennek szeretetét mindenkéül leg-feljebb kell betsülnünk. A' mi lelkünk *c.* a' Christusnak jegyese: tehát egyedül csak ehhez kell őnéki ragaszkodni. A' mi *d.* lelkünk az élő Istennek lakó helye; tehát csak az Istennek kell helyt adni őnékie.

Sokan keresnek nyugodalmat, az ő *gazdagságokban*; de a' Christus kívül semmi nyugodalma nintsen a' léleknek: Az hol pedig a' Christus vagyon, ott szegénység vagyon, ha ugyan nem va-

V 3

lóság

c. 2 Kór. 11: 2. d. 1 Kór. 3: 16.

lóság szerint is; de ugyan indulattal és jó szándékkal. e Nem vala annak a' mennyei Urnak annyi helye, az hová fejét hajthatta volna; melly dologgal akará ő minékünk a' szegénységet *commendálni*, és meg-szentelni. Mert a' gazdagság mi kívülünk vagyon; de valami a' léleknek nyugodalmat szerez, annak belsőnek kell lenni; tehát a' lélek kihez ragaszkodik az halálnak órájában, holott mindeneket itt e' világon el-kell hadni az embernek? Mert bizonyos dolog ez, hogy avagy minket el-hadnak a' gazdagságok, avagy mi hadgyuk-el őket itt ez életben; de az halálban tellyesfélegesen el-válunk tőlök, akkor tehát a' lélek hol találja-fel az ő békeféleges nyugodalmát.

Sokan e' világi gyönyörűségekben keresnek nyugodalmat, úgy vagyő, hogy test szerint valami kitsiny ideig-való nyájafságot és nyálankozást kaphatnak az emberek; de az ő lelkeknek tsendes nyugodalmat soha nem találnak. Mert az embereknek az, ő akarattyok

ezt a' gyönyörűféleges életet ohajtyák; a' lélek pediglen a' más világi szépféleget szomjuhozza; mivelhogy e' világi gyönyörűségre nem volt teremtetve; mert az halál által ki kell menni belőle; tehát miképen találhat nyugodalmat a' gyönyörűféleges életben? Igaz tehát az, hogy a' Christus kívül nintsen a' léleknek nyugodalma. Minémű élete volt pediglen a' Christusnak? Merő bánat és keferűség, születésének ideitől fogva, mind haláláig. Így akar azért minket a' mi Idvezítőnk tanítani, mit kellessék minékünk értenünk a' gyönyörűféleges élet felől.

Sokan az ő méltóságos pompaságokban és tisztességekben keresik a' nyugodalmat; de szegény nyavalyás emberek; melly fokízor csak az egy kitsiny időnek el-változtatásában kényszerítettnek el-válni az ő tisztességektől és nagy pompaságoktól. Holott a' testi méltóság csak külső Isten ajándéka, a' mi pediglen a' léleknek nyugodalmat szerezni bennünk, belsőnek kell annak lenni.

ni. Vallyon's jobban tudod é ditsérni az egész emberi nemzetnek az ő méltóságát és ditsőfégét; hogy sem mint a' Kép-írók Appellesnek írását commendálták? Jussón csak eszedbe az a' szeget hely, a' hol vagy, mitsoda proportiója avagy hasonlatossága lehet a'nak a' helynek egy egész tartományhoz avagy Országhoz, avagy e' széles világhoz? Azért csak az igaz méltóság, melly az utolsó ítéléckor a' Híveknek adattatik.

Minden dolog a' végén nyugszik meg, nem is nyugszik addig meg valamelly dolog; míg természet szerint való végét nem éri; A' mi lelkünknek vége csak az Isten, mellyet ő szent Felfege az ő képére teremtet; ezokáért semmiképen nyugalomban és békefegben, nem lehet, hanem csak az ő végében tudnillik, az Istenben. Mert miképen a' lélek a' testnek élete; így az Isten élete a' mi lelkünknek: Miképen tehát bizonyval éla' lélek, a' melyben kegyelem által lakozik az Isten: Így bizonyára meg-hólt lélek az, a' melly-

mellynek Istene nintsen, tehát a' meg-hólt léleknek mitsoda nyugodalma lehet? Mert a' bűnben való első halál szűkfejesképen f. magával vonza a' kárhozatnak második halálát.

A' ki azért az ő szeretetit nagy bizodalommal köti az ő Istenéhez, és belől szívében az Isteni vigasztalást érzi, annak nyugodalmát a' külső gonolz veszedelmek meg nem háborithatták! A' féle ember a' szomorú dolgokban; mindenkoron vig, szegénységben; gazdag, világi háborúban; bátor és tennes, a' gonolz embereknek szidalmazásában; békefeges, a' halálnak közepete; eleven. A' féle ember továbbá nem gondol; a' kegyetlen Tyrannusoknak fenyegetésével; mert belől érzi az Isteni vigasztalásnak gazdagságát, a' szerentsétlen dolgokban pedig, nem szomorkodik, mert a' Sz. Lélek Isten hatóképen őtet belől vigasztallja, a' szegénységben; nem gyötrődik, mert igen gazdag az Istennek kegyes jóvótában

tábá. Megnem háborodik az embereknek szidalmazása miatt; mert él az Isten gyönyörűséges méltóságával: Nem gondol testének bujaságával; mert inkább betsűli a' Szent Léleknek ő benne való kegyes voltát. nem keresi világi bátorságot; mert az ő kegyelmes Istenének és barátjának érzi gyönyörűségét. Nem gyűjt világi kintset; mert nagy kintse nagyon már el-rejtve az égben. Az haláltól sem fél, mert az Istenben mindenkor él. Nem kíván feletté való g. világi bőltéséget, mert nagyon belől oktatója a' Szent Lélek Isten. Nem fél a' villámástól, égi háborútól, vizeknek áradásától; gonosz plánéktől, és az égi világosságoknak tsattogásától sem homályától; mert természet felett való helybe helyhezette magát hittel, tudnillik, a' Christus Jé-
 fusban, kibeni bizvást nyugszik és él. Nem vonattatik el e' világi bizekedéssel; mert hallja magában a' Christusnak gyönyörűséges szavát: Nem fél az ör-

1 Ján. 2: 10. 1 Kér. 13: 10.

az ördög hatalmatól; mert érzi magában a' Christusnak hatalmas voltát, és meg-gondollya azt, hogy hatalmasb legyen az, a' ki ő benne vagyon; hogy sem mint az ördög, a' ki hijában igyekezik őtet meg-győzni. Nem érzi az ő testének a' gonoszra való fuvalkodását; mert élvén kegyes életben, érzi a' Sz. Léleknek mozdítását. Meg-fojtja és meg-félteti b. az ő testén, a' benne való Sz. Léleknek meg-ujjításával. Nem fél a' vádoló ördögtől; mert tudja hogy a' Christus őnéki; esedezője. Ezokaért, az igaz nyugodalmat a' mi lelkünknek méltozásuk-meg adni, a' minden jó dolgoknak szerzője és meg-adója a' Christus Jé-
 fus, a' kinek dicsőség és tisztesség legyen, másol-fogva mind örökkön örökké, Amen.

h. Gal. 5: 24 i. 1 Ján. 2: 26

XXXIII.

A' lelki-isméretnek tisztaságáról.

Jó Lelki-isméret, Tszendes tiszta élet,
 Valóban nagy óltalom.

Minden

Minden te dolgaiban leg-nagyobb gondot viselly a' te lelki-isméretedre; Mert ha a' pokolbéli ördög kinszerit téged valami bűnre, betsűld-meg belső lelki-isméretednek ítéletit. Mert ha irtózol bűnt tselekedni emberek előtt, annál inkább irtózá! azt tselekedni Isten előtt; mivelhogy az Isten mindenütt vagyon, és a' belső bizonyosság mindenkor hathatosb a' külsőnél: Jól-lehet azért az embereknek vádolása nélkül meg-tselekedheted a' bűnt; de a' belső lelki-isméretednek vádolásától soha meg-nem óhatod magadat. A' mi lelki-isméretünk léssen azok a' könyvek között, melyeket Sz. János mennyei látásról irt könyvében bizonyit az utolsó ítéletben meg-nyittatni. *a.*

1. Első könyv léssen, az Isten minden tudásának könyve, a' mellyben általán fogva nyilván ki-tetfszenek minden rendhéli embereknek tselekedetek, szavok és gondolattyok.

2. *b.* A' második könyv léssen ő ma-

ga

a. Jelen. 20: 12; b. Jelen. 13: 8;

ga Christus Urunk, a' ki Eletnek könyvének mondatik: ebben a' könyvben valaki fel-irva találtaik, igaz hitnek általa, a' vitettetik az Angyaloktól a' mennyei társaságra.

3. *c.* A' harmadik könyv léssen a' sz. Irás, mely által igazán meg-ítéltetik a' mi hitünk, és minden tselekedetünk. Mert az a' beszéd, mellyet én mondotam tinéktek, azt mondja Idvezitőnk, meg-ítél titeket az utolsó napon.

4. *d.* A' negyedik könyv bé-foglallya a' szegényeknek külső bizonyságokat, a' kik az utolsó napon bé-vésnek minket az ő örökké-való hajlékokba.

5. Az ötödik könyv bé-foglallya a' mi lelki-isméretünknek belső bizonyságát, mert a' mi lelki-isméretünk olly könyv, a' mellyben mindenféle bűnök bé-vannak irattatva. Nagy könyv lehet azért ez, a' mi lelki-isméretünk, a' melly könyvben az igazságnak pennájával mindenek bé-vannak irva. Es azért az elkárhoztak nem tagadhattyák-

X

meg

c. Ján. 12: 48. d. Luk. 16: 9.

meg az ő bűnöket, az utolsó ítéletkor, mert az ő tulajdon lelki-isméreteknek bizonyosságától meg-győzöttetnek: Nem-is tuthatnak-el a' bűnöknek vádolásától, mert a' lelki-isméretnek törvény-tévő széke belsőképen léssen.

A' tiszta lelki-isméret pediglen olyan léssen a' léleknek, mint a' tündöklő tükör, a' mellyben mind önnön magát 's mind az ő Istenét meg-láthattya, mert az igaz világosságnak tündöklő vóltát az undok és bűnös szem nem láthattya. Ide néz ld vezítőknek ama' mondása: *e. Boldogok a' tiszta szívűek, mert ők az Istenet meg-látták.* Miképen azért nérmelty embereknek ortzájok a' tekintetre igen kegyesek és gyönyörűségesek; így a' tiszta lelki-isméret Istennek szeme előtt kedves és kellemetes; de a' genyetséges lelki-isméret az halhatatlanságnak utálatos férgét nemzi. Itt ezokáért ebben e' világban minden ember az ő lelki-isméretének férgét fojtsa-meg, és ne nevellye azt, az hal-

halhatatlanságnak idejére, ennek a' könyvnek meg-jobbitására és emendálására, mindenféle egyéb könyvek irattattanak: Mert vallyon 's mit használnak a' nagy tudomány; ha benned vagyon a' tisztátalan lelki-isméreted? Mert nem a' könyvek tudományából; hanem a' te lelki-isméretednek nagy könyvéből ítéltetel meg Isten előtt az utolsó napon. Azért ha igazán akarsz ezt a' könyvet írni, ird-meg azt az élet könyvének példája szerint. Az életnek könyve pedig a' Christus, azért a' Christus vallása és regulája szerint igazittassék a' te hitednek vallástétele-is, és így kétség nélkül igaz és tiszta léssen a' te lelki-isméreted; ha szivedben léssen tisztaság, szádban igazság, tselekedetedben ártatlanság.

Méltán élhet a' te lelki-isméreteddel minden te dolgaiban; mint egy lámpással; mert a' te életedben mind a' jó 's mind a' gonosz dolgokat meg-műtattya minéműek legyenek. Ojjad ezokáért magadat a' te lelki-isméretednek

ítéletitől, melly ítéletben azon lelki-isméreted léfzen tenéked alperesed, felperesed, poroélód, bírád, bizonyságod, hóhérod, tömlőtözöd, kinzásod, a' törvénynek véghez vivője: Mitsoda szabadulása lehet itt az embernek, az hol a' maga lelki-isméreti meg-bizonyította, a' mellyekkel bé-vádollya őtet? Mit használ tenéked, ha mindnyájan ditsérnek tégedet, és a' te lelki-isméreted vádol tégedet? Visontag, mit árthatnak tenéked, ha mindnyájan ellened fel-támadnak-is, ha a' te lelki-isméreted meg-őtalmaz tégedet? Ez a' Biró egyedül elégfejes léfzen mindeneknek, mind vádolására, mind ítéletire 's mind kárhoztatására. Igaz és meg-bomolthatatlan Biró ez, melly sem könyörgéssel, sem pénzzel, sem adománnyal meg-nem vesztegettetik: Mert valahová még és valahol vagy, mindenütt a' te lelki-isméreted ott vagy, mindenütt magával viseli azokat, a' mellyeket tselekedté, vagy jót, vagy gonóft: ez a' lelki-isméret meg-tartya az ő törvényét

nyét mind hólnak 's mind elevennek. f. Bizonyos dolog azért, hogy az embernek az othon való lakosi ellenségi legyenek: azért néked-is a' te tulajdon házádban vannak vádolóid s' hóhérid te ellened. Mit használ azért az embernek, hogy bővölködik mindenekkel, és lelki-isméretitől kinoztatik mind úntalan mint egy hóhértól. Mert az emberl boldogságnak és minden nyomorúságnak kút-seje tsak az embernek fivében vagy. Vallyon 's mit használ a' hideg-lelő embernek aranyas ágya; így mit használ a' külső boldogsággal örvendezni valakinek, ha az igaz lelki-isméret helyén nintsen. Tehát valaminémű szorgalmatos gondot viselsz a' te idvességdre, szintén olyan gondot viselly a' te lelki-isméretedre-is. Mert ha el-vesztetted jó lelki-isméretedet, igen könnyen el-vesztetted hitedet-is; el-vesztvén hitedet, el-vesztetted az Istennek kegyelmét, és ha el-vesztetted az Istennek kegyelmét, miképen nyerheted meg az örök életet?

X 3

f. Matth. 10: 36.

tet? Mert valaminémű a' te lelki-isméretednek bizonyosága, szintén olyani-
téleledet várjad a' Christus Jéfustól.

A' bűnös emberek önnön magokat
vádolni fogják, mint a' részeg ember,
midőn sokat iszik, akkor semmi fogyat-
kozását a' bortól nem érzi magában;
de minekutánna az álomtól fel-ferken,
részegségének sok alkalmatlanságit meg-
tapasztalja ő magában: így a' bűn-is
míglen véghez nem vitetik, meg-ho-
mályosítja az embernek szívét, és mint
egy sűrű köd az igaz ítéletnek es ér-
telemnek világosságát meg-fetitíti, an-
nakutánna pedig fel-támad a' lelki-
ismeret, melly nehezebben rág és tsíp-
dez mindenféle fene-vadaknál.

*Háromféle ítélet vagyon: E' világnak
ítéleti, te magad ítéleti, és az Istennek íté-
lete: Miképen azért el nem mehetsz az
Istennek ítélete előtt; így semmiképen
nem mehetsz el a' te ítéleted előtt-is.
Jóllehet néha fokszor el-mehetsz e' vi-
lági ítélet előtt; de sohol semmi kőfa-
lok ennek a' bizonyágnak ellene nem*
állhat.

állhatnak; hogy meg-ne láthatná a' te
tselekedetedet: Azért mitsoda ment-
séggel óltalmazhad magadat, midőn
kárhoztat tégedet a' te belső vádolá-
sod? A' lelki-isméretnek tsendes vól-
ta kezdése az örök életnek; és sokkal
jobban és gyönyörűségesben örvendez-
hetsz akkor, midőn igaz lelki-ismé-
reted vagyon; ha fíntén a' keferűségnek
avagy az halálnak közepiben vólnál-is,
hogy sem mint nagy gazdagságban lé-
vén, lenne gonosz lelki ismérted. Min-
den vádolók és rágalmazók ellen nagy
bizvást ellene vetheted a' te lelki-ismé-
retednek mentességét; azért tennen ma-
gadat kérd-meg magad felől, mert te
sokkal inkább jobban ismérted tennen
magadat, hogy sem mint más ember.

Az utolsó ítéletkor mit használnak
a' hamis ditsekedések? Viszontag mit
ártnak az álnok rágalmazások? Holott
vagy az Istennek vagy a' te saját ítéle-
teddel meg ítéltetel: Soha a' lelki-
ismeret meg-nem hal, miképen hogy a'
lélek-is soha meg-nem hal, mert a' po-
kolbéli

kolbéli kinok mind addig az hitetlenséket kinezni fogják, miglen az ő lelki-isméreteknék vádolása tart, azért e világi tűz olyan igen meg-nem sűtögetheti, soha a' testeket, mint a' pokolbéli meg-ólthatatlan tűz meg-sűtögeti a' gonosz lelki-isméretet. Örökké való lélek az, a' melly égettetik; örökké való lelki-isméretednek tűze az, a' melly éget: soha tehát olly nehéz ostromozások külsőképen a' testen nem lehetnek, minémű nyomorúsági belsőképen lésnek a' léleknek a' pokolban.

Fűs-el tehát a' bűnnek büntetésétől; hogy el-távoztathassd a' te lelki-isméretednek nagy kínnyát; töröld-el a' te lelki-isméretednek könyvéből, igaz pénitentziának általa, a' te bűneidet, hogy az utolsó ítéletkor elő-ne számlállyák őket. Fojtsd-meg a' te lelki-isméretednek férgét a' szentséges buzgoságnak általa, hogy az ő harapdása ne szerezzen tenéked örökké-való rettegetést; óltsd meg ezt a' belső tüzet köny-húlatásnak általa, hogy bé-mehess a' di-

tsőség-

tsőségnek gyönyörűségébe. *Oh Uram Jésus Christusom! add minékünk, hogy g. vitézkedhesünk jó vitézséget, meg-tartván az igaz hitet és jó lelki-isméretet, hogy annakutánna nagy tsendesen és békeségesen bé-mehessünk. a' te diűtsőfégednek bent országába, Amen.* g. 2 Tim. 4: 7.

XXXIV.

Az igaz alázatosságra-való igyekezetről.

Ember és buborék, Tsak hamar változik, Majd semmivé télik.

Gondolkodgyál, óh én lelkem! az emberi nemzetnek nyomorúlt állapottyán, és igen könnyen el-távoztathatod a' kevélységnék minden izándékját. Látod-e melly a. nyomorúlt legyen az ember e' világra való bé-jövetelében, nyomorúlt nevelkedésében, siralmas ki-menésében, az ördögtől tsudaképen ostromoltatik, fok próbáktól fárasztatik, testi gyönyörűségektől édesgettetik, keserűségektől le-nyomat-

mattatik, bűnökben bé-keveredik, meg-fosztatott jóságostelekedetektől, és a' gonosz társaságtól tsalárdsággal meg-fogatott.

Miért kevélykedel tehát föld és hamu? Mitsoda vóltál a' te születésednek előtte? bűdös utálatos vér: Mitsoda vagy életedben? ganéjnak sákja: Mitsoda lélezéshalálad után? fergeknek étele. Ha valami jó vóna te benned-is, a' nem tiéd, hanem Isténé, a' mi tiéd, a' merő bűn; tehát semmit ne tulajdonits tennen magadnak, azok közzül, melyek te benned vannak; hanem tsak a' te bűneidet. *Igen bolond és hamis solga az, a' ki az ő Urának javaival ditsékedni akar.*

Látd meg őemberi-állat a' Christusnak példáját! miképen szolgál ő néki minden egeknek ditsőfége, holott ő maga legyen az igaz ditsőség, mindazonáltal mind e' világ ditsőségét elveri önnön magától: Sőt azt kiáltja mostanában-is. b. *Tanúllatok én róllem, mert én együgyű és alázatos szívű vagyok.*

b. *Matth. 11: 29.*

gyok. Azért valaki a' Christusnak igaz keretője, ugyan az, a' Christusnak igaz követője-is; mert valaki előtt kedves a' Christus, ő előtte kedves az ő alázatossága-is. *Pirállyon meg tehát és fégyenüllyön meg a' kevély solga, holott a' mennyeknek Ura ilyen alázatos legyen.*

Azt mondgya ő maga felől c. a' mi ldvezitők; hogy ő a' mezei virágoknak gyöngy virágja, az az, hogy ő leg-szebb és leg-nemesb virág minden virágok között; melly nem nevededik a' nagy hegyekben, tudnillik, a' kevély és nagyra vágyó fizekben; hanem az alázatos völgyekben, az az, a' töredelmes és alázatos hiveknek sívekbé. Mert az alázatos szívű embernek lelke, semmi nem egyéb; hanem a' Christus Jéusnak gyönyörűséges ágya és nyugodalma, a' mint egy sz. ember mondgya vala. Mert az igaz kegyelem soha nem emelkedik-fel; hanem inkább meg-alazza magát; nem részes még az az ember az igaz kegyelemben, a' ki nem jár

az ő

c. *Cant. 2: 1.*

az ő szívének alázatosságában, holott az Istennek kegyelme ide alá folydogal, nem oda fel. Miképen a' vizek természet szerint nem szetnek a' magas helyekre; így az Istennek kegyelme nem foly sohová; hanem csak az alázatos szívekbe. Azt mondgya Sz. Dávid, *c.* hogy az Isten a' magasságban lakozik, és az alázatos dolgokat szemléli, mind mennyben 's mind a' földön. Ugyan-is tsudálatos dolog ez, hogy a' felféges és magosságban lakozó Istenhez nem mehetünk egyébképen; hanem csak alázatosságnak általa: Azért a' ki itt e' világon kitsinynek tartya magát, Isten előtt nagy az; Es a' ki magát itt meg-utállja, kedves léssen Istennek előtte.

d. Semmiből teremte az Isten az eget és a' földet, azért a' mint volt a' teremteskor, így vagyon most is az embernek meg-újításában; ha azért részes akaré lenni az ujjonnan való születésben, avagy meg-újításban. tehát semmi légy a' te

szemeid

szemeid előtt, az az, semmit tennen magadnak ne tulajdoníts. Mindnyájan gyarlók és igen erőtlének vagyunk; de senkit gyarlóbnak és erőtlenebnek ne ítélj magadnál. Nem árt azért ha tennen magadat mindeneknél alább valónak ítéled, és az alázatosságnak általa mindenek alá-veted magadat: de e' felette igen árt; ha csak egy embernél jobbnak alitod magadat. *e.* A' huszonnégy Vének (az-az, az egész vitézkedő Anyaszentegyház) meg-alázván magokat, lehánják az ő koronájokat az Isten széki előtt, és minden igaságot és ditsőséget csak az Istennek tulajdonítanak: Mit tselekesünk tehát mi nyomorúlt bűnös emberek? *f.* A' Seraphin szent Angyalok az ő ortzajokat szárnyokkal bé-tedezik, a' felféges Istennek színének előtte; mit tselekesük tehát a' szegény nyomorúlt bűnös ember, a' ki az ő teremője ellen nagy fokkalépen háládatlan? A' mi Urunk Jéhus Christus, az élő Istennek egyetlen egy fia, tsudálat-

Y

tos

tos nagy alázatosságból alá-jöve az égből, g. és a' mi gyarló természetünket magára vévén, testbe öltözék, és halálra-is adá mi érettünk ő magát; mit mivel tehát az ember, a' ki a' bűn miatt ilyenigen méfse esett az Istentől? *Lásd azért, oh én lelkem! melly tsudálatos nagy alázatossággal ő Bent Felsége meg-gyógyította a' mi kevélységünket, és te még-is kevélykedni igyekezel?* b. Az alázatosság-nak és kinszenvedésnek úttya által Christus Urunk ment-bé az ő ditsőségébe, és te a' te kevélységednek útában járván, alitod hogy bé-mehetsz a' mennyei ditsőségbe? A' pokolbéli őrdög a' kevélységnek miatta le-hányattaték az égből, és te, midőn még a' mennyei ditsőségben nem vólta! vólma, a' kevélységnek úttya által igyekezel oda menni. A' mi első Atyánk Adám i. a' kevélység miatt ki-űzetterék a' Paraditsomból, és te a' mennyei Paraditsomba kevélység által akarsz bé-menni? Igyekezzünk ezokáért inkább szolgálni,

g. *Filip. 2: 8. h. Luk. 24: 26. i. Gen 3: 14.*

ni, és másoknak lábokat a' Christussal meg-mosni; hogy sem mint méltóságosb helyt a' pokolbéli őrdöggel együtt kívánni: *Alázzuk meg-magunkat ez életben, hogy fel-magafaltassunk a' jövőndőb.*

Gondolkodgyál azért, oh én lelkem! mindenkor, nem arról a' mid vagyon; hanem inkább arról a' mid nintsen, inkább bánkodgyál a' jóságostselekedetekről, a' mellyek nintsenek nálad, hogy sem mint ditselkedni akarnál azokról, a' mellyek te nálad vannak: Azért a' jóságostselekedeteket te benned titkollyad; bűneidet pedig len nyilván ki-nyilatkoztatad, mert igen félsz, ha a' jóságostselekedeteknek kintsét ditselkedés által müogatni kezded, hogy az őrdög elne orozzatóled a' kevélység által. A' tűz akkor leg-inkább meg-tartatik, midőn hamúval bé-fedettetik; így a' szízetetnek tüze soha bátrabban meg-nem tartattatik, mint mikoron az alázatosságnak hamújával bé-fedettetik.

Y 2

A' ke-

A' kevélység semmi nem egyéb; hanem minden bűnöknek magva, ójjad tehát magadat fel-magaftalni, hogy béne vettesse a' bűnöknek örök veszedelmébe. A' kevélység igen kedves nyugodalma a' pokolbéli ördögnek, ójjad azért magadat fel fuvalkodástól. Továbbá a' kevélység semmi nem egyéb; hanem szárazító szél, melly ki-száraztja az Isten kegyelmének kúttyát, ójjad tehát magadat a' kevélységtől, hogy el-ne szakadgy az Isteni kegyelemtől.

Ezokáért; Gyógyis meg minker Uram Jésus Christusom! a' kevélységnek dagályától, és legyen minékünk a' te szent alázatosságod örök életünknek érdeme. és egész életünknek példája: a' mi bírunk a' te alázatos belidségedet valóságosképen szerezni, a' mi életünk pediglen ugyan azt, fogyatkozás nélkül, mind végig kövessé, Amen.

XXXV.

A' fősvénységnek el-távoztatásáról.

A'

*A' valóban szegény, Ki mód nélkül fősvény,
Mindenben szűkölködik.*

Melly igen kedves a' mi lelkünk id-velsége, olyan igen utálatos legyen előttünk a' fősvénységnek bűne; mert a' fősvény ember minden embereknél leg-szegényebb és leg-nyomorultabb, mert annyi hija vagyon, a' mennyi marhája vagyon: A' fősvény mindeneknél leg-nyomorultabb, mert ő senkihez jóval nintsen, ő magához pediglen semmire kellő. Miképen minden bűnnek a' kezdése a' kevélység; így minden gonofzságnak gyökere a' fősvénység: amaz az Istenről való el-fordulása által, b. e' pediglen a' teremtetett állatokhoz való fordulása által: Mert a' gazdagságok csak fáradságot szereznek; a' kereskedésben, a' birásban; felelmet, az el-vevésben pediglen; bánatot és keserűséget, és a' mi leg-nagyobb dolog, hogy a' fősvény embereknek munkájok és fáradságok nem csak elmúlandó; de igen veszedelmes-is, mindön

Y 3

2. Syr. 10: 15. b. 1 Tim. 6: 10.

dön a' keresmény avagy ötet el-had-gya, avagy ő, a' keresményt.

Ha azért bizol a' te gazdagságodban, mitsoda reménséged lehet tenéked haláloednak óráján? Miken ajánlha-tod a' te lelket a' te lstenednek; ha a' te testednek gondját nem mered ő reá bizni? Te reád nagy gondja vagyon a' mindenható lstennek; miért kételkedel tehát, hogy az lsten nem viselné gondot te rólad? A' bõlts lstennek nagy gondja vagyon te reád, tehát miért mutatfz módot ő sz. Felségének a' te el-tartásodban? A' bõ-adakozó lstennek gondja vagyon te reád: Miért kételkedel tehát arról, ha akaré el-tartani tégedet, vagy nem? Vagyon a' Christus Jéfusnak, a' mennynek és föld-nek Urának, keze-írása te nálad, hogy femmi fogyatkozások nem lészen azok-nak, e. a' kik keresik az ő szent orszá-gát: Tehát hidgy ennek e' Christus i-giretinek, hogy tégedet soha meg-nem tsal, d. mert ő merő igaság.

A'

2. Sól. 32: 2. Matth. 6: 33. d. Ján. 14: 6.

e. A' fõsvényiség felette igen nagy bálványozás, holott a' fõsvény ember a' teremtetett-állatokat lsten gyanánt ma-gának helyhezteti; mivelhogy az lste-ni bizodalmt, tellyességgel tsak az ő kintsebēs' marhájában helyhezteti, va-lamit az ember fellyeb szeret az lstennél, azt fellyeb valónak tartya az lstennél. Es valami fellyeb való az lstennél, az lsten gyanánt tartattatik. f. Az Esau első szülésének birodalmát el-veszté é-tel miatt; így fokban az lsten országában a' Christustól szereztetett örökséget el-vesztik idő szerint való jókért. Judás g. harmintz ezüft-pénzért el-adá a' Chri-stust: Így a' fõsvények, az Idő szerint való jókért, el-adgyák a' Christusnak kegyelmét. Miken tehát kívánczo-hatik az lsten országába, a' kinek min-dennap rakva hasa a' korpával és mos-lékkal? Miken emelheti-fel izemét az lstenhez az, a' ki az ő lelkének nyu-godalmát gazdagságában igyekezik fel-találni?

A' gaze

e. Kol. 3: 5. f. Gen. 25: 33. g. Matt. 26: 15.

b. A' Gazdagságok, a' mint mond-gya az Igaság, merő tövissek; tehát a' ki gazdagságot szeret, tövisseket szeret az; O tikegyetlen tövissek! melly fok lelkeket fojtotok-meg: Mert miképen a' tövissek meg-fojtyák a' buza-magot: így a' gazdagságoknak szorgalmatossá-ga meg-fojtya az Isten igéjének lelki gyümölcstét: Es miképen a' tövissek kőzött járó embernek, testét lyukdos-sák; szintén akképen a' gazdagságok is az embernek szívet tsudaképen tsip-dezik és ligattyák. Azért el-kell vesze-ned; ha itt veszendő kintseket magad-nak gyűjtesz; mert azok, a' kik az ő kintseket gyűjtik e' világon, hasonlók azokhoz; a' kik az ő gabonájokat ala-tson nedves helyben ősse-rakják, nem gondolván azzal, hogy ott hamat el-rohadnak.

Ismét, melly kába emberek azok; valakik az ő gyönyörűségeket vetik gazdagságokban? Vallyon a' testi do-log miképen töltheti-bé a' mi lelkün-
ket

ket e' melly merő lelki állat, holott a' lelki természet az ő tulajdon erejével úgy bé-foglallja a' testi dolgokat; hogy semmi öregbüléssel ki-nem fehégethe-ti magát. Az Isten a' mi lelkünket az halhatatlanságra teremte; azért te bosszúsággal illeted őtet; ha e' világi el-múlandó dolgokban helyhezted az ő gyönyörűségét. Mert a' lélek, hová in-kább fel-emelkedik az Istenhez, annál inkább e' világi gazdagságoktól el-vo-nattatik, és mindenek hová közelben vannak a' menyeeikhez, annyi val in-kább meg-vetik e' világi gyűjteménye-ket: Miképen az égi madarak nem vet-nek, i. a' tsűrbe sem bordanak; így a' lélek el-vonnyá magát e' világiaktól, és gondolkodgyék tsak a' menyeeik-ről, e' pedig nagy jó jel, ha a' lélek ezekről gondolkodik, meg-vetvén e' földieket. Az egerék és egyébféle tsú-lzó mászó állatok-is gyűjtenek az ő bar-langjokban; mivelhogy alábbvalók ter-mészetekben a' madaraknál; Nagy jele

az, a' lélek Istentől való el-fordulásának, midőn a' testi el-múlándó gazdagságokban gyönyörködik.

Azért ha az Isten lelket adott tenéked, miért te nem bízod ő reá a' te testedet? Mert ha az égi madarakat el-tarthattya az Isten; miért nem tarthatna-el tégedet-is; holott az ő képe-re vagy teremtetve? k. A' mezei lilomokat szépen ruházza, és te kételkedel, ha meg-ruházhaté tégedet, avagy nem? Szégyen volna minékünk, hogy a' mi okosságunkkal és hitünkkel nagyobb dolgot nem foghatnának meg, hogy sem mint a' mellyeket a' természet tselekeszik. I. A' madarak, a' kik sem vetnek, sem gyűjtenek, mindazonáltal magokat az Istenre bizzák; a' fősvények pediglen az Isten igéjének helyt semmiképen nem adnak, míg önnön magok táplálására gődot nem viselnek.

A' fősvény ember igen alá-való ember: Miért? m. mert noha semmit nem hozott e' világra ő magával, mind azon által olly szorgalmatos e' világi jókról;

mint

mint ha mindeneket ő magával akarna el-vinni. Továbbá: A' fősvény ember igen háládatlan. Miért? Mert az Istennek sok ajándékival vagyon meg-ajándékoztatva, de a' jóknak Istenéhez, az az ő szívének bizodalját fel-nem emeli. Utolszor: A' fősvény igen kába és esztelen ember. Miért? mert az igaz jót el-hadgya, a' kinélkül semmi jó nintsen és ragaszkodik ahhoz, a' mi az Isten kegyelme nélkül nem jó, a' ki pedig azokhoz ragaszkodik, örökös nem lehet az Isten országában; a' fősvényiség sem bölcséggel, se fogatkozással meg nem sűnik: mert a' fősvény emberbē a' földi örökségnek kívánsága, éjjel nappal nő's öregből: bölcséggel sem sűnik meg, mert a' fősvény ember hová többet talál, annál inkább többet keres, és midőn meg-találja, viszontag ujjonnan való kívánsága nőtőn nő sívében: Mint a' tűzre hová több fát raknak, annál inkább nevededik az ő terjedése. A' fősvényiség azért szintén ollyan; mint a' folyó víz, kinek kezdeti

ti

ti kitsíny; de az úttólly nagy. Iussunk-
el azért a' gonosz gazdagságoknak ki-
vántágától, hogy minket az örök ve-
szedelembe ne hozzanak: *Sokan e' vilá-
gon jól lakoznak, esnek, isznak; de a' más
világon ostan éheznek és somjúhoznak.*

Ezokáért ezekről gondolkodgyál oh
én lelkem! és a' mennyire lehet ójjad
tennen magadat a' fősvénységtől; mert
a' te javaidból semmit ki-nem vísz ve-
led e' világból az ítéletre; hanem csak
azt, a' mit a' szegényeknek osztogatál.
Azért e' világi el-múlándó jókat meg-
ne tartsad a' szegényektől, a' melly sze-
gényekért a' Christus életét nem ízánta
le-tenni. *Adgy a' szegénynek;* hogy Isten
víszontag adayon tenéked, mert ha
nem adsz ő nékie, a' te marhád másé
lészen. *Felette igen fősvény ember az, a'
kinek nem elégseges az Isten,* mert nem
igen kívánnya az a' mennyei jókat, a'
ki nagyobra betsüli e' világiakat. Mi-
képen *n.* tenné-le valaki az ő atyafiá-
ért az ő életét, a' ki az ő atyafiától meg-

tagad-

tagadgya az idő Izerint való jókat?
*Mennyei tárbáz a' szegény embernek keze,
a' mit néki adnak, hogy itt e' földön el-ne
veßßen. a' mennyben el-téßi.* Ha akarsz
a' Christusnak kedves szolgálatot tenni,
nyújtsd szegény embernek jótétedet;
mert ha a' tagokkal o. valami jót tsele-
keßel, azt a' fő magának tulajdonítja.

Azt mondgya tenéked a' Christus:
Adgy énnékem abban, a' mellyet én
adtam tenéked az enyimből: tégy jót
azon jóból, a' melly miatt te jó nem
vagy; hogy szerezhess magadnak jót:
adgy a' szegényeknek földieket; hogy
meg-tarhasd a' mennyieiket. Fogad-
meg szavát az intő Christusnak; hogy
ne kénserittessél az utolsó ítéletkor azt
hallani: *p.* Mennyetek ti átkozottak az
örökké-való tűzre; mert midőn éhez-
tem ennem nem adtatok. *Aldott mag*
azért *az Alamisna, q.* a' mint bőven vagy
szűkőn hintegettetik; úgy az aratás-is
vagy bő, vagy szűk lészen. Ha a' Ju-
hoknak száma kőzött akarsz lenni, má-

Z

tasd-

tasd-meg jótétedet-is, rettentse-
meg tégedet a' bakok; kik bal-kéz felől
állani fognak. Ezokaért, *ó b' felséges Istent
hajt a' mi szívünket, a' te idvejséges ta-
núságra, és nem a' fősúvénységre, Amen!*

XXXVI.

Az igaz szeretetnek tulaj-
donságiról.

Az igaz szeretet, Es jó tselekedet,

Az hiveknek bélyege.

Az igaz és tökéletes buzgóságos sze-
retet semmi nem egyéb; hanem az
hiveknek állhatatos tulajdósága, mivel
hogy hit nélkül igaz Keresztény nem le-
het; igaz hit sem lehet szeretet nélkül,
mert valahol nintsé szeretetnek világos-
sága, nem lehet ott az hitnek buzgósá-
gais, válassz-d-el a' világosságot a' Naptól,
és ottan el-választhatod a' szeretetet-is
a' hittől. A' szeretet a' keresztény em-
ber belső életének, külső tselekedete:
mert miképen a' test lehetet nélkül nem
lehet; így a' hit szeretet nélkül meg-
hólt

hólt állat. *a.* Nem lehet a' Christusé az,
a' kiből a' Christusnak lelke nintsen;
nintsen pediglen a' Christusnak lelke
abban, a' ki a' szeretetnek ajándékát
nem mutatya; *b.* mert a' léleknek gyű-
möltse a' szeretet. *c.* A' jó fa, sem ísmér-
tetik-meg; hanem csak a' gyümölről.
d. A' szeretet a' keresztényi tökéletes-
ségnek kötele; Mert miképen a' mi
testünknek tagjai a' mi lelkünkkel lé-
lek által ösve-foglaltatnak; így az igaz
Kereszténynek, Szent Lélek által, szere-
tetnek kötelével ösve-foglaltatnak. A'
Salamonnak *e.* templomában; minde-
nek, mind belől 's mind kívül, finum
arannyal bé-borítva vóltanak; így az I-
stennek lelki templomában, mindenek,
mind belől 's mind kívül, a' szeretet-
nek ékességével legyenek ékesítve.
A' szeretet; indítsa-fel a' mi szívünket
egymáshoz való szívbeli szánakodásra:
a' szeretet; indítson bennünket az ada-
kozásra, mert nem elégleges a' szívbe-
li á-

Z 2

li á-

*á. Jak. 3: 26. Róm 8: 9. b. Gal. 5: 22. c. Mát. 7:
7, 16. d. Kolof. 3: 14. e. 1 Reg. 6: 21.*

li szánakozás, ha nem járúl hozzája a' külső adakozás; és nem elégseges a' külső adakozás, ha hozzá nem járula' belső szánakodás. Mindeneket véssen az hit az Istentől, viszontag a' szeretet mindeneket ajándékoz az ő felebarátjának: Hit által mi az *f.* Isteni természethez foglaltatunk: Mert az Isten semmi nem egyéb; *g.* hanem szeretet, tehát valahol nem mutattya magát kívül a' szeretet, senki ne hidgye azt, hogy ott volna belsőképen az hit: Mert senki a' Christusban nem hiszen, valaki a' Christust nem szereti; senki pedig len a' Christust nem szereti; hanem csak az, a' ki szereti az ő atyafiát; valaki tehát az ő atyafiától meg-tagadgya szolgálattját, az az ember nem foglalta még magához szívének bizodalmaival a' Krisztusnak jótéteményét: *h.* Mert semmiképen jó tselekedet nem lehet az, valamely hitből és szeretetből nem léhen.

A' szeretet minden jóságos tselekedeteknek magva: és jó gyümöls nem lehet:

f. 2. Pé. 1: 4. *g.* Ján. 4: 1. *h.* Róm. 14: 23.

het; hanem csak az, melly a' szeretetnek gyökeréből támad, mivelhogy a' szeretet a' mi lelkünknek lelki kóftoló érzékenysége: annak azért a' szeretetnek izi, a' mi lelkünknek minden nehéz vóltában, minden ellenkezésben, és minden terhes faratságban jó izet ad. Továbbá, a' szeretetnek izi az halált-is gyönyörűséggé tési, mert a' *i.* szeretet erős mint az halál, sőt még erősebb hogy sem mint az halál: mivelhogy a' szeretet Christus Urunkat is halálra ada: azért ugyan azon szeretet minket-is fel-ferkentsen, hogy mi-is a' Christusért meg-hallyunk.

Miképen azért az Istennek minden tselekedeti szeretetből származnak, még a' büntetések-is; így minden keresztyén embernek tselekedeti szeretetből származnak: Mert az Isten minékünk minden teremtet állatokban a' szeretetnek tükörét meg-mútatta: Tekints meg a' Napot és az égben egyébfele világosságokat, mellyek nem magoknak;

Z ;

hanem

i. Cant. 8: 6.

hanem minékünk világoskodnak: *A fűvek-is* nem magokat; hanem a' mi testeinket tisztítták: *A levegő ég, víz, föld,* és minden teremtetett állatok, az embernek szolgálnak; így te-is mindenestől fogva szolgály a' te felebarátodnak.

Semmit nem használ a' *külömbkülömbféle k. nyelveknek tudása,* a' szeretet nélkül; mert a' szeretet nélkül való nyelveknek tudása, kevélységet szerez, a' szeretet pediglen épít. Nem használ semmit a' *titkos l. dolgoknak tudománya-is,* szeretet nélkül; mert az őrdögök-is sok titkos dolgokat tudnak, a' szeretet pediglen egyedül csak az igaz hiveknek tulajdon tudománya; sőt az *elnyan hit m sem használ* szeretet nélkül, a' mellyel az hegyeket-is, egyik helyről más helyre vihetnéd; mert afféle hit csak tsudatételeknek 's nem idvességes hitnek mondatik. Hasznosb a' szeretet, melly tsudakat tehet, mert az igaz Kerelztényeknek kétség nélkül való belyege az, jóllehet néha az hitetleneknek-

nek-is tsudatételekre erő adatik. Semmit nem használ tenéked, ha minden te javadat a' szegényeknek el-osztanád-is; ha szeretet te benned nintsen: Azért a' külső tselekedet csak merő képmutatás; hanem léfzen a' szeretetnek belső indulattya; Semmit nem használnak a' te jótéteményidnek folyási-is, ha a' szeretetnek kút-fejéből nem származnak.

n. *A' Beretet örömeft el-tár* mindene-
ket, mivelhogy senki igen könnyen nem haraghatik arra, a' kit valóban szeret: *A' Beretet igen kegyes;* és így a' ki az ő szívét, ugymint, leg nagyobb jót, ajándékozott az ő lelkének a' szeretetnek általa, miképen tarthatná meg tőle a' kißebb jó dolgokat? *A' Beretet nem irigykedik;* mert a' más embernek javait színtén úgy Bereti, mint tulajdonit: *A' Beretet semmit nem tselekeftik mód-nélkül;* mert senki azt meg-nem ferti, a' kit kedve szerint szeret: *A' Beretet nem fuvalkodik fel;* mert a' szeretetnek általa egy testnek tagjai vagyunk, egyik

egyik tag pediglen a' más ellen nem elmekedik. o. *A' szeretet nem viseli magát éktelenül*; mert a' haragos embernek tulajdona az, hogy éktelenül magát viselje. *A' szeretet a' baragnak zabolája.*

A' szeretet nem keresi az ő magát, mert valaki valamit szeret, magánál azt fellyeb betsűli, és annak inkább kedvét keresi, hogy sem mint magának. *A' szeretet nem ingerlő*, mert minden haragtsak a' fel-fuvalkodásból vagyoni, a' szeretet pediglen mindennek alá-veti magát: *A' szeretet nem gondol gonoszt*; mert minden, valaki másnak igyekezik gonost tenni, nintsen tiszta szíve annak az ő felebaráttjához: p. *A' szeretet nem örvendez az hamisságon*, mert a' szeretet q' más embernek nyavalyáját magának tulajdonítja, mindeneket el-szenved, mindeneket el-hísen, mindeneket reméni, mindeneket tart a' szeretet.

A' szeretet valamit kíván magának, azon jóit kívánnyá másnak-is: Megszűnnek a' r. nyelvek, meg-üresednek a' pró-

a' prófétiák-is, vége léssen minden tudományoknak, e' szeretet pediglen soha meg-nem szűnik, sőt nagyobb tökéletességet vészen a' jövőendő életben, és az ő tökéletessége a' más életben sokkal inkább meg-öregből. Miképen két Oltárt hagyott volt az UR Isten az O Törvényben tsináltatni a' Mósesnek sátorában és a' külső Oltárról a' tüzet hagyá vinni a' belsőhöz; így rendelt magának az Isten kétféle Anyaszentegyházat, tudnillik, vitézkedő és örvendeztető Anyaszentegyházat: Itt-is a' szeretetnek tüze a' Vitézkedő Anyaszentegyházról, úgy mint a' külsőről, jövőendőben vitettetik az örvendező Anyaszentegyházhoz, egymint a' belsőhöz.

Ezeket azért jól meg-gondolván, óh én lelkem, az áldott szent szeretetet igyekezzél meg tartani, akarki legyen a' te felebarátod szerezted őtet, tudván azt; hogy ő érette-is szintén úgy s. megholt a' Christus; mint szintén te érette: miért vonszod-el hát a' te felebarátod.

101

tól a' te szeretetedet: Ha azért valóban az Isten szeretet, tehát szeressed az ő képét-is; holot a' Christusban mindnyájan *z.* egy lelki test és egy vér vagyunk, mindnyájunknak azért legyen egy leki indulatunk-is és értelmünk: Igen rút dolog az, hogy azok itt e' világon nagy vissza-vonásban és versengésben vannak, kiknek jövődében edgyütt kell lakni a' mennyei dicsőségben, midőn az embereknek elméjek a' Christusban egyez, az ő akarattyaik is egyenlő legyen. Holott *z.* egy Urnak szolgálai vagyunk, vissza-vonásban élnünk nem méltó, mert a' testnek holt tagja az, a' melly nem érzi a' más tagnak indulattyaát. Így senki Christus tagjává magát ne tartsa, a' ki más felebaráttyan meg-nem indul.

x. Mindnyájunknak egy Atya Istenünk vagyon, kit a' mindennapi *y.* imádságban Atyánknek nevezünk, miképen ismérhet tégedet igaz fiának az, ha te viszontag az ő fiait felebarátidnak

nem

z. Efés. 4: 4. u. 7. 5. x. 7. 6. y. Matth. 6: 9.

nem isméried lenni. *z.* Szeressed azért a' te felebarátodat Isten parantsolattya szerint, és ne figyelmezzél az ő bossúságára, mellyel tégedet gyakorta megbűtött, úgy mint ellenfeg; de figyelmezzél azokra a' jótéteményekre, a' mellyekkel meg-látogatott tégedet az, a' ki parantsollya, hogy ellenfegedet szeressed. Ezokáért: *Oh kegyelmes Jésus Christusom! köss-meg mindnyájunkat a' te Sz. Lelkednek köteleivel, hogy szeretsük valóban mindnyájan egymást, és az élet után vehetsük-el az örökkévaló örökséget, Amen.* *z. Matt. 5: 44-45.*

XXXVII.

A' tisztaságra való igyekezetről.

*Christus Palotája, Nyugvó kamorája,
A' tiszta jámbor élet.*

A' Ki igaz tanítványa akar lenni a' Christusnak, szent és tiszta életet kell annak viselni, mert a' kegyelmes Isten tiszta, szent, és jótévő, ezt kell tennéked szent és tiszta imádságokkal segítség-

gitségül hívnod. Nem ok nélkül egy néminémű sz. ember mondotta, hogy a' testnek tisztasága, és az elmének fentsege, két kulcsa légyen az örök boldogságnak: Mert a' test tisztán és makula nélkül meg nem tartatik a' fertelmességtől, semmiképen az embernek lelke nem gyuladozhat buzgosággal az imádságban. *a.* A' mi testünk azért a' Szent Léleknek temploma, azért igen kell magunkat ónunk; hogy ezt a' Sz. Léleknek lakó helyét meg ne rutítsuk, mivel a' mi *b.* tagjaink a' Christusnak tagjai, ójjuk magunkat, azért hogy a' Christusnak tagjait meg ne ferteztessük: ragaszkodgyunk inkább az Urhoz, a' mi hitűnknek *c.* és tisztaságunknak általa; hogy ő véle egy test és egy lélek lehessünk.

d. A' Sodomabéliek fertelmességben gyuladozván, lelki és testi vaksággal meg-verettetének, ugyan azon büntetések vagyon e' máj napon is a' tisztátalanoknak. Továbbá *e.* a' Sodomabé-

a. 1. Kór. 6: 19.

b. 1. 15. c. 16, 17. d. Gen. 19: 11, e. 1. 24.

liek-

lieknek fertelmességeket az Isten kénköves tűzzel az égből büntette; Így az Isten a' bujálkodó testi *f.* kívánságoknak gonosz kívánságát örökkévaló tűzzel bünteti meg. A' mi Urunk Jézus Christus, drágalátos szent vérével meg-mosogatott minket, a' szent Kezestegben; méltó azért magunkat óltalmaznunk a' tisztátalan fertelmességektől. Ő maga a' természet azt bizonyította; hogy az istentelen emberek szégyenlenek emberek előtt e' fele gonofságot tenni; de mindazonáltal nem szégyenlik azt a' gonofságot az Isten és az Angyalok előtt véghez vinni, holott semmi kőfalak az Istennek szeméit, melyek *g.* világosbak az égi napnál, meg nem tartósthattyák, semmi szegelyek a' szent Angyaloknak jelenléteket ki-nem rekeszthetik, semmi rejtek-he-lyek a' belső lelki-isméretnek bizonyosságát el-nem távoztathattyák, Tsudálatos dolog ez, hogy a' bujaságnak kívánsága az égbe fel-mégyen; holott az

A a

ő bü-

f. Jelen. 14: 11. Jel. 22: 15. g. Syr. 23: 18.

ő bűdösége alá-fal mind a' pokolig: Azért a' rövid gyönyörűség örökkévaló szomorúságot hoz, mert a' mint *Sz. Ambrus Doctor* mondotta: *Momentaneum est quod deletur, eternum quod cruciat.* Rövid a' fertelmes embernek gyönyörűsége; de kinnya örökkévaló: Azért a' mi Urunk Jéhus Christusnak meg-feszítésének emlékezeti, feszítse-meg te benned a' te testedet, és a' gehen-na tűzének szüntelen való elmélkedése, óltsa-meg te benned a' gonos' testi kívánságnak indulatit: a' pénitentzia tartásnak könyhúllatási, ólták-meg te benned a' fertelmességnek gerjedezését: által liggassa a' te testedet az Isteni felelem, hogy meg ne tsallyon tégedet e' világi szíretet. Gondold-meg, hogy a' bujaságnak kívánsága rakva légyen bolondsággal és estelenléggel; kinek az ő tselekedeti merő undok utálatosság; vége pediglen gyalázatos szidalom és szégyenség: ne tekints-meg az hízkelkedő pokolbéli ördögnek ortzáját, a' ki tégedet a' vétekre kénserit; ha-nem

nem inkább a' Christus intő szavához szabjad tennen magadat, hogy mind úntalan ő ellene vigyazhass, gondolkodgyál nem a' rövid gyönyörűségről; hanem inkább az örökkévaló kárhozatról. Szeressed a' Sz. Írásnak tudományát, és a' testnek gonos' kívánságit nem követed: *Es mindenkoron valami dolgot tégy, hogy midőn a' késérő el-jő, találhassó tégedet valami jó foglalatosságban.* Az ördög a' Sz. Davidot találván henyé-lésben, h. meg-tsálá: De a' Jófsef Pátri-archát nem tsalhatá-meg; mivelhogy foglaltos vala az ő i. hivatalyában. Gondolkodgyál hogy minden órában jelen vagyon az halál, és igen könnyen meg-utál minden testi gyönyörűséget.

Szeressed a' mértéktelenséget, és igen hamar meg-győződ a' semmire kellő gonos' kívánságot. Mert az embernek hasa, midőn meg-izzad a' bortól, azt mondgya *Hieronymus Doctor*, hogy igen hamar tájékozik a' fertelmességre. Azért a' tisztaság a' gyönyörűséges élet-

Aa 2

ben

ben nagy veszedelemben forog; ha te hát mértékletlen életben tartod a' te testedet; te magad saját tulajdon ellenfeledet tartod. Ugy tartsad azért a' te testedet, hogy tenéked szolgállyon, úgy féldítsd-meg, hogy fel-ne fuvalkodjék.

Gondolkodgyál az utolsó ítéletnek rettenetes vóltáról, és igen könnyen elöltöd a' fertelmességnek tűzét, *k.* mert ott a' sziveknek titkos dolgai meg-nyilatkoztatnak, mennyivel inkább ki-nyilatkoztatnak a' rejtekben töltet go-nosz tselekedetek? *I.* ott számot kell adni mindennek minden hivalkodó szemtelen és trága beszédekről, annál inkább az utálatos rusnya tselekedetekről: Hová nagyobb és hosszabb vólt a' te időt, szintén olyan hosszú létszen a' te vádoltatásod-is, és mennyi sok bűnöd vólt, annyi létszen vádolód, azok a' gondolatink, mellyekkel itt hijába tápláltuk testi kívánságinkat, halálunk óráján el-vešnek tólunk. Mit használ tehát a' te fertelmességedet emberek előtt

előtt egy ideig el-titkolnod; midőn az ítéletnek napján minden szemek láttára meg-nyilatkoztatik? Mit használ tenéked, ha e' világi Bíró előtt el-mehetsz bűnőddel, és a' mennyei Bíró előtt soho-vá el-nem mehetsz? Azt a' Bíróc aján-dékkal meg-nem vesztegedheted; ő igaz Bíró, könyörgéssel sem hajthatod-meg őtet; mert ő nem hajladozó, nem mehetsz-el az ő hatalma előtt; mert ő hatalmas Bíró, nem tsalhatod-meg őtet hijába-való mentőseggel; mert ő igen észes Bíró. A' te igyekezetedet más idő-re nem *appell*alhatod; mert ő a' felső Bíró: őt létszen mérő igazság; a' törvény-nek vizsgálásában, őt létszen mérő me-ziteleniség a' ki-mondásban, és nagy ké-ményseg a' ki-szolgáltatásban. Ezoká-ért, óh én lelkem! mindenkoron esed-ben tartsad ennek az Ítélc-Bírónak ret-tenetes ítéletit, és így meg-nem tsal té-gedet a' szemtelen bujaságnak kíván-sága. Légy a' szeretetnek szép rósája, az alázatosságnak szép violája, a' tiszta-

ságnak szép gyöngy virágja. *m.* Tanúlly a' Christustól, a' te völegényedtől, alázatosságot, tanuld-meg ő tőle a' tisztaságot-is; mert nagy tisztaságnak méltósága volt a' Christusban, melly Christus testében meg-fizenteltetett, nagy tisztaságnak méltósága-is volt ő benne, mert testben lévén testnek kívánsága nélkül élt. Azért semmi alább-váló dolog nem lehet, mint a' testől meg-győzetni; így viszontag semmi ditsőffegesebb dolog nem lehet, mint a' testet meg-győzni. Tehát nem csak a' külső bujálkodásokat kell el-távoztatnunk; de még a' tisztátalan gondolkodásokat-is. Mert az Isten nem csak a' külső, de még a' belső dolgokat-is meg-ítéli.

Gyakorta csak egy tekintéssel fertetik-meg a' jámborság, szemmel sokszor fertetik-meg a' tisztaság. Hallhatza mit mond az Igaság: *n. A ki tekinti az asz-bonyiállatot gonosz kívánságra, immáron paráználkodott vele.* Melly nehéz azért az a' tufakodás, olyan ditsőffeges lében a' győ-

a' győzedelem-is: Igen nehéz dolog a' bujaságnak gerjedező tűzét el-oltani, mert az Ifiakat; tsudaképen őstőkéli, a' férfiakat; lángoztattya, a' véneket; tsak fáraftya: nem utállya a' fűstős házakat, nem szégyenli által járni a' palotákat; de a' melly nehéz dolog itt tufakodni, olly ditséretes dolog léfszen a' más világon győzedelmesen ditselkedni.

Mindgyarást tehát a' keresztény embernek, az első kívánságokat kell el-oltani, és a' gonosz gerjedezéseket és gyuladásokat éktelen gondolatokkal nem kell táplálni. Sz. Pál Apostol midőn int minket, hogy minden vétkeknek elletne álljunk; a' fertelmességről szólván, azt mondgya: hogy ne éllyünk véle; sőt inkább tanit, hogy fussunk előtte: *o. Fussatok,* úgy mond, *a' fertelmesség előtt.* Mert a' miképen az útonjáró álnok köldús, avagy kém, midőn hozzánk jó, akarván minket meg-tsalni; ha őtet a' mi házunkba bé-nem bocsátjuk, ottan hamar el-mégyen; ha pedig szál-

lást

lást adunk ő nékie, vendégünk leszen, és erőt avagy bizodalmat véven magának, annakutánna ha szavát el-hiszuk, igen könnyen meg-tsal bennünket; így a' gonosz kívánságoknak indítási farkalnak minket fokszor; de ha helyt nem adunk ő nékiek testünkben, el-
 ofszolnak; ha pedig mindenben engedünk, tehát meg-tsalnak, és törbe ejtnek. Ha ezokáért azt akarod, hogy ez az ellenség te rajtad ne uralkodgyék, ne fogad bé őtet a' te szivednek házában. *Tarts tehát minket, Uram ISTEN! a' mi elménknek szentségében, és testünknek tisztaságában. Amen.*

XXXVIII.

E' jelen való életnek rövid
vóltáról

*Mint golyóbis fordúl, Így hirtelen rándúl
 az embernek élete.*

Gondolkodgyál óh én lelkem! ennek az életnek nyomorúlt és rövid vóltáról, hogy a' te szived fel-emeltettség a' mennyei örökségnek kíván-

vánságára; mert a' mi életünk midőn nő, egyszersmind fogyatkozik-is és apad. Csak egy pontig, az-az, egy szempillantásig élünk e' világon, és ottan kikell költőznünk belőle. Mert szintén úgy vagyunk e' világon, mintha más embernek házában élnénk. *a. Az Ábrahám* nem vala Cánaán földében lakó helye; hanem csak temető helye vala ő nékie: Így e' jelen való élet csak vendég-fogadó-háznak, és temető helynek mondatik. Mivelhogy ennek az életnek kezdete; mindgyarást halálunknak kezdete.

A' mi életünk hasonló a' hajón járó emberhez; mert az, vagy áll, vagy ül, vagy fekszik, mindenkoron közelebb megyeni a' parchoz; Így mi is vagy a' luszunk, vagy vigyázunk, vagy ülünk vagy állunk, vagy járunk, vagy akarjuk vagy nem akarjuk, mindenkoron az halálnak tzeilyához fietünk: Ez élet azért inkább halálnak mondatik, mivelhogy mindennap meg-halunk; holott

holott mindennap a' mi életünk fogy:
ton fogy. *Rakva ez az élet, az el múlt idő-
béli fok keserűséggel; a' jelen való időnek fok
fáradtságával, a' jövőendő időnek nagy re-
tegésével. Bé-jövetelünk erre a' világra
fárasztó; mert jajgatásban kezdetik-
el; mintha időre meg-látnánk a' nyo-
morúságokat: Nevelkedésünk erőtlensé-
g; mivelhogy fok betegségek, fok gon-
dok nyomorgatnak és szorongatnak
minket: Ki-menetelünk rettenetes; mert
nem csak mi magunk egyedül mé-
gyünk-ki, hanem b. ki mennek mi ve-
lünk a' mi tselekedetünk is, és a' halál
által a' ki-megyünk rettenetes nagy i-
téletre: A' mi fogantatásunk merő bűn,
születésünk nyomorúság, életünk büntetés
halálunk szorongatás.*

Rútságban vagyunk a' mi nemzésünk
fetétségben táplálásunk, nagy tájda-
lommal származásunk: A' mi születé-
sünknek előtte szegény Anyáinkat
terhellyük; a' mi születésünkön vipera
mérget kigyó gyanánt szaggattuk ö-
ket

b. Jelen. 14: 13. c. Sid. 9: 27.

ket: Jövevények vagyunk születésünk-
ben, fellérek életünkben, mert ki-
menni kinszerítettünk az halál által.

Első része a' mi életünknek merő tu-
datlanságban vagyunk; középső fok
gondokkal terhelterik-meg, az utolsó
pedig a' vénségnek nehézségével meg-
nyomattatik. Minden életünknek ide-
je, vagy jelenvaló, vagy el-múlt, vagy
következendő; ha jelenvaló, igen állha-
talan; ha el-múlt, a' semmivé lőtt im-
máron; ha jövőendő, a' bizonytalan. A'
mi életünk kezdésünkben olyan mint
a' rothadás, minden mi életünk olyan
mint a' vízi buborék, a' halálban fer-
geknek étele. Itt e' világon földet vi-
selünk, földön járunk, földé lé(z)ünk, a'
születésnek szükségessé váltta útlatos,
táplálásnak szükségessé váltta nyomorult,
és az halandóságnak szükségessé váltta
keféré. A' mi testünk földi hajlék, a'
mellyben lakoznak az halál és a' bűn,
a' mellyek minden napon azt emészti-
k. d. A' mi egész életünk lelki vicézség,
melly

d. Jób, 7: 1.

melly tsudaképen hartzol az ördögökkel, e' világgal, és a' mi testünkkel, ugyan-is az embernek élete vitézség e' földön; mert mind úntalan való hartzva vagyon a' testnek, és a' Léleknek. Tehát mitsoda valóságos öröme lehet az embernek ez életben; holott őbenne sohol semmi barátságos nyugodalom nintsen? Mitsoda gyönyörűségünk lehet e' jelen-való dolgokban, midőn mindenenk egyszer'smind elmúlnak? azon pedig el nem múlik, a' mi reánk árad; midőn mind el-végeztetnek azok, a' mellyeket szeretünk, és a' mind közelben járul mi hozzánk, az hol bánat és keferőség, soha el-nem végeztetik. Mit használ a' mi hosszú életünk? azt nyerjük véle; hogy több gonofságot látunk, több álnokságot tselekedünk, és több nyavalyát szenvedünk, azt használlyá a' mi hosszú életünk, hogy az utolsó ítéletkor nagyobb bűnöknek vádolása legyen rajtunk.

Mitsoda lehet azért az ember? Semmi
nem

nem egyéb; hanem az halálnak rabja, gyors útonjáró, könnyebb a' vizibuboréknál; rövidebb egy szempillantásnál, hiúságosb a' képnél, hiájában-valóbb a' tsengésnél, romlandóbb az üvegnél, változandóbb a' szélnél, el-múlándóbb az arnyéknál, és állhatatlamb az álomnál. Mitsoda tehát ez az élet? Halálnak városa, mulatságnak játékja, nyomoruságnak tengere, vérnek meg-aluvása: A' mi életünknek futamása olyan mint a' kerengős útas helyly, mellybe bé-mászkodunk az Anyáknak méhéből, az halálnak ajtaja által ísmét ki-megyünk belőle. Itt azért tsak azon földi edények vagyunk, a' föld pedig semmi nem egyéb; hanem tsak füst, és pára, a' füst pedig mitsoda lehet? Semmi: tehát mi-is tsak semmik vagyunk.

Ez élet olyan romlandó mint az üveg, mint a' folyó víznek el-folyása, mint az hartzolásnak nyomoru-ága, és mindazonáltal sokaknak tetszik igen kíváncsnak, sokaknak kedves és drá-

ga jónak tetszik kívül ez élet; de ha az igazságnak késivel meg-metszed ötet, semmi jót ő benne nem talál; hanem csak fergeket, és rothadást. A' Sodoma tartományában oly almák teremnek, mellyek igen pirosak, és gyönyörűségesek a' szemnek tekintetésére; de midőn kézzel illetetnek ottan füstben mennek: Igy ennek e' világnak gyönyörűsége külsőképen gyönyörködttet bennünket; de ha belső elménknek gondolkodásával elmélkedünk róla, csak a' füsttől és hamuhoz hasonlónak találhatik.

Azért, óh én szerelmes lelkem! ne helyheztesd a' te fok nyughatatlan gondolatodat ebben e' világban, de belső szíved mindenkoron kívánczúl a' jövődő boldogságba; őszve vessd te magadban az időnek rövid vóltát, mellyben itt e' világon élünk, a' véghe-tetlen és örökkön örökké el-határoz-hatatlan idővel, és ottan meg-tetűzik mindgyárást, melly nagy bolondság légyen ehez a' rövid időhöz ragaszkod-

ni,

ni, az örökké-való pediglen el-hadni.

Noha ugyan olly rövid életünk va-gyon itt e' világon; mindazonáltal eb-ben a' rövid életben az örökké-való élet avagy meg-találtatik, avagy el-vesztet-tik: Noha ez az élet igen nyomorúlt élet; mindazonáltal itt találtatik-meg az örök boldogság. Ha tehát kíváncz-ol az örök életre menni, ebben a' rő-vid el-múlándó életben tellyes szíved-ből igyekezzél azt meg-nyerni: éllye' világgal; de a' te szíved ne ragaszkod-gyék e' világhoz: kereskedgyél ez élet-ben; de a' te szíved ne légyen kötve ez élethez, mert nem árt e' világi jó-szágnak 's marhának jó móddal való é-lése, ha belső szeretetét az ember hoz-zá nem köti. Az égben vagyon a' mi édes hazánk, e' világban pedig csak szá-lasunk vagyon; ne gyönyörködgyél úgy e' világi rövid ideig tartó szálla-sban, hogy el-vonnád magadat a' men-nyei hazádnak kívánságától: Ez élet olyan mint a' rév-part; ne gyönyör-ködgyél a' tengernek rövid tsendésé-

Bb 2

gében,

gében, hogy ne kívánoznál valaha az örökké-való tsendéségnék partya-hoz. Igen tsúfzó e' világ, mivelhogy az ötet szeretőket gyakorta meg-tsallya, és minden reménységek kívül elfut ő tőlek; tehát miért hííz te ő néki? Veszelmes dolog az, ha csak egy óráig való bátorságos életet ígériz magadnak; mert gyakorta abban az egy órában a' mi életünk el-végeztetik. Azért igen jó dolog az, ha minden órában a' mi életünknek ki-múlását várjuk magunk-ra. hozzája készülvén igaz töredelm-fégnék általa. Az árnyék tartó tzégerben, f. mellyben Jónás Próféta igen gyönyörködött, az Isten fergei rendelt vala, hogy meg-száradna; így e' világi dolgokban, mellyekben lokan gyönyörködnek, semmi állandó dolog nintsen; sőt inkább mindenben a' rothadásnak fergei teremnek. Ezokáért, *Uram Jésus Christusom! vond-el a' mi sziveinknek-is szeretetét ettől e' világtól, és az örökké-való mennyei életnek kívánságát gerjedeztesd mi bennünk, Amen.* XXXIX.

f. Jón. 4: 7.

XXXIX.

E' világi hijába-valóság-ról.

*Jobb a' múlandóknál, Halandó dolgoknál,
Az örökké-való jó.*

OH én lelkem, ne szerezted azokat! a' mellyek e' világban vannak, mert a. el-vész e' világ, és ő vele mindenek, mellyek ő benne vannak meg-égnek, b' hol marad meg tehát a' tesse-reteted: Szeressed az örökké való jót; hogy mind örökké élhes. c. Mert minden teremtettt állat hijában valóság alá-vettetett, valaki tehát ragazkodik a' teremtettt állathoz, semmivé tétetik ő maga-is: Szeressed azért az igaz és állandó jót, és tsendes léssen a' te síved.

Mit használ tenéked e' világi tisztel-seged? d. A' ki az embereknek tisztel-segét keresi; Istentől nem betsültetik; a' ki pedig len e' világi tisztel-seget keresi, annak e' világhoz kell magát szab-

Bb 3

ni:

a. 1. Ján. 2: 17. 1. Kér. 7: 31. b. 2. Pé. 3: 10.
c. Róm. 8: 20. d. Ján. 5: 44. e. Gal. 1: 10.

ni: A' ki kedvese akar lenni ennek a világnak, Istennél nem lehet kedves. Veszendők és állhatatlanok azok mindenek, valamellyek a' veszendő és állhatatlan állatoktól ki-fizolgáltatnak; és innét vagon az, hogy e' világi tisztesség állandó nem lehet. Mert kit a' tegnapi napon nagy méltósággal az égbe fel-emeltenek, azt gyakorta harmad nap múlva nagy gyalázattal illeték.

A' jó lelki kívánságok Istennek előtte igen kedvesek; mert az Isteni tisztet, igaz és állandó tisztet; azért te is gyönyörködgyél inkább a' jó lelki kívánságokban, hogy sem mint e' világi gyönyörűségekben. Mivel jobb az ember azzal, hogy más ember őtet jobbnak alittyá? minden ember valamínémű Istennek szemei előtt, csak annyi, és nem több. f. Christus URunk, midőn kerestetnék e' világi Királyságra, elfuta előtte. és midőn kerestetnék a' gyalázatos halálra, ő maga szabad akarattya szerint reá méne: Hogy ezoká-ért

ért hasonló légy a' Christushoz; inkább gyönyörködgyél te is e' világi gyalázatban, hogy sem mint tellyes ditsőségben. Mert valaki nem utállja-meg e' világi tisztetséget a' Christusért, miképen hadja-el az ő életét a' Christusért: nints más út az igaz ditsőségbe; hanem csak e' világi ditsőségnek meg-útálása által, a' miképen g. Christus-is a' gyalázatos keresztnek általa ment-bé az ő ditsőségbe. Igyekezze tehát meg-utálni és semminek tartani e' világi ditsőséget, hogy betsültetés-meg a' más világon.

Mit kellefsék minékünk e' világi méltóságról tartatunk, Christus URunk az ő életével meg-tanított bennünket. Mert szólgál ő néki az égben való minden ditsőség, sőt önnön maga Christus léfzen az igaz ditsőség, még-is úgy tartá magát, mintha el-vetné ő magától az ő ditsőségét: Mennyivel tehát valaki tiszteltetik inkább, és sok testi javával bővölködik, annál inkább magát meg-

meg-alazza. Mert hijában való az emberitsekedés; ha belől vádollya a' kis Biró, a' gonosz lelki-isméret: Mert vallyon mit használ a' hideglelő embernek, ha az elephánt tsontokból rakott ágyban fektetnék-is, holott még-is a' belső hévsegtől gyötrettetik?

Az igaz tisztelség és valóságos ditséret, a' te lelki-isméretednek bizonyosága. Senki igazabb Birója nem lehet a' te tselekedetidnek mint az Isten; és a' te lelki-isméreted, azon igyekezzél; hogy e' birónak ítéletiben tessenek meg a' te tselekedetid: Nemde nem elégé tenéked, hogy magadat isméred; a' mi leg-nagyobb, hogy Isten ísmér tégedet jobban: Mit szomjuhozod olyan igen e' világi gazdagságot? *Fellette igen fősvény ember az: a' kinek nem elégéséges az Isten.*

Ez az élet útunk minékünk az örök-ké való hazánkba, mit használnak tehát tenéked a' te nagy gazdagságid? Terhelik inkább az úton-járót, mint a' hajót

hajót a' nagy terhek: Az Isten szolgálai-nak gazdagságok, a' Christus Jébus a' mennyei Király: Az igaz kintsnek az emberben kell lenni; nem az ember kívül; az az, igaz kints, mellyet a' közönséges ítéletre te veled vihetél, egyéb fele javaink pedig mindenek el-véetnek mi tőlünk halálunk óráján. Minden gyűjteményünk el-vesznek: de fokkal inkább gonoszabban el-vesz a' marhának gyűjtője; ha Istenben gazdag nem léfzen.

b. Szegénydeden jöttél e' világra, szegénydeden megy-is ki, miért különböz tehát a' közeped a' te kezdetedtől és végedtől? Mit használ tehát a' te marhádnak bőflege? Isak kevésfél megéri az ember: Az Isten kegyelmének és a' jóságos tselekedeteknek leg kisebbik ajándéka, betsületesb minden e' világi gazdagságoknál. Miért? Mert a' jóságostselekedetek kedvesek Isten előtt, a' gazdagság pediglen semmiképen nem tetszik az Istennek; hanem

tsak

tsak a' jóságos-tselekedetek által: Azért a' Christusnak szegénysége kedvesb légyen mi nálunk, hogy sem mint e' világnak gazdagsága. Meg-szenteltetett a' Christus által a' szegénység, ő szegény volt Izületésében, szegény volt egész életében, szegény volt halálának idejében: Miért nem akarod tehát a' szegénységet minden gazdagságoknál fellyebb betsűlni, holott ő maga a' Christus-is ezt feljebb betsűlte minden mennyei gazdagságoknál? Miképen bizza az ember az ő lelkét az Istenre; ha az ő testének gondját nem meri ő reá bízni? Es miképen térsi-le az ő életét felebaráttáért, a' ki az ő gazdagságát megtagadja tőle? *A' gazdagságok a' gyűjtésben munkát és nagy nyughatatlanságot szerznek; a' meg-őrzésben félelmet, és az elvesztésben bánatot, és a' mi legnagyobb dolga a' fősvény embereknek fáradságok nemcsak veszendők; de ő magát-is az embert el-vesztik. Szent Bernbárd Doktor mondása szerint.*

A' te

A' te szereteted, a' te Istened: hol a' te i. kintsed, ott vagy a' te szived: is, és így valaki szereti e' világi veszendő gazdagságot, nem szeretheti a' lelki, mennyei és örökké meg-maradandó gazdagságot: Miért? Mert amazok le nyomják és le-vonnyák az embernek szívért, ezek pedig len fel-emelik.

E' földi és e' világi szeretet fíntén úgy fogja-meg az embereket büntetésre, mint a' lép meg-fogja a' madarakat. A' k. Lóthnak felesége, melly kő-só bálványvá változott, mind e' mái napig is prédikál minékünk, hogy vizsgálja ne tekintsünk azokra, a' mellyek e' világban vannak; hanem egyenes úton menynyünk inkább, melly vízen minket a' mi mennyei hazánkba. Az Apostolok mindeneket el-hagyván, I. követik vala a' Christust. Miért? Mert az igaz gazdagságoknak meg-ismérése; semmivé tési az hamis gazdagságoknak kívánságát. Meg-köszölván azért a' lelki dolgot, igen izetlen a' testi kívánság, és

vala-

valakinek kedves a' Christus, annak e' világ keferves.

De miért kívánod olyan igen a' testi gyönyörűségeket? A' Christusnak halála fojtsa-meg te benned, minden testi gyönyörűségnek kívánságát. És a' pokolbéli tűznek emlekezeti óltsa-meg te benned minden bujaságnak kívánságát. Őszve-vested e' rövid életnek gyönyörűségét, az örökkévaló büntetésekkel. Oktalanok e' világi gyönyörűségek, és minket-is az oktan állatokhoz hasonlítanak nem érzi izit az örök életnek az; a' kinek mindennap hafa tele nyalánsággal.

Mindnyájan azért a' gyönyörűségnek érzékenségét mi bennünk fojtsuk-meg, és az *m.* Abrahammal aján'yuk az Istennek a' lelki áldozatban ama' szerelmes fiát, az-az, a' mi lelkünknek gonosz kívánságait, ellene mondván, szabad akaratumk szerint, minden testi gyönyörűségeknek, felvévén a' kereftnek keferű voltát:

Mert

Mert nem egyenes és szép rósa-virágokkal hintetgett út; hanem darabos és tövises út; vezet minket az Isten Országába. Mivelhogy a' külső ember erősödik és épül a' gyönyörűségek által, a' belső a' kereft és háborúságok által, és a' mennyire öregbül a' külső, annyi-val kissebbítettik a' belső; holott csak a' testnek szolgálnak a' gyönyörűséges lakások, de az hiveknek igen kitsiny gondgyok vagyon a' testi lakásra, hanem inkább a' lelkire. A' gyönyörűséges lakások meg-kötik a' mi sziveinket, hogy az Istennek ne szolgállyanak. Nem a' gyönyörűséges lakásokat; hanem a' gyönyörűséges tobzódó életnek meg utálasát te veled el-vigyed az utolsó ítéletre. *Ligassza által tehát az Istennek félelme a' te testedet, hogy ne tsalylon-meg tégedet e' világi szeretet.*

Eszedben tarts tehát éjjel és nappal az utolsó ítéletnek dolgát, hogy tégedet örökkévaló rabságba ne vigyen a' te testednek gonosz kívánsága. Ne nézz

Cc

most

most a' kigyónak hizelkedésére; ha-
nem nézz inkább az örökkévaló kinok-
nak gyötrelmire. *Győzd meg a' Chri-
stusnak erejével és kegyelmével e' mosolygó
világot, hogy annakutánna a' győzhetetlen
Királytól koronáztassál meg örökké- való
koronával, Amen.*

XL.

A' próbáknak és kísérté-
seknek hasznairól.

*Mint a' terbe alat, A' Palma-fa fel-bat;
Igy az ember mennyben bat.*

NAgy haszna vagy, midőn a' lélek
e' világon sok kísértetekkel próbá-
ltatják és erősfittetik; mert ő maga a'
mi Idvezítőnk-is a. a' pústában azért
akara a' pokolbéli ördöggel meg-har-
tzolni; hogy mi éretrünk és a' mi id-
veffégünkért őtet meg-győzze, és hogy
a' mi hartzolásunknak bajnokja lenne.

Először alá-szállott a' pokolra, an-
nakutánna úgy ment-fel mennyégbe;
Igy az hív lélek először alá-szál a' kísér-
tetek-

a. *Matth. 4: 1;*

teteknek barlangjába, hogy azután tel-
meheffen a' mennyei ditsőségbe.

b. Az Izrael népe semmiképen nem
birhattya vála az ígéletnek földét, bé-
sem mehet vála a' Canáán földébe, míg
először az ő fok ellenfégit meg-nem
győzte; így az hív lélek nem mehet-bé
az Isten országába; hanem ha először a'
testen, e' világon, és a' Sátánon győze-
delmet véstén: Mert a' kísértés próbál
tisztit, és világosit minket.

Próbál minket a' kísértés, mert az
hit fok nyomorúságokkal meg-tőret-
tetvén, jobban és vastagabban azután
az idveffégnek kösziklajához ragaszkod-
dik, a' jó tselekedeteknek ágait széles-
ben ki-botsáttya, az adakozásnak re-
ményességében pediglen fellyebb hág.

Az Abrahámnak (midőn fiát az ál-
dozatra vitte volna, és az Istennek min-
denben engedett volna) a' fok próbá-
lásnak utánna, az Istenek Angyala meg-
jelenék, mondván: c. Most ismértem-
meg, hogy Istentől félsz, holott nem

Cc 2

kedvez-

b. *Jof. 23: 1. c. Gen. 22: 12.*

kedveztél a' te egyetlen egy fiadnak én érettem. Így te-is, ha a' te lelkednek szerelmes fiát, tudnillik, a' te tulajdon fáját akarátodat, minden te próbáidban az Istennek áldozatúl víszed, bizonyára te is Istenfelő lélsz, és a' te szivedben meg-érzed az Isteni indulást; mert az aranyat meg-próballya a' tűz; az hitet a' kísértés. Melly erős légyen a' vitéz, meg-tetszik az hartzban; így tetszik meg a' próbálásban a' mi hitünk, melly erős légyen.

d. Midőn a' szeleknek fel-háborításib és a' vizeknek szélvesek, és a' nagy habok a' Christus hajótskájára rohan-tanak volna; akkoron tettsett-meg, melly gyenge hitűek vóltanak némelly tanítványok. Az Izraelitákat, kiket az Ur Isten e. a' Mádiánitáknak rontására küldött vala, először meg-próbáltatta a' vizekkel; Így próbáltatnak-meg elő-ször a' keferűsegeknek és kísérteteknek vizével azok, a' kik igyekeznek bé-menni az ő mennyei hazájokba. Tehát
valami

d. Matth. 8. 24. e. Birák. 7: 4.

valami szerentsétlenség, valami próba eshetik a' mi lelkünkön, ne tulajdonítsuk azt a' vak szerentsének, avagy az Isten meg-vetésének; hanem az ő-kísértő próbájának.

Továbbá *ísmint* minket a' kísértés: mert miképen a' tanító, Isten törvényével és egyéb rettentő igékkel dorgállya a' bűnös embert; hogy az halálos vétkeket és világi kívánságokat ki-űzhesse és ki-vethesse szivéből; így a' keferves próbák fel-indittyák a' mi lelki-isméretinket, minden bűnöknek meg-rostálására: Sőt miképen a' testi orvosság meg-tart minket minden utálatos ragadó rühtől; így a' nyomorúság meg-óltalmaz minket a' sok bűnöktől, noha mindenkoron hajlandóbb az ember a' vétekre. Mindazonáltal a' nyomorúságnak idejében még sem adgya magát úgy a' vétekre, mint a' jó szerentsének idejében. Sokaknak a' gazdagságok tövis f. gyanánt vannak, ki-fzakalztya az Isten a' tövisseket, hogy meg-ne fojta-
nák

Cc 3

f. Matth. 13: 22.

nák a' lelkeket : Sokakat e' világi fok-
féle dolgoknak fáratsága el-idegenít az
Istennek szolgáltyától, és azért bo-
tsáttya az Isten ő reájok a' betegségeket,
hogy önnön magokban meg-térvén,
kezdenének e' világnak meg-halni és
Istennek élni. Sokaknak Istentől ren-
deltetett gazdagság és tisztesség sokké-
pen használt; de viszontag ismét foka-
kat e' világi tisztesség kevélységre fel-
indított; és azért az Isten azt akarja,
hogy a' dőltyős világot meg-utálnánk,
és a' kevélységnek tápláló szerelmét
mindeneftől fogva el-vernénk.

Annakfelette a' kísértés *világosi* :
Melly gyarló és hiábavaló légyen min-
den e' világi vigasztalás, tsak a' kísérte-
tekben ismérjük-meg. g. Sz. István Pró-
tomártyr, midőn köveztetnék, akkor
látá a' Christusnak ditsőségét; így a'
fok nyomorúságokban mórattya-meg
önnön magát a' Christus a' töredelmes
lelkeknek; mert az igaz és valóságos
öröm tsak az Istennek lakó helyétől

zármazik.

g. *Tob. 7: 55.*

zármazik. b. Az Isten pedig lakozik a'
töredelmes és alázatos szívű emberben;
Azért a' próba és kísértés az, a' melly
meg-töri és meg-alázza a' lelket, és
azért igaz és valóságos öröm vagyom
a' meg-próbáltatott lélekben.

A' kísértés néminémű út, melly ve-
zet mindeneket az Isteni ismételre, és
azért mondja az Isten : Ő véle megyek
a' szorosságba, ki-szabadítom őtet, és
meg-hagyom ő néki látni az én i' idve-
ségemet. A' vén Tóbiás vak lévén, sem-
mit nem látott, sem azokat a' mellyek
sen vóltanak sem azokat k, mellyek e-
lőtte és alatta vóltanak, önnön magát
sem láthatta; de midőn Isten akarattya-
ból L. Raphael Angyal által meg világo-
sítottatnék, mindeneket lát vala, a' mel-
lyeket annak előtte nem láthatott, más
orvossággal pedig nem élt; hanem tsak
a' halnak epéjével, hogy azzal meg-
mutatná, hogy mi-is a' mi szemünket
keferűségnek epéjével meg-kennyűk,
hogy a' mi magunk és e' világi jóknak

igaz

h. *Esa 57: 15. i. Solt. 91: 25.*

k. *Tob. 2: 15. i. Ibid. 11: 15. i. Kór. 13: 12.*

igaz ísméretire juthassunk, és úgy a' mennyei világosságot vegyük. Mert azért mondgya Sz. Pál Apostol, hogy az Istent láttuk mostanában csak mint egy tükörben; mert a' kísértetekben meg-ismérjük, hogy az Isten az ő hives szomorúságnak képe alatt vigasztallja, a' betegségeknek képe alatt; gyógyítja a' szegénységnek képe alatt; gazdagítja, az halálnak pedig képe alatt; eleveníti. A' próba azért és kereset kedves legyen annak, a' ki nem háládatlan a' Christus-hoz, ki mi érettünk fel-fesíttetet, és fokképen meg-próbáltatott.

Ezokaért: Oh kegyelmes Jézus Christum! itt égecs, itt ostoroz, itt próbálmeg engemet; és a' más világban adgy isenedséget: Oh kegyelmes Jézusom! ki sokszor minket meg-nem dorgálván, magadtól elvetettél, azért sanyargatsz meg gyakorta itt minket, hogy te hozzád térnénk: Dorgáld meg, és somorítsd meg a' külső embert, hogy a' belső te benned vastagodgyék, és épüllyön.

Oh kegyes Christum! hartzolly én bennem, és én ellenem; hogy a' test meg-ne győz-
zón

zón engemet: Légy az harizolónak igaz gatója, és a' meg-győzőnek légy Koronája. Légy erőssége az én hitemnek, midőn a' kísértetekben próbáltatom, mint a' Szent m. Prófeta által meg-igérted magadat, mondván: Miképen, úgy mond, az Anya vigasztallja fiait, akképen vigasztallak én-is tiktetek. Annak-feleire mivelhogy az édes Anya nagyobb gondtal és fáradsággal táplálja a' tsórszopó gyermetskét, hogy sem mint az öreget; így kegyelmes Jézus Christum! emeld-fel és erősíts meg én bennem az én gyenge hitemet. Engedd meg énnekem azt, hogy én bennem nagyobb ereje legyen a' te belső vigasztalásidnak, hogy sem mint minden embereknek, és a' pokolbeli ördög ellene mondásinak; sőt hogy sem magam szívemnek gondolatának. O kegyelmes Samaritanusom! n. tölts bé az én sebeimbe a' te borodat, hogy rágya-meg az én vétkeimet; de mindazonáltal tölts belé a' te Isteni vigasztalásidnak olajját-is: öregebits én bennem a' keresetet és a' nyomorúságot; de adgy erődet hozzá az elűrésnek szenvedésére, és szívem szerint való isendes békeséget. Amen.

XLI.

A' keresztényitőredelmef-
ségnek fundamentumiról.

*Noha nagy későre, De ugyan végtére,
Triumphál a szenvedés.*

NYugodgyál, óh én drága lelkem! és az Istenről rendeltetett keresztet békeségesen el-szenvedgyed. Jól eszedbe a' te Vőlegényednek kín-szenvedése, a' ki szenvedett mindenkért, mindenkőtől, mindenkben. *Mindekért a.* szenvedett, még azokért-is, a' kik ezt a' drágálatos szenvedését megutálták, és a' kik az ő sz. vérét mostanában istentelenül lábokkal tapodgyák. *b.* *Mindenektől* szenvedet, mert a' menyei Atyától halálra adatik, *c.* meg-törtetik, és el-hagyattatik, azonképen az ő szerelmes tanítványitól-is elhagyattatik, *d.* a' Sidó néptől, saját nemzetétől el-vettetik, Barrabás latrot helyeb-betsúlvén hogy sem mint ő szent Felségét, a' pogányoktól fel-fesíttetik, min-

a. Sid. 10: 29.

den

b. Róm. 8: 32. c. Matth. 27: 46. d. 7: 21-22

den embereknek bűneit magára véven, szenvedett *mindenkben*, a' mint megtetszik ama' mondásból: *e.* *Szomorú az én lelkem mind halálig.* Mostanában szomorú, midőn az emberek nem akarnak meg-térni; de akkor f. érezvén az Istennek nagy haragját, és az emberi nemzetiségnek váltságát, azért kiáltotta, mintha azt mondotta volna: Minden tagaim véres veritékkel veritékeznek, *fejem*; tövis koronával koronáztatik, *nyelvem*; keserű Myrha pohárát iszla, *kezem g.* és *lábom*; szegekkel liggtatatik, *oldalam*; sebesíttetik, minden testem ostoroztatik, és a' keresztfára fel-feszíttetik. Ő szenvede nagy éhséget, szomjúságot, hidegséget, szegénységet, szidalmat, verést és halált: Melly méltatlan dolog volna az, ha az UR szenvedne, a' szolga pedig vigadna; így rút dolog volna az-is, hogy mi a' mi bűneinkben örülnénk és vigadnánk; holott a' mi ldvezítőnk a' mi bűneinkért keménnyen meg-verettetik; igen egyenetlen dolog volna

e. Matth. 26: 38. f. Ibid. 27: 46. g. Sól. 22: 17.

vólna ez is, ha a' mi fejünk szenvedne, és a' több tagaink nem szánakodnának rajta. *b.* Miképen azért a' Christusnak szenvedésének általa kellett be-menni Isten országába; így minékünk is *i.* sok nyomorúságok által kell be-mennünk az Isten országába.

Jussón eszedbe az Istennek bőfeges jutalma is; *k.* mert nem egyenlő szenvedési vannak ennek az időnek, a' jövőnek ditsőséghez, azért akar minémű szenvedésünk legyen itt e világon, csak ideig tart az, sőt néha csak egy szempillantásig tart, ama' pedig örökkévaló ditsőség. Minden mi nyomorúságinkat az Isten nagy szorgalmatosan elzében tartya, *l.* és az utolsó törvényre előhossa: Melly rút dolog vólna tehát az, ha ama' közönséges és betsületes gyülekezetben kerestél nélkül és a' szenvedésnek kosoruja nélkül lennél a' Christus előtt; ő maga is Christus Urunk *m.* eltöröl minden könyhúllatásokat az hivek-

b. Luk. 24: 26. *i.* Tiel. 14: 22. *k.* Róm. 8: 18.
l. Eocl. 12: ult. *m.* Esa. 25: 8. Jelen. 7: 17.

Hiveknek izemekről. Oh melly böl-dog könyhúllatások azok, a' mellyeket az Ur maga kezével le-töröl! Oh melly áldot kerestél az, a' melly az égben megtalállya jutalmát. Dávid lakozott szintén tíz esztendeig a' pusztában; *n.* de azután a' Királyi méltóságban negyven esztendeig vólt. Így itt e világban a' rövid szenvedés példazza az örökkévaló ditsőséget: Mert az *o.* Hivek csak kitsiny ideig nyomorgattak itt a' kerest által.

Jussón eszedben minden Szenteknek nyomorúságok. Tekintsd-meg ama' fékéllyekben *p.* heverő Sz. Jóbot: *q.* A' pusztában éhező szent Jánost: A' kerest-fán ki-terjesztetett sz. Pétert: Az Hérodestól le-vágattatott sz. Jakabot: Nézd-meg az áldott *r.* Szűz Máriát. Idveztönknek édes Annját, a' kerest-fa alatt álván, melly a' lelki Anyaszentegyháznak typusát 's ábrázattyát víleli.

s. Böldegok vadtok, azt mondgya
Dd Chri-

n. 2 Sam. 5: 5. *o.* Solt. 30: 6. *p.* Jób. 2: 8.
q. Luk. 3: 2. *r.* Jan. 19: 25. *s.* Mat. 5: 11.

Christus URunk, ha üldöznek titeket az én nevemért; mert ekképen tselekedének a' Prófétákkal-is. Oh ditsőséges üldözés! melly minket a' Prófétákhoz, és az Apostolokhoz, és minden Szentekhez; sőt önnön maga Christus URunkhoz, hasonlóvá téstén. Szenvedgyünk tehát a' szenvedőkkel, és fésítessük meg magunkat a' fészitőkkel, hogy ditsóitessünk a' ditsóúltekkel. Ha azért igaz fiak vagyunk, a' több fiaknak törvényeket meg-ne vessük, és ha valóban az Istennek örökségét kívánnyuk. Immáron pediglen az Isten fiai, nem csak örökösai a' jövendő örömnék és ditsőségnek; de e' jelen való szomorúságos szenvedéseknek-is; mert 1. az Isten minden fiát ostromozza, a' kit hozzája véstén, itt bünteti az ő bűnöket, hogy a' jövendő ítéletben kegyes légyen hozzájuk: Sokszor fokasította itt a' nyomorúságot, hogy amott fokasíthassa a' jutalmat, és így nem annyira az üldözés, mint a' jutalom bővítettik.

Juf-

Jusson elzedbe a' keresztnék bódog állapotja. Mert e' világi szeretnek gyökerét mi bennünk el-ölttya, és az Isteni szeretnek magvát a' mi sziveinkbe bé-ölttya. A' keresztnék bennünk nemzi e' világi dolgok ellen-való gyűlölséget, és a' mi lelkünket a' mennyei dolgokra fel-emeli: Meg-győzvé, és meg-ölvén a' mi testünket, el mi bennünk a' lélek, és midőn kezeses minékünk e' világ, akkor édesül mi bennünk a' Christus. Nagy a' keresztnék *Mysteriumja*, és tickos szentsege; mert az által hív minket az Isten az igaz töredelmességre, igaz Isteni felelemre, a' békeféges szenvedés tűrésére, az imádságnak gyakorlására. Nyissuk meg a' zörgetőnek, és meg-halljuk mit mond mi bennünk az UR: A' keresztnék viselése és tekintése igen utálatos e' világ előtt, és a' külső testi embereknek szemek előtt; de igen ditsőséges Isten előtt, és az embereknek lelki belső szemek előtt.

Vallyon 's mi teheret a' Sidók előtt elvetetebb és aláb valóbb a' Christus szenvedé-

vedésénél: De az Isten szeme előtt, mit-soda lehetet drágább és betsületesb dolog annál? melly szenvedés *x.* drága ár-
ra vala e' széles világnak bűneiért: Igy mostanában-is az igaz nyomorgattatik; *x.* az igaz meg-hal, és senki eszébe nem
vésti magát, de drágalátos a' kereset, *y.* drágalátos a' Szenteknek halálak Isten-
nek előtte. *z.* Fekete most kívül az Anyaszentegyház á' Christusnak Jegye-
se, a' fok nyomorúságoknak és üld-
zéseknek miatta; de belől igen szép az
Isteni vigasztalásokra nézve. *a.* Bé-keri-
tetett kert az Anyaszentegyház, és min-
den hív lélek, és senki nem isméri az ő
szépsegét; hanem csak a' ki benne va-
gyon. Soha mi tellyesen és tökélette-
sen nem érezzük-meg a' Sz. Léleknek
vigasztalását; ha a' mi testünk meg-nem
fanyargattatik kívül: Mert ha mi ben-
nünk lakozik e' világnak szereteti; te-
hát nintsen helye bennünk az Isten sze-
retetinek. A' tele edényt fellyebb nem
töltheti senki uj borral, avagy vízzel;

u. i. Ján. 2: 2. x. Efa 57: 1. hanem

y. Solt. 116: 15. z. Cant. 1: 5. 2. Ibid. 4: 12.

hanem ha az elébbeni bort, avagy vizet,
ki-töltik belőle; töltésük-ki e' világnak
szereteti; hogy tellyék-meg az Isten-
nek szeretetivel. Azért ő maga az Isten
a' kereset által mi bennünk e' világnak
szereteti el-ölttya, hogy az Isteni zere-
tetnek helye lehessen. Annakfelette a'
kereset az imádságra kísérít, és gya-
korta jóságostselekedeteknek eredeti:
b. Midőn az Északi-szél fualdogal, az-az,
midőn az üldözések háborgattak az
Anyaszentegyházat, akkoron folydo-
gal az ő szép illattya, és az ő jóságos-
tselekedeti öregbülnek, a' mellyek ked-
ves illatot Isten előtt ki-botsátnak.

c. A' Léleknek szerelmes Jegyese me-
rő fejér, és piros, igen szép ártatlan-
sággal, piros szenvedéssel vagyon fel-
ékesítve; ekképen kívántatik, hogy a'
Christusnak szerelmes mátkája legyen
fejér jóságostselekedetekkel, piros lé-
gyen szenvedésekkel. Miképen azért
a' nyomorúságoknak erős kőszikájából
az Istennek nagy kegyelmisége ki-tud-

Dd;

gya

b. Cant. 4: 16. c. Cap. 5: 10.

gya hozni az olajt és a mézet; így a keferves nyomorúságoknak gyökereiből is tudgya ő szent Fellege az örökkévaló ditsőlegnek édes gyümölcset kifatsarni: *A' melljre segéllyen és bé-vigyen minket az Atya, Fiú, és Sz. Lélek Isten, a töllyes Sz. Háromság, egy-bizonj Isten, Amen,*

XLII.

Mint kellefsék meg-győz-ni a' próbát? Az állhata-toságról.

Ki Istenben bizik. Lelkében meg-bizik. Soba meg-nem szőgyenül.

OH te Szent és Idvezítő Uram Jé-sus Christusom, az én lelkemnek kedves Vőlegénye! mikor léfzen az hogy engemet a. drága lakodalmodnak menyegzőire bé-viszesz? Jövevény és számkivetett ember vagyok; de töllyes bizodalommal, el-hittem, hogy rövid időn, midőn e' testből el-válom, a' te b. szent szemeid előtt lések, mert c. nagy felelem és rettegés foga-el engem.

a. Jelen. 19: 7. b. Sól. 17: 16. c. Sól. 55: 6.

met, mivelhogy d. romlandó edényekben hordozom az én kintsemet; igen gyarló az embernek elméje a' vétekre, igen hajlandó az embernek akarattya a' bűnre, és innen vagy az, hogy még a' lélek sem mindenkoron kéfz én bennem a' lelki szolgálatra, e. a' test pedig len mindenkoron gyarló és erőtlén; f. fogva viszen engemet gyakorta a' bűn, az én tagaimnak törvénye ellene áll az az elmém törvényének.

Félelem és rettegés szállott én reám, mert a' sátán lefelkedik az én kintsem után, nagy az ő álnoksága, nagy az ő ártásra való hatalmas igyekezeti. g. Az Adámot meg-tsálá a' Paraditsomban, h. és Judást az Idvezítő Christusnak oskolájában, miképen lehetek tehát én bátor az ő intselkedésétől? Azért nem hijában vagyok felelem és rettegés én rajtam, mert mig e' világban vagyok, merő álnokságban vagyok, rettentik e' világi gyönyörűségek elmémet, ijesz-tik a' szterentsétlen dolgok szivemet, és

*d. 2 Kór. 4: 7. e. Matth. 26: 46. néha
f. Róm. 7: 23. g. Gen. 3: h. Ján. 13: 27.*

nehánéha igen tettenek énnékem e' világi fajtalanúságok, *i.* azért ez egész világ merő álnokságban vagyon; tehát én segény ember miképen ohatom magamat tőle: Holott én ellenem ostromolnak örvendetes dolgok, ostromolnak engemet a' szomorú dolgok-is, óh én nyavalyás ember miképé állhatok-meg?

Félelem és rettegetés borúltanak reám, mert tsak Isten az, a' ki én bennem a' jó k akaratomat el-végezi. Félek azért; hogy azt is én tőlem el-ne vegye: Méltatlanúl élek bűneimnek bocsánattyaival; mivelhogy fokszor azt, az első ingyen énnékem adattatott kegyelmet meg-vetem, azért igen félek, hogy az Istennek igaz ítéletivel el-ne véteffék méltán tőlem, mellyel én méltatlanúl most élek, félek hogy attól el-ne hagyattassam; kit én fokszor az én első meg-térésemnek utánna el-hagytam. Melly igen győtrődöm, gondolván ezeket az Istennek nagy jók jótéteményit, hogy sokkal nehezebb és keményebb íté-

i. 1. Ján. 5: 19. k. Fil. 2: 13.

ítélet következik; ha méltatlanúl 's nem igazán élek azokkal. De mindazonáltal fel-ébrezte engemet az Istennek véghetetlen nagy irgalmassága, mert a' ki adta énnékem, hogy akarjam, megadgya azt-is, hogy véghez vihessem, *i.* mert ő Isten; és nem változik: *m.* Az ő irgalmassága-is meg-erősítettett én bennem, és nem-is változik-meg. *n.* Erős az Istennek fundamentoma, mert meg-erősítettett *o.* a' Christusnak vérevel.

Ha az én idveffegemnek tsak valami kitsiny részetskéjét keresném az én érdememben, én magamban még-is kétkelkedhetném az én idveffegem felől; de miképen hogy minden én igasságom tsak a' Christusban vagyon; így az én idveffegemnek minden reménsege-is tsak azon Christusban vagyon. Mert ha az én szabad akaratomból a' Christust meg-foghattam volna, felő' volna, hogy midőn az akarat el-változnék én bennem, viszontag el-ne veszténém a'

1. Malach. 3: 6.

Chri-

m. Sál. 117: 2. n. Tim. 2: 29. o. Sid. 12: 24.

Christust; de a' ki találatott attól a' ki őtet nem kereste, az, minekutánna megtaláltatik, többől nem vonsa-el magát ő tőle: A' ki az halálnak p. árnyékából engemet a' világosságnak részvételére hozott, nem engedi hogy visontag az elébbeni ferettségre vettessem: Változhatatlanok az Istennek ajándéki. Istenre nézvé, akarnám ha azért én magam is változhatatlan lennék a' jóban, az a' kints mindenkoron jelen vagy ő velem; de a' fogható kéz néha meg-lankad.

Meg-foghatom azért a' Christust, a' ki magát Isten igéjében, és egyéb igéreteiben meg-jelentette, úgy hogy az Isten igéjének, 's az ő igéretinek hihe-tek kegyelmessen meg-engedi, linádsá-gomnak segítsege által hitemet meg-erősíthetem, q. és nem-is botsátom-el az URat az én szivemnek kamorájából, mindaddig, míg meg-nem halgattatom. r. Az URnak ereje által tartathatom meg idvességemben, mert biztat és erő-
sít engemet az URnak ereje; de le-von-

p. Luk. 1: 79.

Róm. 9: 11. q. Gen. 32: 26. r. 1 Pétr. 1: 5.

hom

szom és meg-szomorít az én erőtlenségem. Estudom azt, s. hogy az én erőtlenségemben az URnak ereje véghez vitetik, meg-erősít engemet az, a' ki-től minden hitemnek ereje vagyon: Meg-illest engemet az Istennek kegyel-me; de igen rettent az én méltatlansá-gom, Es ha méltó volnék, tehát nem volna kegyelem én bennem, hanem ju-talom; és ha a' jótselekedetekből idve-zülnék, tehát nem kegyelemből: t. Mert a' kegyelem semmiképen nem le-het kegyelem, ha mindenestől fogva in-gyen nem léssen, és azért az én tsele-kedetimre nem nézek.

Ezokáért: A' mit várkeztem, borsás-sa-meg ő bent Felsege, a' mi hija vagyon én bennem a' jönak azt tölse-bé, ha pedig u-ralkodó bűn volna én bennem, azt kegyel-mesen tölöllye-el. Es így valamit ő bent Fel-sege nem akar tulajdonítani énnékem. sin-tén úgy tartom, mintha nem volna: Te-hát csak az Istentől vagyon az én idvesse-gem u. melly tökéletes és bizonyos, Amen.

XLIII.

s. 2 Kór. 12. 9. t. Róm. 11: 6. u. Efés. 13. 9.

XLIII.

Az halálról való szüntelen
gondolkodásról.

A' ki halálodról, Es ki-múlásodról.

Gyakran meg-emlékezel.

Az örök-életben, Fényes ditsőségben.

Hidgyed hogy bé-érkezel.

OH én lelkem minden órában várjad
a' halált! mert az, minden órában
leselkedik utánnad: Reggel azért fel-
kelvén óh én lelkem gonodolkodgyál!
hogy az a' nap utolsó napod légyen.
Eltve akarván le-fekünni, gondolkod-
gyál, hogy utolsó éjtszakád e' léfzen te-
néked itte' földön. Valamit tselekezel,
's valamiről gondolkodol, mindenko-
ron először gondold-meg, és te magad-
ban meg-hánnnyad vesséd azt. Tsele-
kednélé valami gonos' dolgot, ha mind-
gyarást ebben a' szent órában meg-ke-
llene halnod, és az Istennek ítéletire
kellene menned? Avagy azt tudodé,
ha szintén nem gondolkodol az halál-
ról, hogy te hozzád nem kölelget: Ha
azért

azért gondolkodol ő róla, annyit tésen,
mintha az halált hinád hozzád: tehát
akár gondolkodgyál ő felőle akár ne,
akár beszély ő felőle, akár ne, mind-
azonáltal mindenkor nyakadon tsügg a'
halál: Kőltson vőtted a' te életedet, és
azért ilyen okkal jöttél-bé, hogy ísmét
ki-mennél. a. Mezitelen jöttél-bé, me-
zitelen megy-ki: A' te életed csak sza-
rándokság, és midőn sokat bujdosál,
ottan vízszá kell térded: Sellére vagy
ennek a' világnak, nem örökös Ura,
azért minden órában gondolkodgyál,
hová lietz minden szempillantásban.
Ebben tsalattatunk-meg, hogy míg
hozzá ideig élünk; holott minden na-
pon, és minden órában, és minden sem-
pillantásban meg-halunk, és valamen-
nyire a' mi életünk hosszabbittatik, an-
nyival vízszontag kissebbittetik.

Ez a' mi életünk mint egy néminé-
mű út, mindennap tehát valamit kell
végeznünk, noha emberi mód szerint
az halál és az élet távol láttatnak lenni

Eg

egy-

egymástól, holott semminémű dolog egymáshoz közelebb nem lehet, mint az halál az élethez, mert az élet menten mégyen; az halál pedig mindenkoron fejünk felett vagyon. Mint a' hajón kik járnak fokfor nem érzik mint mennek, és eszékbe sem veszik magokat, mint jötenek által a' más parthoz; hanem csak akkor, midőn az hajó meg-áll; így mi is, valamit tselekesünk, vagy eszünk, vagy iszunk, vagy aluszunk, mindenkoron az halálhoz közelebb járunk. Vaj ki foka e' világból hirtelen kimúltanak, kik hosszú életet magoknak igirtének vala, az halált az emberek közzül vig szível senki nem fogadgyai; hanem csak az, a' ki magát régen készitette hozzája.

A' te életedben azért minden napon hallymeg te magadnak; így azután az halálban élhetisz ltenednek, minekelőtte meg-halnál, meg-hallyanak te benned a' te bűneid: életedben hallymeg te benned az ő Adám minden tselekedetivel: Es így a' te halálobban él

te ben-

te benned a' Christus: A' te életedben romollyon-meg mindennap a' külső ember, és így a' te halálobban meg-újúl te benned a' belső ember.

Az halál mindgyarást az örökkévalóságra visen, b. mert a' sa valahová esik ott marad-meg. Nagy szorgalmatoson kell azért gondolkodni az halálnak utolsó órájáról: El-múlik ez a' rövid idő, és végnélkül való idők következnek: Míg időd vagyon, addig készíts tennen magadat az örökkévalósághoz, és minéműek lesünk az örökkévalóságban. b. boldogok-e, avagy nyomorultak, az egy halálunknak óraskája mutattya-meg, mert ebben az egy szempillantásban az örökkévaló boldogság, avagy meg-talaltatik, avagy el-vesztetik.

Ezokáért, óh én lelkem! nagy szorgalmatossággal ehez az órához készíts te magadat, és így igen könnyen minden e' világi szépséget meg-utálás; ha arról gyakorta gondolkodol, hogy te-néked meg-kell halnod? Gondolkod-

Ee 2

gyál

b. Eccl. 1. 17. 3.

gyál; *hogy meg-homályosodnak a' te sêmeid halálodnak óráján*, és igen könnyen elfordíthat azokat *e. az hijába-valóság-tól*: Gondolkodgyál; *hogy meg-fikésztnek a' te sêmeid halálodnak óráján*, és igen könnyen bé-dughatod őket a' szemtelen és trágár beszédektől: Gondolkodgyál; *hogy a' te nyelved meg-fosztatik a' böléstől*, és nagyobb gondot viselsz mostani szólasídról: Jusson eszedben az *halál könnyában-való inséged sínlésed izzadásod és verítékezésed*, és így könnyen megutálod e' világi gyönyörűséget: Jusson eszedbe az *oknak mezeitelenségeit kik ki-költöznek e' világból*, és nem lézen-nehézteneked e' világi szegénység: Gondolkodgyál az *halálkor testednek bűdös voltairól*, és igen könnyen meg-utálod e' világi pompaságot: Gondolkodgyál; *hogy meg-rothad a' te tested*, és igen könnyen meg-alázod a' te kevély testedet: Gondolkodgyál; *melly nagy mezeitelenségben hagyatratol az halálnak óráján minden teremtetett állatoktól*, és igen könnyen

a' te

c. Sól. 119: 37.

a' te szeretetedet azoktól el-vonszod, és a' te teremtetődhöz fordítod.

Azért a' ki ez életben minden nap meghal bűneidben, az, az halál által mégyen örökké-való kinokrá, mert senki az örök életre bé-nem mégyen, hanem csak az, a' ki itt a' Christusban élni akar. Ha akarod azért hogy a' te halálodban élsz, a' Christushoz ragaszkodgyál hitednek általa, és az halál mindenkor eszedben légyen, mert az halál minden szempillantásban vár tégedet, és mindenkor velünk hordozzuk az halált, mivel hogy mindenkor velünk hordozzuk a' bűnt, d a' bűnnek sólégya az halál: Ha pedig az *halálnak keserűségét el-akarod távoztatni*, e. a' *Christusnak becséjét tartsd-meg*, mert a' mi hitünk egyenlővé télsen minket a' Christussal, a' kik a' Christusban vannak, azok meg-nem halnak, mert a' Christus azoknak életek: A' ki pedig f. hit által Istenhez ragaszkodik, egy lélek ő véle, és azért a' hű ember örökké meg-nem hal, mert az

Ee;

Isten

d. Róm. 6: 27. c. Ján. 8: 51. e. 1. Kér. 6: 17.

Isten az ő élete. *g.* Az Izrael népe a' veres tengeren által-méne az ígértnék földébe, a' Faraó pedig minden népével béle veszett: Így az hiveknek halállok önégiek igaz életeknek kezdése, és ajtajok a' Paraditsomba: a' gonoskoknak pedig halállok semmi nem egyéb; hanem előbbeni gonoságoknak és nyomorúságoknak a' következendővel való össze köttetés, mert azok az első halálból mennek *b.* a' második halálba, melly örökké-való halálnak mondatik.

A' Christusnak pedig az hivekkel való egyesülése; *i.* olly igen egyes, hogy az halál miatt semmiképen egymástól el-nem válhatnak, mert az ő haláloknak sűrű letétlegekben világoskodik ő nékiek az Isteni kegyelemnek szövéténeke, az halálnak rettentő útiban rendeli nékiek az UR Isten, az ő Angyalinak jelen léteket, mert a' *k.* Szenteknek testek az élő Istenek templomi, és nem engedi ama' Sz. Lélek az ő templomit az halálnak tellyességgel meg-rontani.

g. Exod. 14:

mert

b. Jelen, 20: 14. *i.* Róm. 8: 38-39. *k.* I. Kor. 6: 19.

l. mert az Isten ígéje megromolhatalan mag, melly semmiképen meg-nem balhat az halál miatt; hanem inkább az hiveknek sívekben el-rétegetik, kiket annakutánna bizonyos időben meg-elevenít, Amen. *l.* I Péter. 1: 23.

XLIV.

A' mi Barátinknak az halálban való vigasztalásokról.

Halál által nyerünk: Eletek és véssánk: Örökké-valóságos.

Gondolkodgyál óh én lelkem! hogy a' te Christusod légyen tenéked idvezitőd, és nem ijetsz-meg az halálnak rettentésétől; mert ha meg-rettent tégedet az halálnak erőszaka; ébreszsz-fel tégedet viszontag a' Christusnak hatalma. *a.* Az Izrael népe nem íhatott a' Mára vizében, míg a' Jéhova Isten meg-nem mütatta Mósesnek ama' fát, a' melyet bé-vetvén, ottan a' vizek meg-édesültenek. Ha a' halálnak keferűsége, rettenetesege rettent tégedet; ihon mütat tenéked az Isten olly fát, melly fa gyönyörűséges édességre fordittya a' te

a. Exod. 15: 25.

kefe-

keferüségedet, tudnillik, a' *b.* Jeshének gyökeréből származott vessőt: a' Christus Jéfuft, a' kinek *c.* beszédit ha valaki meg-tartja, az halált soha nem látja.

A' mi életünk tellyes fok térheknek folyosságával, igen jó tehát az ő könnyebsege, mert a' keresztyén embernek csak a' nyomorúsága hal-meg, és nem a' keresztyén ember; azért csak némimű-el-menetel az, kit mi hálálnak tartunk, mert a' kik meg-halnak, nem vesztjük-el azokat; hanem csak előlbotsátjuk; minelhog az ő halálok nem halál, hanem csak el-menetel, mer a' hűveknek ki-múlások életeknek meg-újulása: Midőn meg-halnak a' mi feleink, innét azt magyarázzuk, hogy csak a' bünt, kevélységet, és minden nyomorúságot hagynak-el. Meg-halnak igaz hitben, hogy ez életnek árnyékából ki-mennyenek a' tetéség nélkül való boldog életre; nem kell hát bánkodnunk azokon, a' kik e' nyomorúságból általeveznek a' békefégyes rév-partra, sőt-inkább

b. Esz. 11: 5. c. Ján. 6: 51.

inkább örülnünk kell, hogy e' zürzavarnak tengeréből ki-ústanak, a' ditsőségnek helyére.

Ez az élet a' mi lelkünknek tömlőtze, az halál pediglen a' tömlőctzből való ki-szabadulás. Akarván ezért meghalni *d.* a' vén Simeon, ekképen kiálta *Mosán borsátod-el Uram a' te szolgádat békefégyben*, az-az, kívánta hogy ki-szabadúljon a' testnek hajlékából; mint egy tömlőcből; tehát vigadnunk kell midőn a' mi barátink ki-szabadúlnak az ő testeknek tömlőctzéből, menvén az öröké való szabadságra: *e.* Sz. Pál Apostol kívánt elválni ettől a' világtól, úgy mint a' nyomorúlt világi szolgálattól, és nyughatatlanságoktól, és együtt lenni akart a' Christussal: Nem kellé hát somorkodnunk akkor minékünk; midőn a' mi barátink meg-szabadúlnak mind ezektől: *f.* S azért kellé nekünk gyásruhába öltöznünk; holott immáron vőtenek ők az Istentől fejer ruhát: Mert meg-vagyon írva, *g.* hogy az aláza-

soknak

d. Luk. 21: 29. e. Filip. 1: 23. f. Jelen. 7: 9.

soknak adattanak fejr ruhák az ő ár-
tatlanságokért, és viselnek pálmá-ága-
kat kezekben a' győzedelemért: csak
hijában való sírással és jajgatással fára-
tyuk azért mi magunkat; holott az I-
sten az ő szemekekről minden könyhul-
latásokat el-törölte immáron; tehát ő
érettek mi magunknak fáradságot és
keservesbű-bánatot szerzünké? Holott
immáron azok olly helyben vannak,
b. a' hol sem sírás, sem jajgatás, sem fá-
dalom, és semminémű bánat nintsen, a
hol i. nyugosznak immáron az ő sok
munkájoktól; azért hogy meg-hóltá-
nak meg-emésztyüké magunkat mér-
ték nélkül való szomorúsággal, midőn
ők az Angyaloknak társaságában igaz
és tökéletes vigaságban élnek? Azért
nagy jajgató főval-kell siratnunk őket?
Midőn immáron azok a' k. Bárány előtt
nagy szép új éneket énekelnek, tartván
az ő kezekben Cytherákat és aranyas
virágos pohárokat; azért kellé bánkod-
nunk, hogy ilyen szent és bődögságos

g. Esa. 25: 8. Jelen. 7: 17.

h. Jelen. 23: 4. i. Ibid. 14: 13. k. Ibid. 5: 8-9.

helyben vannak a' mi felebarátink?

Minémű nagy haszna vagyone' világ-
ból való ki-menetelnek, meg-mondgya
ő maga Christus URunk, ki midőn az
ő tanítványi l. bánkodának a' Chri-
stusnak el-menetele miatt, monda né-
kiek: *Ha engemet szeretnétek*, úgymond,
örülnétek valóban. Ha azért a' tengeren
tégedet iszonyú nagy szélvész; fel-hábo-
rodott nagy habokkal és szelekkel meg-
szoritana, nemde nagy hamarsággal si-
etnél-é abból ki-menni a' parthoz? Imé
e' világ úsdogál, és ismét el-múlik, és
az ő nagy veszedelmét nem csak véné-
gével; de minden dolgoknál véghez-
való vitelével is bizonyította, és te nem
adsz hálákat az Istennek, 's nem is ö-
rül's azon; hogy a' te felebarátid idején
való ki-menetelekkel ennyi sok ártal-
mas tengeri veszedelmekből ki-szaba-
dultanak? De kinek kezében lehetne
a' tiéidnek nagyobb bődögságok és bá-
torságosb lakások, hogy sem a' Chri-
stus kezében? mitsoda helyben lakoz-
hatik

l. Jan. 14: 28.

hatik bizvasban lelkek a' tiednek, hogy sem a' b6ldogságnak orsagában?

Hallyad mit mond Sz. Pál Apostol, az halál fel6l: Az halál ugy mod *m.* nyereség; nyereség azért az, mid6n megszabadútnak a' b6nt6l; nyereség az-is, mid6n semmire kell6 dolgokat elhagynnk, avagy mid6n az alával6 dolgokból mégy6nk jobb és bets6letesb dolgokra: Ha azért azok, a' kiket az halál által el6-botsátál, v6ltanak tenéked kedves barátid, kedvesb légyen te nálad az Isten, a' ki magához akará venni6ket, ne zugolodgyál Isten ellen, a' ki egyebet nem v6tt; *n.* hanem csak azt a' mit adott v6lt; 6 magáét v6tte azért, s nem a' tiedet: Azon se háborodgyál-meg, hogy kívánnya azt, a' mit tenéked k6lts6n adott v6lt. A' j6vend6 gonosz dolgokat csak az Isten tudja, jó idején azért akara gondot viselni a' te barátidra, hogy j6vend6ben a' sok szerents6tlen dolgokban bé-ne keverednének.

A' kik meghalnak az Urban, azok gy6-

m. Fil. 1: 21. n. J6b. 1: 21.

o. gy6ny6r6f6gesen meg-nyugosnak az 6 kopors6jokban, holott az eleven emberek felette igen k6nl6dnak a' tzi-sfra ors6gokb6li palatiumokban; ha pedig kedves emberidet az halál által el6l-botsátad, hidgyed, hogy sokkal inkább kedvesebbeket, annakutánna hozzád v6sz, mert csak igen r6vid id6 választott-el tégedet 6 t6l6k, de viszontag tégedet a' b6ldog és 6rvendetes 6r6k k6val6s6g azokhoz foglal: Azért mi bizonyosok légy6nk; hogy ki kel m6lnunk e' világból, a' melyből némely mi barátunkat n6ha el6l el-botsátuk, mindazonáltal 6k-is arra az 6rvendetes életre el-j6nek, és hová ismér6sbek v6ltanak minék6nk; ott annál inkább kedvesbek, és minden képmutatás nélkül szerelmesbek lésznek, ama' Poéta mondása szerint:

*(erunt,
Quotquot erunt animas & quot nos ante fu-
Accipient lato, magna theatra sinu.*

*Es erit hic nostra vultus agnoscere gentis,
Atque dare alternis, mutua verba sonis.*

FF

Hic

o. Jel. 14: 13.

*Hic cum fratre soror, nati cum patribus
ibunt,*

Vespera nec festos finiet ulla dies.

Az-az:

*Minden Hiv Keresztényeknek,
Kik mi előttünk éltsenek,
Lelkeket a' nagy UR Isten,
Idvességre viszi innen,
Ott gyönyörűségben élünk,
Semmi gonosztól nem félünk,
Edgyütt örvendünk 's b. sellünk
Az Angyalokkal éneklünk,
Egymást bépen meg-ismérsük,
Dicsőséget mert meg-nyerjük.
Ottan az Atyafiakkal,
Atyák vigadnak fiakkal,
Anyák létsnek leányokkal,
Örvendnek bép magzattyokkal,
E' mennyei nagy örömmek,
Végét ők soha nem érnek,
Istennel öökké létsnek,
A' kit sinről sinre néznek.*

Ne nézz tehát óh én lelkem! tsak az
el-hagyásnak idejére, melyben a' te ba-
rátid

rátid el-hagynak tégedet az halalkor,
p. de nézza a' világra hozásnak idejére-is,
hogy tudnillik a' te barátid visontag te-
néked meg-adattatnak, a' köszönteges
fel-támadásban. Valahol vagyon tehát
a' fel-támadásról való erős hit, ott nin-
tsen az halálnak képe; hanem a' nyu-
godalomnak.

E' széles világon lévő minden terem-
tett állatok bizonyltyák a' fel-táma-
dást lenni: *A' fényes Nap*; mely minden
nap el-enyisik, viszontag minden nap
tündöklük: *A' mezeti fűvek*; kik télben
meg-halnak, kikeletkor ismét meg-új-
júlnek: *A' Phoenix madár*; az halálban
önnön magát meg-újítja: *Az idők*;
áz hol végeztetnek ismét el-kezdete-
nek: *A' gyümölcsök* el-lzedettetnek,
és ismét nevelkednek: *A' jó magok*;
gyümölcsöt hozván visontag fel-emel-
kednek; Mindenek a' rothadás után
meg-újúlnek. Ha fel-támadás nem len-
ne, az Isten hijába jelentette volna meg
az efféle árnyékozó dolgokat a' termé-

Ff 2

Set-

szetben; Avagy hatalmasb volna-e a természet az Istenél, a ki a' mi testünknek fel-támadását igéri? Mert a' ki a' q. megrothatt és el-senyvett búza magokat meg-elevenítheti, mellyek által te itt ez életben élhetsz, sokkal inkább tégedet, és a' te barátidat feltámaszthatja, hogy ő vélek mind örökkéélhessz.

Az UR ISTEN a' te szerelmes barátidat hja-el az ő r. ágyas-házokba, mivelhogy ő k azért az ő tsendes nyugodalmokban vannak, te ne irigykedgyél ő reájok; holott rövid idő után leszen a' fel-támadás: Nétalámtán te ilyen reményességben voltál a' te barátid felől; hogy az ő haláluk előtt hasznos tagjai lehettenek volna az Istennek, ebben a' vitézkedő Anyaszentegyházban; de ha az Istennek így tett, tessék tenéked is. Talám abban a' reményességben-is voltál felőlők; hogy itt sokféle tudományt tanulhattanak volna; de úgy tett az Istennek, hogy ő k a' mennyei *Academiában* igaz böltséget tanuljanak; miért

9. 1. Kér. 15. r. Efa. 57: 2.

miért hogy ez így tett az Istennek; tessék azért tenéked is. Talám e' reményességben-is voltál ő felőlők, hogy az ő haláluk előtt a' porból, az-az, a' szegénységből fel-emelkedtenek volna, és s. le-ülttenek volna a' fejedelmekkel; de így tett az Istennek, hogy ő ket a' mennyei Fejedelmekhez, a' sz. Angyalokhoz, és minden Szentekhez rendellye. Utólsó, talám ebben a' reményességben-is voltál felőlők, hogy ő k itt nagy gazdagságot, pénzt, marhát, és örökséget gyűjtöttek volna; de úgy tett az Istennek, hogy ő k az Isten Országát minden gyönyörűleges gazdag-ságokkal vegyék. Azért ha ez így tett az Istennek, tessék tenéked is.

Ezokáért, *Szent UR ISTEN!* te a' mi adtál, t. azt vőtted-el, légyen áldott a' te *Szent neved*, mostantól-fogva mind örökkön örökké, Amen.

s. Selt. 113: 8. t. Jób. 1: 21.

XLV.

Az Utolsó Itéletről tanít.

Fi 2

Isten

*Isten ítéletit, Igasságos székét,
Félted, bészéd és rettegd.*

AZ Atya *a.* nem ítél senkit; de minden ítéletet hagyott az ő Fiára. Tudom, Uram Jésus Christusom! azt bizonynyal, hogy minden embereknek ítéletire el-jősz, *b.* igaz Biró, a' ki az embereknek minden titkos tselekedeteket, mondásokat, és gondolkodásokat, világosságra ki-hozod. Onnan *fellyől* léssen kemény Itélő Biró; *elől* léssen kinyitott pokol; *mi magunkban* léssen gonosz lelki ismérteünknek furdalása; *ki-vől* léssen égő tűz; *Job-kéz felől* lésszen vádoló bűneink; *bal-kéz felől* pediglen rettentő ördögök lésszenek; ott jelen lésszenek akkor a' jó Angyalok, kik az Híveket az égbe viszik, az hitetleneket pedig az ördögök a' pokolba hajtják.

Azért Uram Jésusom! ebben az én nyomorúlt szorongatásomban hová legyek, és kihez fussak? *c.* Mert félek minden én tselekedetimtől, tudván azt, hogy te csak egy bűnös embernek sem kedves.

a. Ján. 5: 22. b. 1 Kor. 4: 5. c. Jan. 8: 28.

kedves. En ott léfzek ott helyheztenén idő és örökké-valóság között. Az idő már el-múlt, de még az örökké-valóságnak, véghetetlen közti hátra vagyom. A' gonosz lelkek az ő gonosz tselekedeteket, melyekre ők gonosz tanácsot adtának, elő kérik, mindeneket meg-keresnek abban az igaz ítéletben, és magokkal a' győrtelmes kinokra a' szegény meg-tsalattatott lelkeket el-vizik. Akkor meg-erőtlenül minden *d.* egeknek serege, és az egek mint a' könyv bé-kaptsoltatniak, minden ő seregi el-olvadnak és le-húlnak, miképen izokott a' szőlő-veszöről és a' tüge-fáról a' levél le-húllani. *e.* Meg-homályosodik a' Nap, és az hold megfeterül. Hogy ha ezek UR Isten, a' te kezeidnek tsinálmanyi, a' melyek soha semminémű vétket nem tselekedtenek, a' te színed előtt meg-futamodnak, miképen állhatok tehát én szegény bűnös ember a' te ortsád előtt? *f.* Az egeknek egei nem tiszták te előtted, mimódon állhat-meg tehát

d. Efé. 34: 4. e. Efé. 24: 23. f. Jób. 15: 15-16.

tehát előtted az én nyomorúlt fejem, a' ki úgy isom az álnokságot mint a' vizet. *g.* Hogyha az igaz ember nehezen idvözül, mimódon állhat-meg a' bűnös ember?

Meltyfelé fuffak, hová-mennyek, hanem csak te hozzád Uram Jéfus Christusom? Te léfesz az én bűneimnek bírója. *h.* mert te holtál-meg az én bűneimért, az Atya pedig fenkit meg-nem ítélt, mivelhogy minden ítéletit az ő Fiának hagyta: Az Atya minden ítéletit adta a' Fiának, de a' *i.* Fiú Isten viszonttag adattaték a' mi bűneinkért. Mert akképen szeretne Isten *k.* e' világot, hogy az ő egyetlen egy Fiát adná érte, nem hogy e' világot meg-ítélné, hanem hogy e' világ meg-tartassék ő általa.

Miképen ítélsz tehát meg engemet Uram Jéfusom, holott e' végre vagy bocsáttatva az Atyától, hogy te általad meg-tartassam? A' te Atyádnak akarattját mindenben véghez vitted, miképen nem vinnéd tehát én bennem szegény bűnös

g. 1. Péz. 4: 18.

h. Jan. 5: 22. i. Róm. 4: ult. k. Ján. 3: 16.

bűnös emberben azt véghez? Mert a' te Atyádnak akarattja az, *l.* hogy csak egy-is a' kisdedek közzül el-ne vessen: Kisdéd vagyok én-is a' te ortzád előtt: Kicsiny vagyok én előttem-is. Mert vallyon 's mi vagyok én, *m.* hanem csak por és hamu? Es nem csak por és hamu vagyok; de a' kegyes életnek fel-nevelkedésében igen kisdéd vagyok; ezokáért vigyed véghez én bennem kisdéd emberben a' te Atyádnak akarattját.

Okegyelmes Jéfusom! holott azért jöttél, *n.* hogy meg-keresnéd a' mi elveszett vala, miképen ítéheted-meg azt, a' ki idvelegét kívánja. *Vádolni* fognak engemet az én bűneim, és az igaz Bírótól kemény büntetést fognak várni magokra, de te az én bűneimet magadra vőtted-fel. *o.* E' áléles világnak bűneit magadra fel-vőtted, miért nem veñéd-fel tehát az enyimeket-is? miképē károztathatš engemet az én bűneimért, holott meg-holtál ő érte? Esha ekképen akartál volna engemet megítélni

Uram

l. Mat. 11: 14 m. Gen. 18: 27.

n. Matth. 18: 11. o. Ján. 1: 19. 1 Ján. 2: 2.

Uram Jéus, mi szükség volt alá-szállnod az égből, miért kellett testben óltóznod, szenvedned és meg halnod? *Vádolnak* továbbá engemet az *ördögök*, kik sokszor akarató ellen engemet bűnre vitének, és mindē tselekedetimet Ielkemtől meg-kivánniak; de meg-ítéltetett p immár e' világ fejedelme, és annak semmi hatalma nintsen te benned, ha azért te benned semmi hatalma nintsen, bizonyára én bennem sintsen, mert hiszek én te benned Uram, q. és azért vagy te is én bennem, és én te benned, Ha vádol azért az ördög, vádollya a' te barátodat, vádollya Atyádnát, vádollya a' te Anyádnak szerelmes fiát. Miképen ítéltetted tehát keményen meg a' te barátodat, atyádnát és a' te fiadat: Bé-vádol engemet abban az ítéletben; *Móses Prófeta-is* és átkozottnak fog mondani, mivelhogy nem tartottam meg mind azokat, a' mellyek bé vannak írva a' törvénynek könyvében; de te Uram Jéus Christus r. átokká lóttél én éret-

p. Jan. 16. 11. 14:30.

tem

q. Jan. 14. 23. r. Deut. 27. ult. Gal. 3:13

tem, hogy a' törvénynek átkától engemet meg szabadítanál; és noha átkozott léfzek Móses előtt, de te előtted boldog és áldott léfzek; mert igen kívánom halani ezt a' szót: s. *Jövelek én Atyámnak áldottai birni; a'z én Atyámnak Országát*, Továbbá vádol engemet a' Móses a' te Atyád előtt, de te én érettem r. efedezel: Nem felek tehát a' Mósesnek vádolásától u. mert te a' törvények fulljos voltát bé töltötted én érettem, melly én ellenem volt. *Vádolnak* engemet utólszor a' *Hitlenek-is*, sőt az én saját magam bűncim-is kárhoztatnak engemet.

Vallom azért én-is azt Uram Jéusom, hogy az én bűnöm engemet együtt ő vélek őszve tsatol; de annak az én bűnömnek ísmérése, és a' te benned való idvesleges bizodalmam, azoktól engemet el-választ és el-szakaszt. x. Mert a' ki hallya a' te szent ígédet, és hisen annak a' ki el-botsátott tégedet, örök élete vagyon, és az ítéletre nem jó. En pedig halgatom Uram, a' te ígédet, és te ben-

s. Mátt. 25:34.

r. Róm. 8:34. u. Kol. 2:14. x. Jan. 5:24

benned hiszek, noha erőtlén hitemmel,
de mindazonáltal hittél hiszek URam,
j. azért légy segítségül az én hitetlenségemnek, és hitemet URam öregbitsed.

Jóllehet nem vagyok üres minden én bűneimtől; mindazonáltal csak az hitetlenségtől ments-meg engemet URam! Minden vádolóim rettentnek engemet; de te igaz Bíró lévén gyámolítasz engemet; mert tenéked adott z. az Atya Isten minden ítéletet; a. mindenciket a' te szent kezeidben bízott; de viszontag mi érettünk b. mindnyájunkért tégedet adott, c. sőt tennen magad is a' te Anyaszentegyházadért adtad magadat, hogy azt meg-szentelnéd, és megtisztítanád, a' te újjonnan-való feredőd által. Tehát miképen ítélnetted-meg kemény ítélettel azokat, a' mellyekért d. halálra adtad magadat? e. Mert a' te testedet nem gyűlöld-meg; mi pedig a' te testednek tagjai vagyunk, a' te testedből és tsontaidból-valók vagyunk.

y. Márk. 9: 24.

EZO-

z. Ján. 5. 22. a. Már. 11: 27. b. Róm. 8: 37.

c. Efés. 5: 25-26, d. Fil. 2. 8. e. Efés. 5: 29:30.

Ezokáért, Kegyelmes Jézus Christusom! ne szállj pörben a' te szolgálóddal; hanem a' te nagy szenvedésednek és halálodnak általa könyörülj én rajtam, Amen.

XLVI.

Az örök életre való kívánczóságról.

*Az ott fenn valókra. Mennyei dolgokra.
Oh lelkem figyelmezzél.*

OH te én lelkem! nem kell tenéked ezt e' világi el-múlándó életet szeretned; hanem inkább amaz örökké meg-maradandót; oda kívány fel-men-ni, a' jó kívánczóságoknak általa; az hol iljúság vagyon; vénség nélkül, az hol élet vagyon; halál nélkül, öröm; szomorúság nélkül, és gyönyörűség; ország változás nélkül. Ha azért örűlsz a' széplégnék; ott tündökleni fognak a. az Igazak, mint a' napnak fényessége; Ha kíváncz gyorsaságot; ott az Hívek hasonlók lesznek gyorsaságra az Isten b. Angyalihoz, ha hosszú és idvésséges

Gg

éle-

a. Matth. 13: 34. b. Matth. 22: 30.

életet kívántz; ott vagyon örökké-való élet, és örökké-való egészég, ha kívánság elégfeges meg-elégedést; *c.* ott vagyon minden, valamit a te szived kíván, midőn az UR megjelenik az ő ditsőségében; ha kívánsz szép éneklést; ott vagyon az Angyaloknak halhatatlan szép éneklések és organálások; ott vagyon gyönyörűfeges *d.* tisztaság, ott vagyon az Istennek tőkélletes nyájassága, és bőltsefége; Ott vagyon az igaz szeretnek állandó barátsága, ott az hivek inkább fogják szeretni az Istent, hogy sem mint önnön magokat, és egyebeket inkább, hogy nem mint ő magokat; Ott vagyon igaz *Concordia* egyeféség; ott mindeneknek lészen egy akarattya; ott az Hiveknek minden kívánságok tőkélletes lészen, nem-is fognak mást kívánni; hanem csak a' mit az Isten kívántat vélek: Ott vagyon nagy tisztettség, és nagy gazdagság; ott az *e.* Isten az ő hiv szolgálra lok tisztet et biz; Ott nagy békeség 's nagy bátorság lészen,

e. Sólz. 17: 13. d. Sólz. 36: 9. e. Matt. 25: 23.

lén, mellynek soha vége nem lészen; Ott az Hiveknek szive valamit kívánhat mindent megtalál, mert színről színre fognak arra nézni, a' ki minden mindenekben. Annak az életnek javai olly nagyok; hogy semmiképen meg-nem mérettethetnek, olly sokak; hogy soha meg-nem számláltathatnak, olly drágák; hogy soha meg-nem be-tsültethetnek. Ott lészen a' testeknek; örökké-való egészégek, *f.* a' lelkeknek; meg-mondhatatlan tisztaságok: Ott lészen az Isten gyönyörűfegének és ditsőségének; bőfége: Ott lészen az Angyaloknak és minden Szenteknek végbetetlen nyájasságok: Ott lészen a' testeknek tsudálatos fényesége, és az hivek örülni fognak az helynek lész és gyönyörűfeges vóltáért; mellyet birni fognak a' kívánatos társaságért; mellyben uralkodnak, a' testnek ditsóitéseért, melly ditsóitést véfnek e' világi dolgoknak a' pokkollal egyetemben való meg-utalásáért.

Gg 2

Az

f. 1 Kór. 13: 12.

Az örökké-való életnek leg kissebbik öröme gyönyörűségesebb ezen világnál: mert ama' véghetetlen; ez pedig csak ideig való, annakfelette nem-is regnál ott az egyenetlen irigység; mivelhogy ott vagyunk mindenkben a' szeretnek egyetlenségére. Fellyeb-való Jó, sohol nintsen, sem mennyen, sem földön, az Istennél, és azért sohol nem lehet nagyobb és tökéletesb öröm, mint az Istent látni, az Istent pedig látni, csak egy szempillantásig, minden örömöket fellyül halad; ott meg-láttuk Istent ő magában, mi magunkban, és minket ő magában. Ez életben velünk lakozik a' Christus; de az Isten ígéjének és szentséges Sákramentominak fedelével bé vagyunk fedezve, és nem láttuk ő Sz. Felségét tudományunkkal; de a' jövendő örök életben g. színről színre nézünk ő réá; midőn az örökké-való elégséges meg-elégedésnek kenyerét osztja minékünk: A' miképen az b Emausba menő tanítványok Christust az útban meg-nem ismér-

g. 1. Kér. 13: 9-12, h. Luk. 24: 2.

ismérték; hanem a' szálasan, midőn a' kenyeret törtelte ő nékik.

Ama' mennyei Jerusálemnek nintsen kézzel f. éppítetett temploma, sem nap, sem hold nintsen ő benne, mert az ő temploma és minden világossága ő maga az Isten. i. A' Salamon templomának épülésében, sem fejjének, sem kalápatának zörgése nem hallattatott; így a' mennyei Jerusálemben sem büntetés, sem nyomorúság nem taláztatik, mivelhogy k az a' templom lelki-kövekből vagyunk rakatva. i. Ama' Királyné Aszfzóny, melly Napkelet felől jöve a' Salamon Királyhoz, halgatni az ő bőltseségét, a' semmi nem egyéb, hanem a' mi lelkünk, melly a' mennyei Jerusálembé igyekezik menni a' Christushoz, sok Angyaloknak szép seregével, nagy ajándékokkal, arannyal és drága kövekkel, az-az, sok külömb-külobbféle jó-ágostsekedetekkel, és ott tsudalkozik a' Király Christusnak nagy bőltseségén, és a' szolgáló Angyaloknak széplégén, és

† Apoc. 2: 2. Gg 3 min-

i. 1. Reg. 6: 7. k. 1. Pér. 2: 5. l. 1. Reg. 10: 2. seq.

minden Szenteknek szép rendtartásán. Az étkeknek alztalan, az-az, az örökkévaló nyugalomnak tökéletességén, a' drága ruhákon, tudni-illik, a' testeknek ditsőségén, a' házak szépségén, az-az, a' menyeyi Palotának nagy vóltán, az áldozatokon, az-az, a' fok Isteni ditséreteknél el-mondásiban, és nagy tsudálkozással el-álmélkodik mind azokon, melyeket szemeivel lát, kiket annak-előtte hitivel sem foghatta-meg.

Emeld-fel ezokaért tennenmagadat óh én lelkem! és gyakorta gondolkodgyál arról, hová kelleffek tenéked jóvendőben menned. Jó idején arra kell tenéked fietned, a' hol örökké kell lakoznod; mert soha abba a' ditsőségbe bé-nem mehet senki, valaki nem igyekezik oda menni. Ha azért reménled, hogy valaha az Istennek színe eleibe mégy, tehát szentféges életet igyekezel viselni, *m*. mert ő maga-is szent. Ha továbbá a' menyeyi Angyaloknak társágát kívánod, lássad tehát hogy a' te bűneid-

neiddel te töled el- ne idegenítsd az ő szolgálatyokat: Ha pedig az örökkévalókat kívánod, miért kívánod tehát ilyen igen az idő szerint valókat? Jóvendő szép várost ohajtasz-é? Miért kívánsz tehát lakó *n*. helyt itt magadnak? A' Christushoz menni kívánsz-é? Miért irtozol tehát az haláltól? *A*nak kell pedig felni az haláltól, a' ki a' Christushoz menni nem akar. Igyekezelé bé menni a' menyeyi Jérusálembe? Miért terheled hát ennyi fok bűnnel tennenmagadat? holott meg-vagyon írva, *o*. hogy abba semminémű meg-fertezettett állat nem mehet-bé. Az életnek fájával akar sz élni, hát ez életben igyekezzél meg-fogni hitednek általa a' Christust, az életnek fáját, mert meg-vagyon írva: *p*. Bóldogok a' kik meg-mosogattyák az ő ruhájokat a' Báránynak vérében? *q*. hogy legyen hatalmuk az életnek fáján, és a' kapukon által-mehessenek bé á' városba. Kivül vannak az ebek, a' bűbajosok, hát ód magad a' semtelen-

telenségtől; kívül vannak a' gyilkosok; ód magad hát harag-tartástól; kívül vannak a' bálványozók; óltalmazd hát magadat a' fősvényiségtől; kívül vannak az hazugok, ód hát magadat minden bűnnek gonoltságától. Ha tehát kívánod, hogy bé-menny *x.* a' Báránynak menyekezőjére, a' te jegyesednek jövetelét kívánnyad; *s.* mert a' Lélek és a' Mennyaßzony azt mondgyák, *Jövel.*

Ha azért a' Léleknek *x.* zálogja nintsen te nálad, mely által kiáltanod kell tenéked; hogy el-jöjjön az UR, sóha bé-nem víteni tégedet a' Vőlegény a' menyeyi menyekezőre. Nem-is vagy igaz Jegyese a' te Vőlegényednek; ha izived szerint ötet nem oltajtod? *u.* Akarod hogy helyed légyen az új égben, és az új földön, miért ragaszkodol hát még-is e' világhoz? Akarodé továbbá, hogy részed légyen a' te teremttóddel, Miért ragaszkodol hát még-is a' teremtetett állatokhoz? Igen kívánod az égnek *x.* kéznélkül építetett házat; Miért hát eñek

r. Jelen. 10:7. s. Ibid. 22:17.

a' mi

t. Eféf. 1:14. u. Jelen. 21:1. x. 2Kör. 5:1.

a' mi lakó helyünknek földi-házát nem kívánod meg-rontani? Ha azt akarod hogy ruhás lennél, hát vigyázz, hogy mezitelenségben ne találtassál. *Mert ha a' tellyes Sz. Háromság nem lakozik ez életben a' te sívedben, kegyelem által; sóha a' jövőendő életben nem lakozik te benned az ő dicsősége által: Es ha itt e' világon nem költödsz meg az örökké-való boldogságnak kezdetét, sóha nem vészed az örök-életnek tellyes bé-telleyesedését, Amen.*

XLVII.

Az Istennek az égben való boldog és tellyes látásáról.

Az Hívek lakások; Örök maradások, A' Mennyországban vogyon.

A' Mi URunk Jésus Christusnak szava ez, hogy az ő Attyának országában sok lakó helyek vannak az Eghen: Azért óh én lelkem! igen kívánom én azt a' helyt látni, melyben az én Uram örökké-való lakást szerzett énnékem: *a.* Mert jövevény és idegen vagyok itt e' földön, miképen mindnyájan *b.* az én

a. Sol. 39:14. b. Gen. 47:9.

Atyá-

Atyáim-is voltak: Az én Izarándok-ságomnak napjai igen kevesek voltak, és igen gonoszok, azért e világnak számkivetésében mennyei hazámat lakni kívánom, *c.* mert az én Polgari társaságom mennyégben van, tehát felette igen kívánom az URnak *d.* javait látni az élőknek földében: *e.* Ez élet csak úgy elmúlik mint az árnyék: Az én napjaim URam te előtted számban vannak, és minden marháim 's örökségem, *f.* és valóságom te előtted olyan mint egy semmi; tehát mitsoda gyönyörűség lehet itt e világon énnékem?

Az UR azért az én örömöm, óh URam Jésum! *g.* mikor jövök én te hozzád? mikor jelenem-meg a' te színed előtt? *h.* Miképen kívánczik a' Izarvas a' kútforrás; így kívánczik az én lelkem te hozzád, én Istenem! Ó igaz, tellyes, és tökélletes öröm, óh minden örömöknek öröme! meggyőzvé minden örömöket, mikor megyek tebeled, hogy

c. Filip. 3: 20. d. Solt. 27: 13. e. Solt. 39: 7. f. Solt. 39: 7. g. Solt. 42: 3-12. h. 7. 1.

hogy meg-látnam az én Istenemet, a' ki te benned lakozik? *i.* URam bé-töltes engemet örömmel, a' te sz. ortzadnak reám-való tekintésével, mert a' te gyönyörűségid job-kezed felől vannak mind örökké, meg-részedem a' te házadnak hővséges áldomásától, *k.* mivel hogy te nálad vagyok az életnek kúttya. Oh kívánatos élet! óh áldott sz. bóldogság! a' mellyben lésem a' mi kívánságunknak tökéltefsége, szent-féges Sz. Háromság, melly örökké lé-szen minden fogyatkozás nélkül mi bennünk. Azért a' Christust látni, a' Christust hallani, a' Christussal élni, olly nagy öröm lé-szen, hogy minden mi szívünknek kívánságit fellyül haladgya.

Oh kegyelmes Jésum Christusom! az én lelkemnek gyönyörűséges Völegé-nye, mikor víszed-bé a' te Jegyesedet a' Királyi Palotában, a' hol tenéked semmi fogyatkozásod nem lé-szen, ugyan-is mit kívánhatnál többet holott az *l.* Isten ott lé-szen minden mindenekben? ott minden

i. Solt. 17. ult. k. Solt. 36: 9. l. 1. Kér. 15: 28.

den szépleg lézen a' te szemeid előtt, ott lézen minden édesség a' te szád előtt: ott lézen a' gyönyörűséges Citherának szava 's hangosága füleid előtt: ott lézen a' Balsamumnak illattya, faglásod előtt: és minden ékes virág illetésed előtt. Ott minden lézen az Isten, és minden jókat oszt, minden embernek az ő szívének kívánsága szerint. Ha éleket kívánsz; ha egészséget, ha békeséget, ha tisztaságot, ha örökkévaló örömet, ott mindeneket meg-találsz, mert *m.* ott az Isten lézen minden midenekbē.

Mostanában a' mit hallasz az Istennek mélységes dolgairól, az Ekklesiában tudós fő tanítóktól, ott csak a' legkisebb gyermetske-is mélységesb dolgokat fog beszélni. Ott lézen az áldott Christus Jézus embersege szerint, és az ő gyönyörűséges szavával prédikállani fogja minékünk, a' mi idvességünknek el-rejtett titkos dolgait. *n.* Az ő szava édes szó, és gyönyörűséges ortsza lézen, kiterjeszti akkor az ő *o.* szájában a' nagy kegyel-

m. 1 Kór. 15: 28. *n.* Enek. 2: 14. *o.* Sól. 45: 3.

kegyelmességet, *p.* ditsőféggel és nagy betsülettel járdogal az hivek között.

Ha az Isten azért lézen minden mindekben, tehát az értelemnek-is tőkélletes világosága lész az akaratnak, fentsege, a' békeféggnek fokasága, és az elme örökkévalóságának véghez vitele lész. A' Fiú Isten bé-tölti a' mi értelmünket tellyes maga isméretivel, a' Sz. Lélek bé-tölti az ő akarattját kívánatos szeretettel, az Atya Isten bé-tölti a' mi elménket mind a' kettőnek bátorságos emlékezetivel. Oh áldott Sz. ISTEN! te lészsz ama' világosság, *q.* a' kinek világosságában meg-láttuk a' világosságot, tudni illik, te Sz. Felfegedet te benned, midőn meg-látunk tégedet, a' te ortszádnak világosságában színről színre. Es nem csak meg-látunk tégedet; de edgyütt te veled élünk, és nem csak élünk te veled; de ditsérünk-is tégedet, és nem csak ditsérünk tégedet; de a' te örömödben részesek lészünk, és nem csak örvendezünk te ved,

Hh

led,

p. Sól. 8: 6. *q.* Sól. 36: 10.

led; de meg a' te Angyalidhoz-is hason-
lók leszünk, *r.* és nem csak az Angya-
lokhoz hasonlók leszünk; de még ő ma-
gához az áldot *s.* Sz. Istenhez-is hason-
lók leszünk mind örökké. Meg-rémül-
lyön tehát itt az hív Lélek, és az Idve-
zítő Christusnak irgalmaságát imád-
gya, mert minket ő ellenségit nem
csak kedvébe bé-vésen; de bűneinket-
is meg-hotsáttya, igazsággal meg-aján-
dékoz, és a' mennyei dicsőségben bé-
visen; sőt az Angyalokhoz és önnön
magához hasonlóká tésen!

Oh bóldog város! óh mennyei Jéru-
sálem! óh szentséges Szent Háromság-
nak széki! mikor megyek-bé én a' te
templomodba? A' mennyei Jerúsálem-
nek *r.* temploma, a' mennyei Bárány,
tudni-illik, *u.* aki e' világnak bűneit el-
vési, és a' *x.* ki világ kezdetitől-fogva
meg-őlettetett ő érettek. Mikor leszén
az, hogy imádgyalak tégedet örök Isten
abban a' templomban? Mikor támad-
fel

r. Matth. 22: 30. *s.* 1. Ján. 3: 2. *t.* Jelen. 21: 22.

u. Ján. 1: 29. *x.* Jelen. 13: 8.

fel énnékem ama' Nap, a' mely *y.* meg-
világosította a' szent Várost; Nohamég
itt a' számkivetésben nyoinorgok; de
el-vagyon tétetve *z.* énnékem gazdag
örökségem az égben. Mert minden hi-
véknek hatalmat ada Isten, Christus
által, *a.* hogy Isten fiai lennének; *ba.*
azért Isten fiai vagyunk, tehát örökös-
is vagyunk, örökös-i pedig az Istennek,
és örökös társai a' Christusnak.

Emeld-fel azért tennen magadat, óh
én lelkeim! és igyekezzél fel-menni a'
te örökségedhez; gyakorta Sz. David-
dal ezt mondván: *c.* Az Úr az én örök-
ségemnek része, és *d.* az én nagy jutal-
mam. Mit adhatna tehát enél nagyobb-
bat tenéked az Istennek kegyelmessé-
ge? Adott életet tenéked, adta az ő Fi-
át, adta önnön magát tenéked; és ha va-
lami nagyobb ajándékot tudna lenni az
égben, és a' földön, azt sem tartana-meg
mi tőlünk. *e.* *Istenben élünk*, *f.* *Istennek*

Hh 2

tem-

y. Jelen. 21: 23. *z.* Solt. 16: 6. *a.* Ján. 1: 12.

ba. Róm. 8: 17. *c.* Solt. 16: 5. *d.* Gen. 15: 1.

e. Tiel. 17: 28. *f.* 1. Kór. 1: 16.

templomi vagyunk. Istennel birunk itt e világban csak lélek szerint; de a más világban valósképpen, az hol leszen a mi reményünk valósgos dolog. ott pedig nem csak lélszünk de örökkön örökké Istenben lélszünk. Amen.

XLVIII.

A' szent Angyalokkal az égben való gyönyörűséges társalkodásról.

Nékiünk lakó helyünk. Kivánt épületünk, a' mennyei udvar ház.

A' Feltámadás után *a.* a' mennyei ditsőségben az emberek nem házasodnak, férjnek sem adattatnak; hanem az Isten Angyalához hasonlók lélsznek, ki volna az, a' ki elégségesképpen tudná ditsérni a' Szenteknek boldogságát, *b.* melly boldogoknak ditsőségek az hiveknek szívében lélszen? Mert ott az hivek vigadnak, a' feltámadásnak ditsőségében erősek lévén, az halálnak feletme, és minden rothadásnak motska nélkül, és ott csak az Istennek idves-

a. Matth. 22: 30. b. 1 Kór. 2: 9.

idvességes látásában gyönyörködnek, a' mint szent Jákób Patriárcha is nagy hangos szóval mondotta: *c.* Láttam az Urat, szinről szinre, és örvendezte az én lelkem, hogy nem holtam-meg. Ha azért az Istennek *ilyen rövid látása* ilyen nagy örömet hozhatott, mit hoz magával az *ő örökké való látása*? Ha az Istennek emberi ábrázatban való látása idvességet és életet hozot lelkünknek, az *ő szinről szinre való látása* annál inkább életet hoz, és örökkévaló boldogságot.

Valljon 's mit kívánhatnál többet ehhez a' boldogsághoz, holott az Istent úgy látod-meg a' mint vagy? mindazonáltal az hivek az Angyaloknak gyönyörűséges társaságával élnek, és nem csak edgyütt élnek; de hasonlók is lélszenek *ő* hozzájuk testeknek fényességére, gyorsaságára és halhatatlanságára nézve. Azon *d.* egyféle fejér ruhába felöltözködünk *ő* vélek, és edgyütt állani fogunk a' Báránynak széki

Hh ;

előtt

c. Gen. 32: 30. d. Jelen. 7: 25

előtt, örökké-való új ditséretet mondván az Urnak, tündökölvén azon ditsőséges koronával, azon halhatatlan szabadságban örülvén ő vélek.

e. A' Máno régenten azt mondá: Láttuk az Istennek Angyalát, és meg kell hahnunk; mi pedig látunk *f* ezer-ni ezeret, és tíferte-való száz-ezerni-ezer Angyalokat, és meg-nem halunk; hanem inkább élünk mind örökké. Ha tehát hasonlók leszünk az Angyalokhoz, nem kell félnünk azután-hogy a' mi bűneink el-szakaſthassanak minket az ő társaságoctól, mivelhogy a' bűnös természetnek *g*. undok ruháját levettük rólunk, és a' mi idveffegűnknek meztelensége meg-ruháztatik ártatlanságnak szép fehér ruhájával. Mert ott nem lézen harag, irigység, bossú állásnak kívánsága; ott nem lézen tífetség kívánás; ott a' bűntől nem terhelte-tünk meg; sem a' bűnnek motskától nem szennyesedünk meg; ott nem kívántatik többül a' pénitentzia-tartás-nak

9. *Birák*. 13: 23. *f*. *Dan*. 7: 10. *g*. *Ez*. 61: 10,

nak sirlalma; ott nem lézen a' mi lelkünknek halálos sebe: *b*. mert a' Juda-nemzetségéből-való Orofzlán meggyőzte azt, mi-is mindnyáján az ő hatalma által meg-győztük.

Továbbá, még-is, ha hasonlók leszünk az Angyalokhoz, tehát sem ételt, sem italt nem kívánunk; mert az Isten lézen a' mi ételünk, a' kinek gyönyörűségében meg-elégedünk; ott az Isten ő maga lézen a' mi eledelünk; a' ki mindeneket éltet és soha meg-nem fogyatkozik. Ott az hivek nem éheznek, nem szomjuhoznak soha-is. ott a' Napnak melegsége nem égeti őket, mert a' kegyelmességnek Istene fényesíti őket, és vísi őket az élő vizekre, az hol ki-folydogálnak az élő vizek *k* az ő hafokból. ott meg-vagyon *l* késítve kövérségnek és minden ékességnek eledel; ott vagyon a' meg-tisztult bornak szürete: *m*. ott lakozni és örvendezni fogunk, és a' nagy örömnnek miatta sziveinkben nagy vigaságban leszünk.

Uram

h. *Apoc*. 5: 5. *i*. *Ibid* 7: 16.

k *Jér*. 7: 38. *l*. *Ez*. 25: 6. *m*. *Ibid*, 66: 11.

Uram Jésum! ezek mind lélekben és igaságban lésnek, *n.* akkor a' szólótónak hasznából ifzunk a' te Atyádnak Országában, de lélekben és igaságban; mert a' te igéd, melyet mondottál miénkünk o' lélek és igaság.

Ha az Isten Angyalihoz hasonlók lészünk; az halálnak rettegtesétől sem kell félnünk, *p.* mert el-nyelettetik az halál a' győzelem által, és örökké elvétezik az hiektől, *q.* és el-töröl az Isten minden könyhüllatait az hiekek sémekről. Nagy öröm lészen ott; minden keferűség nélkül, idveség lészen; bánat nélkül, élet; fáradság nélkül, világosság; fetéség nélkül, ott a' szeretet; soha meg-nem hűl; az öröm; soha meg-nem fogyatkozik, a' fohászkodás; soha ott nem hallatik, fájdalom sem éreztetik, semmi szomorúság ott nem láttatik: sőt inkább nagy vigaság lészen, ott lészen felette igen nagy bátorságos élet, bátorságos tsendesség, tsendes gyönyörűség, gyönyörűségecs boldogság, boldog

n. Matth. 26: 29.

• Jan. 6: 63. p. 1 Kér. 15: 54. q. Efa. 25: 8.

dog és örökké való szentség, sentséges Sz. Háromság, Sz. Háromságnak egyessége, és az egyességnek Istenlége, és az Istenlégnek boldog látása.

Oh én-lelkem! emeld-fel tennem magadat, és a' Christustól nékünk adatott tisztességet fellyebben betsűld-meg: *r.* Mert az Angyaloknak és Arch-Angyaloknak, és minden égi hatalmasságoknak gyülekezetekben egy társaságban élünk, és nem csak ő vélek egy társaságban lészünk; hanem hasonlók-is lészünk ő hozzájuk. Ott meg-ismérjük a' mi gondviselésünkre rendeltetett Angyalunkat, és az után nem szűkölködünk az ő szolgálattya nélkül, hanem csak gyönyörködünk a' vélek való nyájassággal, a' mi ditsőséges sémekkel nézvéni az ő ékességére.

Még-is végezetre: Ha az Isten Angyalihoz hasonlók lészünk, a' mi romlott, s. nehéz, erőtlén, és halandó testünk el-változnak, és lelki, könnyű és halhatatlanok lésnek; Fényesek lész-

nek

r. Kér. 1: 16. s. 1 Kér. 15: 43 seqq

nek azért, *x.* mert Istenhez közel járulnak, a' ki hozzá járulhatatlan fényességben lakozik, és fényességgel *u.* vagyon felruházva. Romolhatatlanok *l*ének; mert az Angyalokhoz, sőt önnön magga *x.* Christus Urunk dicsőült testéhez hasonlók *l*ének: *y.* Es itt bé-tételnek a' földön romlandóságban; de fel-támadnak romolhatatlanságba; bé-tételnek itt gyalázatosságban, fel-támadnak dicsőségben; bé-tételnek erőtelenségben; fel-támadnak nagy erőben, bé-tételnek itt az okos test; fel-támad az után lelki test; *z.* melly fényeskedni fog mint az égnek tsilagi mind örökkön örökké. *Jövel URam Jésus Christusom, 's ne késsél. és annak a' dicsőségnek boldogságában részesíts minket, Amen.*

t. 1 Tim. 6: 16. u. Sól. 104: 2. x Fil. 3. ult.

y. 1 Kór. 15: 43. z. Dan. 12: 48.

XLIX

A' pokolnak nehéz kinnyaról.

*A' Pokolnak tűze, Irítottató bűze,
Mindenkor orrodban legyen.*

Gondol

Gondolkodgyál oh én lelkem a' pokolbéli kínoknak nehézségéről; és igen könnyen meg-győzheted mind te gonosz bűneidnek kívánságát: Ott *l*észen minden gonoszságnak jelen léte, és minden jónak távolléte: Mitsoda lehet gonosz dolog azoknál; a' kik meg-büntettetnek a' leg-nagyobb gonoszsért, tudnillik a' bűnért? Es visontag mitsoda javok lehet azoknak, a' kik megszűze vannak a' fő jótól, tudnillik, az Istentől: Ott *l*észen tűznek melegsege, és nagy dérneke hidegsege: Ott *l*észen örökkévaló fűtéség, nagy fűst, és végnélkül való fialalom; ott *l*észen a' pokolbéli ördögöknek rettentő látása, nagy sivás és jajgatás: Ott *l*észen nagy szomjuság, kénköves bűdösség, a' lelki-isméretnek ferge: Ott *l*észen nagy sejelem, bánat, szégyenlég, ortza pirulás, minden bűnöknek ki-nyilatkoztatása, gyűlölség, irigység, álnokság, nagy szomorúság, Isten látásának és minden jó reménségnek el-vétele.

Két-

Kétfelé válik az Isten ereje által a tűznek fenyessége az űsögöktől; a' fenyesség esik a' Szenteknek örömeikre, a' füstölő űsög pedig esik az el-kárhoztaknak kínokra, és ott a' pokolban valamennyire világoskodik a' kárhoztaknak, de nem az ő örömeiknek vigasztalására, hanem inkább az ő nyomorúságoknak fulyosítására, hogy annál inkább bánkodgyanak: Az ő szemek elől el-véttetik a' Napnak, Holdnak, és a' Tsillagoknak fenyessége, annakfelette a' Christusnak és minden Szenteknek látása; meg-büntettetnek füsttel, sirással, és az undok ördögöknek látásával. Az hitetleneknek fülök fog hallani nagy sirásokat; undok káromkodásokat, és a' pokolbéli ördögöknek isonyú vádolásokat. Az ő szájok éhségtől, szomjúságtól, és minden étkeknek távol lététől meg-fosztatik: Az ő illatok kénköves büdösséggel gyötrettetik: Az ő illetek meg-érez belső és külső tüzet: Mert az el-kárhoztaknak testek rútak,

homá;

homályosok, nehezek, és minden ruhasággal rakvák-lésznek. Gyötrettetik az hitetleneknek szivek, a' bűnöknek emlékezetekkel, és nem annyira bánkodnak a' bűnökön, mint az ő gyönyörűségeknek el-vesztések után, egy szikrája a' pokolbéli tűznek; az hitetleneket a' pokolban inkább égetni és gyötreni fogja, hogy sem mint egy Afrikai-állat a' gyermek szülésben ezer esztendeig vajúdnék: Ott lészen a' siralom bánathól, és fogaknak tsikorgatása buslakodásból, a' testekben gyötrettetnek b' a' lelki-isméreteknél fergétől, semmi azért olly vétek itt nem lehet, a' mellynek ott kiváltképen való gyötrelme nem volna.

Miképen hogy az Isten Országában semmi fogyatkozás nintsen; mert ott mindent talál az ember, valamit az ő szive kíván; így a' pokolban semmi nem találhatik, a' mi kívántatik: Ott semmit nem használ a' hitetleneknek az, hogy e' világon külömb-külobb-
li fele

fele gyönyörűségben éltenek; sőt inkább annak emlékezete sokkal inkább meg-győtri őket: Semmit nem használ az ő nékiek, hogy itt frissen lakoztának, tobzódtanak, részegeskedtenek, c. ha ott csak egy tsep vizet sem kaphatnak: Semmit nem használ az ő nékiek, hogy szép tziſſra ruhával öltözködtének, ha ott csak az ortza pirulással szégyenségnék, és gyalázatnak ruhájával ruháztatnak-még: Semmit nem használ az ő nékiek az, hogy e' világon nagy tisztességben, és nagy méltóságban vóltanak; ha ott örökké-való bánat-tyok és jajgatások lészen: Semmit nem használ az ő nékiek az; hogy itt e' világon sok kintset gyűjtöttek; ha ott lészen egyarányú szegénységek.

Távol lésnek az hitetlenek az Istennek látásától, a' pedig sullyosb és nehezebb lészen az ő nékiek minden gehenának tűzénél; mert az hitetlenek, ha az Istennek színét láthatnák a' kinok, helyet, semmi büntetést, semmi bánat-

tot,

c. Luk. 16: 24.

tot, és semmi szomorúságot nem érzé-
nének: Az Istennek büntető haragja
lészen az rajtok; és mindazonáltal, az
áldott Istennek színét soha nem láthat-
tyák-meg. És nem csak az Istennek szí-
nétől vonattatnak-el, de még az ördö-
göknek látásoktól-is nyomorúltat gyö-
tettetnek, és meg-érzik azoknak sa-
nyargatásokat, kiknek e' világon kö-
vették tanácsadásokat. Ha valamely
tsuda látásnak tekintése nemélly em-
bert csak nem holtá tési, mit csinál a'
pokolbéli ördögöknek rettentő látá-
sok, kikkel nem csak mind örökké kell
társalkodni; de nagy gyötrelmeket-is
éreznek az ő tőlök mind örökké.

Mert ha ez életben a' pokolbéli ör-
dög, Istennek engedelmeiből, ilyen igen
győtri a' Szenteket; mint fogja kinoz-
tatni az hitetleneket, kik az ő hatal-
mába esnek mind örökké: Mert az el-
kárhoztak nem csak a' pokolbéli ördö-
gök által gyötrődnek külsőképen; de
belsőképen is az az lelki-isméreteknak

It a

féré-

férgétől, mert minden gonosz tselekedetek, valamit valaha műveltenek, szemek előtt forognak ő nékiek, és annyi-val inkább nehezebb lében az ő bűnöknek kinnya, mivelhogy pénitentiát nem tarthatnak ott róla. *d.* Es midőn a' kész szűzek bé-mennek az ő Völegényekkel, ottan mindgyarást bé-téteik a' kapu, tudnillik, az irgalmaságnak, vigasztalásnak, reménségnek, kegyelemnek és szent életnek kapuja. Kiáltani fognak az hitetlenek, és ezt mondgyák *e.* az hegyeknek és kőszikláknak, effetek mi reánk, és rejsetek-el bennünket, a' Báránynak haragjától; de ez a' kiáltás hijába-való leszén, mert az ég és a' föld nem álhatnak az ő haragja előtt, a' mint meg-vagyon írva: *f.* El-fut minden sígetetske Isten előtt, és az hegyek el-olvadnak ő előtt. Valami azért adatik az híveknek az ő ditsőségeknek öregbitésére, az hitetleneknek annyi-val több esik az ő bánattyoknak nevelkedésére. Jóllehet

léšnek.

d. Matth. 25: 10. e. Jelen. 6: 16. f. Ibid. 16: 20.

léšnek pokolban a' büntetéseknek grá-ditsi; de mindazonáltal a' ki kissébb kinokat szenved, semmi könnyebbséget nem vészén magának onnat; a' ki pedig nagyobb kinokkal kinlódik, az irigykedik arra, a' ki kissébb kinokban gyötrődik.

Az hitetleneknek semmi hasznok nem leszén onnan, hogy némelly rokonságok és atyafiak vitettenek-fel a' mennyei ditsóságban, az híveknek sem leszén semmi bankodasok azon; hogy némelly rokonságok az örökké-való gehennának tűzére szakadtanak-el. Olly nagy kín és bánat leszén ott az hitetleneken, hogy az embernek elméje máshová nem gondolkozhatik; hanem csak a' tájadalomnak füllősfágra. Az hitetlenek minden teremtet al-latot gyűlölni fognak. Meg-gyűlölik önnön magokat, meg-gyűlölik az Istennek Angyalit, és minden Híveket: sőt ő magát-is az Istent meg-gyűlölik, nem ő magára és az ő természetire nézve;

li 3

hanem

hanem az igazságnak tselekedetire nézve. Ennek e' világnak minden gonosz dolgok tulajdoni: Némelly; borongatnak szegénységtől, némelly; gyötördik nehéz beteglégtől, némelly; nyomorgattatik kemény rabságtól, némelly tsudaképen szidalmaztatik; de ott egyűt mindnyájan gyötörődnek mindenféle gyötrelmekkel, ott mindenféle fájdalmak léznek, minden érzékenységekben és tagokban; ebben ez életben mindenféle nyavalyákat meg-enyhit a' reménségnek könnyebbsége; de ott semmi reménsége nintsen a' meg-szabadulásnak: A' pokolnak büntetése nem csak örökké-való léfzen; de még csak egy szempillantásig sem szűnik meg: Innét vagyon az, ha mindnyájan az emberek az Adámtól fogva, a kik születtek e' mai napig, és a' kik léznek világ végezetig, mind élnének-is, és ha közönségesen mindnyájokra csak egy bűnért való büntetés osztatnék-is, azon büntetések között, a' melyet; az el-kárho-

kárhozott lelkek között valamelyik szenved a' pokolban, még-is azon részeskéje a' reá jutott büntetésnek, terhesebb volna, hogy sem mint, minden kínyok, minden tolvajoknak és gonolztévőknek közönségesen, valamellyel, valahol, és valaminémővel, valaha megbüntetennek és meg-kinoztattanak e' világon. Ezokéért, *Uram Jéhus Christusom! adgyad hogy a' gehennának tűzéről gyakorta gondolkodjunk, hogy valaha abba be-ne esünk, Amen.*

L.

A' pokolbéli örökké-való büntetésekről.

A' kik el-kárhoztak, Pokolra hánnyattak, Örökké ott maradnak.

Gondolkodgyál óh én lelkem! a' pokolbéli örökké-való büntetésekről, és könnyebben esedbe vésed azoknak sulyos vóltat; mert a' pokolban olly lángoztató láng vagyon, a' mely soha meg-nem aluszik: Az el-kárho-

taknak életek; az örökké-való halál, és az ő halálók; az örökké-való büntetésnek élete: Es ott, sem a' meg nem fárad, a' ki kínozt, sem az; a' ki kínoztatik meg nem hal. Így a' tűz ott úgy emészti az hitetleneket, hogy mindenkor őket nagyobb kinra taníttya. Ugy a' kinok is ott bővölködnek; mert mindenkor nyúlton nyúlnak: Így az hitetlenek meg-halnak, hogy mindenkoron éllyenek, és úgy élnek, hogy mindenkoron meg-halynak. Vallyon 's mi lehet az hitetleneknek nehezebb annál, mint mindenkor kívánni azt, a' mi soha nem lehet, és nem akarni azt, a' mit ő nékiek mind örökké kell szenvedniük? Mert az hitetlenek soha azt meg nem nyerik a' mit kívánnak, úgymint: a' pokolból való szabadulást; és a' mit nem akarnak, örökké kell szenvedniük.

Midőn azért meg-szűnik az Istennek haragja, akkor meg-sűnik az el-kárhoztatnak büntetése is; de az Istennek örökké való haragja vagyon az hitetleneken;

neken, tehát örökké-való büntetések is léfzen. Midőn igaz pénitentiát tartanak az hitetlenek, akkor meg-szabadúlnak az ő bűnöktől, a' pokolbéli kinoktól, de nem léfzen idejek a' pénitentzia tartásra, azért semmi reménségek sem lehet a' meg-szabadulásra-is. Mikoron el-hadgyák a' pokolbéli ördögök kínozni az hitetleneket, akkor az hitetlenek is meg-szabadúlnak a' kinoktól; de az ördögnek dőhössége soha meg nem sűnik, soha tehát meg-nem sűnik az hitetlen embernek kinnyais: Mikor az Istennek igazsága el-változik, akkor változnak-el az hitetleneknek is az ő kinnyok; de változhatatlan az Istennek igazsága; tehát örökké-való kinnyok léfzen az hitetleneknek: Az igaz Birónak ítéléte ez, hogy soha azok ne legyenek büntetés nélkül, a' kik ez életben ellene mondani nem akartanak a' vétkeknek: Méltó dolog tehát az; hogy az el-kárhozott embernek semmi bizonyos ideje ne adattassék bünteté-

terésére, a' ki mig jól élt itt e' világon, nem akart ki-térni bizonyos időben a' bűnből.

Örökké-való tűze vagyon a' pokolnak, tudnillik, a' bűnnek undok moiska; méltó tehát, hogy örökké-való büntetése is légyen; nem távozik-el az Istennek szemei elől az hitetleneknek bűnös rútságok, miképen távoznak tehát tőlök az ő nagy bűnöknek kinnyok? Holott vékeztenek a' véghetetlen Jó Isten ellen, a' Christus-is, véghetetlen fizetést fizetett ő érteték; méltán azért azoknak, a' kik a' bűnökben meghalnak, véghetetlen kinokat kell szenvedniük.

El-vesztette az ember önnön magában az örökké-való jót: Igaz Isteni ítéletből esett tehát az örökké-való kárhozatba. a. Mert az Isten kezdetben teremte az embert az ő képeré, és hasonlatosságára, hogy ő véle mind örökké élt volna: Ismét az el-esett embert meg-ujjította az Isten a' Christus által

az

az ő képeré, és mindeneknek el-rendelte az örökké-való idvefegnek eszközét és jutalmát, méltó tehát, hogy azok, a' kik az örökké-való jutalmokat meg-vetették, örökké-való kínokkal büntetettessenek-meg. Soha az hitelenektől el-nem vétettetik a' gonosz akarat; azért soha el-nem vétettetik a' gonosz akaratnak büntetése is. Az hitetlenek választottak önnön magoknak rövid gyönyörűséget, és e' világi el-múlándó jókat, és inkább szíttének e' világi gögősködő lakás és nyájasság után, hogy sem mint az örökké-való gazdagság után; méltó azért hogy véghetetlen büntetést szenvedgyenek.

O örökké-valóság! kinek soha vége nem léfzen! O örökké-valóság! melyet az emberi elme soha meg-nem foghat! mennyire öregbited-meg az hiteleneknek kinnyokat? Mert egynéhány ezer esztendő után mindenkoron tsak azt kell ő nékiek gondolkodniok, hogy

az ő

az ő véghetetlen kinnyoknak még csak kezdése legyen. Melly nehéz dolog, a pelyhes és pupos ágyon harmincz esztendeig valami nehéz betegségben fekünni: Mint lészen akkor az hitetleneknek dolgok, mikor abban a kénköves tóban harmincz ezren ezer esztendeig kell ő nékiek égni.

Ó örökké-valóság! te egyedül tsudaképen öregbited az hitetleneknek büntetéseket: Igen nehéz a' hitetleneknek az ő büntetések, keferűségekre nézve; nehezebb a' sokféle büntető kinokra nézve, de sokkal nehezebb a' kinoknak örökké-valóságára nézve. Mert ott lészen halál; halál nélkül: ott lészen vég; vég nélkül: Ott lészen kín; fogyatkozás nélkül: Mert az halál ott mindenkor kezdetetik, a' fogyatkozás ott soha el-nem fogyattatik: b. Ott az hitetlenek az életnek életét keresni fogják, és meg-nem találják: Ott az halált kívánnyák; de az halál el-fut ő tőlök: A' száz-ezren ezer esztendők u-

tán,

b. Jelen. 9. §. 6.

tán ujjonnan kell nékiek a' keferves kínokra menniek, és sokkal inkább kínoztattya őket a' véghetetlen időnek gondolkodása, hogy sem mint a' külső érzékenységeknek kínoztatása. Mi lehet azért nagyobb nyomorúság ennél, mint úgy meghalni; hogy mindenkor élnél? úgy élni; hogy mindenkor meghalnál? Mert ez az élet halandó lészen, és az halál halhatatlan lészen. Azért ha élet vagy, miért öl-meg az halál? ha pedig halál vagy, miképen élhetsz mindenkor?

Az örökké-valóság minémű legyen, tőkélletesen meg-nem tudjuk mondani, mert azt semminémű szóval és elmének gondolkodásával meg-nem foghattuk: Mindazonáltal ha valamit akariz tudni, az örökké-valóságnak idejéről, gondolkodgyál e világnak teremtésének előtte-való időről, ha az Istennek kezderit megtalálhatod, tehát azt-is megtalálhatod, mikor lészen az örökké-való kínoknak

K k

nak

nak vége. Gondolly elmédben egy néminémű nagy hegyet, melly hegy az ő nagy vóltával nem tsak e széles földet; de bár az egeket-is fellyúl haladná, és gondold-meg azt-is a' te szivedben, hogy egy madaratska minden ezer esztendőben egy mák-szemni földetskét vinne-el abból az hegyből, még-is valami reménség lehetne, hogy valaha sok ezerni-ezer esztendők után, annak a' nagy hegynek földje elvégeztetnék; de a' pokolnak tüze fölől soha olly reménség nem lehet, hogy valaha elvégeztessék. Mert miképen az örökké-való örömöknek soha vége nem léfzen; így a' pokolban-való gyötrelmeknek sem léfzen vége. Mert miképen hogy az Istennek irgalmasága véghetetlen az ő hiveihez; ilyen véghetetlen az Istennek igazsága is az hitetlenekhez.

Továbbá, gondold-meg azt is ten-nen magadban; hogy az hitetleneknek annyi sok külömb-külobféle kin-yok

nyok vagyon a' pokolban, a' mennyi tsep víz vagyon a' nagy tengerben; Gondold-meg azt-is, hogy ha minden ezer esztendő után egylzer repülne oda egy madaratska, es a' tengernek egy tsep vizét inná-meg, még is reménség lehetne, hogy sok ezer esztendők után a' tengernek vize megapadna; de az hitetleneknek a' nagy kinből-való meg-szabadulások soha nem lehet.

Oh te én drága lelkem! mindenkor többet szemeid előtt forogjon az hitetleneknek örökké-való kínnyok; mert a' ki arról gondolkodik, a' geheina tűzébe be-nem eszi magát. Légyen most gondunk a' pénitencia-tartásra, midőn a' kegyelmeiségnek ideje vagy; mert bővő több bünt a' bűnhöz rakunk, annál inkább nagyobb bűntetésre-való tűzet gyújtunk magunknak. Ezokáért, Uram Jésus Christusom! a' ki a' mi bűneinkért eleget töltél a' te kirszenvéde-seddel; őrizz és óltalmaz minket az örökké-való kárbozattól. Amen.

L.I.

Az Hiveknek lelki fel-
támadásokról.

*A' Christus fel támadása,
Es bűnöknek el-bagyása,
Lelki hőltat elevenit.*

SEmmit nem használ tenéked a' Christusnak fel-támadása; ha a' Christus fel-nem támad te benned; mert miképen a' Christusnak kell te benned fogantatni, születni, és élni; ezenképen kell ő szent Felfogének te benned fel-is támadni. Minden fel-támadást elől-vésen az halál, mert senki nem támad-fel, hanem csak az a' ki meg-hólt. Így vagyon ebben a' lelki fel-támadásban-is, hogy a' Christus előbb te benned fel-nem támad, ha az O Adám te benned előbb meg-nem hal: Es nem támad-fel a' belső ember, míg a' külső ember el-nem temettetik: Es előbb nem mutatya magát a' léleknek ujsága; ha előbb el-nem rejtettetik a' testnek ósága: Nem elégséges dolog az, hogy

hogy a' Christus csak egyfzer te benned fel-támadgyon; mert az ő Adám nem hal-meg egy szempillantásban te benned; sőt mindennap akar meg-ujjúl ni te benned az ő Adám; tehát mindennap öld-meg őtet; hogy te benned mindennap kezdgyen élni a' Christus. *a.* Nem ment a' Christus az égbe, sem az ő ditsőségébe, minekelőtte fel-nem támadott halottaiból; így te sem mehetsz-fel a' mennyei ditsőségbe; hanem ha előbb fel-támad a' Christus te benned.

Senki a' Christustól nem vitettetik-fel az örvendeztető Anyaszentegyházba, a' kinek itt része nintsen a' vítézkedő Anyaszentegyházban. Az házasságot elől-vélzi a' kézfogás, avagy eljegyzés; így a' lélek *b.* nem mehet-bé a' mennyei Báránynak menyekezőjére, melly a' Christusnak e' világon *c.* hitnek általa el-nem jegyeztetett, és Sz. Léleknek ajándékával nem petsételtetett. Támadgyon-fel tehát és éllyen te

Kk 3

ben-

benned a' Christus, hogy ő véle mind örökké élly; *d.* E' pedig első feltámadásnak mondatik.

Bóldog és szent ember az, a' kinek része vagyon az első fel-támadásban, mert azon az embere *e.* a' második halál nem uralkodhatik. Ha tehát a' testeknek fel-támadásában akarsz az életre menni, mindennap ez életben te benned fel-támadgyon a' Christus. *f.* Midőn Christus Urunk fel-támadott, ottan a' fényes Nap fel-támadott; így ha lélek szerint a' Christus te benned fel-támad, mindgyárást fel-támad a' te lelkedben az Isten isméretinek idvefféges világossága; mert miképen lehet ott az Isten isméretinek idvefféges világossága, az hol vagyon a' nehéz bűnöknek sötétsége? *g.* A' böltseségnek kezdeti az Urnak felelme; miképen lehet ott a' mennyei böltsesség, az hol az Ur felelmének soha helye nem volt? A' ki pedig az Isteni isméretnek világossá-

d. 2. Kér. 1: ult. e. Jelen. 20: 5-6.

f. Mark 16: 2. g. Sól. 111: 10.

góságától meg-tolztatott ez életben, miképen lehet részes az örökké-való világosságban a' jövőendő életben, holott csak a' világosságnak fiai mennek az örökké-való világosságba, a' sötétségnek fiai pediglen mennek az örökké-való sötétségbe.

A' Christus fel-támadván győzedelmet von az halálon; így a' kiből a' Christus lélek szerint fel-támad, *b.* az halálból az életre mégyen, nem-is győzzetetik-meg az haláltól, a' kiből él az halálnak meg-győzője. A' Christus fel-támadván hozott ő magával *i.* tökéletes igaságot, mert ő meg-holt *k.* a' mi bűneinkért, fel-támadott pedig a' mi igazulásunkért; így valakiben lélek szerint fel-támad a' Christus, meg-igazult az a' bűntől; mert miképen volna helye ott a' bűnnek, az hol él a' Christusnak tökéletes igasága; tulajdonítatik pedig a' Christusnak igasága minékünk hitnek általa.

A' Christus fel-támadván győzedelmet

h. Ján. 5: 24. i. Dan. 9: 24. k. Róm. 4: ult.

met von az ördögön, mert az ő pokol-ra való le szállásával, az ördögnek országát *l.* meg-rontotta; az ő palotáját megfosztotta, és fegyverét, melybe bizott, el-vőtte; így a' kibén lélek szerint a' Christus fel-támad, azon az ördög hatalmat nem vehet, és nem-is győzetterik meg a' sáttától soha, a' kibén él a' sáttának meg-győzője. *m.* A' Christus midőn fel-támadott, nagy föld indulás lön; így a' Christussal való lelki fel-támadás, ne légyen a' te sívednek valóságos indítása és mozditása nélkül.

Mert amaz O Adámnak indulatit nem ólthatod meg te benned hartz és tusakodás nélkül: Azért a' Christus sem támadhat fel te benned lélek szerint, nagy háborodás nélkül: Es nem-is lehet a' Christussal való lelki fel-támadás; ha elébb nem léfzen a' bűnnek eltörlése. Es a' bűnnek eltörlése semmi képen nem lehet; ha elébb nem léfzen a' bűnnek ismérése: Es nem-is lehet a' bűn-

l. Luk. 11: 22, m. Matth. 28: 2,

a' bűnnek igaz ismérése; ha nem léfzen a' szívnek igaz töredelmessége. Tehát nem léfzen a' Christusnak lelki fel-támadása; ha elől nem jár a' szívnek belső töredelmessége. Régenten azt mondá Esaiás sz. Próféta: *n.* Mint az Oroslány meg-törte minden tsontaimat. Lásd-meg azért itt a' nagy háborodást. De mindgyarást utánna ezt írja: *o.* Uram így élek én, és ilyenekben vagyok az én Ielkemnek életé, meg-dorgálván először ottan meg-elevenitesz engemet; mert hátad megé vetetted minden bűneimet. Lásd azért itt a' bűnből-való lelki fel-támadást.

A' Christus midőn halottaiból fel-támadott, *p.* az URnak Angyala le-szállott az égből a' koporsóhoz; így ha lélek szerint fel-támad a' Christus te benned, örülhet-e is a' szent Angyaloknak társalkodásának; mert valahol él és regnál az O Adám, ott kedves lakó helye vagyok a' pokolbéli ördögnek: Valahol pedig él és regnál a' Chri-

n. Esa. 58: 13. o. 7. 16-17. p. Matth. 28: 2.

a' Christus, ott kívánnak lakozni az Istennek szent Angyali: Mert meg-vagyon írva: *9.* Hogy nagy örömek vagyon a' szent Angyaloknak az égben, az egy meg-térő bönös emberen: Valahol vagyon tehát az igaz pénitentzia; ott a' Christus-is lélek szerint fel-támad, és valakiben még fel-nem támadott a' Christus lélek szerint, ott nintsen az Istennek kegyelme: Es valahol nintsen az Istennek kegyelme, ott nintsen a' szent Angyaloknak ör-zése. Valakiben tehát lélek szerint a' Christus fel-nem támadott; ott még az ő Adám regnál; és valahol vagyon az ő Adám, ott vagyon a' bűn; a' hol vagyon pedig a' bűn, ott vagyon a' pokolbéli ördög: Mitsoda közlése lehet tehát a' szent Angyaloknak az ördöggel?

A' Christus fel-támadván sokszor ő maga *1.* elevenen meg-jelenék az ő tanítványinak; így te-is, ha a' lelki fel-támadásban részes vagy; hitednek általa,

9. Luk. 15: 7; 1. Luk. 24: 15.

la, mutasd-meg magadat, hogy eleven tagja vagy, a' szeretetnek általa, mert nem ítéltetik-meg az élő ember külső-képen, ha az ő életinek tselekedeti ki-nem jelentetnek: Mert valahol vagyon a' Christus, ott vagyon a' Szent Lé-lek-is, melly minden embert tsak a' jóra vezérel, és a' kik a' Szent Lélek-től *1.* vezéreltetnek, azok Isten *1.* fiainak mondattatnak. Ha ezokáért lé-lek szerint élünk, lélek szerint is jár-junk. Miképen a' nap-fény ki-botsát-tya az ő fényességének fényét; így az hitnek fényessége mindenfelé ki-ter-jeszti a' szeretetnek buzgoságát: Vond-el a' Naptól a' fényességet, és úgy el-választhatod, a' szeretetet az igaz hittől. A' vétkek a' meg-holt embernek gonosz tselekedetinek mondattatnak; ha azért a' meg-holt *11.* tselekedetekben járj, miképen élhet-e te a' Christusban; és a' Christus te benned? A' vétkek néznek az ő Adámra; ha azért te ben-ned még az ő Adám regnál, miképen támad-

1. Róm 8: 14; 1. Gal. 5: 25. u. Séd. 9: 14.

támadtál-fel a' Christussal lélek szerint?
A' bűn néz a' testnek óságára; ha te-
hát a' testnek óságában jársz, miképen
él te benned az új ember?

Serkents-fel minket óh kegyelmes Jézus
Christusom! a' mi halálos bűneinkből, hogy
járjunk új életben. A' te halálod fojtsa-
meg mi bennünk az ó Ádámnak minden
gonosz tselekedetét, és a' te fel támadásod
újítja-meg mi bennünk a' belső embert
minden jószágos tselekedetekre. A' te drá-
galatos Szent véred mosson-meg minket min-
den mi bűneinkből: Es a' te fel-támadá-
sod igazságnak ruhájában öltöztessen min-
ket. Ezokáért csak te hozzád folyamo-
dunk kegyelmes Christusom! minden mi i-
gyünkben, és csak te hozzád fohászkodunk
Uram a' mi bűneinkben. Oh egyetlen egy
Idvességünk, életünk, és igazságunk!
te hozzád tiszta szívűből esedezünk, a'
te Szent nevedért, éljess, igá-
zits, és idvezíts minket.

A M E N.

G. V. K. V. R.

G. V. K. V. R.

A. V. K. V. R.

A. V. K. V. R.

